Міжнародний конкурс есе

«Доброчесність у навчанні: дотримуватися/ не можна/ порушувати»

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка
Центр науково-освітнього партнерства і мережевої взаємодії
Кафедра педагогіки

Доброчесність у навчанні: дотримуватись/не можна/порушувати

Збірник студентських та учнівських есе

Суми - 2026

УДК [001+378.2]:174.7(082)

Рекомендовано рішенням вченої ради
Сумського державного педагогічного університету
імені А. С. Макаренка *(протокол № 11 від 21 травня 2026 року)*

Рецензенти:

Н.ГРОНА, доктор педагогічних наук, доцент, викладач вищої категорії, викладач-методист, голова циклової комісії викладачів української мови і літератури КЗ «Прилуцький гуманітарно-педагогічний фаховий коледж імені Івана Франка»;

Я. КАПРАНОВ, доктор філологічних наук, професор (Україна), доктор габілітований (мовознавство) (Польща), професор школи гуманітарних наук та образотворчого мистецтва в Університеті VIZJA (Варшава, Польща)

Редакційна колегія:

М. Бойченко, доктор педагогічних наук, професор (відповідальний редактор); **О.Семеног,** доктор педагогічних наук, професор (відповідальний редактор); **А. Сбруєва,** доктор педагогічних наук, професор; **Н. Коваленко,** доктор педагогічних наук, професор; **А. Куліченко-Чугіна,** доктор педагогічних наук, професор; **М. Бикова,** кандидат педагогічних наук, доцент; **Н. Осьмук,** кандидат педагогічних наук, доцент; **І. Проценко,** кандидат педагогічних наук, доцент; **Ж. Чернякова,** кандидат педагогічних наук, доцент; **І. Чистякова**, кандидат педагогічних наук, професор; **Н.Пономаренко**, доктор філософії.

Доброчесність у навчанні: збірник студентських та учнівських есе/ уклад.: О.Семеног, Н.Пономаренко. Суми, 2026. 276 с.

У збірнику представлено роботи здобувачів закладів загальної середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти – учасників Міжнародного конкурсу есе «Доброчесність у навчанні: дотримуватись не можна порушувати» -2026. Автори й авторки пропонують власні рефлексії щодо дотримання академічної доброчесності, академічної відповідальності етики й толерантності в освітньому просторі закладу.

Есе публікуються в авторській редакції.

Integrity in Learning: A Collection of Student and Pupil Essays / compiled by O. Semenog, N. Ponomarenko. Sumy, 2026. 188 p.

The collection presents essays by pupils and students of general secondary, vocational (vocational and technical), professional pre-higher, and higher education institutions who participated in the International Essay Competition “Integrity in Learning: To Comply, Not to Violate” (2026). The authors share their reflections on academic integrity, academic responsibility, ethics, and tolerance in the educational environment.

The essays are published in the authors’ original versions.

УДК [001+378.2]:174.7(082)

© Колектив авторів, 2026
© Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка, 2026

© Collective of Authors, 2026
© Sumy State Pedagogical University named after A. S. Makarenko, 2026

ЗМІСТ

Доброчесність у навчанні 9
Відгуки членів журі 13
РОЗДІЛ 1
Номінація «ЕСЕ» 16
Андрієнко Єгор 16
Андрієнко Юлія 18
Балик Марія 20
Бацура Марія 22
Бдюхіна Дар'я 25
Бєглярова Ангеліна 27
Білан Поліна 30
Біловоленко Олена 32
Будко Софія 33
Вакін Данило 35
Валашко Діана 38
Василенко Андрій 40
Вигівська Інна 42
Волін Вадим 45
Волк Тетяна 47
Гаврильченко Олександр 50
Гвоздицька Світлана 52
Гербут Дарина 55
Глоба Богдана 57
Головченко Арсеній 60
Гончаренко Олег 63
Гредякін Олександр 67
Гуменюк Єлизавета 68
Деркач Михайло 70
Ділягін Олег 72
Довгопола Діана 74
Довженко Анна 77
Дяченко Дар'я 79
Железняков Ілля 82
Заволока Ірина 84

Зайцев Єгор 86
Звязка Євгенія 88
Зикова Дарина 92
Єнгаличев Тимур 94
Єрмоленко Вероніка 97
Єфіменко Катерина 98
Іванісов Іван 99
Івашкова Марія 101
Івченко Вікторія 104
Ізотова Марія 107
Казачкіна Поліна 110
Карнаух Валерія 114
Карпенко Назар 116
Кириленко Денис 119
Клесун Ангеліна 121
Кобиринка Соломія 122
Коваленко Наталія 124
Ковальова Єлізавета 126
Колеганов Іван 129
Колодка Мілана 130
Колосова Марія 133
Колташева Анна 136
Кондратенко Наталя 137
Коробка Софія 139
Косенко Тетяна 140
Костюк Наталія 142
Кошечкіна Олександра 145
Криворотенко Руслан 147
Кривошапка Ксенія 149
Кривушенко Катерина 152
Крищук Ольга 155
Кульгова Вероніка 157
Лейка Данило 158
Лихошапка Анастасія 160
Лозинська Вікторія 162
Локтюшина Катерина 164

Лупійова Єлизавета 166
Макеєва Анастасія 168
Мартиненко Ольга 170
Машинець Вікторія 173
Мартинюк Оксана 175
Мироненко Майя 178
Михайленко Софія 180
Мілюкін Назар 182
Мороз Євген 184
Никитюк Дарія 186
Нужненко Аліна 188
Оленська Уляна 190
Осипенко Валерія 192
Осіпчук Богдан 194
Петіфоров Артем 196
Пискун Ірина 198
Піддубний Гліб 199
Пожидаєв Ростислав 202
Поліщук-Тернова Олександра 205
Порохня Анастасія 207
Приходкіна Софія 209
Прокопенко Марія 212
Проценко Анастасія 215
Ратій Аліна 218
Романишин Ольга 221
Руснак Ніна 223
Сало Тетяна 225
Сіренко Софія 227
Скляренко Євген 229
Смаль Вікторія 231
Соломай Марина 233
Степенко Марія 235
Стеценко Поліна 236
Супрун Тетяна 240
Сухонос Карина 241
Талан Вероніка 243

Таценко Марія 246
Тихоненко Андрій 248
Турелик Марія 250
Убоженко Ксенія 252
Цілик Крістіна 256
Цесар Софія 258
Чжан Жуй 260
Чемерис Каміла 262
Чемерис Кирил 264
Шерстюк Тетяна 267
Шилюк Мар’яна 269
РОЗДІЛ ІІ
Номінація «НЕСТАНДАРТНЕ ЕСЕ» 272
Балик Марія 272
Базовод Дар'я 272
Білоцерковська Софія, Бондар Ада 272
Болобан Анна, Шамрай Віталіна 272
Бровко Карина 272
Випирайло Юлія 272
Волкова Анна, Жижа Валерія, Васьова Олександра 272
Воронін Денис 273
Гресь Олександра, Лис Анна, Ляшук Анастасія, Кашута Влада 273
Дашутіна Аріна 273
Дімірова Наіна 273
Дмитриченко Софія, Кобзар Єва 273
Іллюша Марія 273
Ількаєв Олександр 273
Кабашна Кіра 273
Кириченко Ігор 274
Крищук Ольга 274
Клепка Інна 274
Костюченко Олександра, Хороших Анастасія, Піюк Аліна 274
Котенко Аріна, Канівець Віка 274
Красник Альона 274
Кузьменко Олександр 274
Лукашик Валерія 274

Мороз Валерія....275
Наумович Яна, Бірук Дарина, Повар Софія, Олексюк Марія, Руссу Максим 275
Олексюк Катерина, Мамчур Лілія, Хваль Ольга 275
Панасюк Марія 275
Парепа Ірина 275
Петрів Ірина 275
Поліщук-Тернова Олександра 275
Редька Вікторія....275
Слободян Тетяна....276
Смірнова Поліна, Шворак Дарина, Шворак Анастасія, Ридза Анна, Козій Валерія, Козак Вікторія....276
Сметюхова Дар'я....276
Снітко Дарина, Смірнова Софія 276
Степаненко Єва, Кисла Вероніка, Овраменко Вікторія, Оніщенко Анна, Ємець Анастасія, Шаповал Карина, Гавриш Валерія, Якубович Міра, Фурсович Станіслав, Федоренко Марія 276
Ткачова Олександра, Черткова Ліза 276
Турелик Марія 276
Хелемеля Варвара 276
Чумак Андрій....277
Шкрабуля Анна 277
Щипалов Михайло, Красник Альона 277

Доброчесність у навчанні

(замість передмови)

У межах IX Міжнародної науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Академічна культура дослідника в освітньому просторі: європейський та національний досвід» (14-15 травня 2026 року) було проведено нагородження переможців міжнародного конкурсу есе «Доброчесність у навчанні: дотримуватись не можна порушувати» (далі – Конкурс).

Мета Конкурсу, який тривав упродовж березня до 1 травня 2026 року, – мотивувати до формування й розвитку в молоді навичок критичного й аналітичного мислення, академічного письма; виховувати свідоме дотримання норм та принципів академічної доброчесности; популяризувати цінності академічної етики в освітньому середовищі.

Організатор Конкурсу – Центр науково-освітнього партнерства і мережевої взаємодії та кафедра педагогіки Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка.

Інформацію про проведення Конкурсу було розміщено на офіційних сайтах СумДПУ https://sspu.edu.ua/nauka/strukturni-pidrozdily/tsentr-naukovo-osvitnoho-partnerstva-i-merezhevoi-vzaiemodii , в соціальних мережах та поширено іншими доступними способами.

Номінації конкурсу за віковими категоріями:

- здобувачі освіти старших класів (10-11 класи);
- здобувачі професійних (професійно-технічних) закладів освіти;
- здобувачі закладів фахової передвищої освіти;
- здобувачі вищої освіти.

Особливістю цьогорічного конкурсу стало поєднання традиційних і сучасних форматів творчого самовираження. Окрім письмових есе, учасники представляли відеоесе, подкасти, інфографіки та комікси, демонструючи високий рівень креативності, медіаграмотності та здатності осмислювати академічну доброчесність мовою сучасної культури.

До участі в конкурсі було подано 167 робіт здобувачів закладів загальної середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти з різних регіонів України. Географія учасників охопила Вінницьку, Волинську, Донецьку, Запорізьку, Івано-Франківську, Київську, Львівську, Миколаївську, Одеську, Рівненську, Харківську, Хмельницьку, Чернігівську та Сумську області.

Заклади загальної середньої освіти:

Андріяшівський ліцей-заклад загальної середньої освіти I-III ступенів Андріяшівської сільської ради Роменського району Сумської області

Глухівська загальноосвітня школа I-III ступенів №6

Городненський ліцей з початковою школою та гімназією

Запорізький академічний ліцей №93 Запорізької міської ради

Козелецький ліцей №3 Козелецької селищної ради, Чернігівська область, Україна

Комишанський ліцей Комишанської сільської ради Охтирського району Сумської області

КО «Шосткинський навчально-виховний комплекс: спеціалізована школа І-ІІ ступенів-ліцей Шосткинської міської ради Сумської області», місто Шостка

КУ Сумська спеціалізована школа І-ІІІ ступенів №17, м.Суми, Сумської області

КУ Сумська спеціалізована школа І-ІІІ ступенів № 7 імені Максима Савченка Сумської міської ради, м. Суми

КУ Сумська спеціалізована школа І-ІІІ ступенів №1 ім. В. Стрельченка

КЗ Сумської обласної ради «Сумський обласний академічний ліцей імені Дмитра Євдокимова»

Конотопський ліцей №13 Конотопської міської ради Сумської області

КУ Сумська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №6 м. Суми, Сумської області

Ліцей № 16 імені Юрія Дрогобича Дрогобицької міської ради Львівської області

Опорний заклад ЗСО-ліцей з дошкільним підрозділом с.Корделівка Калинівської міської ради Вінницької області

Підліснівський ліцей Степанівської селищної ради Сумського району Сумської області

Слов'янський ЗЗСО І-ІІІ ступенів №4 Слов'янської міської ради Донецької області

Соснівський освітній комплекс «ліцей-заклад дошкільної освіти» імені Анатолія Шульги Попівської сільської ради Сумської області

КУ Сумська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів, № 27

Заклади професійної освіти:

КЗ Сумської обласної ради «Шосткинське вище професійне училище»

ДНЗ «Шосткинський центр професійно-технічної освіти «, м. Шостка

ДНЗ «Білопільське вище професійне училище,» м. Білопілля

ДНЗ «Сумське вище професійне училище будівництва та автотранспорту»

ДНЗ «Охтирський центр ПТО»

КЗ Сумської обласної ради «Путивльський професійний ліцей»

Заклади фахової передвищої освіти:

ВСП «Сумський фаховий коледж Сумського національного аграрного університету»

ВСП «Машинобудівний фаховий коледж Сумського державного університету»

КЗ «Прилуцький гуманітарно-педагогічний фаховий коледж імені Івана Франка» Чернігівської обласної ради

КЗВО «Барський гуманітарно-педагогічний коледж імені Михайла Грушевського»

КЗ Сумської обласної ради Путивльський педагогічний фаховий коледж імені С. В. Руднєва

Луцький педагогічний фаховий коледж

Сумський фаховий коледж будівництва та архітектури

Сумський фаховий коледж економіки і торгівлі

КЗСОР Лебединський фаховий медичний коледж імені професора М.І. Ситенка

ВСП «Конотопський індустріально-педагогічний фаховий коледж Сумського державного університету»

Заклади вищої освіти

Волинський національний університет імені Лесі Українки

ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

Запорізький державний медико-фармацевтичний університет

Запорізький національний університет

Карпатський національний університет імені Василя Стефаника

КЗ Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти

Київська музична академія імені Павла Чубинського

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

Луцький педагогічний інститут Волинської обласної ради

Сумський державний університет

НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут»

НУ «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка

НУ «Острозька академія»

НУ кораблебудування імені адмірала Макарова (Миколаїв)

Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка

Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного

Харківський національний педагогічний університет ім. Сковороди

Харківська державна академія культури

Журі здійснювало перевірку робіт відповідно до наказу СумДПУ імені А.С.Макаренка, розпорядження Сумської обласної військової адміністрації №124-ОД від 25.02.2025 р., Положення про конкурс https://sspu.edu.ua/images/2025/docs/polozhennia/polozhennya_pro_konkurs_ese_2d7de.pdf

Кожну роботу оцінювали вісім незалежних експертів. Нестандартне есе перевіряли всі члени журі. До складу журі увійшли представники різних навчальних закладів, наукових установ та громадських організацій України, Польщі, Словаччини, Туреччини, Австрії та США.

Під час урочистого нагородження переможці отримали дипломи, а окремі учасники – спеціальні відзнаки від Українсько-польського міжнародного

центру освіти і науки ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»; Польського наукового товариства (Polskie Towarzystwo Nauk, PTN, м. Гданськ, Республіка Польща), Центру українських дослідників в Австрії, Українського товариства взаємодопомоги в Стамбулі, Української шкільної ради УККА Америки, ГО «Інноваційна освіта Закарпаття», Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України.

Усі учасники конкурсу отримали сертифікати, а наукові керівники - подяки за підтримку молоді та розвиток культури академічної доброчесності.

Висловлюємо глибоку вдячність учням, студентам, аспірантам, педагогам, науковим керівникам, закладам освіти за підтримку культури академічної доброчесності, за віру в силу освіти, чесності й людської гідності.

Олена СЕМЕНОГ,
д.пед.н., професор кафедри педагогіки,
Сумський державний педагогічний
університет ім. А.С. Макаренка

ВІДГУКИ ЧЛЕНІВ ЖУРІ

Шановні учасники Міжнародного конкурсу есе «Доброчесність у навчанні: дотримуватися/ не можна/ порушувати»!

Учні в есе на тему академічної доброчесності продемонстрували високий рівень осмислення моральних цінностей та відповідального ставлення до навчання. У роботах учні не лише розкрили сутність поняття академічної доброчесності, а й показали її тісний зв'язок із життєвими виборами людини, чесністю перед собою та суспільством. Особливо цінним є те, що юні автори звернули увагу на внутрішню відповідальність особистості, наголосивши: саме щоденні рішення формують характер, довіру та справжні знання й уміння.

У творах простежуємо глибину роздумів, логічність та вміння проводити паралелі між навчанням і реальним життям. Учні переконливо доводять, що академічна доброчесність – основа формування свідомої, чесної й відповідальної людини.

Приємно відзначити щирість висловлювань, самостійність думок та актуальність порушених проблем у всіх есе. Такі роботи свідчать про зрілість учнів, їхнє прагнення до справедливості та розуміння важливості чесного шляху до успіху.

Олеся КАЛИНИЧ,
заслужений учитель України,
учитель-методист,
начальник управління освіти, релігій та у справах національностей
виконавчого комітету Хустської міської ради Закарпатської області

Бути у журі конкурсу з академічної доброчесності – це не лише про оцінювання робіт, а й про глибокі роздуми, рефлексію та переосмислення цінностей освіти. Це – проживати кожну роботу, вести німий діалог з автором, відчувати сенси, що вкладено між рядками, та бачити щире прагнення молоді змінювати освітній простір на краще – у відео, піснях, інфографіці, коміксах та інших творчих формах. Мої колеги зі мною погодяться, що під час оцінювання робіт ми поринали у світ цікавих історій, розгадували кросворди й навіть ловили себе на тому, що підспівуємо та танцюємо під пісні про академічну доброчесність.

Особливо цінно було спостерігати за тим, як учасники через власні ідеї та бачення розкривали важливість чесності, відповідальності та поваги до інтелектуальної праці. Кожна робота по-своєму надихала й нагадувала, що академічна доброчесність – це не лише про правила, а насамперед про внутрішні цінності та культуру довіри.

Участь у якості журі стала для мене важливим і натхненним досвідом, який ще раз підтвердив: саме через такі ініціативи формується свідоме, відповідальне та якісне освітнє середовище.

Алла КУЛІЧЕНКО-ЧУГІНА,
доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри іноземних мов
Запорізького державного медико-фармацевтичного університету

Шановні учасники Міжнародного конкурсу есе з академічної доброчесності! Маю честь звернутися до вас із Туреччини, зі Стамбула, зі стін Стамбульського університету, де із 2017 року функціонує україністичне відділення. Хочу щиро подякувати кожному й кожній із вас за участь у конкурсі, за відвагу висловлювати власну думку, за небайдужість і відданість принципам академічної чесності. Бажаю вам успіхів у навчанні, науковому пошуку, творчому самовираженні та впевненого руху шляхом доброчесності.

Тетяна ФЕЦАН,
голова Українського товариства взаємодопомоги (Ukrayna Dayanışma Derneği, м. Стамбул, Туреччина)

Для мене як професора, який працює з філологами, перекладачами, культурологами та майбутніми науковцями, було надзвичайно приємно бачити таку залученість, рефлексивність і творчу сміливість. Без перебільшення скажу: багато з цих робіт - це не просто конкурсні тексти, а публічні етичні жести. Щиро вдячний усім учасникам за довіру, відкритість і бажання говорити мовою цінностей. Ваша доброчесність уже починає формувати академічне середовище майбутнього, вільне від фальші, натомість наповнене смислами, відповідальністю і людською гідністю.

Ян КАПРАНОВ,
доктор філологічних наук, професор (Україна),
доктор габілітований (мовознавство) (Польща),
професор школи гуманітарних наук та образотворчого мистецтва в Університеті VIZJA (Варшава, Польща)

Шановні учасники Міжнародного конкурсу есе «Доброчесність у навчанні: дотримуватись /не можна/порушувати»!

Маю за честь уже втретє брати участь поряд із високоповажними науковцями, педагогами в складі журі Міжнародного конкурсу есе «Доброчесність у навчанні: дотримуватися/ не можна/ порушувати».

Дякую організаторам Конкурсу Сумському державному педагогічному університету імені А.С.Макаренка за організацію та проведення такого масштабного заходу, присвяченого надзвичайно актуальній і важливій в умовах сьогодення темі – дотримання принципів академічної доброчесності в навчанні.

Як і щороку, робота журі була організована на високому професійному рівні. Кожен член журі перевіряв відповідну категорію здобувачів освіти. Нам було надано чіткі критерії оцінювання есе. Кожна робота була зашифрована й ми не знали, де і чия робота. Я представник категорії здобувачі освіти закладів професійної освіти, а перевіряла роботи студентів закладів вищої освіти. Мною було прочитано та перевірено 81 конкурсу роботу. Кожна робота, до якої я занурилася, це окремий світ, окремі думки, роздуми, своя позиція… Конкурсанти оригінально, деякі навіть надзвичайно креативно розкрили сутність теми, аргументуючи її доказами та прикладами з життя, усі учасники, дійсно, мають свою позицію. Наприклад, «Доброчесність – це інвестиція. Інвестиція у власну компетентність, довіру до себе, здатність приймати рішення без страху, за якими немає реального підґрунтя. Це вибір на користь довготривалого результату, а не короткої вигоди».

Упевнена, що наступного року ви надішлете на Конкурс такі ж цікаві й оригінальні, неординарні та креативні есе, а ми почуємо нові імена молодих талантів. Поспішайте пізнати незвідане, творчо мисліть, шукайте нестандартні рішення, підкорюйте нові вершини знань, адже ваша молодість та енергія формує початок нового майбутньої нашої країни! Бажаю Творчості Вам, Успіху та Перемоги! Відбудуємо країну разом! Усе буде Україна!

Ольга СМОЛЕНКО, методист Навчально-методичного центру професійно-технічної освіти в Сумській області

Для мене велика честь бути у складі журі конкурсу. Читаючи ваші роботи, дорогі конкурсанти й конкурсантки, я отримала не лише професійне задоволення, а й справжнє натхнення. Хочу відзначити, що кожна робота є особливою, цікавою й глибоко пов'язаною з осмисленням академічної доброчесності. Особливо приємно бачити ваше вміння критично мислити, висловлювати власну думку й вкладати у свої тексти частинку душі.

Цитуючи одне з есе, хочу побажати вам: нехай у кожного й кожної з вас завжди будуть власні крила - крила правди, чесності, гідності й довіри. Нехай ці крила, загартовані в навчанні й праці, зрощені в академічній доброчесності, допомагають вам сміливо рухатися вперед. Нехай вам завжди вистачає мужності бути собою, творити чесно, мріяти сміливо й летіти високо. Пам'ятайте: чужі крила не вчать літати, а власні обов'язково приведуть до нових звершень і перемог.

Окремі слова вдячності хочу висловити організаторам конкурсу за високий рівень підготовки й проведення. Завдяки вашій праці, шановні колеги, відповідальності й відданості своїй справі створено чудову атмосферу творчості, довіри й підтримки.

Такі конкурси є надзвичайно важливими, адже вони відкривають нові таланти, мотивують до розвитку, об'єднують однодумців і дарують кожному учасникові віру у власні сили.

Бажаю всім миру, натхнення, нових творчих злетів, віри у власні сили та невичерпної любові до України, яку кожен із нас щодня прославляє своїми знаннями, працею і добрими справами.

Оксана ЦЮНЯК,
доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри початкової освіти та освітніх інновацій,
заступник декана з наукової роботи педагогічного факультету
Карпатського національного університету
імені Василя Стефаника (м.Івано-Франківськ)

РОЗДІЛ 1

Номінація «ЕСЕ»

Андрієнко Єгор
Сумський фаховий коледж будівництва та архітектури

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Академічна доброчесність, багато хто спитає що це? Що це для мене я відповім. Академічна доброчесність: Фундамент мого майбутнього та чесного навчання.

Коли нам у школі кажуть про «академічну доброчесність», більшість моїх однокласників просто закочують очі. Здається, що це чергова нудна лекція про те, як погано списувати. Всі ми знаємо: є ГДЗ, є чати в Телеграмі, де можна скинути фото контрольної, і є нейромережі, які за секунду напишуть твір. Здавалося б, навіщо мучитися, якщо результат можна отримати в один клік? Але якщо чесно розібратися, то ця тема набагато глибша, ніж просто «не підглядай у сусіда».

Давайте будемо відвертими: списують майже всі. Хтось – бо не встиг, хтось – бо предмет здається непотрібним. Але в цьому і криється головна проблема. Навчання в школі – це як тренування в залі. Якщо ти приходиш на фізкультуру і замість того, щоб качати прес, просиш друга підняти твої ноги, твої м’язи не виростуть. Так само і з мізками. Кожного разу, коли я копіюю чужу роботу, я просто «прогулюю» тренування свого мозку. Оцінка в щоденнику з’являється, але в голові – пустка. І найстрашніше те, що ця пустка обов’язково вилізе боком пізніше, на НМТ чи в університеті, де списати вже не вийде.

Ще одна штука, про яку ми рідко думаємо – це плагіат. Раніше я думав: «Ну, скопіював я абзац із Вікіпедії, що тут такого? Вона ж для того і створена». Але зараз я розумію, що за кожним текстом чи відкриттям стоїть реальна людина. Видавати чужі думки за свої – це, по суті, дрібна крадіжка. Академічна доброчесність вчить простої речі: якщо береш чиєсь – вкажи автора. Це не соромно, навпаки, це показує, що ти вмів знайти інформацію і опрацювати її.

Знаєте, що найцінніше в класі? Це коли вчитель тобі довіряє. Коли ти здаєш роботу з помилками, але вчитель каже: «Я бачу, що ти старався сам, молодець». Це дає набагато більше впевненості, ніж «крадена» дванадцятка, за яку всередині трохи гризе совість. Чесність будує репутацію. Я не хочу бути тим, про кого кажуть: «Та він нічого не знає, просто вміє вчасно дістати

телефон». Я хочу, щоб мої знання були справжніми, навіть якщо їх менше, ніж у відмінника-«копіпастера».

Зараз з'явився новий виклик – чат-боти. Вони пишуть класні есе, розв'язують рівняння. Багато хто думає, що це кінець епохи навчання. Але я вважаю, що це просто тест на нашу дорослість. Можна використати ШІ, щоб краще зрозуміти складну тему, а можна просто скопіювати текст і навіть не прочитати його. У другому випадку ми просто стаємо додатком до телефона, а не навпаки.

Напевно, академічна доброчесність – це про вибір. Вибір бути справжнім, а не здаватися таким. Це важко, бо іноді хочеться поспати довше або просто погуляти, замість того, щоб писати цей твір самостійно. Але я вірю, що краще мати чесну сімку, яка належить мені, ніж чужу перемогу. Адже врешті-решт, на роботу потім будуть брати не мій щоденник, а мене і мої вміння. І я хочу, щоб ці вміння були реальними.

Окремо хочеться сказати про солідарність у класі. Часто ми думаємо, що дати списати другу – це прояв справжньої дружби. Ну як відмовити, якщо він просить «тільки глянути» одним оком? Але насправді, роблячи це, ми робимо йому «медвежу послугу». Людина звикає, що завжди знайдеться хтось, хто підстрахує, і перестає намагатися сама.

Академічна доброчесність у колективі – це коли ми допомагаємо один одному зрозуміти тему, а не просто даємо сфотографувати зошит у коридорі перед уроком. Пояснити другу незрозумілу задачу – це круто і чесно. Просто дати списати – це підштовхнути його до того, що в майбутньому він не впорається з серйозним іспитом чи роботою. Це важкий моральний вибір, але справжня повага до друга – це віра в те, що він здатний розібратися сам.

Іноді нам здається, що вчителі – це якісь роботи, завдання яких – просто зловити нас на списуванні і поставити двійку. Але насправді вони теж бачать, коли робота «не твоя». Коли ти цілий семестр мовчав, а потім приносиш ідеальний реферат, написаний мовою професора Оксфорда, це виглядає смішно.

Чесність у навчанні – це повага до часу вчителя. Він готував цей урок, він перевіряє наші зошити вечорами, і бачити там копіпаст із інтернету для нього просто образливо. Коли я здаю роботу, написану своїми словами, нехай і не ідеальну, я показую, що поважаю працю людини, яка мене вчить. Це будує нормальні людські стосунки, де є місце діалогу, а не грі в «кішки-мишки» з телефонами під партою.

Напевно, академічна доброчесність – це про вміння грати «в довгу». Списати сьогодні – це виграти п'ять хвилин вільного часу і сумнівну оцінку. Бути чесним сьогодні – це інвестувати у свій мозок, який через п'ять-десять

років буде твоїм головним інструментом для заробітку грошей та успіху в житті.

Мені хочеться вірити, що моє покоління зможе змінити це ставлення до навчання. Ми ж не хочемо жити в країні, де дипломи купуються, а будинки будують люди, які прогулювали пари. Все починається з дрібниць: із закритого ГДЗ, із самостійно написаного вступу до твору, з чесної відповіді біля дошки. Можливо, це не зробить мене зіркою школи прямо зараз, але це зробить мене людиною, яка точно знає, чого вона варта. Бо справжні знання – це єдина річ, яку в тебе ніхто ніколи не зможе відібрати чи списати.

Андрієнко Юлія
Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка

МОЇМ СУЧАСНИКАМ ПРО ХВОРОБУ НЕДОБРОЧЕСНОСТІ

Неосвіченість – ніч розуму, ніч безмісячна і беззоряна
Цицерон

Чи не кожен із нас був свідком академічної недоброчесності. Дехто пережив гіркий досвід плагіату власного творіння, хтось помічав крадіжку чужої роботи. Проте найгірше – самотужки вдаватися до нечесного навчання. Що таке академічна доброчесність? Чому виникає спокуса не дотримуватися чесного підходу в навчальній діяльності? Розмірковувати про це можна вічно, але варто вдаватися до дій. На мою думку, недоброчесність – хронічна хвороба сучасного освітнього середовища. Ми, як відповідальні громадяни, можемо докласти всіх можливих зусиль, аби ввести це «захворювання» у затяжну «ремісію».

Таке ставлення до проблеми сформувалося не водномить. До того ж, шановний читачу, можу з упевненістю заявити про стійкість своєї позиції щодо негативного ставлення до плагіату. На щастя, зі мною таке траплялося нечасто, проте емоції від неприємного досвіду запам'яталися надовго.

….Один із найбільш очевидних випадків «розумової крадіжки» стався зі мною у старшій школі, у часи запровадження карантину. Увесь клас надсилав відповіді на усні запитання в один чат і, зрештою, сталася неприємна несподіванка – мої відповіді були дослівно переписані іншим учнем. Хіба ж це не прояв академічної недоброчесності?

Як відомо, академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу з метою забезпечення довіри до результатів навчання [1]. Але, на мою

думку, – це хвороба сумління. Ти мусиш цю хворобу долати, бути, як зауважував свого часу В. Винниченко, «чесним із собою» – щоб внутрішні переконання сумлінно виконувати свої обов'язки відповідали твоїм активностям.

Повертаючись до запитання *чому ж люди обирають простий шлях у навчанні*, зауважу, що відповіді можуть бути доволі різними. Скажімо, стресовий фактор воєнного стану в країні неабияк впливає на якість навчання, і відповідно, виконання завдань здобувачами освіти. Це загострення так званого «захворювання». Здобувачі освіти, котрі проживають у межах прикордонних територій, перебувають щоденно у ще більшому стресі. Учні та студенти, які цілодобово живуть із відчуттям смертельної небезпеки, частіше змушені виконувати завдання похапцем. Іноді освітяни через постійні обстріли та відсутність світла не мають можливості ґрунтовно опрацювати надані здобувачами матеріали, зараховують їх, міркуючи: «Краще так, ніж ніяк». Однак не варто забувати просте пояснення явища списування – лінь.

Звертаючись до інформаційних джерел, варто зауважити, що на кінець XVIII століття поняття академічної доброчесності в США пов'язувалося виключно зі статусом і характером особистості [1]. Лише в кінці XIX століття відбулася зміна концепції цього поняття [1]. Помітну роль у схильності до ліні відіграє виховання індивіда, а також специфіка його темпераменту й особливості характеру. Ні для кого не секрет, що людина з холеричним темпераментом може легко розсердитися в разі невдачі. Особливість нервової системи може зіграти злий жарт зі своїм носієм. Також суттєвий вплив на діяльнісну складову життя індивіда мають нейротипічні розлади особистості, до прикладу, розлад дефіциту уваги і гіперактивноість. Однак наявність у людини цих проявів не робить її неспроможною до старанного навчання. Корекція поведінки, зокрема, системне виховання дитини, підвищена увага до самодисципліни, підтримка та розуміння формують позитивні результати, вчать утримувати увагу, доводити справи до кінця. Дисципліна – антибіотик. Як антибіотик бореться з інфекцією, так і чесний здобувач освіти відмовляє собі у певних радощах, аби виконати завдання якісно. Ось чому розвиток витримки – обов'язкові «ліки» в нашому «рецепті». Зацікавленість мотивує поглиблювати знання, мінімізує вибір на користь списування. Коли здобувач освіти щиро хоче навчатися, ніщо не стане йому на заваді. Але інколи проблема не лише в «пацієнтах», а і в «лікарях». Не вповні зацікавлений педагог – у десятки разів гірший, ніж байдикуватий учень. Мабуть, ця теза не потребує настільки ж детальної аргументації, бо кожному зрозуміло, що вчитель, який не любить свою роботу, не здатен зацікавити і допомогти учневі реалізувати потенціал.

На мою думку, ситуацію щодо недотримання академічної доброчесності влучно проілюструвала б фраза: «Не робиш добра, то бодай не додавай зла». Цю думку я почула колись дуже давно, ще маленькою. Маю такі ж погляди щодо піратства, плагіату, фальсифікації тощо. Зрозуміло, що завдання батьків, педагогів – старанно виховувати у дітях усталені чесноти – любов до праці, чесність, гідність, відповідальність, повагу. Не менш важливо змалечку навчити дитину вибудовувати причино-наслідкові зв'язки, емпатію. Коли особистість уповні здатна оцінити наслідки своїх вчинків, із повагою ставитися до власної праці, то має поважати і зусилля тих, хто з нею поруч. Найперше, має бути розуміння потрібності знань, їх перспективності. Адже неможливо чогось навчитися, не доклавши зусиль. Це результат багаторічної системної роботи, коли отримані навички та вміння формують людину, здатну не лише себе прогодувати, а й усебічно розвивати, особистість, яка може втішатися власною обізнаністю в різних галузях знань. Це сприяє розширенню кругозору й кола спілкування, позитивно впливає на різноплановість мислення, бо, як кажуть у народі: «Скільки людей – стільки й думок».

Підсумовуючи, шановний читачу, зазначаю, що рішення дотримуватися чи нехтувати академічною доброчесністю здебільшого є результатом виховання, але допоки є люди, які вдаються до піратства, плагіату, врешті-решт обману, – будуть і ті, хто висвітлює цю проблему, активно лікує хворобу, б’є на сполох, застерігає від непоправного, а також старанно дотримується академічної доброчесності сам. Не мовчіть, говоріть про це, закликайте до дій, змінюйтеся і змінюйте світ навколо себе! Навіть якщо мене почула одна людина – це означає, що моє есе було написане не дарма.

Список використаних джерел

1. Академічна доброчесність: формування власної професійної культури : [презентація]. URL : https://surl.li/qouxxy

Балик Марія
Волинський національний університет імені Лесі Українки

ДОТРИМАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ: ВАРТО, ЧИ НІ?

Академічна доброчесність є невід’ємною частиною навчання, роботи та буденного життя. Кожного дня ми докладаємо зусиль для дотримання етичних принципів та для розповсюдження їх сутності серед інших. Ми заохочуємо до чесного та відповідального підходу щодо різних сфер наших діяльностей, але

не всі сприймають порядність серйозно. Попри всі докладені зусилля, деякі люди будуть і надалі порушувати академічну доброчесність – це людський фактор. Саме тому я хочу розміркувати, чи дієве підтримування та дотримування академічної доброчесності у сучасному світі, чи, все таки, ні.

Етичні принципи охоплюють такі поняття, як самостійне виконання завдань, відсутність плагіату, фальсифікації чи списування, самоплагіату, псування робіт інших, конфлікт інтересів тощо. Без цих норм важко побудувати якісну систему освіти, бо знання втрачають свою цінність, якщо вони здобуті нечесним шляхом.

Академічна доброчесність має ширше значення, ніж просто дотримання правил у навчанні. Вона формує моральні якості особистості – чесність, порядність, відповідальність. Людина, яка звикає працювати самостійно й чесно здобувати результати, послуговується цими принципами в професійному житті. Таким чином, дотримання академічної доброчесності сприяє формуванню етичного суспільства загалом.

Для підтримування етичної порядності потрібно докласти чимало зусиль, та це цілком можливо, та й потрібно привести до ладу. При активних тренінгах, цікавих формулюваннях ми швидше починаємо розуміти, де нехтування, а де дотримання академічної доброчесності. Не менш важливим є пояснення наслідків недотримання етичних принципів – це може допомогти зі зменшенням кількості порушень. Також, якщо науково-педагогічні працівники дотримуються принципів академічної доброчесності, вони показують власний приклад чесності та неупередженості, здобувачі освіти сприймають ці норми як обов’язкові.

У сучасному світі, із приходом Штучного інтелекту, існують антиплагіатні програми та цифрові платформи перевірки. Ці проєкти значно спрощують перевірку даних і запобігають недотримання принципів доброчесності, що сприяє її підтриманню.

Водночас, не все може йти як по маслу. Існують чинники, які негативно впливають на дотримання академічної доброчесності. Із активним розвитком технологій, особливо, Штучним інтелектом, тепер стало набагато легше не тільки перевіряти, а й приховати плагіат, або отримати готову відповідь. З кожним днем порушенням етичних принципів все більше процвітає там, де повністю відсутній або дуже послаблений контроль над дотриманням правим. Є випадки, коли на недотримання академічної доброчесності просто заплющують очі, бо так легше, але все це ще більше заохочує до певних, не дуже хороших, дій.

З власного досвіду можу додати, що ефективність заходів залежить від закладу освіти. Коли я навчалася в ліцеї, там проводили достатньо заходів,

презентацій, опитувань на тему академічної доброчесності, проте не було хорошого контролю. Це призводило до того, що невелика кількість учнів, все таки, дотримувались етичних норм, а іншим було однаково, бо їм це сходило з рук. Зараз, під час навчання в університеті, нам також проводять багато цікавих активностей, але тут вже більше регулювання цього аспекту, що сприяє розуміння наслідків дій, а отже й дотримування етичних принципів.

Варто пам'ятати, що академічна доброчесність допомагає вибудовувати довіру між студентами й викладачами. Коли роботи виконані самостійно, викладач може правдиво оцінити знання та побачити реальний рівень підготовки. Це робить навчальний процес чесним і справедливим для всіх. Якщо ж хтось порушує правила, виникає нерівність, адже одні докладають зусиль, а інші отримують результат без праці.

Дотримання академічної доброчесності має базуватися не на страху перед покаранням, а на усвідомленні її значущості. Жодні тести або опитування не матимуть значення, якщо людина сама не хоче бути чесною. Коли студент розуміє, що списування чи плагіат заважають йому здобувати знання, він починає відповідальніше ставитися до процесу навчання.

Отож, на мою думку, в сучасному світі підтримування та дотримування академічної доброчесності, допоки не показує великого впливу на суспільство. Через появу та розвиток Штучного інтелекту стало набагато важче відрізнити: це списано, чи просто використано стиль написання. З іншого боку, ми можемо також простежити і певні позитивні чинники: в сучасних умовах стало більше контролю та розуміння наслідків. Важливо, щоб кожен усвідомлював: навіть невелике порушення має значення. Саме з таких кроків формується культура етичних принципів в суспільстві. Тому потрібно докладати достатньо зусиль для підтримання академічної доброчесності, щоб людство зовсім не втратило розум.

Бацура Марія

Шосткинський навчально-виховний комплекс: спеціалізована школа І-ІІ ступенів-ліцей Шосткинської міської ради Сумської області

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ: ПЕРЕВАГИ І ВИКЛИКИ

Життя у сучасному інформаційному суспільстві має багато переваг: надає людині безмежну кількість інформації з будь-якої сфери нашого життя. Смартфони, сучасні комп'ютери, планшети забезпечують нам доступ до всіх знань, що накопичило людство за всю історію свого існування. Знання

відкривають перед нами двері, про які наші предки не могли і мріяти. Бабусі і дідусі, та і батьки разом із ними черпали інформацію здебільшого з книжок, здобуваючи знання самостійно. Але зараз все змінилося. І в цьому немає нічого поганого! Ми навчилися жити в інформаційному суспільстві, маючи багатий арсенал інформаційних джерел. Учні та вчителі використовують інформацію з інтернету. І хоча ресурси були використані звідти, робота повністю виконувалась самим автором. Та з приходом штучного інтелекту ситуація змінилася. З алгоритмом, що може з нуля створити оригінальну, не схожу на інші роботу, складно встояти від спокуси не використати його. І тут виникає проблема академічної доброчесності у навчанні.

Що ж ми розуміємо під цим поняттям? На мою думку, в основу доброчесності покладені етичні норми, моральні принципи та особиста відповідальність за ту роботу, яку ти виконуєш. Головна робота учнів – навчання. І доброчесність у ньому передбачає старанне самостійне виконання всіх завдань, усвідомлене заглиблення в тему, яку ти вивчаєш, вміння застосовувати набуті знання на практиці та готовність гідно представити здобуту інформацію у соціумі. Говорячи про доброчесність у навчанні, слід звернути увагу на взаємовідносини, що можуть виникнути у колективі класу. Іноді і я сама, і мої друзі, щоб звільнити час для особистих справ, звертаються до однокласників за допомогою, або й самі дають списувати іншим учням. Чи правильно це? З одного боку, в цьому нібито немає нічого поганого, оскільки це допомагає встановити добрі стосунки у класі. Однак, не помічаючи цього, ми робимо собі або їм «ведмежу послугу», бо, певною мірою, обмежуємо їх розумову діяльність та здатність самостійно працювати.

Можливо, для когось цей аргумент не надто вагомий. І тоді виникає питання: «Чому академічна доброчесність така важлива?». На мою думку, академічна доброчесність формує власний досвід та знання. При виконанні завдання, опрацьовуючи певну тему, ми не лише вчимося досліджувати, аналізувати інформацію, робити висновки, а й отримуємо навички мислити, що, без сумніву, знадобляться нам у дорослому житті, у подальшому навчанні, в майбутній професії.

Не менш важливою причиною, як на мене, є повага до чужої праці. Кожна робота: чи то есе, чи то ціла стаття – є результатом зусиль, часу та творчості людини. Автор вкладає у своє дослідження багато старань. І бездумне копіювання чиїхось думок – це не лише порушення правил, це велика неповага до автора, як до творця. Існує й інша проблема: не вся інформація, що є частиною чужої роботи, може бути достовірною. Певні дані багато людей беруть із засобів масової інформації, не перевіряючи їх достовірність. Тому ми повинні вчитися поважати внесок інших, цінувати їх витрачений час та зусилля.

І якщо ви використали певну інформацію, варто її перевірити та зробити посилання на автора.

Також ми всі повинні пам’ятати, порушення академічної доброчесності має великі наслідки. І я говорю не лише про погану оцінку, поставлену вчителем. Насамперед, це втрата репутації, втрата довіри до себе. А у вищих навчальних закладах це може призвести навіть до відрахування. Ось чому так важливо ще з шкільних років привчати себе до академічної доброчесності і розуміти, що може чекати на тебе, якщо її порушити.

Я довго не могла повністю привчити себе до академічної доброчесності. Іноді було надто складно втриматися від спокуси використати штучний інтелект або готові домашні завдання, особливо з тих предметів, які мені не дуже подобались та здавались нудними. Але потім мені довелося писати науково-дослідницьку роботу з української літератури, і стало зрозуміло, що так просто піддатися спокусі використати щось готове – не вийде. І тому я почала працювати самостійно. Досліджуючи обрану тему, користувалася не лише доступною інформацією з інтернету, а й звернулася до інформації з різних книжок, які вдалося знайти у міській бібліотеці. І як сказав американський драматург Вілсон Мізнер: «Вкрасти в одного автора – це плагіат; вкрасти у багатьох – дослідження». Я створила власне дослідження, яке на мою думку, змогла гідно представити на обласному етапі конкурсу. Але головним було не це. Головним вважаю те, що ця робота була моєю, власною. Саме мої зусилля та мій час у результаті створили щось, що я справді можу назвати своїм. А це є найголовнішим у розумінні поняття «академічна доброчесність» та у його дотриманні.

Отже, що академічна доброчесність – це щось більше, ніж просто набір правил, яких ми всі повинні дотримуватися просто «тому що». Це справді важливий принцип, що не тільки визначає рівень освіти та якість наших знань, а й відображає моральні цінності людини, формує відповідальних та талановитих у майбутньому фахівців, що справді знають та усвідомлюють свою роботу. І найголовніше – розкриває ваш справжній потенціал. Іноді буває складно придумати щось своє, коли весь світ наповнений вже готовими ідеями та винаходами. Але якщо ви справді піклуєтесь про своє майбутнє, слід просто почати з малого. Подумати трішки довше, розглянути питання з іншого боку або зробити власне невеличке дослідження, яке згодом допоможе вам створити щось своє, унікальне та неповторне. І саме тоді ви зможете справді зрозуміти, якою важливою для нашого суспільства є академічна доброчесність.

Бдюхіна Дар'я
Сумський фаховий коледж економіки і торгівлі

ТІНЬ ЧУЖОЇ ДУМКИ: ЧИ КОМФОРТНО ЖИТИ В ОРЕНДОВАНОМУ РОЗУМІ?

Тема академічної доброчесності, навіть у есе, часто подається досить офіційно та стримано. Мені захотілося відійти від монологу «твір-роздум» і спробувати щось нестандартне: у креативному форматі ширше розкрити проблему «дотримуватися не можна порушувати» під незвичним кутом. Найбільше надихають і мотивують особисті історії трансформації, а не просто монотонний переказ загальновідомих правил чи сухих вказівок. Моє есе дістало назву: «Тінь чужої думки: чи комфортно жити в орендованому розумі?», де мова йтиме про втрату власного «Я» через плагіат. Буду дещо говорити мовою метафори та алегорії. Я прагну, щоб це есе стало маніфестом мого внутрішнього голосу, що зазвучав би на повну силу; дало відповідь на питання: хто я − автор свого життя і розуму, чи просто орендар чужих ідей? Хочу з'ясувати, де в реченні «дотримуватися не можна порушувати» ми ставимо кому, якщо важлива не просто оцінка, а право на власне інтелектуальне «Я».

Інколи я промовляю чи пишу чужу думку, використовую розумні слова, що звучать красномовно, переконливо та привертають увагу інших людей, розумію, що вони мені не належать. Таке явище можна назвати «інтелектуальним дежавю». Ось приклад: читала оповідь перед студентами, написану не мною. У ній все ідеально: підібрані влучні слова, виважені паузи та логічно вибудуваний зміст. Проте у тексті немає моїх роздумів, запитань чи хвилювань, які знайомі кожному автору свого слова. Як правило, коли пишеш від себе, то декілька разів змінюєш формулювання речень, підбираєш точні слова, повертаєшся на початок, щоб переконатися, що думки є зрозумілими та завершеними. А для цього потрібні ґрунтовні знання, свої, які б я назвала «Моя фортеця».

Натомість плагіат та списування можна порівняти з чимось далеким, крихким, чужим, тимчасовим, орендою чогось чужого, де ніби все на своїх місцях, але це не мій простір. Я можу тут почуватися добре, користуватися тим, що є, розвиватися, але це чужий куточок. Так само стається і зі списуванням, що ми називаємо порушенням академічної доброчесності. Адже тут структура вже готова, погляди сформовані і будь-які втручання в текст створюють його дисбаланс. Саме з цієї причини мало хто наважується вносити свої корективи і залишає все без змін, оскільки легше скористатися чужими міркуваннями, ніж втрачати час на створення власних.

Бути в «орендованому розумі» зручно лише на перший погляд. Іноді я навіть можу і не помітити, як починаю жити запозиченими думками або стереотипами. А це призводить до втрати власного голосу, веде в інтелектуальне сирітство та ідейну пустоту. Постійно запозичуючи погляди інших, я поступово припиняю формувати власну позицію та критично мислити. Навіть маючи свою точку зору щодо поставленого проблемного запитання, мені вигідніше просто погодитися з нею. Вона звучить переконливо та впевнено, що робить її безпрограшною в очах присутніх. Але якщо завжди слідувати за чужими судженнями можна потрапити в пастку. Це трапляється тоді, коли я уникаю інтелектуальних роздумів та викладу власних поглядів. Часом у мене бракує бажання аналізувати, формувати особисті позиції та робити помилки. Хоч зовні виглядаю впевненою та розумною, але в середині мій інтелектуальний розвиток поступово гальмує. А чи буде міцною моя «фортеця розуму»? Та ні! У результаті мислення стає залежним від чужих аргументів. Я починаю непокоїтися, що витвір не буде таким чудовим. Незабаром з'являється тривога, невпевненість у собі і страх власної недосконалості. Мені складно усвідомити, що роздуми з відповідної теми можуть бути суперечливими або несхвальними. Переписати готову роботу означає відмовитися від права на помилку. Але саме за її допомогою формується мудрість. Відступ від прорахунків позбавляє мене розвитку, стійкості та сміливості підніматися знову попри невдачі та йти вперед. Кожна моя самостійно усвідомлена та відредагована помилка створює ґрунтовні знання, ніж механічно скопійована правильна відповідь. І ось так непомітно я опиняюся в темряві. Жити в орендованому розумі означає існувати без свого «Я».

За власними переконаннями можу сказати, що відмовляючись від світла власного пізнання я багато втрачаю. Коли я виголошую промову, то у мене тремтить голос, боюсь помилитися перед слухачами, з'являються сумніви у силах. Та з часом дійшла висновку: помиляються всі, без винятку. Це природна частина шляху, яка не робить нас гіршими, а навпаки, впевненішими. Важливо наважитися говорити, бо мовчання може залишити тебе осторонь назавжди. У всьому потрібні глибокі знання!

Це змушує мене замислитися: якщо мій диплом, есе чи проєкт стає колажем із чужих зусиль, то де в цьому всьому «Я»? Адже цінність навчання і праці полягає не тільки в готовому результаті, а й у самому процесі, через який потрібно пройти. Мені важливо не лише отримати документ про освіту чи дістати схвалення виконаного проєкту, а й залишити в душі позитивні емоції, розвинути нові навички та просто відчути насолоду від виконання завдання. Кожен крок, якщо навіть він здається і невдалим, допомагає мені зрозуміти, що

я здатна мати власну думку, аналізувати інформацію і не боятися оцінки оточуючих. Саме завдяки такій наполегливій праці з'являється усвідомлення, що відображення мого «Я» формується через мої сили, а не чужі досягнення. Це і є моя ФОРТЕЦЯ!

Ми ставимо розділовий знак «дотримуватися, не можна порушувати» – це твердження є моїм орієнтиром у всьому: у написанні творчих робіт, у ставленні до джерел інформації та до праці інших людей. Інакше кажучи, доброчесність – це не лише про правила і заборони. Для мене вона є актом власної творчості. Коли я самостійно досліджую, аргументую та обгрунтовую думку, то створюю свою позицію. Можливо, вона не ідеальна, але справжня. Мій свідомий вибір не копіювати і не ховатися за чужими словами, а творити свої. Свобода для мене – бути щирою, мати глибокі знання, коли нічого на тебе не тисне і не заважає бути собою.

Отже, доброчесність у моєму розумінні – це не лише правила, а й повага до себе, як до інтелектуальної особистості, до своєї збудованої «фортеці», яку укріплюєш знаннями щодня. Ми повинні мати критичне мислення, бути господарями власних ідей, а не безіменними орендарями чужого розуму. Лише тоді знання стають частиною нас, нашої «фортеці», а не тимчасовим інструментом для оцінки. Саме тоді успіх має значення, а свобода думки, знання і є підвалинами для його реалізації.

Хочу побажати кожному студенту мати сміливість говорити те, що справді думаємо, спокійно сприймати твердження, що хтось може думати інакше. Ми повинні мати критичне мислення, бути господарем власних ідей, а не безіменним орендарем чужого розуму. Академічна доброчесність уже зараз з нас робить чесних студентів, майбутніх фахівців, спеціалістів, керівників, членів сім'ї. Лише через внутрішню порядність «наша інтелектуальна фортеця» набуває справжньої міцності й цілісності! Перемога здобувається силою знань та наполегливості!

Бєглярова Ангеліна
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

КОМА, ЩО ВИЗНАЧАЄ МАЙБУТНЄ: АКАДЕМІЧНА ЕТИКА ЯК ВИБІР МІЖ «БУТИ» І «ЗДАВАТИСЯ»

Ким ми стаємо в ту мить, коли «позичаємо» чужу думку, свідомо залишаючи ім'я автора за межами посилання? Чи продовжуємо ми інтелектуальну традицію, стаючи на плечі гігантів, чи перетворюємося на

звичайних імітаторів у бібліотеці людського досвіду? Штучний інтелект сьогодні – це наш персональний асистент-ерудит чи цифровий крадій, який непомітно позбавляє нас фундаментального права – права навчитися мислити самостійно? У добу цифрових трансформацій ці питання набувають особливої гостроти.

Донедавна ці питання здавалися мені суто теоретичними. Під час численних університетських заходів відповіді на них виглядали очевидними, а межа між «чорним» і «білим» – непохитною. Проте справжня рефлексія розпочалася лише тоді, коли я переступила поріг магістратури. Моє розуміння академічної етики трансформувалося під час першої зустрічі з науковим керівником, присвяченої обговоренню майбутнього кваліфікаційного дослідження. Наталя Михайлівна запропонувала нам не просто познайомитися з нормами, а розв'язати кілька складних етичних дилем. Саме тоді звична «чорно-біла» парадигма доброчесності дала тріщину. Виявилося, що реальний шлях дослідника – це не завжди вибір між очевидним добром і очевидним злом. Це щоденне балансування в «сірих зонах» відповідальності, де вимоги доброчесності стають не просто формальним регламентом, а внутрішнім цензором, що визначає професійну гідність.

Пропоную зазирнути у дзеркало хоча би декількох етичних дилем, крізь які проходить кожен, хто прагне залишити свій слід у науці. Це моменти, де закон мовчить, але говорить совість.

Дилема «Викрадення імпульсу». Під час наукового семінару ви чуєте блискучу гіпотезу першокурсника. Вона сира, нерозвинена і навряд чи колись побачить світ у друці. Ви спокушаєтесь зробити її фундаментом свого розділу магістерської роботи. Юридично – ідея не існує, доки вона не зафіксована на папері. Проте етично – чи не стаємо ми «інтелектуальними браконьєрами», що привласнюють чуже осяяння? Власна інтелектуальна траєкторія не може будуватися на «фундаменті», викраденому в іншого, навіть якщо цей інший – лише початківець у науці.

Колізія «Мистецтво невидимого перекладу». Ви знаходите унікальне англомовне дослідження, невідоме вітчизняному простору. Ви перекладаєте його настільки витончено й вільно, що жоден алгоритм антиплагіату не впізнає першоджерела. Ви подаєте ці думки як власні аналітичні знахідки. Так, ви витратили години на адаптацію тексту, але чи дає зусилля перекладача право на авторство ідеї? Це «творча праця» чи ретельно замаскована інтелектуальна контрабанда?

Етичний виклик «Диктатура ідеального результату». Ваше дослідження дає результати, що в певний спосіб розбивають вашу ж початкову гіпотезу. Прагнучи зробити роботу «еталонною», ви вирішуєте просто винести

«незручні» дані за дужки, залишивши лише ті, що підтверджують вашу теорію. Це не крадіжка чужого слова, але чи не є це фальсифікацією істини задля красивої картинки?

Інтелектуальна спокуса «Привиди цитування». Для «академічної ваги» ви додаєте до списку джерел імена фундаментальних класиків, яких насправді навіть не гортали, обмежившись випадковими цитатами з Інтернету. Здавалося б, дрібниця, професійний етикет. Але чи не перетворюється дослідження на імітацію, де за фасадом солідності ховається порожнеча?

Пошук відповідей на ці й інші запитання перетворився на захопливу й почасти гостру дискусію. Для нас, майбутніх авторок магістерських досліджень, цей діалог став моментом істини: власна інтелектуальна траєкторія не може будуватися на «фундаменті», викраденому в іншого, навіть якщо цей інший – лише початківець у науці; відсутність цифрового сліду не скасовує факту привласнення концепції; втрачаючи об'єктивність, ми втрачаємо саму суть наукового пошуку, перетворюючи його на маніпулятивну самопрезентацію…

У кожній із цих складних ситуацій ми вивели для себе універсальний, водночас надзвичайно вимогливий принцип: якщо виникає бодай найменший етичний сумнів – він має бути розв'язаний на користь прозорості. Зазначити джерело, відкрито визнати характер допомоги чи пояснити контекст співпраці – це не ознака слабкості чи відсутності власних ідей. Навпаки, це маркер наукової чесності та впевненості у власній позиції. Ми зрозуміли, що науковий текст – це не герметична капсула, а відкритий простір, де кожен голос має бути ідентифікований, а кожне запозичення – легітимізоване.

І ми усвідомили головне: академічна доброчесність – це не лише про заборони, а про культуру поваги до інтелектуальної праці.

Де ж поставити кому у тріаді «дотримуватися / не можна / порушувати»? Для когось цей вибір здається технічним завданням – як обійти алгоритми чи формально закрити список джерел. Проте у «країні знань» ця кома є чимось значно більшим, ніж розділовим знаком; це точка опори нашої інтелектуальної свободи. Якщо ми ставимо її після першого слова – «дотримуватися», ми обираємо шлях творця, чий голос звучить чисто серед багатоголосся чужих ідей. Якщо ж рука здригнеться і кома переміститься далі – ми потрапляємо в пастку імітації, де замість справжнього знання залишається лише його примарна копія.

Зрештою, академічна доброчесність – це іспит не на знання правил, а на право називатися науковцем. Це вічна дилема між «бути» справжнім дослідником, чий шлях сповнений сумнівів, помилок, але чесних знахідок, і «здаватися» успішним, маніпулюючи чужими думками й цифрами. У моєму

особистому реченні доля коми вже визначена. Я обираю «дотримуватися, не можна порушувати», бо лише за цієї умови моє майбутнє в науці матиме сенс. Адже справжня перемога – це не ідеально написана робота, а той внутрішній стержень і чиста совість, з якими я ставлю крапку на останній сторінці свого дослідження.

Білан Поліна
Комунальна установа Сумська спеціалізована школа І-ІІІ ступенів №17

ДОБРОЧЕСНІТЬ ТА АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Що для мене доброчесність? На мою думку, це важлива риса як у навчанні, так і в професійній діяльності. Насамперед варто зауважити, що доброчесність не обмежується тільки списуванням, а охоплює й моральні якості людини. Я неодноразово брала участь у конкурсах та олімпіадах, тому розумію, що доброчесно виконана робота є показником чесності людини перед собою та відповідальності перед суспільством.

Доброчесність – це сукупність позитивних рис характеру людини, серед яких головною є чесність. Чесність проявляється не лише в словах, а й у вчинках. Чесна людина намагається уникати брехні й обману, а доброчесна – несе відповідальність за свої вчинки. Це підтверджує думку про те, що основою моральної поведінки є саме доброчесність.

Повертаючись до думки про важливість дотримання академічної доброчесності, хочу зазначити, що головним чинником успішного навчанні є чесне виконання робіт. Треба зауважити, що це стосується не лише учнів, а й учителів. Адже яким буде навчання, якщо вчитель замість власного пояснення матеріалу скористується штучним інтелектом, який не завжди може правильно пояснити матеріал уроку? І який приклад це подасть учням? Чи не сформується думка, що можна списувати або користуватися штучним інтелектом не лише в навчанні, а й у професійній діяльності? Якими спеціалістами стануть ці учні? Цей приклад доводить, що недотримання академічної доброчесності негативно впливає на якість освіти.

Також не можна не взяти до уваги, що академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової або творчої діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та наукових чи творчих досягнень.

Для учнів академічна доброчесність повинна бути своєрідною «грою», де той, хто не дотримується чесності, несе покарання, а той, хто утримався від використання чужої роботи, отримує винагороду. У цій «грі» є свій рейтинг учасників-учнів, який відображає рівень їхньої доброчесності. Тобто той, хто більш чесний, краще знає навчальний матеріал, має вищі шанси вступити до престижного університету та знайти гарну, високооплачувану роботу – це і є винагорода цієї «гри». Якщо через таку «гру» сприймати навчання в школі, то рівень академічної доброчесності серед учнів зросте.

Крім того, доброчесність повинна бути присутня не лише в школі, а й в університеті чи в професійний діяльності. Зокрема, протягом навчання студенти створюють безліч проєктів чи наукових робіт, проводять дослідження, використовуючи різні джерела інформації, що є інтелектуальною власністю автора.

Наприклад, Мала академія наук щорічно проводить конкурс наукових робіт серед учнів шкіл, де школярам потрібно правильно використовувати чужу інтелектуальну власність. Але як це «правильно»? На мою думку, під час написання роботи учні повинні «відштовхуватися» від знайдених або наданих прикладів, аналізувати їх та формулювати власні висновки.

Варто зазначити, що сьогодні за недотримання академічної доброчесності передбачена відповідальність за порушення правил використання чужої інтелектуальної власності. Можливе покарання у вигляді штрафу, позбавлення нагород або посади. Тому учні також повинні усвідомити, що за списування передбачено покарання, яке анулює їхню роботу та ставить під сумнів інші їхні досягнення. Потрібно розуміти, що таке порушення – це «чорна пляма» на репутації учня, адже чи є гарантії, що списування не повториться?

Отже, доброчесність є важливою рисою характеру людини, яка показує її чесність та відповідальність перед суспільством, а академічна доброчесність є запорукою успіху не лише як науковця, а й як звичайної людини.

Використані джерела

1. Закон України про академічну доброчесність: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4742-20#Text

Біловоленко Олена
Сумський державний педагогічний університет А.С.Макаренка

ПРО НЕЇ, МОЮ ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Я студентка,вчусь в педвузі,
Та зі мною мої друзі.
Ми спілкуємось, гуляєм,
Ну і звісно ж, що навчаємсь.

Я виконую роботи.
І немало є турботи,
Де знайти щось,прочитати,
І яку оцінку дати.

Тим чи іншим всім статтям,
Щоб було все чесно там.
Списувати не люблю,
І сама все це роблю:

Виправляю, корегую,
І пишу,і все нотую.
Ну а потім ще складаю,
Тай оціночну вже маю.

Доброчесність – справа гідна.
Особливо - академічна.
Це суспільства є фундамент.
Тай успішної держави.

І важливо всім це знати,
Норми й правила вивчати,
Що законом про освіту
Регулюють наші звіти.

Тож нам всім хочу сказати:
Доброченість треба мати!
Краще бути чесним,гідним, щоб твій шлях був ясним і світлим!

Будко Софія
Сумський фаховий коледж будівництва та архітектури

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ: ВИБІР СУЧАСНОГО СТУДЕНТА

Академічна доброчесність – це одне з тих понять, про які знають усі, але далеко не всі реально замислюються, наскільки воно важливе. Часто ми чуємо це слово на уроках, у школах, у коледжах чи в університетах, але здається, що це просто чергова вимога або щось формальне. Насправді академічна доброчесність – це основа якісної освіти, чесного навчання і справжнього знання. Це те, без чого навчальний процес втрачає сенс.

Для мене академічна доброчесність – це про чесність у всьому, що стосується навчання: у виконанні домашніх завдань, у написанні контрольних, у підготовці до іспитів, у створенні рефератів, презентацій чи будь-яких проєктів. Це про вміння сказати: «Я зробив це сам. Це – мій результат». Академічна доброчесність показує, наскільки ти чесний перед собою і наскільки готовий розвивати власні знання, а не просто копіювати чи видавати чуже за своє.

Одна з головних складових академічної доброчесності – це відсутність плагіату. Плагіат – це коли людина бере чужий текст, думки чи роботу і видає їх за свої. У школі чи університеті це може виглядати як звичайне «скопіював з інтернету», але насправді це серйозне порушення. Бо коли ти присвоюєш собі чужу працю, ти не лише обманюєш вчителя чи викладача – ти обманюєш себе. Ти не отримуєш знання, не вчишся формулювати думки, не розвиваєш свій мозок. А головне – ти привчаєшся, що можна досягати результату, не доклавши власних зусиль.

Інша важлива частина академічної доброчесності – самостійність виконання завдань. Коли хтось підказує на контрольній або скидає тобі готову роботу, здається, що це допомога. Але насправді це шкодить. Так, ти можеш отримати хорошу оцінку, але чи буде вона твоєю? Чи зможеш ти самостійно відповісти на запитання? Чи зможеш ти застосувати ці знання пізніше? Академічна доброчесність говорить про те, що оцінка має відображати реальний рівень твоїх знань, а не те, наскільки вдало ти списав.

Ще один принцип академічної доброчесності – чесність під час оцінювання. Це означає не тільки не списувати, а й не давати іншим списувати. Багато хто думає, що якщо дає комусь підказати, то це не так страшно, як самому списувати. Але це той самий обман, тільки з іншого боку. Це також порушення правил, яке знецінює навчальний процес і робить оцінки несправедливими.

Також академічна доброчесність включає правильне цитування та посилання на джерела. Це звучить дуже «університетська», але насправді проста і важлива річ: якщо ти використовуєш чиюсь ідею, потрібно показати, що вона – чужа. Це не забирає в тебе нічого, але додає поваги до автора і показує, що ти не просто копіюєш, а аналізуєш матеріал, шукаєш різні точки зору, думаєш самостійно.

Академічна доброчесність – це також поважне ставлення до праці інших людей: до однокласників, до викладачів, до дослідників, до авторів підручників. Коли ти підмінюєш свою роботу чужою, ти знецінюєш і час учителя, який оцінює твою роботу, і зусилля того, хто створював джерело. І врешті-решт знецінюєш власний потенціал, бо не використовуєш свій шанс навчитися.

Ще один важливий аспект – відповідальність. Академічна доброчесність вимагає вміння брати відповідальність за свої рішення. Якщо ти щось не встиг зробити – простіше сказати чесно, ніж придумувати виправдання. Якщо робота вийшла неідеальною – це нормально, бо вона твоя. Якщо ти чогось не розумієш – краще запитати в учителя, ніж шукати легкий шлях. Усі ці маленькі чесні кроки формують характер і вчать бути справжнім.

Багато хто вважає, що правила академічної доброчесності занадто суворі. Але насправді вони існують не для того, щоб «карати», а щоб навчання було справжнім. Якщо у школі чи університеті дозволяти списування, плагіат і нечесні оцінки, тоді вся система освіти втрачає сенс. Адже знання стають несправжніми, документи – фіктивними, а результати – підробленими. Академічна доброчесність не дозволяє цьому статися.

Також академічна доброчесність – це шлях до розвитку критичного мислення. Коли ти не просто копіюєш, а аналізуєш, порівнюєш, робиш висновки, ти тренуєш свій мозок. Ти вчишся мислити, а не просто знаходити готову відповідь. І саме це головне в навчанні.

Мені здається, що академічна доброчесність – це не про «не списуй», а про «будь чесним до себе та свого майбутнього». Якщо людина привчається чесно працювати над завданнями, ця звичка перенесеться і в доросле життя. Бо той, хто чесний у навчанні, рідше буде обманювати на роботі. Той, хто цінує чужу працю в школі, цінуватиме і працю колег. Той, хто звик самостійно думати, зможе адаптуватися до будь-яких життєвих умов.

Академічна доброчесність – це не тимчасове правило, а принцип. Він формує сильну, самостійну, відповідальну людину. І хоча дотримуватися цього принципу не завжди просто, це завжди правильно. Бо чесно здобуті знання – це те, що ніхто не зможе відібрати.

Підсумовуючи, хочу сказати: академічна доброчесність – це фундамент справжньої освіти. Вона захищає цінність знань, формує справедливість, виховує чесність і повагу. Вона допомагає не просто «вчитися», а реально розвиватися. І саме тому її важливо не просто знати, а й дотримуватися. Бо академічна доброчесність – це вибір, який ми робимо щодня: бути чесним, бути справжнім, бути відповідальним

Вакін Данило
Сумський фаховий коледж будівництва та архітектури

ЧЕСНІСТЬ У НАВЧАННІ – НЕПІДРОБНЕ ДОБРО

Відома лінгвістична загадка про страту і помилування, а саме «Стратити не можна помилувати», набуває зовсім іншого, не менш драматичного та соціально-філософського звучання, коли ми переносимо її в площину сучасної освіти. «Доброчесність у навчанні: дотримуватися не можна порушувати» – де саме кожен із нас має поставити кому? Цей пунктуаційний вибір є не просто граматичною вправою, а фундаментальним світоглядним рішенням, котре інтерпретується як простий та логічний на перший погляд вибір, де саме має стояти кома. Але насправді це складне, заплутане питання, де кожен сам вибирає свої соціальні та моральні принципи щодо авторського права. Він визначає не лише те, хто стане першовідкривачем, але й те, наскільки здоровим і чесним буде суспільство, яке ми будуємо.

Академічна доброчесність часто сприймається здобувачами освіти як набір суворих правил, створених адміністрацією закладів або країни для контролю. Проте таке розуміння є вкрай поверхневим. Насправді інтелектуальна чесність – це своєрідна архітектура справжньої особистої компетентності.

Щоб зрозуміти проблему, варто чесно поглянути на її першопричини. Чому студенти чи учні вдаються до плагіату, списування або фальсифікації даних? Насправді у кожного можуть бути свої причини, наприклад: власні життєві проблеми, негаразди в сім'ї, здоров'ї або суворі батьки; це може бути закладний матеріал для самого учня чи учениці, або ж проблема у вчителі, який може бути недостатньо компетентним, щоб пояснити учням матеріал; можливо учень має більш важливі на його думку справи і на повноцінне навчання не вистачає часу; або це може бути така ситуація як у нашій країні, війна, відключення світла, часті вибухи та інші національні проблеми, які, безумовно,

впливають і на учня і на вчителя. Але у більшості випадків відповідь часто криється у викривленій системі мотивації.

У суспільстві, де формальний диплом цінується вище за реальні навички, а оцінка в заліковій книжці стає мірилом успішності, фокус уваги зміщується з процесу пізнання на результат будь-якою ціною. Студент, який перебуває під шаленим тиском дедлайнів, страхом відрахування або прагненням відповідати завищеним очікуванням оточення, часто обирає шлях найменшого спротиву. Скопіювати чужий абзац, замовити курсову роботу чи використати шпаргалку здається швидким вирішенням локальної проблеми. Проте в цей момент відбувається непомітна, але критична підміна понять: сурогат знань видається за справжнє досягнення. Порушник краде не просто чужий текст – він краде у самого себе можливість навчитися мислити, аналізувати та долати труднощі. Мозок, який звикає отримувати винагороду без зусиль, втрачає здатність до глибокої когнітивної роботи.

Насправді не завжди копіювання матеріалу чи списування є вкрай необхідним, учень може і сам розуміти матеріал і знати, як це зробити, саме тому він так спрощує собі життя в чомусь одному менш важливому, на думку учня, щоб в чомусь іншому наздогнати та проявити перспективу.

На окрему уваги заслуговує сама система освіти. На мої думку як студента, шкільна система занадто складна та застаріла для сучасного світу. У ній відсутнє навіть базове профнаправлення, і всі вимушені вчити й знати весь необмежений матеріал однаково, навіть якщо він їм нецікавий, незрозумілий чи не знадобиться в житті взагалі. Чомусь зубріння правил та формул поціновувалося більше ніж вміння ними користуватися. На мою думку, хороший учень – це той, хто може знайти і правильно використати знання, а не просто знати матеріал. Розгляньмо це на прикладі радіо. Радіо не було винайдене однією людиною, це робота кількох великих вчених. Гульєльмо Марконі, якого часто називають «батьком радіо», він запатентував його в 1896, хоча Нікола Тесла перший в 1893 подав патент на передавач. Однак Патентне відомство США відкликало заявку Ніколи Тесли і натомість надало Марконі патент на винахід радіо. Шкода, звісно, що Теслі не дозволили зробити патент, але, безумовно, Марконі зробив велику роботу, за що й здобув своє звання.

Звісно, я розумію важливість знань, особливо професійних, і, безумовно, хірург який не вміє оперувати, або інженер, який не розуміє різниці між балкою і фермою, не може виконувати свою роботу від якої буде залежати життя інших людей і диплом є доказом, але він є доказом саме того, що ти пройшов ті потрібні знання навіть якщо робив ти це не своїми силами. Але якщо такий робітник почне працювати його одразу звільнять саме за брак знань і розуміння. Або його можуть цьому навчити вже на роботі, з чим багато хто

стикався в реальному житті. Але якщо прийде робітник без диплому, але який вже працював довгий час і має спеціалізовані навички і знання, які він здобув безпосередньо під час підробітку, його обов'язково приймуть, якщо кваліфікація не обов'язкова, але і навіть так він зможе здобути її без великих проблем.

На окрему увагу заслуговують нейромережі. Розвиток та поява генеративного штучного інтелекту створили безпрецедентні виклики для академічного середовища. Доступ до будь-якої інформації в один пошуковий запит, і генерування робіт за допомогою мовних моделей, і миттєвий переклад за один клік – усе це розмиває межі між власною та машиною творчістю. Але насправді штучний інтелект - це лише прогресивний інструмент, який ще треба вміти використовувати, він може допомогти в будь-якій справі. Використання штучного інтелекту як асистента для пошуку ідей, структурування думок чи подолання «страху чистого аркуша» є нормальною практикою сучасної людини. Але бездумне генерування готового тексту й видавання його за власні роздуми – це сучасна форма плагіату. Доброчесність у цифрову епоху полягає в прозорості: ми маємо чесно вказувати інструменти, якими користуємося, і брати повну відповідальність за фінальний інтелектуальний продукт. Справжня цінність сьогодні полягає у здатності критично осмислити інформацію та вмінні її знайти та користуватися нею, чого жоден алгоритм зробити за людину не здатний.

Підсумовуючи, варто зазначити, що академічна доброчесність – це не зовнішній примус, а внутрішній моральний путівник. Її неможливо нав'язати лише через антиплагіатні програми чи суворі покарання. І насправді зараз це поняття доволі застаріле і, на мою думку, потребує переосмислення та переробки з урахуванням майбутніх можливостей людства.

«А робот напише симфонію? А робот перетворить шматок полотна на шедевр мистецтва?» - це цитата із популярного фільму «Я, робот» 2004 року. І на мою думку, робот напише симфонію й може намалювати шедевр, але він ніколи не досягне рівня світових митців та їхніх безсмертних творів. Тому я вважаю, що правила доброчесності треба доповнити, але й теперішні порушувати не варто.

Валашко Діана
Комунальна установа Сумська спеціалізована школа І-ІІІ ступенів № 1 ім. В. Стрельченка

ДОБРОЧЕСНІСТЬ У НАВЧАННІ: ДОТРИМУВАТИСЯ, НЕ МОЖНА ПОРУШУВАТИ

Життя в суспільстві можливе лише за умови дотримання певних норм і правил. З дитинства батьки намагаються навчити дитину додержуватися етичних норм, закладених в суспільстві, як-от: чесність, сміливість, відповідальність, повага, справедливість.

Останнім часом в освітньому процесі поряд із загальноприйнятими моральними термінами все частіше стали вживати поняття «академічна доброчесність». То що ж це? Новий вигаданий термін, правила життя чи вимога часу.

Академічна доброчесність є основою для сучасної освіти та науки. Вона визначає не лише якість освітнього процесу, а й формує моральні орієнтири всіх його учасників. У сучасному світі миттєвого поширення інформації та використання нових технологічних можливостей особливо необхідно дотримуватися принципів чесності та самостійності. Академічна доброчесність – це ціла система, яка забезпечує довіру до результатів навчання та сприяє чесному розвитку суспільства.

Доброчесність у навчанні гарантує, що знання, отримані учасниками освітнього процесу, є результатом їхньої власної праці, а не копіюванням чужих ідей. Вона виховує здатність мислити критично, формулювати власні аргументи та робити певні висновки. Порушення цих принципів, наприклад, списування чи плагіат, знецінює працю інших і підриває авторитет освіти в цілому.

Але сучасний світ підступний і дає безліч можливостей порушувати академічну доброчесність. По-перше, доступність інформації в інтернеті створює спокусу бездумно копіювати чужі думки без аналізу. По-друге, прагнення отримати високі оцінки чи швидко завершити навчання іноді змушує учнів шукати більш легкі шляхи вирішення проблеми. По-третє, далеко не всі здобувачі освіти розуміють, що навіть дрібне порушення правил є проявом недоброчесності. Ну і, звичайно, технічні можливості, зокрема використання штучного інтелекту чи готових баз даних, можуть призвести до втрати індивідуальності роботи.

Окремим викликом є глобалізація освіти. Студенти навчаються в різних країнах, де існують відмінні традиції та підходи до академічної культури. Це

створює потребу у виробленні єдиних стандартів доброчесності, які були б зрозумілими й прийнятними для всіх.

У багатьох університетах світу існують кодекси честі, які регламентують поведінку студентів. Наприклад, у США студенти підписують декларацію про доброчесність, а в європейських університетах активно використовуються системи перевірки текстів. В Україні дедалі більше закладів освіти впроваджують курси з академічної доброчесності, що допомагає молоді усвідомити важливість цього принципу.

Варто згадати, що в багатьох країнах порушення академічної доброчесності має свої серйозні наслідки. Університети можуть відрахувати студента за плагіат або списування, а науковців позбавляють права публікуватися в престижних журналах. Це показує, що доброчесність є не лише внутрішньою вимогою закладу, а й міжнародним стандартом.

Уникнути академічної нечесності таки можна. На мою думку, варто почати з поваги. Уміння цінувати власну думку починається з уміння поважати погляди інших, а повага до свого тексту – з пошани до текстів інших авторів. Отже, використовуючи будь-яку інформацію, варто посилатися на її джерела, дотримуватися норм законодавства про авторське право.

Чесність у навчанні й викладанні становить головну передумову формування довіри в освітньому середовищі. Самостійне виконання навчальних завдань учнями та студентами обов’язково буде об’єктивно оцінене викладачем, що відображає дотримання ще однієї важливої цінності – справедливості.

Викладачі мають пояснювати студентам значення доброчесності та показувати приклади її дотримання. Важливим є використання сучасних технологій для перевірки робіт на плагіат, що допомагає запобігати порушенням. Не менш важливо формувати в студентів усвідомлення цінності власної праці, адже лише тоді вони зрозуміють, що знання, здобуті самостійно, є їхнім справжнім надбанням.

Здобувач освіти, який дотримується доброчесності, не лише отримує знання, а й вчиться відповідально їх застосовувати в професійній діяльності. Це формує основу для майбутньої кар’єри, бо роботодавці цінують людей, які здатні працювати чесно й самостійно. Крім того, ті, хто пишуть власні роботи, розвивають навички критичного мислення та аналізу. Це стає їхньою перевагою в майбутньому професійному житті.

Студенти, які дотримуються принципів академічної доброчесності стають професіоналами, здатними приймати чесні та обґрунтовані рішення. Саме доброчесність залишається незмінним орієнтиром для розвитку освіти та суспільства. Вона є гарантією того, що знання, отримані сьогодні, будуть

корисними і в майбутньому, а освіта зможе стати справжнім інструментом розвитку людини й держави. Проте починати варто із себе, адже передумовою існування чесної спільноти є особистість, яка сама дотримується принципів академічної доброчесності.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про освіту» (2017). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text

2. Кодекс академічної доброчесності Національного університету «Києво-Могилянська академія». URL: https://www.ukma.edu.ua/index.php/about-us/sogodennya/vakansii/search_result

3. Академічна доброчесність – важлива передумова якісної освітньої діяльності. URL: https://sqe.gov.ua/akademichna-dobrochesnist-zakon/

Василенко Андрій

Державний навчальний заклад «Шосткинський центр професійно-технічної освіти»

ВІД ТІНІ ДО СОНЦЯ: ШЛЯХ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

По закінченні дев’ятого класу школи я вступив до закладу професійно-технічної освіти за спеціальністю «Майстер з монтажу та обслуговування систем відновлювальної енергетики». Після цього мої погляди на освіту та життя значно змінилися.

Коли я вперше тримав у руках кремнієву пластину фотомодуля, я думав про світло. Я думав про те, як воно може подолати мільйони кілометрів для того, щоб перетворитися на електричний струм. Тоді я зрозумів одне: у моїй професії все гранично чесно. Або твій ланцюг замкнений правильно і дає енергію, або ти десь щось зробив не те, тобто схибив, – і твоя система «мертва», вона не принесе ніякої користі.

Тут я зрозумів, що сонце неможливо обхитрити чимось підробленим, несправжнім. Якщо буде неправильний монтаж чи списана і не перевірена схема – все буде зруйновано, система просто не захоче працювати. Можливо, саме тому сьогодні для мене тема «Доброчесність у навчанні: дотримуватися – не можна порушувати» – це не просто гасло для сьогоднішнього конкурсу, а своєрідний мій персональний «технічний паспорт».

Навіть не роздумуючи, я ставлю кому відразу після слова «дотримуватися», бо це мій вибір, це мій запобіжник, який захистить мене від можливої помилки в майбутньому.

Серед здобувачів освіти, які мене оточують, я часто можу почути, що головне – це «корочка», а знання прийдуть з досвідом. Я ж, у свою чергу, як майбутній майстер, розумію: документ про освіту, здобутий через плагіат та списування, – це своєрідна «бракована деталь» у системі мого майбутнього.

Академічна доброчесність – це сукупність цінностей, серед яких найважливішими є чесність, відповідальність та стійкість у дотриманні правил.[1]

Якщо я звикну до коротких шляхів під час здобуття своєї майбутньої професії, то де гарантія, що я не зроблю коротке замикання на реальному об'єкті під напругою? Де гарантія того, що мої дії не стануть причиною пожежі, яка завдасть значних збитків чи спричинить смерть людей? А я не хочу ставати вбивцею, адже не зможу жити з таким тягарем на душі.

Добре, що сьогодні законодавство України стає дедалі суворішим до тих, хто намагається оминути чесний шлях здобуття освіти, адже новий закон про академічну доброчесність чітко визначає: академічний плагіат, фальсифікація даних та несамостійне виконання завдань – це шлях до серйозних санкцій. Тому сьогодні я чітко усвідомлюю, що порушення академічної доброчесності може означати повторне проходження курсу, а ще гірше – відрахування.

Можливо, для когось це нічого не значить, а для когось це буде застереженням, а ось особисто для мене це знак високої напруги, який означає: не лізь, бо вб'є твою професійну гідність.

Сьогодні ми живемо в той час, коли маємо безліч спокус, адже ШІ може написати будь-яку роботу, навіть розрахувати потужність інвертора за секунди. Однак закон попереджає, що матеріали, згенеровані програмою, не є авторськими.

Сьогодні я дивлюся на ChatGPT як на мультиметр: він допомагає заміряти параметри, підказує, однак під час монтажу та обслуговування систем він не зможе замінити мої руки, встановити сонячну панель та підключити її так, щоб вона працювала.

Так, під час тестів чи якоїсь роботи я можу спокійно скопіювати відповідь, однак якщо подумати, то це все одно що замінити мідний кабель дешевим алюмінієм. Все це буде зовні виглядати досить пристойно, майже однаково, але при першому ж значному навантаженні системи все може спалахнути.

Не треба гнатися за оцінками, порушуючи закон та забуваючи про основне: оцінка є лише індикатором на панелі керування. Індикатор може показувати 12 вольт, а в голові залишиться порожнеча, тоді внутрішня система не буде працювати – вона нічого не варта. Це буде просто коробка без функціонування та користі.

Я розумію, що порушення академічної доброчесності – це вибір на користь тіні, яка не здатна виробляти енергію.

Для себе я усвідомив, що доброчесність – це питання безпеки, адже ми легко можемо уявити лікаря, який списав іспит, або інженера, який купив дипломний проєкт. Які з них будуть фахівці?. А тепер уявіть мене – майстра, який встановлює сонячну станцію на вашому будинку і, наприклад, не знає правил пожежної безпеки, бо списав їх, не думаючи, які наслідки це може мати.

Порушення академічних норм починається зі «скинь лабораторну роботу», «згенеруй конспект», «розв'яжи тест». На перший погляд це може здатися дрібницею, але це схоже на корозію, яка з'являється на контактах дротів і поступово руйнує всю систему. Ота, здавалося б, нечесність у дрібному руйнує тебе як фахівця.

Академічна доброчесність показує «напругу совісті». Коли ти сам склав схему, зачистив дріт, прочитав теоретичний матеріал та самостійно склав конспект, ти отримав заряд потужності, впевненості.

Дотримання академічної доброчесності – це мій власний вибір, бо я хочу бути майстром, до якого будуть звертатися люди, якому довірятимуть. І це зовсім не через те, що в мене будуть прекрасні оцінки, а через те, що моє ім'я – це буде своєрідна гарантія чесності та якості виконаної роботи.

На кінець мені б хотілося сказати, що майбутнє України – це не лише новітні технології, це все ж таки перш за все люди, які не тільки вміють грати за правилами, а й грають за ними. І я радий, що на сьогоднішній день був ухвалений закон про академічну доброчесність, адже ми повинні не тільки розуміти, що це таке, не тільки усвідомлювати, чому її не потрібно порушувати, а й розуміти, які наслідки нас чекають у разі недотримання норм закону.

Список використаних джерел

1.Закон України Про академічну доброчесність: Закон України від 18 грудня 2025 р. No 4742-IX//zakon.rada.gov.ua.

URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/4742-20

Вигівська Інна

Андріяшівський ліцей-заклад загальної середньої освіти І-ІІІ ступенів Андріяшівської сільської ради Роменського району Сумської області

БЕЗ СПИСУВАННЯ: НАВІЩО ВЧИТИСЯ ЧЕСНО

Я навчаюся в одинадцятому класі, і питання «навіщо вчитися чесно» зараз для мене не абстрактне. Контрольні, самостійні, НМТ – і все це майже

одночасно. Спокуса списати або знайти готову відповідь в інтернеті існує щодня. І сама не раз думала: ну що такого, якщо підгляну? Так робить більшість учнів. Тим більше з кожним роком з'являється дедалі більше можливостей для цього. Але саме зараз, коли до закінчення ліцею залишилося зовсім мало, все частіше розумію: відповідь на це питання важливіша, ніж будь-яка оцінка.

Якось на уроці математики мій однокласник списав усю самостійну роботу в сусіда. Отримав дванадцять балів – найвищий результат у класі. Я сиділа і думала: навіщо витрачати годину ввечері свого дорогоцінного часу на розв'язання задач, якщо результат той самий? Але вже на наступному тижні на контрольній він не зміг розв'язати жодного подібного завдання. Дванадцять балів нікуди не поділися, а от знань – не з'явилося. Оця різниця між оцінкою і знанням і є, мабуть, найточніше пояснення того, чому списування – це обман насамперед самого себе.

У нашому класі є різні погляди на це. Одні кажуть: «Головне – папірець, а знання – то для тих, хто буде за фахом працювати». Інші впевнені, що списувати – це нормально, бо «так роблять усі». Але я не можу погодитися ні з першим, ні з другим. По-перше, ніхто з нас у 16–17 років не знає точно, де і як йому знадобляться ті чи інші знання. По-друге, «всі так роблять» – це найгірше виправдання для будь-якого вчинку. Якщо всі переходять вулицю на червоне світло, це не означає, що так правильно.

Варто також замислитися: а що саме ми втрачаємо, коли обираємо легкий шлях? Не лише знання з конкретного предмета. Ми втрачаємо звичку долати труднощі. Кожного разу, коли замість того, щоб подумати, ми шукаємо готову відповідь, наш мозок не може мислити самостійно. Складне завдання – це тренування. Списування – це замінник тренування. Можна місяцями дивитися на людей, які займаються спортом, але м'язи від цього не з'являться. Так само і з розумом.

Окремо хочу сказати про телефони і штучний інтелект. Сьогодні можна за хвилину отримати готовий твір, розв'язану задачу чи переказ будь-якого параграфа. І багато хто цим користується. Я теж пробувала – попросила ШІ написати за мене есе. Воно вийшло гарним. Але коли вчителька попросила мене пояснити одну з думок усно - не змогла. Бо це були не мої думки. Я їх навіть уважно не читала. Той момент був трохи соромним. Не тому що мене розсекретили, а тому що сама відчула: схитрувала – і програла собі.

Тут є ще один важливий момент. Штучний інтелект – це інструмент, як калькулятор чи словник. Ним можна користуватися розумно: щоб перевірити себе, знайти додаткове пояснення, розібратися в складній темі, накидати ідей для майбутнього проєкту. Але є велика різниця між тим, щоб скористатися

інструментом для навчання – і тим, щоб замінити навчання інструментом. Коли ми просимо ШІ зробити роботу замість нас, ми просто переносимо порожнечу в голові на красиво оформлений аркуш паперу.

Доброчесність у навчанні – це ще й про повагу. До вчителя, який готується до уроку й перевіряє роботи. До однокласників, які чесно докладають зусиль. До себе – майбутньої. Коли хтось списує і отримує ту саму оцінку, що й ти після години підготовки, це несправедливо. І всі це розуміють, просто не завжди говорять уголос. Але несправедливість не зникає від того, що про неї мовчать.

Школа – це не лише місце, де ставлять оцінки. Це значно більше: це простір, де день за днем формується характер людини, закладаються її цінності, шліфуються звички мислення і поведінки. Саме тут, у повсякденних дрібних виборах – списати чи подумати самому, збрехати чи зізнатися, що не готовий, – і вирішується, якою людиною ти станеш.

Звичка обходити труднощі, уникати відповідальності – вона не народжується раптово і не зникає після закінчення навчального закладу. Вона вростає в людину поступово, непомітно, з кожним разом, коли обираєш легший шлях замість чесного. І з часом вона стає частиною тебе, твоєю реакцією на будь-яку складність у житті.

Якщо навчуся тут хитрувати – я понесу цю звичку далі: в університеті, де шукатиму спосіб здати іспит, не розуміючи матеріал; на роботу, де уникатиму складних завдань і перекладатиму відповідальність на інших; у стосунки з людьми, де мовчатиму або викручуватимусь замість того, щоб говорити правду. І щоразу ціна такого вибору буде зростати – бо довіру, яку втрачаєш, повернути комп’ютерно важче, ніж отримати гарну оцінку. Навпаки, якщо навчуся чесно визнавати, що чогось не знаю, – це вже є сміливість. Якщо навчуся не ховатися від труднощів, а докладати зусиль, щоб розібратися, – це вже є характер. Такі речі не вписуються в жоден щоденник і не вимірюються жодною шкалою, але саме вони повідомляються, чи зможу я дивитися людям в очі. Чи зможу довіряти собі.

Оцінка – це лише цифра. Вона може порадувати батьків, відкрити двері до наступного етапу навчання, дати тимчасове відчуття успіху. Але характер – це те, з чим ти прокидаєшся щоранку і що нікуди не подінеш. І те, що я будую в собі сьогодні – тут, у школі, у цих, здавалося б, незначних ситуаціях – це і є справжній підсумок мого навчання. Підсумок, який коштуватиме набагато більше, ніж будь-яка оцінка.

Я не ідеальна учениця і не буду казати, що ніколи не підглядала. Але точно знаю, що найкращі моменти в навчанні – це ті, коли щось нарешті зрозуміла сама. Коли завдання, яке здавалося неможливим, раптом піддається.

Коли твір, над яким сиділа дві години, вийшов твоїм – зі своїми думками і своїми словами. Це відчуття не можна підробити і не можна купити. Бо розумієш, що без труда нема плода. Ніяке списування не дасть тобі відчуття, що ти сама впоралась.

Тому відповідь на запитання «навіщо вчитися чесно» у мене вже є: бо тільки так навчання стає справді твоїм. Без списування – не тому що так вимагають правила, а тому що інакше просто немає сенсу. Оцінка може відображати знання – а може лише імітувати їх. Вибір між цими двома речами робимо ми самі. Щодня. На кожному уроці.

Волін Вадим
Сумський фаховий коледж будівництва та архітектури

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ – ЯК ВОНА Є

Академічна доброчесність – це, якщо сказати простими словами, чесність у навчанні. Для мене, як студента, це означає виконувати завдання самостійно, не списувати і не видавати чужі думки за свої. На перший погляд, це здається очевидним і простим правилом, якого мають дотримуватися всі. Але на практиці виявляється, що багато студентів іноді порушують ці принципи, навіть не замислюючись про наслідки. Саме тому тема академічної доброчесності сьогодні є дуже актуальною.

У сучасному світі ми маємо майже необмежений доступ до інформації. Інтернет дає змогу знайти готові відповіді, реферати, есе та навіть цілі наукові роботи за лічені хвилини. З одного боку, це велика перевага, адже можна швидко навчатися і знаходити потрібні матеріали. Але з іншого боку, це створює спокусу просто скопіювати текст і видати його за власний. Така дія називається плагіатом – однією з найпоширеніших форм порушення академічної доброчесності. Окрім плагіату, існують й інші порушення: списування на контрольних, використання підказок, обмін відповідями або використання заборонених матеріалів під час іспитів. На перший погляд це може здаватися дрібницею, але насправді це є обманом.

Як студент, я розумію, що коли списую або копіюю, то обманюю не лише викладача, а й самого себе. У такі моменти я не здобуваю знань і не розвиваю свої навички. Оцінка, яку я отримую, не відображає моїх реальних можливостей. Це може здатися неважливим сьогодні, але в майбутньому, коли ці знання знадобляться на практиці, проблема стане очевидною. Людина, яка

звикла до нечесності в навчанні, може зіткнутися з труднощами у професійній діяльності, адже там вже не буде можливості «списати».

Ще один важливий аспект академічної доброчесності – це повага до чужої праці. Кожен автор витрачає багато часу, сил і знань, щоб створити книгу, статтю або дослідження. І коли ми копіюємо їхню роботу без посилання, ми фактично привласнюємо результати їхньої праці. Це несправедливо і неетично. Саме тому важливо вміти правильно працювати з інформацією: не просто копіювати, а аналізувати, переосмислювати і робити власні висновки. Також необхідно вказувати джерела, звідки була взята інформація, адже це є ознакою поваги та культури навчання.

Водночас варто розуміти, що дотримуватися академічної доброчесності не завжди легко. Часто студенти стикаються з великим навантаженням, браком часу або складними темами. У такі моменти виникає бажання обрати легший шлях – списати або скористатися чужою роботою. Але саме в таких ситуаціях і проявляється відповідальність та характер людини. Краще виконати завдання неідеально, але самостійно, ніж здати бездоганну, але не свою роботу. Помилки – це частина навчання, і саме через них ми розвиваємося.

Важливу роль у формуванні академічної доброчесності відіграють і викладачі. Якщо вони доступно пояснюють матеріал, дають цікаві та зрозумілі завдання, підтримують студентів і справедливо оцінюють їхню роботу, то мотивація вчитися чесно значно зростає. Крім того, важливо, щоб у навчальному закладі панувала атмосфера довіри та взаємоповаги. Коли чесність цінується, студенти частіше дотримуються цих принципів не через страх покарання, а через внутрішнє переконання.

Не менш важливою є й роль самого студента у цьому процесі. Академічна доброчесність починається з особистого вибору кожного. Це рішення – бути чесним навіть тоді, коли ніхто не контролює. Це вміння організувати свій час, відповідально ставитися до навчання і не шукати легких шляхів. Такий підхід допомагає не лише у навчанні, а й формує якості, необхідні в житті: відповідальність, самостійність і впевненість у собі.

Для мене академічна доброчесність – це не просто набір правил, яких потрібно дотримуватися, щоб уникнути покарання. Це частина мого світогляду і мого ставлення до навчання. Це про вибір бути чесною людиною, яка досягає результатів власною працею. Адже тільки тоді можна бути впевненим у своїх знаннях і не боятися викликів у майбутньому.

Отже, академічна доброчесність – це основа якісної освіти та розвитку особистості. Вона формує не лише знання, а й характер людини. І від кожного з нас залежить, якою буде освіта – формальною чи справді цінною. Чесність у навчанні – це інвестиція в майбутнє, яка обов’язково принесе свої результати.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Методичні рекомендації для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності / за заг. ред. Т. В. Фінікова, А. Є. Артюхова. – Київ: Таксон, 2016. – 24 с.

2. Недогібченко Є. Академічна доброчесність: складові елементи // Теорія і практика інтелектуальної власності. – 2017. – № 6. – С. 13–21.

3. Сацик В. Академічна доброчесність: міфічна концепція чи дієвий інструмент забезпечення якості вищої освіти? // Освітня політика. – 2017. – 16 берез. – URL: http://education-

4. Світличний В., Артюх Д. Вплив штучного інтелекту на академічну доброчесність: загроза чи інструмент розвитку // Харківський національний університет внутрішніх справ. – С. 246–249.

5. Шевчук Т. 8 безкоштовних сервісів перевірки унікальності текстів // Collaborator.pro. – 2023. – 08 листоп. – URL: https://collaborator.pro/ua/blog/8-free-plagiarism-checkers

Волк Тетяна

Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка

ІСТОРІЯ ОДНОГО СПИСУВАННЯ: ПРО ВАЖЛИВІСТЬ ДОТРИМАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Одного квітневого ранку Дмитро прокинувся й почав збиратися в школу. Сьогодні направду відповідальний день, бо треба писати твір з української мови, але тему ніхто наперед не знав. Подивився в дзеркало, усміхнувся самому собі й пішов. Надворі світило сонце, квітнули нарциси, співали птахи. Учень міркував, яка ж тема може бути. Можливо, весняна природа. Іде далі, побачив кілька сварок на вулиці. Промайнула думка, що твір може бути про стосунки між людьми. «Таких текстів явно мало, зважаючи на обстановку», – подумав хлопець. Дмитро побачив чоловіка, що йшов із собакою. «Чудово було б написати про свою кішку, такий твір би вдався на славу», – розмірковував учень.

Підходячи до школи він пригадав, як складно писати твори, «витискати» із себе незрозуміло що, але ж так добре, коли є чат GPT, який виручить у скрутну мить. Усмішка сяяла на обличчі, адже можна більше не хвилюватися, відмінна оцінка гарантована. До класу зайшов учитель, роздав зошити, тема твору – «Мій домашній улюбленець». «Думки таки матеріальна річ», – промайнуло в голові. До згадки про штучний інтелект хотілося самому

написати про кішку, але ж є простіший шлях. Він сидів на останній парті, ніхто й оком не змигнув, як рука Дмитра ковзнула в кишеню й дістала телефон. Учитель сидів за столом і був зосереджений на птахах за вікном. «Як чудово все складається», – подумки зауважив хлопець. Швидко надрукував чату GPT завдання, а той умить «видав» потрібне. Твір написано. Настрій чудовий. Поки однокласники «чахнули» над своїми текстами, Дмитро радісно приєднався до вчителя, який, як здавалося в той момент, натхненно ловив ґав у вікні, а не стежив за тим, що відбувається в класі.

Уроки завершилися, хлопець пішов додому. Ті самі вулиці, люди, тварини, але Дмитро вже був іншим. Про що можна було думати з таким «кислим» обличчям? Явно не про калюжі на асфальті. Він міркував про списування, про те, як він уперше переступив межу. Чи дійсно це треба було робити? Дмитро ж зранку думав, що зміг би написати твір про кішку сам, але що пішло не так? Камінець трапився під ногами, почав його штовхати, так додому й дійшов, принісши туди не лише його, а й провину. Думав-думав, що ж робити. Зізнатися вчителеві й отримати «кіл» чи залишитися з цим огидним відчуттям, але з хорошою оцінкою. О, муки вибору! «Час спати, хай рішення прийде саме», – подумав Дмитро. Зранку школяр швидко зібрався й пішов у заклад освіти. Знову вулиця, природа, думки. Вирішив не зізнаватися. Легка натягнута усмішка з’явилася на обличчі.

Учитель перевірив твори й захотів відзначити «кращого» учня. Дмитро сидів і навіть не думав про те, що таке звання зараз отримає він. Педагог почав розхвалювати геніальний текст про кішку Мурку. Однокласники здивовано дивилися на Дмитра, який раніше не вирізнявся успіхами в написанні текстів. У цю мить хлопцю здавалося, що колір його обличчя зрівнявся з відтінком шкірки помідора. Лице горіло, як від температури. Що робити? Дмитро несподівано для самого себе вирішує сказати правду. Учитель спокійно дивився на нього.

Наприкінці «сповіді» учня педагог сказав, що знав про списування. Обличчя перестало за кольором нагадувати помідор, але очі побільшали вдвічі. Хлопець сказав: «Але ж Ви весь час дивилися у вікно, як таке може бути?». «А скільки разів ти на мене глянув, раз чи два?», – відказав учитель. «Привіт, одинице, давно не бачилися…», – подумав учень. Педагог сказав, що бачив і списування, і те, як Дмитро уважно на нього подивився й одразу поліз у кишеню за телефоном, і як закінчив писати раніше, ніж решта учнів. Хлопець опустив очі. «Не хвилюйся, поганого балу не буде, але й твір ти не переписуватимеш, є краща ідея», – замислено сказав учитель. Почувши своє завдання, учень зітхнув із полегшенням. «Що ж, Мурко, другий раз ти зіркою не станеш», – подумав він. Педагог хотів, аби Дмитро підготував для однокласників виступ про важливість дотримання академічної доброчесності в

еру процвітання штучного інтелекту. Цього дня учень отримав найважливіший урок – урок відповідальності за свої вчинки.

Прийшовши додому, одразу взявся за справу, жодного разу не здумавши звернутися по допомогу до «старого друга». Закінчив роботу, на обличчі з'явилася усмішка, але цього разу щира й справжня. Наступного дня настав час виступати перед своїм рідним 10-Б класом. Однокласники в очікування затамували подих, а Дмитро говорив: «Не хочу читати вам моралі, казати, що списувати не можна, бо й так це всім відомо. Учора мій твір став найкращим у класі, але я його не писав. Спочатку здавалося, що це перемога. Швидка, легка й без зайвих зусиль. Та невдовзі прийшло розуміння, що насправді це була поразка. Кого я хотів обманути? Учителя? Ні, себе! Результат, який мені не належав, не міг принести задоволення й насолоду. Лише провину й сором довелося відчувати. Замислюючись про те, що означає «академічна доброчесність», я зрозумів, що це не про страх, що впіймають на списуванні, не про вчителів, які дивляться чи не дивляться у вікна, а про нас самих. Чи зможемо ми поважати себе після того, що вчинили? Чи не «з'їсть» вас сором після цього? Бо, списуючи щось, ти обманюєш не школу, а себе. У ту мить я думав, що основним є оцінка, Тепер усвідомлюю, що суттєвішим є те, чи можеш сказати, що зробив це сам. Великою спокусою є списування, адже не вимагає майже жодних зусиль. Але подумайте, як приємно знати, що ви здатні робити щось добре самі. Легкі шляхи крадуть досвід, а складніші ведуть до зростання. Кожен учень рано чи пізно стоїть перед вибором: витратити час і зусилля на власну роботу чи скористатися швидким рішенням. Тому сьогодні я стою тут не як «ідеальний учень», а як той, хто помилився й зрозумів, що це потрібно виправити». Дмитро закінчив говорити, подивився на вчителя й однокласників, подякував за увагу й сів на місце.

Ця історія показала хлопцю важливість самостійного мислення, навчила, що нечесні шляхи не ведуть до щастя й успіху, а лише забирають у нас частину ідей і думок. Це не просто випадок списування, а приклад внутрішньої боротьби між легким вибором і правильним. У сучасному світі технології можуть зробити багато чого за нас, але варто не забувати, що цінним є не втратити здатність думати, творити й відповідати за свої вчинки. Дмитро усвідомив, що академічна доброчесність – це не просто правило, яке існує в школі, а життєвий принцип і чесність перед самим собою. Справжня цінність здобутих знань полягає не в оцінці, а в тому, ким ми стаємо, діставши їх. Учень зрозумів, що тільки чесний шлях дає підстави пишатися собою, а найкращий результат – це той, який належить тобі.

Отже, в освітньому середовищі проблема академічної не доброчесності зараз є актуальною. Використання технологій, зокрема штучного інтелекту,

значно спрощує процес виконання завдань, але водночас створює спокусу відмовитися від того, щоб мислити самостійно. Важливо розуміти, що такі інструменти мають бути помічниками в навчанні, а не засобами для уникнення відповідальності.

Гаврильченко Олександр
Сумський фаховий коледж будівництва та архітектури

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Коли я чую словосполучення «академічна доброчесність», то насамперед думаю не про правила, не про перевірки в антиплагіатних програмах і не про штрафні санкції, які можуть загрожувати порушникам. Для мене це поняття набагато глибше й особистіше. Академічна доброчесність – це передусім питання моєї власної відповідальності перед собою. Коли я вирішую, чи варто взяти готову роботу з інтернету, чи краще розібратися в темі самостійно, я насправді обираю, ким я хочу бути в майбутньому. Легкий шлях часто здається привабливим, особливо коли навколо багато справ і бракує часу. Але я помітив, що щоразу, коли я обираю чесність, навіть якщо це потребує додаткових зусиль, я відчуваю внутрішнє задоволення. Немає відчуття, що я когось обдурив, немає страху, що рано чи пізно правда випливе назовні. Натомість з'являється спокійна впевненість: я зробив усе правильно, і те, чого я досяг, належить мені по-справжньому.

Мені здається, що в освітньому середовищі іноді складається хибне враження, ніби академічна доброчесність – це набір обмежень, які заважають жити. Дехто сприймає її як формальність: головне, щоб антиплагіат показав достатній відсоток унікальності, а решта вже не так важливо. Але я переконаний, що це помилковий підхід. Насправді доброчесність – це не перешкода, а інструмент, який допомагає зробити навчання справді корисним. Адже навіщо взагалі вчитися, якщо можна просто скопіювати чужий текст і отримати оцінку? Сенс освіти не в балах і не в дипломі як такому. Сенс у тому, що знання та навички, здобуті власною працею, залишаються з тобою на все життя. Ти можеш покластися на них у складній ситуації, вони стають твоєю опорою. Якщо ж ти звик користуватися чужими напрацюваннями, то рано чи пізно настане момент, коли поруч не буде кого спитати або звідки списати, і тоді ти залишишся безпорадним. Тому для мене доброчесність – це інвестиція у власне майбутнє, хай і не така швидка, як дешеві способи, але набагато надійніша.

Найбільшим викликом на цьому шляху я вважаю не так спокусу зробити щось нечесно, як брак часу та велике навантаження. Сучасне життя студента – це постійний поспіх: треба встигнути здати всі завдання, підготуватися до занять, іноді ще й працювати. У такому ритмі дуже легко виправдати себе: «сьогодні я просто візьму цей реферат з мережі, тому що фізично не встигаю», «усі так роблять», «це не має значення, головне – результат». Я добре розумію цю логіку, тому що сам іноді відчуваю таку втому, коли руки опускаються. Але з часом я навчився помічати, що ці виправдання – пастка. Щоразу, коли я все-таки знаходив час зробити щось самостійно, навіть якщо доводилося жертвувати чимось іншим, я отримував набагато більше. По-перше, я дійсно розбирався в темі, а не просто механічно переписував текст. По-друге, я помітив, що самостійна робота розвиває вміння аналізувати, порівнювати різні джерела, формувати власну думку. Це навички, які потрібні не тільки в навчанні, а й у будь-якій професійній діяльності. І, зрештою, коли ти знаєш, що зробив усе чесно, з’являється повага до самого себе. Це, мабуть, найцінніше.

Ще один важливий аспект, про який я хотів би сказати, – це повага до праці інших людей. Коли ми використовуємо чиїсь ідеї, дослідження, тексти й видаємо їх за свої, ми не просто обманюємо викладача. Ми привласнюємо те, що створила інша людина, яка вклала в це свій час, сили, талант. Для мене це питання справедливості. Якби я сам написав статтю або створив щось цінне, мені було б прикро, якби хтось узяв це без дозволу й назвав своїм. Тому я завжди намагаюся чесно вказувати джерела, на які спираюся. Це не складно, але це показує, що ти доросла й відповідальна людина, яка поважає чужу працю. До того ж, коли ти оформлюєш посилання, ти не просто уникаєш плагіату – ти показуєш шлях до тих джерел, які можуть бути корисними іншим. Це створює атмосферу довіри та взаємоповаги, якої так часто бракує в сучасному світі.

Я також хочу зазначити, що академічна доброчесність – це не лише про навчання. Для мене це частина більш загального світогляду. Людина, яка звикла бути чесною в малому, швидше за все, буде чесною і в великому. І навпаки: якщо ми дозволяємо собі невеликі обмани щодня, вони стають звичкою, яку потім важко подолати. Студентські роки – це час, коли формуються не лише професійні компетенції, а й характер. І від того, які звички ми виробимо зараз, залежить, ким ми станемо в майбутньому. Чи будемо ми людьми, які шукають легких шляхів, чи тими, хто покладається на власні сили та чесність. Я для себе обрав другий шлях, хоча знаю, що він складніший.

Отже, підсумовуючи, я хочу сказати, що академічна доброчесність для мене – це не набір сухих правил, вимог чи страх перед антиплагіатом. Це

свідомий вибір бути чесним перед собою та іншими. Це розуміння того, що справжня цінність освіти не в оцінках і не в дипломі, а в тих знаннях і навичках, які ти здобув власною працею. Це повага до себе й до тих, хто поруч. Я вважаю, що якщо кожен із нас зробить вибір на користь чесності, то освітнє середовище зміниться на краще. Воно перестане бути місцем, де головне – будь-що отримати позитивну оцінку, і стане простором для справжнього розвитку, де цінуються ідеї, зусилля, оригінальність. І це, на мою думку, найбільша цінність, яку ми можемо винести з років навчання. Чесно бути не завжди легко, але це завжди правильно. І я радий, що маю можливість це усвідомлювати вже зараз, а не тоді, коли буде пізно щось змінювати.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Омельчук С. Бути чесним у навчанні й науці : експрес-курс з академічної доброчесності для здобувачів вищої освіти : навч. посіб. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. 80 с.

2. Фундаментальні цінності академічної доброчесності. Пер. з англ. 2019. 37 с. URL: https://cutt.ly/0tvhKFuJ (дата звернення: 20.03.2026).

Гвоздицька Світлана

Сумський фаховий коледж будівництва та архітектури

СІЯТИ ДОБРО – ДОБРО І ПОЖИНАТИ

Кожен студент хоча б раз у житті стикався з поняттям «академічна доброчесність», але не кожен розуміє його значення. Це не звичайна формальність, яку заклади освіти вигадали для ускладнення життя студентам. Вона є головним принципом, на якій спирається вся академічна спільнота, маючи на меті, щоб знання, ідеї та результати належали б тим, хто їх справді створив. Без цього принципу диплом не має ніякого сенсу, а освіта перетворюється на порожню імітацію. Зараз студенти можуть легко створювати будь-який текст за лічені секунди, і в цей момент усвідомлення значення академічної доброчесності стає особливо важливим і цінним.

На моє переконання, академічна доброчесність складається з шести важливих цінностей: чесності, довіри, справедливості, поваги, відповідальності та хоробрості. Це означає, що кожен з нас зобов’язаний чесно виконувати свою роботу, відкрито посилатися на чужі джерела, уникати нечесної переваги та брати на себе відповідальність за свої дії. Це не просто етичний кодекс - це

основа, на якій тримається студентське та наукове середовище, де кожен підтримує один одного на шляху до знань, розвитку та досягнення істини.

Видів академічної нечесності є багато, наприклад: списав у сусіда, вставив чужий текст без посилання, вигадав дані, здав одну роботу двічі або попросив когось написати за тебе. Цим ти намагаєшся видати чужий результат за свій. Обманюєш при цьому не лише викладача, а насамперед, себе. Але є ще один мінус. Коли ти обманюєш - ти ображаєшся та знецінюєш зусилля тих, хто поруч із тобою сидів і реально вчився. Диплом або сертифікат мають сенс тільки тоді, коли ти знаєш, що фактичні знання здобуті і куди можна їх спрямувати. Якщо їх можна отримати, нічого не знаючи, - вони насправді в тебе відсутні, хоча і є красивий документ - диплом. І тоді вся система, у якій ти вчишся, стає порожньою формальністю.

ШІ з’явився завдяки великими десятилітнім дослідженням у лінгвістиці та математиці, і задумувалися вони для допомоги з орієнтуванням у великих масивах інформації, роботі з перекладами та надання підказок підходів до проблеми, які студент сам міг не помітити. Якщо використовувати їх із головою, не бездумно - вони справді роблять тебе розумнішим. Якщо використовувати замість голови - отримуєш звичайну деградацію. А саме освіта бореться за уникнення цієї деградації. Різниця проста. Якщо ти позичив напрям думки в ШІ або сам сформулював її, а потім звернувся до ШІ, щоб перевірити її, знайти недоліки чи доповнити джерелами - тоді це корисний інструмент, що розвиває твоє мислення. Але якщо просто скопіював готову відповідь і видав її за власну роботу - це вже не допомога, а підміна, що суперечить принципам академічної доброчесності.

Проблема академічної доброчесності не нова, і завжди існувала, з давніх часів. Кожен студент хоча б раз в житті шукав легші шляхи, так було ще з часів перших шкіл та університетів. Одна справа - забутися, помилитися, розхвилюватися на іспиті, а зовсім інше - мати в кишені можливість за тридцять секунд написати повноцінну роботу з аргументами, структурою і навіть посиланнями. Будь-яка тема, будь-який обсяг, будь-який стиль – і все це миттєво. Ця проблема з приходом технологічного прогресу набула ще більше масштабності. Здобуття інформація спростилося, змінилася, вона стала доступнішою, швидшою і значно менш помітною при розумному використанні. І якщо заклади освіти будуть продовжувати реагувати на цю нову реальність старими методами, то проблема може дійти до критичного рівня. Тому розвиток освіти має відповідати не тим викликам, які традиційно склалися в доцифровому суспільстві, були десять років тому, а тим, які є зараз.

Найсумніший момент у списуванні - це про страх, що тебе спіймають, про відібрані власноруч у себе самого можливості вдосконалення. Багато хто

взагалі не думає про наслідки. Найгірше інше: ти робиш собі зло й часто навіть не усвідомлюєш цього в момент, коли це відбувається.

Освіта - це не набір оцінок у заліковій книжці. Це процес, під час якого ти поступово формуєш себе: вчишся думати критично, формулювати аргументи, відстоювати позицію власними словами, а не чужими. Коли ти обходиш цей процес - ти отримуєш ілюзію реалізації себе. Папірець є, але за ним нічого немає. Це схоже на те, як платити за абонемент у спортзал, жодного разу не прийти на тренування, а потім дивуватися, чому нічого не змінилося. Картка є, але форми немає. І рано чи пізно це дає про себе знати. У реальному житті - на роботі або у будь-якій іншій серйозній діяльності - настають моменти, коли поруч немає нікого, хто виставить оцінку або підкаже відповідь. Є тільки ти й завдання. І саме тоді стає зрозуміло, чи навчився ти справді мислити, чи просто навчився споживати готове. Звичка думати чесно, відповідати за свої слова, не ховатися за чужими ідеями формується не після університету. Вона формується зараз, у кожному завданні, яке ти або робиш сам, або обманом передаєш комусь іншому.

Я вважаю академічна доброчесність у навчанні - це не про правила і не про страх покарання. Це про те, як ти ставишся до себе. Коли подаєш чужу роботу як свою - ти брешеш не стільки викладачу, як переважно собі. І цей розрив між тим, ким ти здаєшся, і тим, ким насправді є, нікуди не зникає. Він просто чекає моменту, коли від тебе знадобиться саме та компетентність, яку мав засвідчити твій диплом. Це розуміння того, що шлях і мета – нероздільні. Що не можна стати справжнім фахівцем, просто оминувши все, що робить тебе фахівцем. Це про те, ким ти хочеш бути. І саме зараз, коли штучний інтелект зробив інтелектуальну лінь простою, загальнодоступною, непомітною, це питання стоїть гостріше, ніж будь-коли. Воно реальне, та головне зробити правильний вибір. Подумайте про це так: колись ти станеш лікарем, або інженером, або юристом, або вчителем. І в той момент, коли від тебе залежатиме чиєсь здоров’я, безпека, доля - що стоятиме за твоїм дипломом? Що ти передаси тим, хто потребує твоїх знань? Реальні знання, здобуті через зусилля? Чи порожнечу, замасковану формальним папірцем?

Академічна доброчесність існує не для того, щоб ускладнити тобі життя. Вона існує, щоб захистити тебе - від самого себе, від короткозорих рішень, які здаються розумними сьогодні й обертаються проблемою завтра. Це обіцянка, яку ти даєш не освіті. Ти даєш її собі. Це броня від ліні та відсутності бачення перспективі. Будьмо в броні чесності, порядності, працелюбності й відповідальності – і ми станемо непохитні і непереможні.

Гербут Дарина
Комунальна установа Сумська спеціалізована школа І-ІІІ ступенів №1 ім. В. Стрельченка

ДОБРОЧЕСНІСТЬ У НАВЧАННІ: ДОТРИМУВАТИСЯ/НЕ МОЖНА/ ПОРУШУВАТИ

Сьогодні ми живемо в епоху нейромереж, які можуть дати відповідь на будь-яке питання, розв'язати складну задачу, написати есе за лічені секунди. Навіщо ж тоді ускладнювати собі життя, якщо можна просто скористатися досягненнями інших? Бо треба дотримуватися академічної доброчесности? Так це ще одне зведення правил, про яке так часто говорять учителі, – нудно, довго і хочеться пропустити. Проте тут криється найбільша пастка. Шкідлива їжа, як правило, смачна, нікчемні вірші запам'ятовуються після першого прочитання, потворний одяг, зачіска першими впадають в око навіть у натовпі. А щоб корисне було смачним, його треба приготувати, високохудожні вірші – зрозуміти, пропустити крізь серце, вивчити. Та й над власним стилем треба потрудитися. Таким чином, цінним є лише те, до чого ти сам доклав зусиль, витратив час, здобув власною працею. А якщо я буду списувати домашні завдання, використовувати результати роботи інших, то в чому ж буде моя цінність? Унаслідок таких міркувань даю однозначну відповідь: у дилемі «Дотримуватися/ не можна/ порушувати» кома має стояти лише в одному місці: »Дотримуватися, не можна порушувати». На мою думку, дотримання принципів академічної доброчесності – це шлях важкий, але він єдиний веде до справжньої мети.

По-перше, нехтування доброчесністю знецінює і знання, і саму людину. Коли учні списують, вони втрачають можливість розвивати критичне мислення, навчатися самостійності, відповідальності, віри у власні сили та набувати справжніх компетентностей. Коли ж ти знаєш, що твій успіх – це результат твоїх зусиль, ти почуваєшся гідно, відчуваєш справжнє задоволення й натхнення для майбутніх перемог. Легка оцінка сьогодні перетворюється на повну неспроможність завтра. Дотримання принципів доброчесності готує нас до дорослого життя. У майбутньому чесність і відповідальність стануть важливими якостями в професійній діяльності, а недоброчесність може зруйнувати кар'єру.

Яскравим прикладом може слугувати подія із життя видатної української письменниці Марка Вовчка. Після гучного скандалу з плагіатом у 1870-х роках, коли третейський суд із 19 літераторів визнав Марію Вілінську винною у привласненні перекладів, її репутація зазнала краху, а сама вона опинилася в

скрутному становищі. Згодом вона перестала користуватися псевдонімом Марко Вовчок, під яким здобула славу, оскільки він асоціювався зі скандалом. Цей прикрий випадок нащадки пам'ятають через десятиліття, знецінюючи величезний внесок Марка Вовчка в українську літературу. У сучасному світі репутація теж дорожча за гроші. Одна виявлена крадіжка чужого тексту, ідеї може назавжди закрити двері до престижної роботи.

По-друге, академічна доброчесність – це питання справедливости та поваги. Образливо й гірко розуміти, що ти той, хто чесно працював над завданням кілька ночей, перебуваєш у рівних умовах із тим, хто скористався послугами іншого. Про це треба пам'ятати, коли є спокуса самому щось списати, використати чужу роботу. Академічна недоброчесність руйнує довіру між однокласниками, учнями та вчителями, перетворюючи навчальний процес на показуху. Доброчесність передбачає повагу до себе та інших, відповідальність за свої вчинки та справедливість. Без доброчесності руйнується довіра, а отже, і чесні, відверті, щирі взаємини між людьми. Слово доброчесність має два корені: «добро» і «чесність», а отже, і означає діяти чесно й по-доброму. Це правило робить життя людини гармонійним, а суспільство – справедливим. У період дистанційного навчання та широкого доступу до технологій спокуса порушити доброчесність зростає. Але саме зараз важливо зрозуміти, що доброчесність – це внутрішня потреба, а не лише страх перед покаранням. Ми всі добре знаємо, що не можна красти чуже матеріальне, і дотримуємося цього правила. То чому ж можна безсоромно привласнювати чужі ідеї, роботи, тексти? Цей закон повинен діяти і щодо інтелектуальної власності, бо вкрадену річ можна замінити іншою, а списана робота перестає бути унікальною й неповторною. Саме самоповага спрямовує наші вчинки до виконання цього морального закону. Уміння відмовитися від недоброчесности – це виховання сили волі, характеру, коли людина постійно працює над собою, обираючи шлях чесності, відповідальності та доброзичливості. Це свідомий вибір діяти етично, навіть у ситуаціях, де можна отримати вигоду, порушивши правила. Це свідомий вибір залишатися собою, не показувати себе кращим, ніж ти є насправді і не ховати, як злодій, під маскою доброчесності своє обличчя.

В українській мові є приклад фразеологізму, що, на мою думку, якнайкраще характеризує недоброчесну людину. «Вовк в овечій шкурі» – це біблійний фразеологізм, що означає лицемірну, підступну людину, яка приховує злі наміри під маскою доброчесності. Вовк, щоб легше підібратися до стада, одягає шкуру вівці. Так і люди, які не дотримуються принципів доброчесності, намагаються стати тими, ким не є насправді: спочатку відмінниками в школі, а потім професіоналами. Але рано чи пізно овеча шкура спаде і перед нами постане людина некомпетентна, дипломований невіглас,

який буде нести не допомогу, а загрозу людям. Лікар, який буде ставити діагноз, шукаючи симптоми хвороби в інтернеті, і приписувати ліки, бо комусь вони вже допомогли. Учитель, який буде сипати фактами в порожнечу, замість того, щоб пробуджувати інтерес в учнів. Інженер, який буде робити розрахунки «на око», бо «й так згодиться». Менеджер, який буде створювати хаос навколо себе. Чи хотіли б ви співпрацювати з такими «професіоналами»? Відповідь очевидна.

Отже, фраза «Доброчесність у навчанні: дотримуватися/не можна/порушувати» – це не просто гра слів. Це свідомий вибір, який кожен здобувач освіти робить щодня. Якщо ми прагнемо жити в чесному, правовому суспільстві, ми повинні починати з себе – з чесно написаного реферату, самостійно розв'язаної задачі та несписаного іспиту. Не можна порушувати доброчесність, бо це руйнує наше майбутнє. Доброчесности треба дотримуватися, бо це єдиний шлях до справжнього успіху та власної гідности, до визнання й справжнього професіоналізму.

Глоба Богдана
Відокремлений структурний підрозділ
«Сумський фаховий коледж Сумського національного аграрного університету»

ВПЛИВ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ НА ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ЕТИКИ ФІНАНСИСТІВ

Академічна доброчесність останніми роками стала не лише складовою якісної освіти, а й ключовим елементом формування професійних цінностей майбутніх спеціалістів. Своєчасність і важливість цього питання особливо відчутні у сфері фінансів, де етичні стандарти визначають не лише ефективність роботи, а й суспільну довіру до фінансових установ та державних інституцій. У сучасному світі, що характеризується глобалізацією економічних відносин і швидкими технологічними змінами, проблеми дотримання етичних норм та протидії корупції набувають особливої гостроти. З огляду на воєнні дії в Україні, що створюють додатковий тиск на економічну систему країни та вимагають від фінансових фахівців надзвичайної відповідальності, формування стійких моральних принципів стає критично необхідним.

Проблема академічної доброчесності в освіті фінансистів постає як невід'ємний компонент розвитку професійної етики. Вчені підкреслюють, що від рівня засвоєння моральних і етичних принципів студентами залежить не

лише їхня майбутня професійна поведінка, а й репутація фінансових структур та безпека економічних процесів у цілому.

Академічна доброчесність, за визначенням Ю. Цуркан-Сайфуліної, є системою принципів і норм, що забезпечують чесність, прозорість та відповідальність у навчальній і науковій діяльності. У контексті фінансової освіти ці принципи стають першою «пробною ареною» формування професійної етики. Студенти, які засвоюють навички самостійної роботи, критичного аналізу інформації та дотримання правил цитування та академічної чесності, здобувають базу для майбутніх рішень у фінансовій сфері, де помилки або порушення етичних норм можуть мати серйозні економічні й соціальні наслідки [4, с. 360].

С. Бережна підкреслює, що академічна доброчесність сприяє розвитку внутрішньої етичної константи, яка закріплює у студентів усвідомлення відповідальності за власні дії. У навчальному процесі це проявляється через уникнення плагіату, коректне оформлення фінансових звітів та проектів, а також через формування навичок аргументованого висловлення власної позиції. Такий досвід є критично важливим для фінансистів, адже в реальному професійному середовищі вони мають щодня приймати рішення, що впливають на фінансову безпеку підприємств, довіру клієнтів та стабільність ринку [1, с. 102].

Н. Дурман відзначає, що академічна доброчесність виступає константою наукової та професійної етики. Її дотримання у навчальному процесі формує у студентів навички самоконтролю, дисципліни та відповідальності – ключові якості для фінансових спеціалістів. Коли студент звикає перевіряти достовірність джерел, оцінювати ризики та дотримуватися принципів прозорості у дослідженнях, ці навички переносяться на майбутню професійну діяльність, де фінансові рішення вимагають об’єктивності, точності та відповідності етичним стандартам [2, с. 103].

Актуальність цього питання підсилюється сучасними викликами. В умовах війни в Україні та нестабільності економіки, фінансисти опиняються у ситуації, коли від їхньої етичної стійкості залежить ефективність державних і приватних фінансових потоків. Некоректне ведення звітності, ухилення від податкових або фінансових норм може не лише порушувати закон, а й підривати суспільну довіру та створювати додаткові ризики для економіки. Тому академічна доброчесність у процесі навчання стає першою ланкою у формуванні професійної відповідальності та моральної зрілості майбутніх фінансистів.

І. Сивоус та колеги наголошують, що академічна доброчесність є важливим елементом системи підвищення якості освіти, оскільки вона формує

у студентів усвідомлення етичної цінності власної діяльності. Практична підготовка фінансистів, яка включає аналіз кейсів, підготовку фінансових планів та розробку проектів, повинна передбачати контроль за дотриманням етичних норм і принципів доброчесності. Таке поєднання теорії і практики сприяє формуванню внутрішніх моральних орієнтирів, необхідних для прийняття професійних рішень у реальному світі [3, с. 5].

Проте, варто наголосити, що академічна доброчесність не обмежується лише дотриманням правил оформлення робіт або уникненням плагіату, а охоплює формування критичного мислення та здатності оцінювати наслідки власних рішень. Для фінансистів це означає уміння оцінювати ризики, прогнозувати результати фінансових операцій та діяти відповідально у ситуаціях, що можуть впливати на добробут клієнтів або суспільства загалом. Таким чином, академічна доброчесність виступає основою для формування професійної етики, де чесність, прозорість і відповідальність стають невід'ємними складовими щоденної діяльності.

Це означає, що академічна доброчесність охоплює не лише дотримання формальних правил, таких як правильне оформлення робіт чи уникнення плагіату, а й розвиток критичного мислення, здатності оцінювати наслідки власних дій та відповідально приймати рішення в складних ситуаціях. Для фінансиста це набуває особливої ваги, оскільки професійна діяльність безпосередньо впливає на економічний стан клієнтів, організацій і навіть суспільства в цілому. Вміння прогнозувати ризики, аналізувати можливі результати фінансових операцій та враховувати довгострокові наслідки рішень є критично важливим для підтримки довіри до професії. Більше того, формування цінностей чесності, прозорості та відповідальності у навчальному процесі закладає фундамент для побудови професійної етики, де кожен крок фінансиста базується не лише на знаннях і технічних навичках, а й на внутрішньому моральному орієнтирі.

Узагальнюючи викладене, можна стверджувати, що академічна доброчесність є фундаментальним чинником формування професійної етики майбутніх фінансистів. Вона не лише закладає основи моральної відповідальності та етичного мислення, а й формує навички критичного аналізу, самоконтролю та прийняття обґрунтованих рішень, що особливо актуально в умовах сучасних економічних викликів і воєнної ситуації в Україні. Через поєднання теоретичної підготовки та практичної діяльності студенти набувають здатності діяти прозоро, чесно і відповідально, що забезпечує не лише їхній професійний успіх, а й довіру суспільства до фінансових інституцій. Таким чином, інтеграція принципів академічної доброчесності у навчальний процес сприяє формуванню високопрофесійних, соціально відповідальних

фінансистів, здатних приймати етичні та обґрунтовані рішення у складних і критичних ситуаціях.

Список використаних джерел

1. Бережна С. В. Академічна доброчесність в професійній етиці вченого. Освітній дискурс : зб. наук. пр. Київ, 2024. Вип. 50 (7–9). С. 101–105.

2. Дурман Н.О. Константа академічної доброчесності в науковій етиці. Інвестиції: практика та досвід № 21, 2021. С. 100-105

3. Сивоус І.В., Гачак-Величко Л.А. Академічна доброчесність як важливий елемент системи підвищення якості освіти. Академічні візії. Випуск 43, 2025. С. 7

4. Цуркан-Сайфуліна Ю. В. Академічна доброчесність як складова професійної етики в контексті глобалізації освіти. Право і суспільство, № 4 , 2024. С. 359-363

Головченко Арсеній

Сумський фаховий коледж будівництва та архітектури

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ: ДЕ ПРОХОДИТЬ МЕЖА МІЖ «МОЖНА» І «НЕ МОЖНА»

Я вважаю, що освіта важлива в наш час. Сьогодні освіта впливає на все в житті. Знання впливають на успішність у школі, на майбутню професію, на можливість знайти хорошу роботу, на те, як людина знайде себе в житті. Технології розвиваються, вони дають доступ до великої кількості інформації, і з’являється нова проблема – правда у навчанні. Люди знаходять будь-яку відповідь або готову роботу в інтернеті за кілька хвилин. Тому багато учнів думають, чи варто витрачати час на свою роботу, коли можна взяти чужу. Для мене питання академічної доброчесності дуже важливе. Питання академічної доброчесності змушує задуматися, що правильно в навчанні, а що ні, і де саме межа між «можна» і «не можна».

На мою думку, академічна доброчесність – це чесне, відповідальне, самостійне ставлення до навчання. Академічна доброчесність передбачає повагу до чужої праці і бажання здобувати знання власними зусиллями. Це не просто правило, яке треба виконувати. Академічна доброчесність – важливий принцип, який формує особистість. Академічна доброчесність допомагає розвивати мислення. Вона вчить аналізувати інформацію і робити власні висновки. Межа між «можна» і «не можна» проходить там, де людина починає

обманювати. Людина обманює, коли списує, копіює чужі роботи або видає чужі ідеї за свої. Здається, в цей момент навчання втрачає цінність.

Щоб підкріпити свою точку, я навожу кілька аргументів. Мені здається, академічна доброчесність важлива. По-перше, академічна доброчесність означає, що завдання треба робити самостійно. Учень або студент може брати інформацію з підручників, додаткових книжок, інтернету, а також з пояснень вчителя. Академічна доброчесність є нормальною і навіть потрібною для хорошого навчання. Але важливо не просто копіювати, а розуміти і переказувати своїми словами і аналізувати інформацію. Я знаю випадок, коли учень не захотів витрачати час і просто скопіював твір з інтернету. Він отримав високу оцінку, але коли вчитель задав учневі додаткові запитання, учень не зміг відповісти. Тоді стало ясно, що людина не зрозуміла матеріал. Це показує, що без самостійної роботи навчання не має сенсу, бо знання не з'являються самі по собі.

Я вважаю, що чесність у використанні чужих ідей і чужої інформації дуже важлива.

По-друге, важливо чесно використовувати чужі ідеї і чужу інформацію. У сучасному світі ми часто користуємося різними джерелами, але таке використання не означає право просто копіювати чужі матеріали. Якщо людина бере чужу думку, то вона повинна вказати джерело або людина повинна перефразувати інформацію і додати власні висновки. Наприклад, один мій знайомий готував доповідь і вирішив зробити її швидко, коли він скопіював інформацію з сайту. Вчитель помітив копіювання, і він не зарахував роботу знайомому.

По-третє, списування – одна з поширених проблем. Я бачу, що багато учнів вважають списування маленьким порушенням, особливо коли учні «допомагають» друзям. Але списування – обман, який шкодить і учню, і другу. У нашому класі був випадок, коли один учень дав списати своєму товаришу під час контрольної. Вчитель помітив списування, і обидва учні отримали низькі оцінки. Цей випадок показав, що навіть добрі наміри не виправдовують порушення правил. Кожен учень має відповідати за свої знання самостійно, і лише тоді результат буде чесним.

По-четверте, треба розуміти, де допомога, а де порушення. Я вважаю, допомагати один одному – нормально, навіть корисно. Коли учні готуються до контрольної разом, один учень пояснює тему іншому,щоб зрозуміти тему до якої вони готуються, два учня обговорюють матеріал, один учень ділиться знаннями з іншим учнем, щоб краще написати контрольну роботу. Це допомагає краще зрозуміти предмет. Коли треба робити завдання, учень має

працювати сам. Якщо учень робить завдання за іншого учня або дає списати, це вже порушення. Тому межа – там, де допомога стає обманом.

П’ята річ, яку я вважаю важливою, - проблеми з академічною чесністю. Я бачу багато сайтів, які пропонують готові домашки, реферати і навіть відповіді на контрольні. Ці сайти дають сильну спокусу учням, бо здається, що можна швидко отримати результат без зусиль. Але спокуса лише ілюзія. Людина не отримує знань, людина лише копіює чужу працю. З часом спокуса і копіювання можуть привести до великих проблем, тому без знань важко досягти успіху в майбутньому.

Я вважаю, що чесність у навчанні формує характер. Коли учень звикає виконувати завдання чесно, учень стає більш відповідальним, організованим і впевненим у собі. Така людина не боїться труднощів, бо знає, що може впоратися з ними самостійно. У майбутньому чесність у навчанні допомагає не лише в навчанні, а й у роботі і в повсякденному житті. Чесність і відповідальність є важливими якостями, які цінують в будь-якій сфері.

Отже, академічна доброчесність – важливий принцип, який не можна порушувати. Академічна доброчесність впливає на навчання і формує особистість. Аргументи і приклади доводять, що чесність – основа справжніх знань і успіху. Тому межа між «можна» і «не можна» стоїть там, де закінчується чесність і починається обман. Кожен має свідомо обирати свій правильний шлях, бо правильний шлях дає реальні результати і робить людину успішною в майбутньому.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Омельчук С. Бути чесним у навчанні й науці : експрес-курс з академічної доброчесності для здобувачів вищої освіти : навч. посіб. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. 80 с.

2. Фундаментальні цінності академічної доброчесності. Пер. з англ. 2019. 37 с. URL: https://cutt.ly/0tvhKFuJ

3. Глущук А. Посібник, що навчає грамотності. Дивослово. 2012. № 8. С. 60–62.

4. Академічна доброчесність у закладах освіти : методичні рекомендації. Київ, 2020. 45 с.

5. Закон України «Про освіту». 2017. URL: https://zakon.rada.gov.ua

Гончаренко Олег
Комунальний заклад Сумської обласної ради «Путивльський професійний ліцей»

У ВСЯКОГО СВОЯ ДОЛЯ І СВІЙ ШЛЯХ ШИРОКИЙ» – МІЙ ШЛЯХ ДО ДОБРОЧЕСНОСТІ

Коли ти вперше сідаєш у кабіну трактора, відчуваєш одне: техніка не прощає брехні. Ти або знаєш, як налаштувати плуг – або псуєш родючий шар ґрунту, який формувався сотні років. Або розумієш будову двигуна, або стоїш серед поля, за тридцять кілометрів від найближчої майстерні, і не знаєш, що робити. Сонце пече. Агроном кричить у рацію. Телефон не ловить мережу. А твій єдиний інструмент у цей момент – це те, що ти реально вивчив. Не те, що списав. Не те, що підглянув. А те, що пройшло через твої руки і через твою голову.

Я – учень Путивльського професійного ліцею, майбутній тракторист-машиніст і водій. Мені давно зрозуміло: у моїй професії фальш вилазить боком при першому ж серйозному випробуванні, але усвідомив це не одразу. І прийшов до цього розуміння через людину, якої вже понад півтора століття немає на світі, але яка говорить зі мною досі.

Якщо чесно – у перший рік навчання я не дуже замислювався над словом «доброчесність». Воно здавалося мені одним із тих офіційних слів, які є на плакатах у коридорі, які згадують на лінійках, але які насправді нічого не означають у житті. Я бачив, як хтось списував – і нічого, оцінка є, і всі задоволені. Я бачив, як хтось здавав тест із ПДР, підглядаючи у телефон, і отримував залік. І думав: ну і що? Головне ж – результат, правда?

Але, десь у глибині душі, щось мені казало, що це не так. Що є різниця між «отримав» і «заслужив». Що є різниця між людиною, яка знає – і людиною, яка робить вигляд, що знає. Я просто ще не міг сформулювати це чітко. Не міг знайти слів. Слова знайшлися – несподівано, не на уроці і не з підручника. Підготовка до першого конкурсу почалася звичайно. Моя викладачка підійшла, подивилася в очі і сказала: «Цього року – ти. Готуйся.» Не запитала, чи хочу. Просто вірила, що зможу – ще до того, як я сам у це повірив. Я взяв «Кобзар» і почав читати.

Перші враження були чесними: красиво, але незрозуміло навіщо мені це зараз. Я читав рядки: вони були гарні, звучні, але десь далеко від мене. Далеко від майстерень, від тракторів, від мого повсякденного ліцейського життя. Здавалося, що Шевченко – це щось для шкільних підручників і офіційних свят, а не для мене особисто.

Але потім ми почали готуватися по-справжньому. Викладачка сідала навпроти і слухала, як я читаю. Не перебивала одразу – давала дочитати до кінця. А потім говорила тихо: «Тут повільніше. Тут зроби паузу. Ось тут – не кричи на залу, а говори ніби до однієї людини». Я перечитував. Знову. І ще раз. Іноді здавалося: вже й так добре, вже виходить нормально – навіщо ще раз? Але вона наполягала. І я розумів: вона не дозволяє мені зупинитися на «нормально». Вона хоче, щоб було справжнє.

Саме тоді я вперше відчув цю різницю між «нормально» і «справжнє» не розумом, а десь глибше. І поступово почав розуміти, чому Шевченко так діє на людей. Бо в ньому немає жодного слова «для годиться». Кожен рядок – справжній. Кожне слово – зароблене. Не списане, не підглянуте, не взяте напрокат. Своє.

Він народився кріпаком – людиною без імені, без права, без майбутнього. У суспільстві, де йому від народження була призначена роль мовчазної робочої сили, він обрав слово. Таємно малював, таємно писав – знаючи, що за це може поплатитися. І коли отримав волю – не сховався в тиші, не почав жити «як усі», не почав казати те, що від нього хотіли почути ті, хто мав владу. Він писав правду. Гучно, без страху, без спроби сподобатися.

«Борітеся – поборете, вам Бог помагає!» – це не слова людини, яка сидить у теплому кабінеті й розмірковує про свободу. Це слова людини, яка знала ціну чесності на власній шкірі. Людина, яка обрала її – і заплатила десятьма роками заслання, самотою, забороною писати й малювати. І все одно не зрадила себе.

І ось тут мене щось вдарило зсередини. Я подумав: а я? Що я роблю, коли мені незручно, коли простіше зрізати кут? Коли можна списати і ніхто не дізнається? Коли можна зробити «нормально» і не докладати зусиль, щоб зробити справжнє?

Шевченко не мав можливості «зрізати кут». У нього не було цього вибору. Але навіть коли він з’явився – він його не використав. Він обрав важчий шлях, чесний. Коли я вперше вийшов читати вірш Тараса зі сцени на конкурсі, коліна тремтіли. У голові крутилося одне: а раптом забуду слова? А раптом вийде погано і я підведу викладачку, яка стільки часу на мене витратила? І тоді я зупинив себе і подумав: Шевченко стояв перед самим царем. Йому погрожували, забороняли, заслали на край світу. А він не мовчав. То що таке мій страх перед залою? Дрібниця.

Я вийшов. Прочитав. Отримав призове місце. Але найважливіше, що я отримав того дня – не грамота. Це відчуття, яке залишилося після: я це зробив справді. Не «для галочки». Не «аби здати». Я вклав у це все, що міг – і це відчувалося. І зала це відчула теж. Ось тоді я вперше зрозумів, що таке доброчесність – не як визначення з підручника, а як живе відчуття всередині.

Це коли те, що ти робиш зовні, збігається з тим, що ти є зсередини. Коли немає розриву між «виглядати» і «бути».

Я повернувся до ліцею іншим. Почав по-іншому дивитися на навчання. Не як на гонитву за оцінкою, а як на можливість стати справжнім фахівцем. І почав помічати речі, яких раніше не помічав. Помічав, як різняться люди, які справді розбираються в техніці – і ті, які тільки роблять вигляд. Перші говорять спокійно і точно. Другі говорять гучно, але розпливчасто. Перші, коли не знають – кажуть «не знаю, треба перевірити». Другі придумують щось на ходу і сподіваються, що прокотить. Я зрозумів, що хочу бути першим. Не тому, що так правильно за якимось кодексом. А тому, що так – з повагою до себе. І до своєї роботи. Бо моя робота буде пов’язана з землею, з технікою, з відповідальністю. Коли в розпал жнив зламається форсунка і трактор стане посеред поля – ніхто не дасть мені шпаргалку. Ніхто не підкаже відповідь у Google, якщо мережі немає. Тоді тебе врятує тільки те, що ти реально знаєш. Тільки те, що пройшло через твої руки під час практики, що ти розібрав і зібрав сам, що ти зрозумів, а не просто зазубрив. Списати контрольну з будови двигуна – це як залити неякісне пальне в дорогий трактор. На початку ніби їде. Оцінка є. Але в найвідповідальніший момент цей «ерзац-знань» дасть збій. І не просто збій – можна вбити двигун вартістю в кілька мільйонів гривень. Можна зірвати збір урожаю цілого господарства. Це вже не абстрактна «нечесність» – це реальні наслідки для реальних людей.

Те саме я зрозумів про дорогу – і це, мабуть, найсерйозніше. Правила дорожнього руху написані не для іспиту. Вони написані досвідом мільйонів людей – часто трагічним. Кожен пункт там – це чиясь помилка, чиясь аварія, чиєсь втрачене життя. Коли я вивчаю правила обгону чи гальмівний шлях – я не просто готуюся до тесту. Я готуюся до моменту, коли буду керувати багатотонною машиною і від мого рішення залежатиме, чи доїдуть додому люди в зустрічних автомобілях. Водій, який списав тест із ПДР – це не просто людина з неглибокими знаннями. Це загроза. Прихована, непомітна – поки не трапиться той самий момент. А він трапиться обов’язково, бо дорога не прощає незнання так само, як техніка не прощає списаних контрольних. На трасі немає кнопки «перездати». Там немає можливості сказати «я погано вивчив, дайте ще одну спробу». Там ти відповідаєш не за оцінку в журналі, а за живих людей. І ця відповідальність починається тут – за партою, на кожному занятті, при кожному виборі між «вивчити самому» і «якось обійтися».

Я думав про це і розумів: якщо звикнеш обманювати сьогодні – завтра це буде замовник, якому пообіцяв якісну роботу і не виконав. Підведеш людей, які тобі довіряли. Зіпсуєш репутацію, яку потім роками не відновиш. Сучасний аграрний світ – невеликий. Всі знають усіх. Один раз підвів через неуцтво – і

більше серйозної роботи тобі не довірять. Не тому що злопам’ятні. А тому що не можуть ризикувати.

Одного разу, після футбольного змагання, ми з тренером вийшли на вулицю – просто подихати, охолонути. І якось сама собою зайшла розмова. Я не планував, просто сказав кілька слів про Шевченка, а тренер слухав. І раптом виявилося, що ця людина, яка все своє життя присвятила спорту, теж вірить у його слово. «Шевченко сказав правду про Україну раз і назавжди», – сказав тренер тихо. Я стояв і думав: ось воно. Шевченко об’єднує людей не тому, що він у шкільній програмі. А тому що він говорив справжнє – і справжнє знаходить кожного, незалежно від того, чим ти займаєшся: полем чи стадіоном, плугом чи м’ячем.

А ще був мій друг – не любитель поезії зовсім. Але одного разу підійшов і запитав по-справжньому, з цікавістю в очах: «А що Шевченко такого написав, що ти так ним захоплюєшся?». Ми сіли в куточку після занять, і я розповідав – про кріпацтво, про таємні вірші, про заслання, про любов до України, яку не змогли вбити ні кайдани, ні роки самотності. Друг слухав мовчки. А потім сказав: «Слухай, а він же справді крутий мужик був». Я засміявся – але всередині стало тепло. Бо це і є найкраща нагорода. Не грамота зі сцени, а той момент, коли звичайна людина раптом відкриває щось справжнє. Коли слово доходить не через підручник, а через живу розмову між двома друзями після занять.

І знову – те саме слово. Справжнє. Воно поверталося до мене знову і знову. Через Шевченка, через техніку, через дорогу, через розмови з людьми. І щоразу воно означало одне й те саме: або ти є – або ти тільки виглядаєш. Іншого не дано.

Люди іноді питають: навіщо тобі, майбутньому трактористу, займатися поезією? Навіщо витрачати час на конкурси, есе, вірші? Я мовчу секунду – і відповідаю: а навіщо людині серце, якщо можна просто дихати? Шевченко сам був з народу. Не народився паном. Народився кріпаком – і попри все став найбільшим голосом своєї епохи. Це означає одне: не важливо, ким ти народився. Важливо, ким ти вирішиш стати. Я народився в простій родині. Я обрав професію тракториста – і не соромлюся цього жодної хвилини. Бо хліб, який лежить на столі, – це і моя праця теж. І Шевченко, який писав про цю землю зі сльозами на очах, зрозумів би мене. «Свою Україну любіть, любіть її... во врем`я люте, в остатню, тяжкую мінуту за неї Господа моліть» – ось моя молитва перед кожним робочим днем. Не в церкві зі свічкою. В полі – з плугом.

Це есе – моє останнє на цю тему. Не тому, що Шевченко вичерпав себе для мене. А тому що настає інший час – час не писати про доброчесність, а жити за нею. Виходити в поле. Братися за роботу. Доводити ділом те, про що

він писав словом. Іноді я уявляю: ось я їду на тракторі, сонце сідає за горизонт, поле позаду – чисте, рівне, щойно зорано. І в цій тиші, в цьому спокої після важкого дня, я чую його голос. Не зі сторінок підручника, а зсередини. Він заповів нам бути вільними. Я буду – на своєму місці, своїми руками, своєю чесною щоденною працею.

Доброчесність – це мій внутрішній GPS. Шевченко першим його налаштував. І я вдячний йому за це більше, ніж за будь-яку грамоту. «У всякого своя доля і свій шлях широкий…»

З повагою та вдячністю – здобувач освіти Путивльського професійного ліцею, майбутній тракторист-машиніст, який три роки ніс слово Шевченка зі сцени і назавжди збереже його в серці.

Гредякін Олександр
Державний навчальний заклад
«Сумське вище професійне училище будівництва та автотранспорту»

ДОБРОЧЕСНІСТЬ У НАВЧАННІ: ДОТРИМУВАТИСЬ / НЕ МОЖНА / ПОРУШУВАТИ

Нещодавно я вступив на перший курс професійно-технічного училища за професією «Слюсар з ремонту колісних транспортних засобів». Фраза «академічна доброчесність» здалася мені занадто гучною. Ну, де я, а де ці складні терміни? Але вже після перших занять у майстернях я зрозумів: у нашій справі чесність – це не просто про оцінки, це про безпеку.

У школі можна було списати твір і забути про нього. Але якщо я зараз «спишу» лабораторну по будові двигуна або підгляну відповіді на заліку по гальмівній системі, що буде потім? Завтра до мене приїде людина на ремонт, а я не знатиму, як затягувати болти на головці блоку циліндрів.

У нашій професії обман – це не просто погана оцінка в журналі. Це несправна автівка, яка може підвести водія в дорозі. Тому для мене академічна доброчесність – це відповідальність за кожну закручену гайку. Якщо я чогось не знаю, краще тричі перепитати майстра, ніж зробити вигляд, що розібрався, і просто «скачати» готову відповідь.

У групі, де я навчаюся, всі хлопці різні. Хтось намагається схитрити, щоб швидше піти додому, а хтось реально сидить над схемами електрообладнання автомобіля. Але я вже зараз бачу: ті одногрупники, які розбираються самі, мають авторитет. Майстри дивляться на них, як на майбутніх колег, а не

просто, як на студентів-початківців. Коли є така довіра, то й списувати якось соромно.

Для слюсаря головне – це ім'я. Якщо ти один раз «нахімічив» і збрехав, клієнт до тебе більше не прийде. Те саме і в училищі: якщо ти звик «петляти» і здавати чужі роботи, ти ніколи не станеш майстром, до якого стоятиме черга. Для мене бути доброчесним у навчанні означає, що треба працювати самому. Навіть якщо важко розібратися в коробці передач, краще розібрати її власноруч, ніж просто списати опис з підручника. Я маю поважати свого майстра виробничого навчання. Він ділиться досвідом, який збирав роками, і обманювати його – це просто не по-чоловічому. А ще я маю думати про своє майбутнє. Я хочу працювати на хорошому СТО, а там дивляться не на колір диплома, а на те, що ти реально вмієш робити руками.

Отже, у навчанні на слюсаря кому треба ставити чітко – «дотримуватись, не можна порушувати». Бо несправна деталь, яку ти забув або полінувався перевірити через свою недоброчесність, може коштувати комусь життя. Тому я обираю вчитися чесно, щоб потім спокійно дивитися в очі людям, чиї машини я буду ремонтувати.

Гуменюк Єлизавета
Комунальний заклад вищої освіти
«Барський гуманітарно-педагогічний коледж імені Михайла Грушевського»

ДОБРОЧЕСНІСТЬ У НАВЧАННІ: ДОТРИМУВАТИСЯ / НЕ МОЖНА / ПОРУШУВАТИ

Там, де стирається «не можна»

Аудиторія пахне крейдою і кавою з автомату в коридорі. Світло з вікон падає під кутом, так що в повітрі видно дрібний пил, який ніби завис разом із напругою перед початком заняття.

Хтось гортає конспекти в останній момент. Хтось дивиться в телефон, ніби там зараз знайдеться відповідь на всі питання.

Марія сидить біля вікна. Перед нею – чистий зошит і завдання, які вона ніби колись бачила, але не до кінця пам'ятає. Межа між «знаю» і «не знаю» вже тут. Межа між «можна» і «не можна» – ще попереду.

День перший.

Вона довго дивиться на перше питання. Потім – на зошит сусіда. Погляд короткий, обережний, ніби вона сама не хоче, щоб це виглядало як списування.

«Я просто перевірю…»

Вона записує відповідь. Трохи змінює слова, щоб не було один в один. Серце б’ється швидше, ніж зазвичай. Але нічого не відбувається. Ніхто не помітив. Ніхто нічого не сказав. І це найважливіше. Бо саме в цей момент вона розуміє: інколи «не можна» – це просто слово.

День другий.

Цього разу вона вже підготовлена. Але не в сенсі навчання. Перед парою Марія швидко гуглить тему. Не читає повністю – просто відкриває перші сайти, шукає відповіді на типові питання. Кілька визначень. Кілька готових формулювань. В аудиторії вона вже не панікує. Коли бачить знайоме питання – просто відтворює те, що бачила в інтернеті. Навіть не зовсім своїми словами.

«Я ж прочитала… значить, це майже моє», – думає вона.

Межа ще більше зміщується. Тепер це не списування. Це «підготовка».

День третій.

Завдання складніше. Гугл відкритий прямо під партою. Марія вже не шукає пояснення – вона шукає готову відповідь. Форум. Сайт із домашніми завданнями. Чийсь конспект. Текст виглядає ідеально: структурований, чіткий, без сумнівів. Вона переписує. Іноді скорочує. Іноді змінює слова. Іноді – навіть не змінює. Тепер це вже не про розуміння. Це про швидкість. І це працює краще, ніж чесно намагатися розібратися.

День четвертий.

Нове завдання: написати розгорнуту відповідь. Марія навіть не відкриває конспект. Вона відкриває інше. Кілька слів – і перед нею з’являється готовий текст. Чіткий, логічний, майже бездоганний. Такий, який вона сама, можливо, писала б довго. А може – і не написала б взагалі. Вона читає. Потім копіює. Трохи редагує – щоб виглядало «своїм». І здає.

Це навіть не схоже на порушення. Це виглядає як використання інструменту. Як скорочення часу. Як оптимізація. Але саме тут щось змінюється глибше. Бо тепер роботу зробила не вона. І навіть не інша людина. А щось, що думає замість неї.

Сьогодні це здається зручним. Але дослідження показують, що коли учні починають покладатися на такі інструменти, вони поступово втрачають навички мислення і аналізу.

Марія цього ще не відчуває. Поки що.

День п’ятий.

Аудиторія та сама. Але всередині – інше відчуття. У зошиті – правильні відповіді. Завдання виконані. Все виглядає ідеально. Коли викладач задає уточнююче питання, Марія завмирає. Вона пам’ятає текст. Але не пам’ятає думку. Слова є – сенсу немає.

І в цей момент щось стає очевидним. Вона не просто списувала. Вона поступово віддала комусь іншому право думати замість себе. Спочатку – сусіду.

Потім – інтернету.

Потім – готовим відповідям.

Потім – ШІ.

І кожен раз це здавалося дрібницею. Невеликим компромісом.

«Один раз не рахується.»

«Я потім розберуся.»

«Усі так роблять.»

Але проблема в тому, що такі рішення не залишаються одноразовими. Вони стають системою. І тут межа між «можна» і «не можна» виглядає вже інакше. Це не правило, яке написане десь у положенні чи на сайті. Це не страх покарання. І навіть не про оцінки. Це про момент, коли ти перестаєш бути автором власних думок. Бо освіта – це не про правильні відповіді. Їх завжди можна знайти. І не про тексти – їх можна згенерувати за секунди . Освіта – це про процес, який не можна скопіювати. Про помилки, які не хочеться робити, але без яких нічого не працює. Про той внутрішній рух, який не видно в зошиті, але який і є справжнім результатом.

І коли цей процес зникає – зовні все ще виглядає нормально. Оцінки є. Роботи здані. Система задоволена. Але всередині залишається дивне відчуття: ніби ти весь час був присутній – але жодного разу не був учасником. І, можливо, найважливіше питання тут навіть не «це можна чи не можна». А значно простіше: *а що з цього насправді було твоїм?*

Деркач Михайло
Сумський фаховий коледж будівництва та архітектури

Академічна доброчесність:Етичний фундамент професійної компетентності та виклики сучасності

Вступ: поняття та актуальність

У сучасному освітньому просторі термін «академічна доброчесність» перестав бути суто теоретичним поняттям з університетських кодексів. Сьогодні це живий етичний стандарт, який визначає не лише якість навчання, а й майбутню життєздатність суспільства. В умовах стрімкої цифровізації та доступності будь-якої інформації питання чесності в освітньому процесі постає як ніколи гостро.

Академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися всі учасники освітнього процесу з метою забезпечення довіри до результатів навчання та наукових досягнень.

Фундаментальні цінності доброчесності

Фундамент академічної доброчесності тримається на п’яти основних засадах: чесності, довірі, справедливості, повазі та відповідальності. Чесність вимагає від студента й науковця бути відкритим щодо джерел своєї інформації та методів дослідження. Довіра створює середовище, де викладач і студент можуть вільно обмінюватися думками, будучи впевненими у взаємній щирості.

Справедливість гарантує, що кожен отримає оцінку відповідно до своїх реальних зусиль, а не завдяки маніпуляціям. Повага проявляється у визнанні авторства та інтелектуального внеску інших людей. Нарешті, відповідальність – це внутрішнє усвідомлення того, що кожен несе зобов’язання за якість власної освіти та репутацію закладу.

Психологія порушень: чому виникає спокуса?

Незважаючи на очевидну важливість цих принципів, випадки академічного шахрайства – плагіату, списування, фальсифікації результатів – залишаються поширеним явищем. Психологічною основою таких вчинків часто стає ілюзія економії часу: студентові здається, що копіювання чужої роботи дозволить швидше досягти формальної мети – отримати оцінку. Проте це небезпечна пастка.

Навчання – це інтелектуальний розвиток, який відбувається лише через власні зусилля. Щоразу, коли студент «зрізає кути», він позбавляє себе можливості розвинути критичне мислення, навички аналізу та синтезу. У результаті замість справжнього фахівця ми отримуємо імітатора, який має диплом, проте позбавлений глибинних знань. Це неминуче призводить до деградації професійного середовища загалом.

Соціальний вимір та професійні ризики

Наслідки академічної недоброчесності виходять далеко за межі університетських аудиторій. Освіта – це фундамент, на якому будується держава. Якщо майбутній лікар звик купувати іспити, його некомпетентність може коштувати пацієнтам життя. Якщо інженер фальсифікував розрахунки в курсових проектах, його помилки в реальному будівництві здатні спричинити справжні катастрофи.

Крім того, толерування нечесності в освіті плекає культуру корупції. Людина, яка звикла маніпулювати під час навчання, переносить цю модель поведінки у бізнес, політику та державне управління. Тому боротьба за академічну доброчесність – це не просто боротьба за чисті аркуші в зошитах, а

боротьба за прозоре й чесне суспільство, де цінуються реальні досягнення та справжній професіоналізм.

Виклики цифрової епохи та роль штучного інтелекту

Сьогодні ми стоїмо перед новим викликом – стрімким розвитком генеративного штучного інтелекту. Це надзвичайно потужний інструмент, який може стати чудовим помічником у дослідженнях, однак водночас є і найбільшою спокусою для порушення доброчесності. Використання ШІ для генерації тексту без належного аналізу, перевірки фактів та посилань на джерела – це такий самий плагіат, як і звичайне копіювання чужих думок.

Доброчесність у XXI столітті вимагає від нас прозорості: ми маємо чесно визнавати, де закінчується робота алгоритму і починається наша власна думка. Уміння критично оцінювати результати штучного інтелекту стає новою формою академічної відповідальності. Технології покликані доповнювати людський інтелект, а не підміняти його.

Висновок: шлях до справжнього успіху

Академічна доброчесність – це питання внутрішньої культури та самоповаги. Репутація будується роками наполегливої праці, а руйнується одним нечесним вчинком. У сучасному глобалізованому світі, де цифрова історія кожної людини зберігається назавжди, академічна чесність стає найціннішим активом.

Мета вищої освіти – не просто отримати документ, а стати особистістю, здатною створювати нові смисли та нести відповідальність за свої ідеї. Обираючи шлях доброчесності, ми інвестуємо у власну конкурентоспроможність. Бути доброчесним – означає бути справжнім, впевненим у своїх знаннях і готовим до викликів реального професійного життя. Справжній успіх приходить лише до тих, хто не боїться труднощів самостійного пізнання світу.

Ділягін Олег

Запорізький державний медико-фармацевтичний університет

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ У ОСВІТІ ТА НАУЦІ

У сучасному світі, де інформація стала найціннішим ресурсом, а швидкість її обробки та поширення постійно зростає, питання справжності, авторства та етичності набуває безпрецедентної ваги. Академічна доброчесність для мене – це насамперед внутрішній компас, етичний фундамент, що визначає стандарти поведінки та взаємодії в академічному середовищі, забезпечуючи дотримання принципів чесності, прозорості,

відповідальності та поваги до інтелектуальної праці. Без глибокого усвідомлення, поширення та неухильного дотримання цих принципів будь-які механізми забезпечення якості освіти стають суто формальними, перетворюючись на бюрократичну ілюзію та повністю втрачаючи свою справжню ефективність.

Для мене абсолютно очевидно, що якість вищої освіти та академічна доброчесність є нерозривними, взаємодоповнюючими концепціями. Високоякісна освіта створює те живильне середовище, де природно підтримують етичні стандарти, а слідування принципам доброчесності, у свою чергу, формує надійну репутаційну складову та підвищує довіру до закладів вищої освіти і їхніх випускників. Фундаментальними цінностями, на яких, мов на могутніх колонах, тримається ця система, є чесність, довіра, повага, справедливість, відповідальність, прозорість та інноваційність. Довіра, зокрема, є абсолютною основою для ефективної взаємодії: лише за її наявності можливий відкритий обмін знаннями та конструктивна співпраця між студентами, викладачами та дослідниками.

Проте, чому ж тоді ми так часто стикаємося з кричущими порушеннями цих, здавалося б, зрозумілих істин? Чому академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація даних, фальсифікація, списування, хабарництво та необ’єктивне оцінювання продовжують отруювати освітній простір? Аналізуючи причини такої поведінки, стає зрозумілим, що головними тригерами академічного шахрайства є брак мотивації до самостійного навчання, надмірне академічне навантаження та банальний дефіцит часу. Студенти, опиняючись під тиском дедлайнів, часто шукають легких шляхів, використовуючи чужі роботи або звертаючись до нелегальних сервісів написання текстів на замовлення, популярність яких останнім часом загрозливо зросла завдяки онлайн-доступу та ілюзії анонімності. З іншого боку, дослідники та викладачі теж не застраховані від помилок: вони можуть фальсифікувати результати досліджень через непереборне бажання отримати швидкий науковий результат і через шалений тиск наукових рейтингів та жорстких вимог до публікацій.

Сьогодні ми живемо в епоху бурхливої цифрової трансформації, і це приносить нашому суспільству нові, небачені раніше виклики. Стрімкий перехід до онлайн-освіти викликав обґрунтоване занепокоєння щодо появи нових форм академічної недоброчесності, оскільки віртуальне навчальне середовище створює збільшені можливості для студентів вдаватися до нечесної поведінки під час іспитів чи виконання завдань. Більше того, поява потужних інструментів штучного інтелекту, таких як ChatGPT, докорінно змінює правила гри на академічному полі. Хоча ці інноваційні технології можуть суттєво покращити та урізноманітнити навчальний процес, вони водночас породжують

складні етичні дилеми, пов'язані з плагіатом та істинним авторством, змушуючи освітян терміново адаптувати методи оцінювання та ще більше акцентувати увагу на розвитку критичного мислення. Щоб протидіяти цим загрозам, університети в усьому світі активно використовують цифрові інструменти, такі як Turnitin, Unicheck та Grammarly, що детально аналізують тексти і порівнюють їх з гігантськими міжнародними базами даних та відкритими джерелами.

Але чи достатньо лише жорстких каральних мір та тотального цифрового контролю для подолання цієї кризи? Моє глибоке внутрішнє переконання полягає в тому, що справжнє формування доброчесного освітнього середовища можливе лише за умови плекання відповідної культури та цінностей, а не просто шляхом механічного посилення нагляду. Завжди існує небезпечний ризик скотитися до суто формального підходу, коли кодекси честі або системи перевірки на плагіат використовуються виключно як репресивний засіб контролю, а не як спосіб виховання глибоко відповідального ставлення до власного освітнього та наукового шляху. Тому надзвичайно важливими є превентивні та просвітницькі заходи. Наприклад, впровадження спеціалізованих дисциплін з основ академічного письма, активна діяльність етичних комісій, які розглядають складні випадки, та свідоме підписання Декларацій про академічну доброчесність усіма учасниками освітнього процесу.

Підсумовуючи свої роздуми, хочу ще раз підкреслити фундаментальну тезу: основу прогресу та розвитку будь-якої нації становить її потужний інтелектуальний потенціал. Забезпечення найвищої якості вищої освіти є ключовим компонентом розвитку сучасного, цивілізованого суспільства, і ми всі маємо чітко усвідомити, що академічна доброчесність відіграє в цьому процесі абсолютно визначальну роль.

Довгопола Діана
Академія мистецтв ім.П. Чубинського

СИЛА ДОВІРИ

Розмірковуючи над проблемою академічної доброчесності, на згадку приходять слова американського письменника Стівена Кові - автора відомої книги «7 звичок надзвичайно ефективних людей»: «Довіра – це клей життя» [1]. І справді, важливо зрозуміти, що саме об'єднує людей в академічному просторі, робить останній цілісним і життєздатним?

На мою думку, насамперед довіра - як внутрішній моральний орієнтир, який визначає поведінку людини навіть тоді, коли за нею ніхто не спостерігає. Жодні правила чи системи контролю не можуть забезпечити щирості та відкритості у взаємодії. Адже бути доброчесним - це питання внутрішнього вибору. Правила можуть забезпечити порядок, але вони безсилі там, де йдеться про переконання та цінності.

Широке трактування поняття довіри дозволяє розглядати її основою будь-яких людських стосунків. Вона допомагає налагоджувати комунікацію, сприяє співпраці та створює відчуття безпеки. Люди, які довіряють одне одному, легше досягають спільних цілей і ефективніше взаємодіють у різних сферах життя. Будь-які стосунки між людьми починаються з довіри.

Пошук аргументів важливості довіри апелює до реалій сьогодення. Доступність швидкого копіювання матеріалів, можливість запозичити чужу ідею та скористатися технічними засобами дозволяють легко досягнути формального результату. Проте це підриває саму суть освіти та створює ілюзію знань. У такій ситуації довіра перестає бути абстрактним поняттям і стає необхідною умовою якісного навчання. Тож в умовах відкритого доступу до інформації, питання академічної доброчесності стає особливо актуальним.

На мою думку, будь-яка довіра починається з довіри до себе. Йдеться не про самовпевненість, а про чесне ставлення до власних знань і можливостей. Здобувач освіти, який довіряє собі, не шукає легких шляхів, адже розуміє цінність особистого розвитку. Він не боїться визнавати свої помилки, ставити запитання і поступово досягати результату власними зусиллями. Саме така позиція і є основою свідомої академічної доброчесності.

Згідно з філософією Стівена Кові, довіра починається з власної гідності – здатності давати обіцянку самому собі та дотримуватися їх. Пистменник говорить так: «Якщо ви хочете, щоб вам довіряли, будьте варті довіри» [1]. Ще одне його правило: «Спочатку намагайтеся зрозуміти, а потім – бути зрозумілим» [1]. Так, не можна досягати результат ціною руйнування довіри один до одного.

Водночас довіра до себе тісно пов’язана з відповідальністю. Коли людина бере на себе відповідальність за свої вчинки, вона фактично укладає угоду з собою. Кожне дотримане слово, дане самому собі, зміцнює самоповагу, тоді як порушення власних переконань руйнує цілісність особистості. Бути доброчесним – означає свідомо робити вибір на користь глибоких знань і розвитку, а не швидкого, але поверхневого результату. Лише усвідомлюючи цінність власного інтелектуального продукту, здобувач освіти здатен відмовитися від легких, аде нечесних шляхів досягнення мети.

Важливу роль в академічному просторі відіграє й довіра між учасниками освітнього процесу. Якщо взаємодія між здобувачем освіти і викладачем базується лише на контролі, вона втрачає ефективність. Лише коли здобувач освіти відчуває підтримку і розуміння, він стає більш відкритим, активним і зацікавленим у навчанні. Він не боїться висловлювати неординарні думки або ставити питання. Саме в такому безпечному просторі народжується критичне мислення та неординарний науковий пошук. У свою чергу, викладач, який довіряє студентам, отримує не формальні відповіді, а осмислені думки та усвідомлену участь у процесі. Таким чином, довіра перетворює освітній заклад на осередок спільної відповідальності за майбутнє.

У науковій діяльності довіра має ще глибше значення. Вона лежить в основі всієї системи знань, адже кожне дослідження спирається на результати попередніх. Порушення принципів академічної доброчесності – таких як плагіат чи фальсифікація – підриває не лише довіру до окремого дослідника, а й авторитет науки загалом. Саме тому чесність у науковій роботі є не просто вимогою, а необхідністю. Адже руйнується цілий ланцюг наукового прогресу і ресурси йдуть на розвінчування міфів замість пошуку нових відповідей та істини.

Стівен Кові пропонує ще одну важливу думку щодо «швидкості довіри» [1]. Пояснити це можна так: за високого рівня довіри взаємодія між людьми значно прискорюється, тоді як її відсутність, навпаки, гальмує будь-який процес. Тобто, якщо група студентів не довіряє одне одному, вони змушені постійно перевіряти роботу інших, витрачати час на пояснення та уникати відповідальності. У результаті це заважає створенню якісного продукту. Натомість у просторі довіри робота відбувається ефективніше: кожен сумлінно виконує свою частину, відкрито обговорює труднощі та працює на спільний результат. Як результат довіра один до одного дозволяє зосередитися на творчості та якості результату. Дії стають спільними, що створює ефект синергії, де результат команди значно перевищує суму зусиль окремих її учасників.

Разом із тим довіра є досить вразливою. Вона формується поступово – через чесність, послідовність і відповідальність, а втраченою може бути дуже швидко. Достатньо одного нечесного вчинку або спроби маніпуляції, щоб зруйнувати фундамент, який будувався роками. Відновлення ж втраченої довіри вимагає вдвічі більше зусиль і часу. Саме тому важливо берегти довіру як найтендітніший інструмент взаємодії.

Підсумую, довіра – це внутрішній моральний орієнтир, неоціненний ресурс академічної спільноти. Саме вона визначає якість знань, ефективність взаємодії та можливість розвитку. Без довіри неможливі ні справжнє навчання,

ні чесна наукова діяльність. Саме тому її потрібно свідомо формувати, підтримувати й берегти. Адже там, де є довіра, завжди є простір для розвитку і досягнень.

Список використаних джерел:

1. Кові С. 7 звичок надзвичайно ефективних людей. КСД, 2024. 512 с.

Довженко Анна
Відокремлений структурний підрозділ
«Машинобудівний фаховий коледж Сумського державного університету»

ЗВИЧКА НЕ ДУМАТИ

У шостому класі вчителька історії, яку діти особливо не слухали, поставила запитання: «А хто ви без інтернету?». Тоді це прозвучало дивно і навіть трохи смішно – ніби запитання з іншої реальності.

Дівчинка, що сиділа якраз навпроти жінки в окулярах, зовсім не шукала відповіді. Вона просто списала ще одне домашнє завдання… а потім і контрольну. Про академічну доброчесність тоді майже не говорили – а якщо й згадували, то як щось формальне, не зовсім зрозуміле й далеке від реального життя. Для неї це було просто: швидко виконати завдання і не помилитися. Недарма ж всі розв’язання є в інтернеті.

От тільки хто ж знав, що ця маленька звичка – списувати, шукати готові відповіді, уникати власної праці – колись стане більшою, ніж просто один шкільний вибір.

Усе починалося з дрібниць: один конспект, одна контрольна чи презентація, знайдена на якомусь сайті. Спершу здавалося, що тут нема нічого страшного, бо, звісно, вчитися важливо, але ж час обмежений. А життя таке цікаве! Тим паче стільки предметів і всього іншого, що без списування ніяк. Логічне виправдання знаходилося завжди.

Та була однісінька проблема: що більше вона користувалася чужими відповідями, то менше довіряла власним думкам, здібностям та ідеям. Навіть коли потрібно було вибрати, що намалювати сьогодні в щоденнику, вона відкривала браузер, вводила «ідеї для малюнка» і ловила себе на тому, що вже боїться просто взяти олівець і придумати щось самостійно. І з кожним разом вигадувати ставало усе складніше.

Іноді це були дуже дрібні сцени: сусідка по парті дала переписати вправу; телефон непомітно світився під партою на контрольній, коли відповідь на

складне запитання знаходилася за кілька секунд. Вона переписувала акуратно, красиво, без помилок.

Та десь глибоко з'являлося маленьке, ледь відчутне поколювання провини. Воно швидко зникало – разом із черговою гарною оцінкою. Так і формувалася звичка не думати. Тиха, зручна, майже непомітна – вона згодом тягнулася крізь все шкільне життя, як тінь.

Інколи дівчина завмирала над підручником, заколисана небезпечним шепотом: «А навіщо мені все це? Хіба ці знання – не важкий багаж, який ніколи не знадобиться в реальному житті? Я вивчу те, що треба. Колись потім… ну, коли прийде час справжніх випробувань». Ця ілюзія «відкладеного життя» ставала ідеальним виправданням, для того, щоб знову використати Ctrl+C та Ctrl+V. Як прекрасно: вона могла зробити все ідеально, швидко, без зайвого клопоту. Та з часом з'являвся дискомфорт: що якщо мозок звик тільки брати готове? Чи залишилася хоч крапля власного креативу? І тут на поверхню виринали маленькі питання: «А хто я без списування? А без чужих ідей?..»

Вона хотіла більшого. Тож траплялися моменти, коли робила все сама – довго, повільно, з помилками. Іноді зусилля давали результат – власні думки, власні ідеї, зрозумілий матеріал, маленькі перемоги. Перемоги! Проте нерідко сумнів йшов попереду. Дівчина намагалася щось придумати самостійно, а потім все одно гуглила і переписувала, щоб «було красиво і правильно». Навчання перетворилося на дивну подвійність: вона працювала, але не вірила у власний результат.

Пізніше з'явився її улюблений помічник – штучний інтелект. Спокуса стала ще більшою й зручнішою. Можна було запитати все, уточнити кожну деталь, отримати готову відповідь та чітку думку на мільйон пунктів. Спершу це здавалося просто допомогою. Але межа поступово стиралася… Завдання «зроби конспект» перетворилося на «напиши за мене». А іноді – навіть на «обери, що сказати цій людині».

І тоді стало страшно: якщо навіть слова перестають бути моїми, чи не зникаю я разом з ними? І як сталося, що ця допомога з навчання непомітно перейшла в життя – у щоденний, уже несамостійний вибір?!

Минули роки з моменту, коли вчителька вперше запитала «А хто ви без інтернету?». Тоді це питання здалося дивним, майже кумедним. Тепер воно звучить інакше. Нині мені хочеться поставити його знову – не їй, не однокласникам, а собі. І навіть штучному інтелекту. Бо, можливо, він і справді знає більше. Але чи знає він, ким є людина, яка звикла брати готове?

Сьогодні про академічну доброчесність говорять ледь не щодня. Та для мене це вже не про правила і не про страх покарання. Це про довіру до себе. Про сміливість виконувати власну роботу, навіть якщо вона неідеальна. Про

готовність витратити більше часу, помилитися, переписати, засумніватися – і все одно залишитися автором своїх думок. Бо кожна маленька спроба створити щось самостійно значно важливіша за бездоганне, але чуже рішення.

Усі ці роки йшлося насправді не про параграфи і точно не про оцінки. Це було про вміння мислити, формувати власну позицію, відповідати за власні слова і вчинки. Навчання мало дати не просто знання – воно мало навчити думати. І тільки тепер починаю розуміти, що втратити здатність мислити самостійно набагато небезпечніше, ніж отримати низький бал.

У кожному абзаці я згадувала про дівчинку. Про ту, що списувала. Про ту, що боялася помилитися. Про ту, що довіряла інтернету більше, ніж собі. Але правда в тому, що вона ніколи не сиділа за іншою партою.

Вона – це я.

І лиш через роки розумію: легкий шлях завжди буде поруч. Готова відповідь з'явиться швидше, ніж власна думка. Але кожен такий момент – це вибір. Вибір між зручністю і розвитком. Між чужими словами й власним голосом. Можливо, навчання й існує не для оцінок чи похвали. А для того, щоб ми навчилися мислити, долати труднощі, формувати свою особистість. У цьому і полягає справжня доброчесність.

Дяченко Дар'я
Шосткинський навчально-виховний комплекс: спеціалізована школа І-ІІ ступенів-ліцей Шосткинської міської ради Сумської області

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ: ВИБІР, ЯКИЙ ФОРМУЄ МАЙБУТНЄ

Часто здається, що навчання – це лише оцінки, контрольні роботи та домашні завдання, які потрібно виконати, щоб отримати бажаний результат. Багато хто сприймає освіту як своєрідний «марафон оцінок», де головне – не процес, а кінцева цифра в журналі. Проте за цим зовнішнім уявленням приховується значно глибший зміст. Насправді школа чи університет – це не просто місце перевірки знань, а простір формування особистості. Саме тут людина вчиться мислити, аналізувати, шукати відповіді, сумніватися і робити власні висновки. Тут формується ставлення до праці, до правди, до труднощів і до самої себе. І в цьому складному процесі академічна доброчесність відіграє надзвичайно важливу роль, адже вона визначає не лише те, як людина навчається, а й те, якою вона стане у майбутньому.

Академічна доброчесність… Зовні вона може виглядати як просте правило: не списувати, не користуватися чужими роботами, не обманювати. Проте це лише поверхневий рівень. Насправді йдеться про глибокий внутрішній принцип, який пов'язаний із чесністю перед самим собою. Це здатність визнати власне незнання і не боятися цього. Це готовність сказати: «Я не вмію, але навчуся». На мою думку, у цьому сенсі доброчесність – це прояв зрілості, адже вона вимагає сміливості бути недосконалим і водночас прагнути розвитку.

Особливо яскраво значення цього принципу виявляється у складних ситуаціях. Кожен учень хоча б раз опиняється перед вибором: виконати роботу самостійно чи скористатися легшим шляхом – списуванн. Це може бути контрольна, до якої не вистачило часу підготуватися, або складне домашнє завдання, яке здається незрозумілим. У такі моменти спокуса обрати простіше рішення виглядає дуже привабливою. Здається, що це не матиме серйозних наслідків. Проте саме такі ситуації формують звички. Я вважаю, що подібний вибір поступово визначає стиль мислення і поведінки людини.

Якщо людина регулярно обирає нечесний шлях, вона звикає до нього. Зникає внутрішній дискомфорт, зменшується відчуття відповідальності, і обман перестає сприйматися як щось неправильне. У результаті формується поверхневе ставлення до знань і праці. Але, якщо людина навіть у складних ситуаціях намагається діяти чесно, вона розвиває витривалість, самодисципліну і впевненість у собі. Такий досвід має набагато більшу цінність, ніж будь-яка оцінка.

Мені здається, що оцінка в школі не завжди відображає реальний рівень знань. Вона є лише зовнішнім показником, який може бути неточним. Саме тому орієнтація виключно на бали може бути оманливою. Людина, яка отримує високі оцінки нечесним шляхом, створює ілюзію успіху, але все це не витримує перевірки часом. У реальному житті, де потрібні практичні навички і вміння мислити, такі «знання» виявляються недостатніми.

Чесне навчання, хоча й потребує більше зусиль, дає значно глибший результат. Воно формує не лише знання, а й навички мислення: уміння аналізувати, порівнювати, робити висновки. Людина починає розуміти матеріал, а не просто запам'ятовувати його. Крім того, з'являється відчуття впевненості: результат досягнуто власною працею, він має зовсім іншу цінність. Це формує внутрішню опору, яка є важливою у будь-якій сфері життя.

Вважаю, що окремо варто розглянути вплив сучасних технологій. Сьогодні інформація доступна в будь-який момент, і це суттєво змінює підхід до навчання. З одного боку, це відкриває великі можливості: можна швидко знайти пояснення, приклади, додаткові матеріали. З іншого боку, виникає ризик

заміни мислення копіюванням. Коли відповідь можна отримати за кілька секунд, зникає мотивація розбиратися самостійно. У таких умовах академічна доброчесність стає ще більш важливою, адже вона допомагає зберегти баланс між використанням ресурсів і власною працею.

Не менш важливим є вплив оточення. Людина рідко існує поза соціальним контекстом. Якщо в власному колективі прийнято списувати або обманювати, то це створює певний тиск. Виникає відчуття, що чесність – це виняток, а не правило. Проте саме в таких умовах і проявляється справжній характер. Залишатися чесним, коли це не підтримується більшістю, – складно, але саме це формує сильну особистість.

Крім індивідуального виміру, академічна доброчесність має і суспільне значення. На мою думку, освіта є основою розвитку будь-якої країни. Від якості підготовки фахівців залежить рівень медицини, технологій, економіки та інших сфер. Якщо люди звикають до нечесності ще під час навчання, то це може мати серйозні наслідки в майбутньому. Помилки, допущені через недостатні знання, можуть впливати на життя інших людей. Тому доброчесність – це не лише особистий вибір, а й відповідальність перед суспільством.

Також важливо розуміти, що помилки є природною частиною навчання. Багато хто боїться помилитися і через це шукає способи уникнути невдачі. Проте саме помилки допомагають зрозуміти матеріал глибше. Вони показують, де є прогалини, і дають можливість їх заповнити. Чесне ставлення до власних помилок є важливим кроком до розвитку.

Особисто я вважаю, що академічна доброчесність – це основа самоповаги, це усвідомлення того, що власні зусилля мають значення, це бажання досягати результатів чесно, навіть якщо це складніше і довше. Це також повага до інших, до тих, хто навчається поруч, і до тих, хто навчає. Чесність створює відчуття внутрішньої цілісності, яке неможливо замінити жодними зовнішніми досягненнями.

Отже, можна сказати, що академічна доброчесність – це не просто вимога або правило поведінки. Це фундаментальний принцип, який формує мислення, характер і майбутнє людини. Вона вчить відповідальності, наполегливості, чесності та здатності долати труднощі. У світі, де існує безліч легких шляхів,саме чесність стає справжньою цінністю. Адже тільки той результат, який досягнутий власною працею, має справжній зміст і приносить задоволення. Як зазначав Григорій Сковорода: «Багатством живиться лише тіло, а душу звеселяє споріднена праця». Ці слова підкреслюють, що справжня цінність навчання полягає не в зовнішніх досягненнях, а у внутрішньому розвитку та чесній праці. І саме такий результат стає надійною основою для майбутнього, яке можна будувати впевнено і з гідністю.

Железняков Ілля
Комунальний заклад Сумської обласної ради «Путивльський професійний ліцей»

МЕЖА, ЯКУ ВИЗНАЧАЮ Я

Чи має доброчесність межу, яку не можна переступати, чи це лише правило, встановлене кимось «згори»? На перший погляд, академічна доброчесність здається набором вимог: не списувати, не привласнювати чужі ідеї, виконувати завдання самостійно. Але якщо замислитися глибше, це значно більше – це про внутрішню позицію людини. У сучасному навчальному середовищі, де доступ до інформації майже безмежний, питання доброчесності стає не лише актуальним, а й складним. Саме тому важливо зрозуміти: чи ми дотримуємося її через контроль, чи через власний вибір.

Перш за все, академічна доброчесність – це прояв відповідальності за власні знання. Адже навчання – це не просто процес отримання оцінок, а формування особистості. Коли учень списує або користується чужими роботами, він створює ілюзію успіху. Насправді ж відбувається протилежне – втрачається можливість розвитку. Знання, здобуті нечесним шляхом, не стають частиною досвіду, а отже, не можуть бути використані в майбутньому.

Водночас не можна ігнорувати виклики, з якими стикається сучасний учень. Велике навантаження, постійні дедлайни, страх помилитися чи отримати низьку оцінку – усе це створює спокусу обрати «легший шлях». Особливо в умовах змішаного або дистанційного навчання, де контроль з боку викладача чи майстра виробничого навчання менший, а відповідальність значно більша. У такі моменти виникає внутрішній конфлікт: зробити самостійно й, можливо, неідеально чи скористатися готовим рішенням.

Цей конфлікт добре ілюструє роман «1984» Джорджа Орвелла. У світі, де правда постійно змінюється і підлаштовується під вимоги влади, головний герой намагається зберегти власне розуміння реальності. Незважаючи на зовнішній тиск, він відчуває, що правда існує. Це підкреслює важливу думку: навіть якщо систему можна обійти, внутрішнє відчуття чесності залишається. Так само і в навчанні – контроль може бути відсутнім, але власне усвідомлення нечесності нікуди не зникає.

Ще один важливий аспект – це самообман. Часто порушення доброчесності виправдовується тим, що «нічого страшного не станеться». Проте саме з таких дрібних компромісів починається втрата цінностей. У романі «Портрет Доріана Грея» Оскара Вайльда герой намагається приховати правду про свої вчинки, зберігаючи зовнішню досконалість. Але внутрішні зміни стають дедалі помітнішими не зовні, а в глибині його сутності. Це також

можна порівняти з навчанням: нечесність може бути непомітною для інших, але вона змінює самого учня, формуючи звичку уникати відповідальності.

Погляд на доброчесність також можна знайти у творі Антуана де Сент-Екзюпері «Маленький принц». У цьому творі автор наголошує, що найважливіше не завжди можна побачити на власні очі, а справжня цінність речей відкривається через відповідальність і внутрішню чесність. Маленький принц піклується про свою троянду, тому що відчуває за неї відповідальність, а не тому, що хтось його змушує. Це можна порівняти з навчанням: доброчесність не контролюється лише зовнішніми правилами, вона народжується з внутрішнього відчуття обов'язку. Якщо учень чесно виконує завдання, він «приручає» знання, тобто робить їх своїми через працю і зусилля. Натомість списування або привласнення чужого досвіду позбавляє цей процес глибини, адже без особистої відповідальності знання залишаються чужими й поверхневими. Таким чином, як і в «Маленькому принці», справжня цінність у навчанні визначається не результатом будь-якою ціною, а тим зв'язком, який людина створює через чесну працю та відповідальність.

Доброчесність також тісно пов'язана з повагою – до себе і до інших. Коли людина виконує роботу самостійно, вона визнає власні зусилля і цінує свій розвиток. Водночас вона поважає працю викладача та одногрупників. Порушення ж цих принципів створює нерівні умови і підриває довіру в освітньому середовищі.

Варто зазначити, що доброчесність – це не вроджена якість, а навичка, яка формується поступово. Вона починається з простих рішень: не списати, навіть коли є можливість; визнати, що щось не зрозуміло; самостійно шукати відповіді. Такі дії можуть здаватися незначними, але саме вони формують характер.

Крім того, важливим є розуміння мети навчання. Якщо головною ціллю є лише оцінка, тоді доброчесність дійсно може виглядати як перешкода. Але якщо навчання сприймається як інвестиція у власне майбутнє, тоді чесність стає необхідною умовою розвитку. Адже тільки реальні знання можуть стати основою для професійного зростання.

Водночас питання доброчесності має не лише освітній, а й духовний вимір. Коли людина привласнює чужу роботу або знання, вона фактично «краде» інтелектуальний результат іншої праці. У духовних традиціях подібні дії розглядаються як порушення внутрішнього балансу. Це схоже на принципи, які інколи пояснюють через ідею кармічного менеджменту: усе, що ми робимо, повертається до нас у майбутньому. Якщо людина звикає отримувати результат нечесним шляхом, вона формує відповідну модель поведінки, яка з часом може негативно вплинути на її життя. Тому чесність у навчанні – це не лише правило

закладу освіти, де ми навчаємось, а й прояв поваги до духовних і моральних принципів.

Отже, доброчесність – це не просто правило, яке потрібно виконувати. Це свідомий вибір, який визначає не лише результати навчання, а й формує особистість. У фразі «…дотримуватися не можна порушувати» кожен сам ставить кому. І ця кома залежить не від зовнішнього контролю, а від внутрішніх переконань. Бути доброчесним – означає бути чесним перед собою, навіть коли ніхто не бачить. Саме тому ця межа не нав'язується ззовні – вона визначається кожним із нас.

Заволока Ірина
Сумський фаховий коледж будівництва та архітектури

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ – НАШ ВИБІР

Є питання, які здаються очевидними, доки не спробуєш відповісти на них чесно. Академічна доброчесність належить саме до таких. На перший погляд, все просто: не списуй, не крадь чужі думки, роби все сам. Але чому тоді ця тема залишається болючою для кожного покоління студентів? Чому система освіти досі шукає баланс між контролем і довірою? Відповідь, як на мене, криється не в правилах, а в тому, як ми розуміємо саму природу знання й навчання. Адже навчання – це не лише процес отримання оцінок, а насамперед формування особистості, її відповідальності та здатності робити свідомий вибір.

Коли я вперше почула словосполучення «академічна доброчесність», воно звучало як ще один пункт у переліку заборон. Не копіюй. Не фальсифікуй. Не видавай чуже за своє. Але з часом прийшло розуміння, що доброчесність – це не лише про те, чого не можна робити. Це про те, ким ти обираєш бути в момент, коли ніхто не бачить. Це внутрішній вибір, який не завжди контролюється викладачем або системою перевірки, але завжди контролюється власною совістю.

Уявімо ситуацію: ніч перед здачею есе, втома, відкритий браузер із готовими текстами. Технічно можна взяти абзац, переписати кілька слів – і ніхто не дізнається. Але в цю мить відбувається вибір, який визначає не оцінку, а щось значно важливіше – мою здатність довіряти собі. Академічна доброчесність починається саме тут: у тихому рішенні залишитися чесним із

собою, навіть коли це незручно. Саме в такі моменти формується характер, який потім проявляється не лише в навчанні, а й у роботі та житті.

Сучасна освіта опинилася в парадоксальній ситуації. З одного боку, ми маємо безпрецедентний доступ до інформації: мільйони статей, книг, готових рішень – усе на відстані кліку. З іншого – система оцінювання часто змушує студентів конкурувати за бали, а не за розуміння. У цьому середовищі спокуса «зрізати кути» стає майже раціональною: навіщо витрачати години на самостійний пошук, якщо можна отримати результат швидше? Особливо коли навантаження велике, часу мало, а результат оцінюється лише цифрою в журналі.

Але тут криється пастка. Кожен раз, коли ми обираємо легкий шлях, ми не просто порушуємо правила – ми обкрадаємо себе. Знання, здобуте через зусилля, стає частиною нас; скопійоване – залишається чужим, навіть якщо має наше ім’я. Це як різниця між м’язами, накачаними у спортзалі, і намальованими на фото: одні працюють, інші – лише ілюзія. І рано чи пізно ця ілюзія зникає, коли знання потрібно застосувати на практиці.

Окремий виклик – розмита межа між натхненням і запозиченням. Ми всі стоїмо на плечах гігантів, і кожна наша думка – це діалог із тими, хто думав до нас. Коли цитування стає плагіатом? Коли пара фраз перетворюється на крадіжку? Ці питання не мають простих відповідей, і саме тому академічна культура вимагає не лише правил, а й розвиненого етичного чуття. Важливо не тільки знати, як правильно оформити посилання, але й розуміти, чому це потрібно робити. Є ще один вимір, який часто залишається поза увагою: академічна доброчесність – це основа довіри в суспільстві. Коли лікар отримує диплом, ми віримо, що він справді вміє лікувати. Коли інженер підписує проєкт мосту, ми віримо, що міст витримає. Ця довіра тримається на припущенні, що оцінки й дипломи відображають реальні знання. Кожен випадок нечесності підриває цю систему – не лише для конкретної людини, а для всіх. Якщо диплом можна отримати без знань, то його цінність зменшується, і страждає все суспільство.

Водночас я переконана, що культура доброчесності не може триматися лише на страху викриття. Антиплагіатні програми, прокторинг, суворі санкції – усе це потрібно, але недостатньо. Справжня зміна відбувається, коли студент розуміє: чесність – це не обмеження, а свобода. Свобода від страху бути викритим. Свобода знати, що твої досягнення – справді твої. Свобода дивитися в дзеркало без сорому. І ця свобода значно цінніша за будь-яку високу оцінку.

Для мене академічна доброчесність – це також про повагу до власної праці. Коли я виконую завдання самостійно, навіть якщо роблю помилки, я розумію, що це мій результат. Помилки можна виправити, знання можна

покращити, але звичка обманювати себе залишається надовго. Тому чесність у навчанні – це інвестиція в майбутнє, яка не завжди дає швидкий результат, але завжди дає міцний фундамент.

Крім того, доброчесність формує відповідальність. Людина, яка звикла працювати чесно під час навчання, з більшою ймовірністю буде відповідальною і в професійній діяльності. Саме тому тема академічної доброчесності стосується не тільки студентів, а й усього суспільства.

Академічна доброчесність – це не правило, яке нав'язує система. Це практика самоповаги, яку ми обираємо щодня. Вона вимагає мужності визнати свої межі, терпіння пройти довгий шлях замість короткого, і чесності – передусім із собою. У світі, де можна підробити майже все, автентичність стає найціннішою валютою. І ця валюта – в наших руках.

Саме від нашого вибору залежить, чи буде освіта формальністю, чи стане справжнім шляхом розвитку. І кожне чесно виконане завдання – це маленький крок до довіри, професійності й поваги до себе.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України «Про освіту». – Київ, 2017.

2. Міністерство освіти і науки України. Академічна доброчесність: методичні рекомендації для закладів освіти. – Київ, 2018.

3. Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти. Академічна доброчесність: основні принципи та практики. – Київ, 2019.

4. Бондар В. І. Академічна культура студента: навчальний посібник. – Київ: Освіта, 2020.

5. Сидоренко О. М. Плагіат у наукових роботах: причини та способи запобігання // Вища освіта України. – 2019. – №2. – С. 45–52.

Зайцев Єгор

Підліснівський ліцей Степанівської селищної ради Сумського району Сумської області

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ В УМОВАХ ШІ

З 1991 року, коли Україна стала незалежною, наша школа дуже змінилася. Раніше учні роками вчилися за одними й тими ж старими підручниками. Зараз ми поступово переходимо на все нове: сучасні робочі зошити, планшети, онлайн-тести. З появою «Нової Української Школи» (НУШ) зміни пішли ще швидше. Тепер нас вчать не просто зазубрювати факти, а

думати логічно, користуватися комп’ютерами та готують до реального життя в майбутньому.

Спілкування між вчителями та учнями теж стало іншим. Раніше вчитель був справжнім «еталоном». Його повага була головною нагородою, наприклад, за перемогу в олімпіаді з математики чи конкурсі малюнків. Зараз, на жаль, поваги від учнів стає менше. Але й вчителі змінилися. Колись їхньою метою було навчити за будь-яку ціну, і методи іноді були суворими. Сучасні ж вчителі намагаються бути з нами «на одній хвилі», використовують цікаві додатки на уроках і ставляться до нас м’якше.

Всі ці зміни сильно вплинули на академічну доброчесність. Взагалі, доброчесність – це дуже важливо. Це внутрішнє правило людини: не дурити, не списувати, а робити все самому, навіть якщо ніхто не перевіряє. Чому це так суттєво? Тому що навчання – це не просто оцінки в журналі, а здобуття знань та навичок для себе. Коли ми списуємо, ми обкрадаємо самі себе, бо не вчимося думати, вирішувати проблеми та долати труднощі. Крім того, якщо ти звикаєш обманювати в школі, то, швидше за все, будеш робити це і в дорослому житті – на роботі чи в стосунках з людьми.

Академічна доброчесність починається не з контролю вчителя, а з внутрішнього вибору самого учня. Вона проявляється навіть у дрібницях: чи списати домашнє завдання, чи спробувати виконати його самостійно. Чесна праця формує впевненість у власних силах і вчить не боятися помилок. Коли учень працює сам, він краще розуміє матеріал і запам’ятовує його надовго. Доброчесність також означає повагу до чужої праці та ідей. Використовуючи інформацію з джерел, важливо вказувати автора, а не привласнювати чужі думки. Чесність у навчанні поступово стає звичкою, яка переходить і в доросле життя. Людина, яка звикла працювати самостійно, легше досягає успіху в будь-якій сфері. Навпаки, постійне списування створює залежність від чужої допомоги і гальмує розвиток. Тому академічна доброчесність – це не обмеження, а шлях до справжніх знань і поваги до себе.

Давайте згадаємо, як було раніше. Щоб знайти відповідь на складне питання з історії або розв’язати задачу з фізики, треба було йти в бібліотеку. Там доводилося годинами гортати важкі енциклопедії чи збірники задач, щоб знайти бодай щось схоже. Це було важко, і не кожен хотів витрачати на це час.

З появою Інтернету на початку 2000-х усе стало простіше. Спочатку сайти були простенькими, а Інтернет повільним. Учні використовували його більше для розваг. Але згодом з’явилися освітні портали та «Готові домашні завдання» (ГДЗ). Настав час «цифрового списування». Наприклад, замість того, щоб самому писати твір з літератури, можна було просто зайти на сайт, знайти

схожу тему і скопіювати текст, трохи змінивши слова. Більше не треба було бігати в бібліотеку – все було в телефоні.

А в 2023 році стався справжній прорив. З'явився ChatGPT – розумний чат-бот на основі штучного інтелекту. Це вже не просто пошуковик, як Google. Він може майже все. Потрібно вирішити рівняння з алгебри? Прошу. Написати вірш про весну? Будь ласка. Пояснити складну тему з біології простою мовою? Без проблем. Зараз існує купа таких моделей: Gemini, Claude та інші. Навіть Україна працює над своєю нейромережею. ШІ тепер всюди: у відеоіграх, на сайтах, він навіть створює відео та презентації. Три роки тому про це ніхто й подумати не міг.

Але це сильно б'є по чесності. Тепер не треба навіть шукати відповіді на сайтах з ГДЗ чи просити друга списати. ШІ зробить усе за секунди. Наприклад, якщо мені задали написати есе про екологію, я можу попросити ChatGPT: «Напиши есе на 200 слів про важливість сортування сміття для учня 10 класу». І я отримаю готовий текст, який може бути навіть кращим за той, що я написав би сам. Тож чи багато людей навколо нас справді на 100% чесні у навчанні? Особисто я таких не знаю. Я впевнений, що технології розвиватимуться й далі, і нас чекає ще більше викликів для нашої доброчесності.

Отже, у світі нових технологій чесність стає не слабкістю, а справжньою силою. Саме вона визначає, ким ми є насправді: користувачами готових відповідей чи людьми, здатними мислити, вчитися і розвиватися самостійно.

Звязка Євгенія
Відокремлений структурний підрозділ
«Сумський фаховий коледж Сумського національного аграрного університету»

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ – УСВІДОМЛЕНИЙ ВИБІР

Життя людини є надзвичайно швидкоплинним. Здається, зовсім недавно людина лише народилася, зробила свої перші кроки, а вже невдовзі вона опиняється у першому освітньому закладі, сидить за партою, знайомиться з викладачами та починає здобувати знання. З часом змінюються освітні заклади, з'являються нові предмети, нові вимоги та відповідальність, але саме період навчання стає одним із найважливіших етапів формування особистості. У цей час людина не лише отримує знання, а й формує свої цінності та принципи. Саме в освітньому середовищі закладаються основи поведінки, які супроводжуватимуть її в подальшому житті. Однією з найважливіших таких основ є доброчесність. Вона визначає, наскільки людина є чесною перед собою

та іншими, як вона ставиться до своїх обов'язків і чи здатна нести відповідальність за власні дії. Саме тому питання доброчесності в навчанні набуває особливого значення, адже від того, яких принципів дотримується людина під час навчання, залежить не лише рівень її знань, а й формування її як особистості в цілому.

Академічна доброчесність є важливою складовою освітнього процесу. Це є сукупність цінностей, принципів і правил, якими повинні керуватися всі учасники академічної діяльності під час навчання. Кожен здобувач освіти, як і викладач, зобов'язаний дотримуватися цих норм, адже саме вони забезпечують якість освіти, довіру до результатів навчання та формування справедливого освітнього середовища. Сутність академічної доброчесності полягає не лише в чітких правилах, а й у позиції людини. Я вважаю, що доброчесність – це фундамент вихованості та порядності. Це усвідомлений вибір діяти чесно, відповідально та справедливо незалежно від обставин, навіть за відсутності контролю. Саме така поведінка формує справжній рівень знань і визначає ставлення людини до власної праці.

Основою академічної доброчесності є система базових цінностей, які визначають поведінку учасників освітнього процесу. До них належить чесність – перед собою та іншими, що передбачає відмову від обману, списування чи привласнення чужих ідей. Важливою є також довіра – впевненість у тому, що результати навчання здобуті чесно і відповідають реальному рівню знань. Не менш важливою, на мою думку, є повага до честі й гідності кожного, а також до інтелектуальної власності інших людей. Окрему роль відіграє справедливість, яка передбачає рівне ставлення до всіх учасників освітнього процесу та об'єктивне їх оцінювання. Відповідальність означає усвідомлення наслідків своїх дій та готовність відповідати за результати власного навчання. Важливими також є стійкість і рішучість – здатність дотримуватися принципів доброчесності, контролювати свої дії та не реагувати на спокуси. Узагальнюючи, фундаментальними цінностями академічної доброчесності є чесність, довіра, справедливість, повага, відповідальність, стійкість і рішучість. Саме вони формують основу поведінки людини в навчанні та визначають її як свідому особистість.

Я впевнена, як студентка коледжу, що дотримання академічної доброчесності є необхідною умовою якісного навчання. Насамперед це забезпечує реальний рівень знань. Якщо здобувач освіти виконує завдання самостійно, він дійсно розуміє матеріал, формує навички аналізу, мислення та прийняття рішень. Я це відчуваю і на собі: коли працюю самостійно, результат інший – більш усвідомлений. У протилежному випадку створюється лише видимість навчання, коли оцінки не відповідають реальним знанням. Особливо

це помітно сьогодні, у студентському житті, зокрема під час дистанційного навчання. Коли контроль зменшується, дуже легко просто відкрити інтернет і списати відповідь. Багато хто так і робить. І тут постає питання: чи це справді навчання? На мою думку – ні. Так само зараз активно використовують штучний інтелект. І я розумію, що його можна використовувати як допомогу: щось пояснити, знайти інформацію, підказати напрям думки. Але коли людина просто копіює готовий текст і навіть не намагається його зрозуміти – це вже недоброчесно. Це те саме списування, тільки в іншій формі. Людина, яка звикла діяти чесно під час навчання, переносить цю модель поведінки і в інші сфери життя, зокрема в професійну діяльність. Вона здатна відповідально ставитися до своїх обов'язків, приймати обґрунтовані рішення та нести відповідальність за їх наслідки. Таким чином, дотримання принципів доброчесності сприяє формуванню надійного та компетентного фахівця.

Разом із тим існує явище академічної недоброчесності, яке суперечить усім зазначеним принципам. Воно проявляється у різних формах, зокрема у списуванні, використанні чужих робіт без належного посилання, плагіаті, фальсифікації результатів, обмані викладача або використанні заборонених джерел інформації. На перший погляд, такі дії можуть здатися легким способом досягти результату. Але насправді це лише ілюзія успішності, адже за цим не стоять реальні знання і навички. На мою думку, наслідки академічної недоброчесності є негативними насамперед для самої людини. Вона втрачає можливість отримати якісні знання, поступово звикає до сторонньої допомоги і вже не може самостійно виконувати складні завдання. У майбутньому це може призвести до професійної некомпетентності. Причини такої поведінки можуть бути різними: недостатня підготовка, небажання витрачати час, страх отримати низьку оцінку або вплив оточення. Але, як на мене, жодна з цих причин не може виправдати порушення принципів доброчесності. У будь-якому випадку це свідомий вибір людини, який показує рівень її відповідальності та зрілості.

Важливість академічної доброчесності підтверджується не лише сучасними вимогами освіти, а й думками відомих людей. Зокрема, американський письменник Джон Д. Макдональд зазначав: «Доброчесність – це не явище природи, воно не змінюється з часом та не залежить від пори року; доброчесність – це внутрішній стан». Я погоджуюся з цією думкою, адже вона дуже точно показує суть доброчесності, яка не виникає випадково і не залежить від обставин. Вона не з'являється тоді, коли це вигідно, і не зникає тоді, коли за її відсутність немає покарання. Навпаки, доброчесність є результатом внутрішнього вибору людини, її принципів та переконань. На мою думку, це безпосередньо стосується навчання. Навіть якщо існують правила, перевірки і контроль, головним усе одно залишається особисте ставлення людини до

навчального процесу. Якщо немає внутрішнього бажання бути чесним, жодні вимоги не зможуть забезпечити справжню доброчесність. Саме тому в сучасних навчальних закладах значна увага приділяється формуванню академічної доброчесності. Це питання обговорюється на заняттях та виховних годинах. У закладах освіти проводяться бесіди щодо недопущення списування, плагіату та інших порушень. Учням і студентам пояснюють правила використання джерел інформації, принципи самостійного виконання робіт та значення чесного оцінювання результатів навчання. Крім того, у багатьох закладах освіти, зокрема і в закладі, у якому я навчаюся, запроваджено внутрішні положення про академічну доброчесність, які визначають чіткі вимоги до поведінки учасників освітнього процесу. Такі документи не лише регламентують правила, а й спрямовані на формування відповідального ставлення до навчання. На сьогодні педагогічні працівники долучаються до онлайн-конференцій, тренінгів, впродовж яких обговорюються актуальні питання забезпечення якості освіти та формування культури академічної доброчесності, ознайомлюються з сучасними підходами до впровадження принципів академічної доброчесності, обмінюються досвідом та отримують практичні рекомендації щодо їх реалізації у професійній діяльності.

На мою думку, дотримання академічної доброчесності прямо впливає на якість навчання та особистий розвиток. Я впевнена, що справжня цінність навчання полягає не в отриманні високої оцінки, а в залишкових знаннях. Саме вміння думати, аналізувати, формулювати власні висновки і є тим результатом, який неможливо отримати шляхом списування. Якщо замислитися, навчання – це процес, у якому важливий не кінцевий результат, а шлях до нього. І коли цей шлях замінюється готовими відповідями чи чужими роботами, людина позбавляє себе можливості розвиватися. Вона ніби виконує поставлені завдання, але не отримує головного – розуміння. У процесі роботи людина змушена аналізувати інформацію, шукати логічні зв’язки, формулювати власні думки та висновки. Саме це сприяє розвитку мислення і формує реальні знання. Людина фактично уникає навчання, замінюючи його простим виконанням завдання. Слід визнати, що в сучасних умовах утриматися від списування буває складно. Велика кількість доступної інформації, готових відповідей і матеріалів створює величезну спокусу обрати легший шлях, який так любить людський мозок. Крім того, значну роль відіграє вплив оточення, коли інші також порушують правила і це починає сприйматися як норма. Проте саме в таких умовах особливо важливо зберігати індивідуальність і дотримуватися принципів доброчесності. Кожен здобувач освіти повинен усвідомлювати, що списування не приносить реальної користі. Воно може допомогти досягти короткострокової мети, однак у довгостроковій перспективі це призводить до

відсутності знань. У результаті людина втрачає можливість повноцінно розвиватися, мислити критично і застосовувати отриману освіту на практиці. Тому шкода від недоброчесної поведінки спрямована проти самої людини.

Отже, можу стверджувати, що доброчесність у навчанні – це те, що було важливим завжди, але сьогодні набуває ще більшого значення, особливо в умовах стрімкого розвитку технологій і легкого доступу до інформації. Саме тому кожен має усвідомлювати, що таке академічна доброчесність, і дотримуватися її у своїй діяльності. Дотримання чесності під час навчання напряму впливає на реальні результати людини: на її знання, вміння мислити і відповідально виконувати завдання. У підсумку це завжди працює на користь самій людині, навіть якщо іноді здається, що простіше обрати інший шлях. Тому важливо не лише знати про ці принципи, а й послідовно їх дотримуватися в навчанні, формуючи власну відповідальність і самостійність.

Список використаних джерел

1. Бондаренко В.В. Академічна доброчесність та академічне письмо. Харків: Вид-во ХНАДУ, 2023. 150 с.

2. Академічна доброчесність - важлива передумова якісної освітньої діяльності. Державна служба якості освіти України. URL: https://sqe.gov.ua/akademichna-dobrochesnist-zakon/ (дата звернення: 26.04.2026).

Зикова Дарина

Сумський фаховий коледж будівництва та архітектури

ДОБРОЧЕСНІСТЬ У НАВЧАННІ: ДОТРИМУВАТИСЯ/НЕ МОЖНА/ПОРУШУВАТИ

У житті кожної людини навчання відіграє дуже важливу роль. Саме в школі ми отримуємо не лише знання з різних предметів, а й навчаємося бути відповідальними, чесними та самостійними. Однією з основних цінностей, яка має супроводжувати цей процес, є доброчесність. Проте на практиці не завжди все відбувається так ідеально, як хотілося б. Саме тому питання «дотримуватися не можна порушувати» стає актуальним для багатьох учнів.

Доброчесність у навчанні означає чесне ставлення до своїх обов’язків. Це коли учень сам виконує домашні завдання, не списує на контрольних, не користується чужими роботами та не намагається обійти правила. Здається, що це досить прості речі, які не потребують додаткових пояснень. Але насправді

щоденне життя школяра показує, що дотримуватися цих принципів не завжди легко.

Однією з причин порушення доброчесності є велике навантаження. Часто учні мають багато предметів, домашніх завдань, підготовку до контрольних і тестів. Інколи просто не вистачає часу або сил усе виконати самостійно. У таких ситуаціях з'являється спокуса знайти легший шлях: списати, знайти відповіді в інтернеті або переписати роботу в однокласника. І хоча це здається швидким вирішенням проблеми, насправді воно лише створює нові труднощі.

Ще одним фактором є вплив оточення. Якщо в класі більшість учнів не дотримується правил, то інші починають вважати це нормою. Людина за своєю природою не хоче відрізнятися від інших, тому іноді обирає простіший шлях – робити так, як усі. У таких умовах бути чесним стає складніше, адже це вимагає внутрішньої сили та впевненості у своїх принципах.

Однак важливо розуміти, що доброчесність – це не просто правило, встановлене школою. Це насамперед особистий вибір кожного. Коли учень вирішує виконувати завдання самостійно, він інвестує у власний розвиток. Навіть якщо результат не ідеальний, він отримує досвід і знання, які залишаться з ним надовго.

Коли ж учень списує або користується готовими відповідями, він фактично позбавляє себе можливості навчитися. Знання не можна отримати просто так – їх потрібно здобути власною працею. Інакше в майбутньому виникають серйозні прогалини. Те, що здається дрібницею сьогодні, може перетворитися на проблему завтра.

Крім того, порушення доброчесності впливає на формування характеру. Якщо людина звикає до того, що можна обманювати і це не має наслідків, така поведінка може закріпитися. З часом це може проявлятися не лише в навчанні, а й у інших сферах життя. Наприклад, у роботі або у стосунках з людьми. Саме тому важливо формувати чесність ще зі шкільних років. Цікаво, що іноді учні не замислюються над тим, що оцінки – це не головне. Багато хто прагне отримати високий бал будь-якою ціною. Але насправді оцінка – це лише показник знань на певний момент. Вона не визначає цінність людини. Набагато важливіше те, що ти дійсно знаєш і вмієш.

На мою думку, у реченні «дотримуватися не можна порушувати» правильніше поставити кому після слова «дотримуватися». Тобто: «дотримуватися, не можна порушувати». Саме такий варіант відображає справжнє значення доброчесності. Її потрібно дотримуватися завжди, навіть коли це складно або невигідно. Водночас не варто думати, що доброчесність означає відсутність помилок. Навпаки, помилки – це невід'ємна частина

навчання. Кожна помилка дає можливість зрозуміти щось нове і стати кращим. Головне – бути чесним із самим собою і не боятися визнавати свої труднощі.

Велику роль у цьому процесі відіграють учителі. Вони не лише передають знання, а й формують цінності. Якщо вчитель підтримує учнів, пояснює матеріал і ставиться з розумінням, то й учням легше бути чесними. Також важлива підтримка батьків, які мають заохочувати старання, а не лише вимагати високих оцінок.

Ще одним важливим аспектом є самодисципліна. Доброчесність неможлива без вміння організувати свій час і відповідально ставитися до навчання. Якщо учень планує свій день, виконує завдання поступово, а не відкладає на останній момент, то потреба списувати значно зменшується. У сучасному світі, де доступ до інформації дуже легкий, питання доброчесності стає ще більш актуальним. Інтернет дає можливість швидко знайти будь-яку відповідь, але це не завжди означає, що людина щось зрозуміла. Саме тому важливо не просто копіювати інформацію, а осмислювати її.

Отже, доброчесність у навчанні – це не просто правило, а важлива життєва цінність. Вона формує характер, допомагає здобути справжні знання і підготуватися до дорослого життя. Кожен учень сам вирішує, де поставити кому в реченні «дотримуватися не можна порушувати». Але правильний вибір очевидний: доброчесності потрібно дотримуватися, а порушувати її не можна.

Підсумовуючи, можна сказати, що чесне навчання – це основа успішного майбутнього. Воно вимагає зусиль, терпіння і відповідальності, але саме ці якості роблять людину сильною. І хоча іноді шлях чесності здається складнішим, він завжди є правильним.

Єнгаличев Тимур
Запорізький державний медико-фармацевтичний університет

DEUS EX АБО ЧОМУ ВИКОРИСТАННЯ ШІ В НАУКОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ Є МОРАЛЬНО ПРАВИЛЬНИМ

Академічна доброчесність – широкий термін-парасоля, і в сучасному українському використанні включає в себе багато суб’єктів і об’єктів: від школярів, яких вчать, чому списувати контрольні роботи – це погано, до докторів наук, в 25-річних дисертаціях яких сьогоденна ревізія знаходить сліди відвертого плагіату. Звісно, що завдання «Написати есей про академічну доброчесність» спочатку дещо розгубило; тому було вирішено одразу перейти

до більш вузької і водночас набагато актуальнішої теми перетину наукової діяльності і ШІ.

Моє загальне ставлення до нинішнього ШІ-тренду вельми критичне: настільки, що раніше мій есей про виражений катастрофічний вплив ШІ на політичні процеси в типовій ліберальній демократії посів призове місце в конкурсі есеїв Фонду Віктора Пінчука. Тим не менш, мені нескладно констатувати, що, станом на зараз, наукова діяльність – єдиний сегмент цивілізаційної діяльності, де генеративні моделі дійсно приносять стратегічну користь людству. Отже, дискурс про цей аспект ШІ в межах усталеного каркасу наукової діяльності видається мені особливо цікавим, і я з задоволенням до нього долучусь.

Окреслимо термінологію: під «ШІ» тут і далі йдеться про так звані «великі мовні моделі», вони ж «текстові генеративні моделі». Останні версії таких моделей, на мою думку, просто зобов'язані викликати глибоку першорядну зацікавленість у кожного живого розуму. Програма, що в теорії є лише сукупністю алгоритмів, які, спираючись на величезні масиви сирої інформації, правильно обирають, яке слово йде за яким словом, на практиці здатна утворювати нові, незвідані комбінації даних, які до цього не піддавались вченим.

«Наукова діяльність» означає… гносеологічно істинна наукова діяльність! Та, де вчені ставлять собі за мету відкрити абсолютно новий пласт знань для блага людства і розвитку людської цивілізації. Така наукова діяльність і є сама собі самоціллю. Ergo, наслідком наукової діяльності є не захищена дисертація, чи опубліковані статті, а онтологічний факт використання продукту наукового дослідження – нових знань – для прогресу людства.

Отже, простим силогізмом можна побудувати про-ШІ аргумент:

- наукова діяльність – позитивна сила, що покращує становище як людина-індивіда, так і всього людства;
- інструменти ШІ збільшують продуктивність науковця – головного рушія наукової діяльності.

Ergo, використання ШІ в академічній науковій діяльності є морально правильним.

З тим, що ШІ може ефективно виконувати механічні, монотонні, шаблонні завдання, як-то скомпонувати список літератури, розставити посилання згідно з потрібним стилем, вичитати текст на граматичні, стилістичні, лексичні помилки тощо, нечасто хтось сперечається. На мою ж думку, використання генеративних моделей в науці є морально правильним для абсолютно будь-якої задачі, яку ця генеративна модель може виконати. Це включає в себе і постановку наукової проблеми, і створення плану наукової

роботи, і синтез і аналіз отриманих даних, і навіть остаточне формулювання теорії (в більш прикладному сенсі – написання тіла статті з результатами досліджень).

Так, якісна ШІ-модель хоч і не є суб'єктом в гносеології, але здатна генерувати абсолютно нові знання! Один з недавніх прикладів – автономне вирішення чатботом ChatGPT однієї з проблем Ердеша, яка залишалась невирішеною десятки років. Слід зауважити, що промпти писав Теренс Тао – об'єктивно найсильніший сучасний математик; саме в його професійних руках ШІ здатен бути настільки корисним інструментом. Чим менш догматичною і ортодоксальною буде спільнота певної наукової галузі, тим більше користі для себе вона зможе отримати!

Тим не менш, попри всі позитивні результати, у науковій спільноті ставлення до ШІ залишається переважно холодним; написання ж безпосередньо тексту наукової публікації за допомогою ШІ ледве не табуйовано, і за визнання цього, в кращому випадку, публікацію просто відхилять.

Насправді, важко зрозуміти етичний аргумент такого ставлення, адже функцією наукової публікації є усього лише ефективне донесення до спільноти свіжих відкриттів. Сучасні текстові ШІ-моделі завжди зроблять цю роботу швидше і ефективніше людини Це буквально їх основний сценарій використання, при цьому людина зекономить багато часу, яке можна направити в інше річище. У чому мудрість відмовлятись від такого функціоналу? На мою думку, це буде еквівалентно відмові від калькулятору в математичних розрахунках точних прикладних наук. Безсенсовно.

У свою чергу, не важко зрозуміти прикладний аргумент поляризаційного негативного ставлення до ШІ в науці. Нинішній еліті, яка пройшла весь шлях до своїх наукових ступенів і вчених звань «по старинці», без асистентів і моделей, навряд чи б хотілось, що наука стала легше. Це буде інфляційною пасткою – ступені знецінюються, якщо їх могли б отримати всі, як диплом середньої школи. Це не є неолуддизмом, це дійсно раціональний аргумент – але задля утилітарного прогресу усього людства його варто відкинути.

***

Згадалось оповідання Айзека Азімова «Останнє запитання». Тоді Граалем наукової фантастики був великий аналоговий комп'ютер, здатний відповісти майже на кожне питання, хоч і через декілька годин. Сьогодні існує інструмент, який здатний відповісти на кожне питання протягом секунд. Варто б було їм користуватись.

Єрмоленко Вероніка
Відокремлений структурний підрозділ
«Машинобудівний фаховий коледж Сумського державного університету»

ДОБРОЧЕСНІСТЬ: ЯК АКАДЕМІЧНА ЕТИКА ФОРМУЄ МАЙБУТНІХ ПРОФЕСІОНАЛІВ

ВНЗ – це не просто середовище для здобуття освіти. Саме тут формуються особистість, практичні навички, знання. Для багатьох академічна доброчесність – це просто не списувати. Але чи справді це так?

В першу чергу, коли студент не добримується доброчесності, він обманює себе і наражає суспільство на небезпеку. Коли майбутній лікар на іспиті користується шпаргалками чи купує готову курсову роботу, чи зможе в подальшому надавати якісну допомогу людям? Коли інженер дає хабаря за закриту практику, чи зможе він зробити якісну деталь в майбутньому? Звичайно, що ні. Університет – це не просто заклад що видає дипломи. Це місце де формуються майбутні спеціалісти, які будуть робити свій внесок в суспільство.

Як я зазначила вище, в університеті формуються особисті якості. Якщо студент готовий виправдовувати свою недоброчесність не стачею часу, сил, можливостей, то з великим шансом це перенесеться в майбутню модель поведінки на роботі. Якщо бухгалтер в університеті списав роботу, то в майбутньому може сфальсифікувати фінансовий звіт. Якщо суддя під час навчання давав хабарі за «залік», то далі приймати хабарі буде він. Якщо підприємець списував усі роботи – далі вкраде чужу ідею для бізнесу. Якщо людина не доброчесна в університеті, це не зникне з отриманням диплому.

Звичайно, доброчесність формує повагу до своєї роботи та вміння приймати помилки. Якщо студент самостійно пише всі роботи і отримує не найвищу оцінку, після аналізу викладача, він пропрацює свої помилки та зробить краще в майбутньому.

Сьогодні, з появою багатьох цифровин можливостей, студенти втрачають критичне мислення. Створюючи тексти чи готові роботи за допомогою штучного інтелекту, або купуючи готові роботи, студенти втрачають можливість самостійно аналізувати джерела та навички робити висновки. Після закінчення університету, на постійній роботі, стикнувшись з неочікуваною проблемою, людина не зможе швидко адаптуватися та вийти з складної ситуації.

Крім того, академічна недоброчесність руйнує репутацію університетів. Сьогодні в Україні ВНЗ обирають не за принципом «де краще якість освіти», а

– «де менше хабарів». Коли університет стає відомим через хабарі або куплені роботи, дипломи знецінюються, навіть у тих хто вичився сумлінно. Роботодавці знецінюють цих працівників, оскільки розуміють, що освіта лише «на папері».

Найбільшою проблемою є зникнення інновацій. Наш світ будується на нових винаходах, оригінальних ідеях. Плагіат повністю вбиває креативність. Копіюючи або купуючи роботи, людина сповільнює особистий розвиток та гальмує інновації всієї сфери діяльності. Коли студент отримує найвищий бал за списану роботу, він краде можливість креативних і відповідальних отримати бажану роботу. Цим самим знецінюється освіта та бажання навчатися.

Дуже важливим є вміння працювати в команді. Коли один студент працює недоброчесно (привласнює чужі роботи, списує свою частину) і отримує вищу похвалу, то це автоматично вбиває бажання з ним працювати та його комунікаційні явища. Справжній фахівець розуміє, що спирання на авторитети – це не слабкість, а основа для побудови власних концепцій.

Отже, академічна доброчесність – це не просто списана робота або проплачений залік. Це формування майбутнього і ризик спричинити небезпеку суспільства. В університеті проходить такий собі «іспит на кваліфікованого фахівця», який неможливо купити. За дипломом, в який не вкладено жодних зусиль, стоїть не одне життя. Зважаючи на війну в країні, саме на наші плечі ляже побудова нової України. Та чи зможуть це зробити некваліфіковані люди? Щоб побудувати країну-мрій суспільство має бути креативним, справедливим та розвиненим. Саме це і формує академічна доброчесність. Вона готує молодь до сумлінної праці та «загартовує» до проблем майбутнього. Якщо ви не згодні, то яке буде наше майбутнє завтра?

Єфіменко Катерина
Прилуцький гуманітарно-педагогічний фаховий коледж імені Івана Франка Чернігівської обласної ради

СВОЄ ПІД ЧУЖИМ

Нещодавно я приїхала до бабусі. Під час прибирання наспівувала пісню «Їхав козак за Дунай». Колись почула її в TikTok і була переконана, що це якась давня слов’янська мелодія, спільна для різних народів. Але бабуся раптом підхопила її українськими словами. Я здивувалася: текст звучав інакше, ніж той, який я знала. Тоді вона пояснила, що це українська козацька пісня XVIII століття, авторство якої пов’язують із Семеном Климовським. Згодом її переклали «Ехал казак за Дунай», і через це багато хто почав сприймати твір як

російський. Мені стало цікаво, і я вирішила дізнатися більше про подібні випадки. Виявилося, що такі історії траплялися не раз. У різні періоди українські пісні перекладали, змінювали слова й поширювали без чіткого зазначення їхнього походження. З часом окремі мелодії починали сприйматися як «спільна спадщина» або навіть як частина іншої культури. Один із відомих прикладів – «Ой у лузі червона калина», пісня початку ХХ століття, пов'язана з Українськими січовими стрільцями. У різні роки її виконували без наголосу на українському походженні або перекладали. А у 2022 році виконання Андрія Хливнюка знову нагадало світові, що це саме українська пісня й символ спротиву. Схожа ситуація і з «Розпрягайте, хлопці, коні», яку окремі колективи подавали як «русскую народную», та з лемківською «Пливе кача по Тисині», яку іноді називали просто «слов'янською», ніби вона не має конкретного коріння. Такі приклади змушують замислитися: як легко змінити слова – і разом із ними змінити сприйняття. Варто лише прибрати ім'я народу, і пісня починає жити чужим життям.І тут виникає паралель із навчанням. Адже ситуація з привласненням культурних творів дуже нагадує академічну недоброчесність. Коли студент копіює чужий текст і видає його за свій, відбувається те саме – зникає справжній автор, а робота втрачає чесність. Зовні все виглядає правильно, але основа – не власна. Так само і з піснями: без згадки про джерело поступово стирається пам'ять про їхніх творців. Академічна доброчесність – це вміння чесно вказувати джерела й визнавати авторство. Це не формальність, а прояв внутрішньої культури та поваги – до інтелектуальної праці й культурної спадщини. Тож збереження культурної пам'яті починається з кожного з нас. Бо якщо сьогодні ми легковажно дозволимо називати своє «нічийним», то чи не прокинемося завтра в світі, де вже нічого не зможемо впізнати як власне?

Іванісов Іван
Запорізький академічний ліцей №93 Запорізької міської ради

ACADEMIC INTEGRITY IN STUDY

Academic integrity is essential in modern education. It means that students must do their work by themself and not copy from other people. In school and university, teachers want students not only to get marks, but also to understand the subject and learn new things.

Today, students have many opportunities to find information. The Internet gives a lot of materials: articles, videos, and ready answers. It is very helpful, but it

can also be a problem. Many students just copy information without thinking. This is called plagiarism. It is when you take other people's ideas or text and don't credit them.

Plagiarism is not good for students. First, students do not learn anything. They just copy and forget. Second, it is not honest. Teachers trust students, and when students copy, they break this trust. Also, in some schools, plagiarism can cause serious problems, such as a bad mark or even failing the subject. There are many reasons why students do not follow academic integrity. Sometimes they have too much homework and no time. Sometimes they don't understand the topic. Also, some students are just lazy or not interested in the subject. But none of these reasons make copyright right.

In my opinion, it is better to do work not perfectly but by yourself. Even if there are mistakes, it is still your work. Mistakes help to learn and understand better. When students try to think, they develop their brains and skills.

Academic integrity also includes behavior during tests and exams. Some students try to cheat. They use phones, write answers on paper, or look at other students' work. It is unfair to other students who study honestly. Cheating can help only one time, but it doesn't give real knowledge.

Teachers also play an important role in academic integrity. They must explain to students why it is important. Not only say 'don't copy', but explain the consequences. When students understand why integrity is important, they follow rules better.

Using the internet is not bad. It is a very useful tool. But students must learn how to use it correctly. They can read information, watch videos, and learn from it. But after that, they must write in their own words. Also, they must show sources. It is a respect for authors and their work.

Academic integrity is also important for the future. In real life, people need to be responsible and honest. In a job, nobody will accept you if you just copy other people's work. Employers want people who can think and solve problems.

Another important thing is respect. When students are honest, they respect the teacher, classmates, and themselves. It helps to create a good atmosphere in class. People trust each other more.

Sometimes it is difficult to be honest, especially when you are tired or stressed. But it is still important to try. Small steps also matter. For example, don't copy full text, try to understand and write yourself.

In conclusion, academic integrity is a very important part of education. It helps students learn better, be responsible, and prepare for the future. Even if it is not always easy, every student should try to follow this rule and be honest in their studies.

One more reason why academic integrity is important is personal growth. When students do work alone, they learn how to think, analyze, and make decisions. These skills are very important in life and a future career.

If students always copy, they become dependent on other people. It is not good because in real life, there will be situations when they must solve problems on their own.

Academic integrity also helps to build trust between the student and the teacher. When teachers see that students are honest, they respect them more and are more willing to help.

Group work is also part of academic integrity. Students can work together, discuss ideas, but each person must do their own part of the work. It is important not to copy from groupmates.

Some schools use special programs to check plagiarism. It shows that integrity is a serious rule. Students must remember it and be careful with their work.

In addition, academic integrity teaches discipline. When student plan their time and do tasks step by step, they don't need to copy. Good time management helps avoid stress.

Finally, being honest gives a good feeling. Students can be proud of their work because they do it themselves. It increases confidence and motivation to study more.

SOURCES

1. International Center for Academic Integrity. URL: https://www.academicintegrity.org
2. Purdue Online Writing Lab. URL: https://owl.purdue.edu/owl/avoiding_plagiarism/index.html
2. UNESCO. URL: https://www.unesco.org

Івашкова Марія
КУ Сумська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №6

ДОБРОЧЕСНІСТЬ У НАВЧАННІ: ДОТРИМУВАТИСЯ /НЕ МОЖНА/ПОРУШУВАТИ

Академічна доброчесність – це не абстрактний чи формальний принцип, а основа інтелектуального та морального зростання особистості. Тому в наш час, коли знання є одним із наших найважливіших активів, академічна доброчесність викликає підвищене занепокоєння в нашому сучасному суспільстві. Чи є академічна доброчесність насправді «непорушним кодексом

честі», чи просто базовим принципом, якого можна дотримуватися чи ні залежно від ситуації?

Міжнародний центр академічної доброчесності при Ратлендському інституті етики, Університет Клемсон в Південній Каролініі, розробив документ «Фундаментальні цінності академічної доброчесності» (Fishman 2012). За цим підходом, академічна доброчесність – це відданість академічної спільноти, навіть перед лицем труднощів, шести фундаментальним цінностям: чесності, довірі, справедливості, повазі, відповідальності й мужності. [3]

Повага до власної думки починається з поваги до думок інших, а повага до власного тексту – з поваги до чужих. Чесність у навчанні та викладанні є базовою умовою побудови довіри між усіма, причетними до освітнього процесу. Мужність ж є здатністю чинити доброчесно всупереч страху чи тиску та вимагати від себе того ж, чого очікуєте отримати від інших. Ці постулати є основою чесного функціонування спільноти довіри, взаємоповаги та честі. [1]

Клімат довіри заохочує і підтримує вільний обмін ідеями, який у свою чергу дає можливість науковим пошукам реалізуватися найповнішою мірою. Академічні спільноти доброчесності встановлюють чіткі й прозорі очікування, стандарти для підтримання справедливості у стосунках між здобувачами вищої освіти, викладачами та адміністративним персоналом. Також вони покладаються на принципи особистої відповідальності, що підсилюється готовністю окремих осіб і груп подавати приклад відповідальної поведінки. Підтримують взаємно узгоджені стандарти, а також вживають належних заходів у випадку їхнього недотримання. [3]

Доброчесність є необхідною й важливою складовою будь-якого істинного досвіду освіти – доброчесність з боку як викладача, так і здобувача вищої освіти. От якщо взяти прості приклади: чи хотіли б ви, щоб вас оперував лікар, який списував і нечесно здобував оцінки в медичному університеті? Або ж чи почувалися б ви впевнено на мосту, спроектованому інженером, який списував і нечесно здобував оцінки в технічному університеті? І подібних прикладів можна навести безліч! Якщо ми не виявлятимемо доброчесності в малих речах, якщо для нас буде можливим виправдовувати плагіат, або списування, або «халатно» виконану роботу, то як ми зможемо утримуватися від такого ставлення у сферах, які насправді мають для нас значення, тоді, коли ціна питання – це гроші, або можливість підвищення чи просування, або наш авторитет в очах інших людей? [3]

Згідно з статтею 42 закону України про освіту – академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової і творчої діяльності з метою забезпечення довіри до

результатів навчання та наукових (творчих) досягнень. Дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними та науковими працівниками передбачає: посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, або відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про методики і результати досліджень, джерела використаної інформації та власну педагогічну (науково-педагогічну, або творчу) діяльність; контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти; об'єктивне оцінювання результатів навчання. [2]

Здобувачі освіти у своїй навчальній діяльності зобов'язані дотримуватися таких правил академічної доброчесності: виконувати кожне навчальне завдання самостійно, крім випадків, якщо його виконання передбачає участь декількох осіб та/або правилами виконання відповідних завдань дозволено отримання допомоги від інших осіб, використання допоміжних матеріалів та засобів, у тому числі з інтернет-ресурсів; у разі використання у власному академічному творі результатів інтелектуальної творчої діяльності іншого автора зазначати посилання на відповідне джерело інформації та/або відповідного автора; академічний твір здобувача освіти може включати раніше створений ним академічний твір (повністю або частково) лише у разі, якщо це дозволено умовами навчального завдання. [4]

Дотримання доброчесності забезпечує справедливу оцінку знань, здобуття реальної кваліфікації та довіру до дипломів закладів освіти. Коли студент самостійно виконує завдання, аналізує матеріал і робить власні висновки, він дійсно розуміє предмет. Натомість списування чи плагіат створюють ілюзію навчання, але не дають реального результату. У майбутньому це може призвести до шлюбу необхідних навичок та труднощів у професійній діяльності.

Крім того, доброчесність формує довіру. Викладачі довіряють студентам, які працюють чесно, а студенти в свою чергу поважають викладачів, що справедливо оцінюють їх знання. Така взаємна довіра створює сприятливе освітнє середовище, в якому кожен має можливість розвитку. Не менш важливо й те, що академічна доброчесність виховує моральні якості. Чесність у навчанні переходити у чесність у житті: у роботі, стосунках і прийнятті рішень. Людина, яка звикла до обману заради швидкого результату, може перенести цю модель поведінки і в інші сфери життя, що має негативні наслідки.

Отже, академічна доброчесність – це фундамент якісної освіти, що базується на чесності, довірі та відповідальності. Вона передбачає уникнення плагіату, фабрикації чи самоплагіату, вимагаючи поваги до інтелектуальної праці та самостійного виконання завдань. Дотримання цих принципів

забезпечує справедливу оцінку знань та є запорукою професійного успіху. Це формування етичної поведінки, взаємної поваги та відповідальності всіх учасників освітнього процесу: здобувачів, викладачів та адміністрації. Доброчесність є необхідною передумовою об'єктивності, достовірності наукових досліджень та отримання справжніх знань, а не лише оцінок. Саме тому дотримання принципів академічної доброчесності є критичним для забезпечення високої якості освітньої та наукової діяльності.

Використані джерела:

1. 2007–2026 «Освіта.ua» Конференція «Академічна доброчесність: практичний вимір» URL: https://osvita.ua/vnz/akadem-dobrochesnist/

2. Верховна Рада України 1994-2026 ЗАКОН УКРАЇНИ Про освіту ст. 42 URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text

3. ПДАУ, 2010-2026 Принципи академічної доброчесності URL: https://www.pdau.edu.ua/content/pryncypy-akademichnoyi-dobrochesnosti

4. Верховна Рада України 1994-2026 ЗАКОН УКРАЇНИ Про академічну доброчесність ст. 7 URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4742-20#Text

Івченко Вікторія

Сумський фаховий коледж будівництва та архітектури

ACADEMIC INTEGRITY IN STUDING: CHALLENGES, RESPONSIBILITY AND CHOICE

Education is not so much a diploma in your pocket as the formation of a person who knows how to think, analyze and defend their own position. Academic integrity is one of the cornerstones of this process. Its observance determines what kind of specialist you will become and how ready you are to be responsible for the results of your own work.

The Law of Ukraine «On Education» defines academic integrity as a set of ethical principles and rules of study, it is not a theory, but specific actions: you write the work yourself, indicate sources, do not pass off other people's ideas as your own and provide reliable information about the results of your activities. In fact, these are practical principles of mastering knowledge, avoiding any manifestations of lies, and focusing on the development of the student.

Violations of academic integrity take various forms. In the age of artificial intelligence, there are many options to circumvent the principles of honest learning in order to simplify your life, but in fact deprive yourself of the opportunity to get

smarter and improve. All these violations have one thing in common: the student receives a result without real work.

Research shows that the motivation to violate integrity is often not associated with a lack of moral values, but with specific circumstances. Many of my acquaintances who resorted to copying or buying works explained this by the fact that they do not see the connection between academic tasks and their future profession and that copying or buying work is simple, affordable and very convenient. This means that the problem exists not only at the level of individual choice, but also at the level of building the educational environment in general.

Stezhko Z., Shalimova N. and Androschuk I., studying in 2022 the manifestations and motivational factors of academic integrity in higher education, found that "the applicant is not motivated for his future profession, 67% of students enter Ukrainian universities without a dominant motivation to obtain professional knowledge" [1, 11]. Students often view integrity as an external requirement, rather than as their own value. Formal understanding of the rules does not translate into their internal awareness. Everything is beautiful on the outside: good grades, passed academic subjects, diploma in hand. Material benefits are moral and mental decline. This issue concerns everyone who studies or takes steps in science. A diploma is evidence of completed academic work. If a student received it dishonestly, you go out into the world without real knowledge, but with a document that claims the opposite.

This becomes a problem of much broader scope. Graduates with dishonestly obtained diplomas often lack basic professional skills and understanding of the essence of work processes, which leads to professional incompetence and low competitiveness in the labor market. A doctor who systematically cheated on exams will make a decision to treat a patient incorrectly without the necessary knowledge, resulting in death. An engineer who bought coursework will design structures doomed to destruction. A teacher who has not learned to think independently will not be able to teach others this. Academic integrity is not a theory for the sake of theory, it is a condition of security for society.

In conditions of martial law and distance learning, the challenges of academic integrity have become acute. The online format significantly increases the availability of ready-made materials, reduces the level of control and ustocratically raises the temptation to turn a blind eye to integrity. The student's personal responsibility increases: a young person decides for himself whether to complete the task independently, when no one is directly observing the process. The limitless amount of free information creates new risks: the use of artificial intelligence often leads to a lack of understanding of the material. Copy-paste is fast, convenient, often without errors, ideal. The essence of education is lost in this: the world does not educate more, but leads into the darkness of lies. Copying interferes with the assimilation of

material, leads to a lack of real progress in learning and loss of the ability to learn new things. The line between anything but technology and integrity violations is becoming increasingly thin, and therefore personal principles of self-improvement become the goal and are more important than any technical control.

Under the condition of external temporary success and avoidance of urgent problems in learning, non-observance of academic integrity “works” for a long-term negative result. It contributes not only to the lack of progress in knowledge, but also causes psychological problems. Automatically copying and passing off someone else’s work as their own, the student forms a permanent habit of cheating and justifies himself with external reasons, educational necessity.

Empty grades affect the reduction of a person’s self-esteem, form internal insecurity, fear of taking on a new job where it will not be possible to cheat. A person is afraid of difficulties and is not used to them, has not developed perseverance and the ability to work on a difficult task for a long time, is often unable to independently solve problems at work. Academic integrity begins not with a check for plagiarism or the fear of expulsion, but with the realization of why you study. If the answer is for the sake of knowledge and skills, integrity becomes a natural part of learning. If the answer is for the sake of a grade and a diploma, violations become an everyday matter. The choice remains for everyone, to make a responsible decision: not to use someone else’s long, difficult, time-consuming, but promising. Academic integrity is not just about the rules and requirements of an educational institution. It is about how a student feels about themselves and their own development, and about self-respect in general.

List of used sources

1. Stezhko Z. V., Shalimova N. S., Androschuk I. I. Academic integrity in higher education: manifestations and motivational factors. Scientific Bulletin of the South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushinsky. No. 3 (140). Odesa, 2022. P. 7-15. // URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=punpu_2022_3_3 (access date: 29.04.2026).

Ізотова Марія
Слов'янський ЗЗСО І-ІІІ ступенів №4 Слов'янської міської ради Донецької області

ВИБІР, ЩО ВИЗНАЧАЄ МАЙБУТНЄ

Усе наше життя можна описати низкою виборів: поділитися «домашкою» з подругою або отримати 12 самій, збрехати батькам чи сказати правду, проявити доброту й повагу чи знехтувати людиною. У навчанні цей вибір проявляється між: діяти чесно, докладаючи зусиль та шукати легких шляхів, підміняючи знання швидкими відповідями. І саме з таких рішень формується звичка уникати відповідальності, або приймати її. Академічна доброчесність тут грає одну з основних ролей, адже це не лише правило навчання, а основа відповідальності людини перед собою і суспільством. Порушуючи її сьогодні, ми ризикуємо втратити не лише знання, а й довіру до наших здібностей завтра.

Упродовж історичного розвитку людства в більшості культур сформувалося особливе поважне ставлення до вчителя, як носія знань і провідника у світ. Ця повага проявляється не у формальностях, а в бажанні вчитися: готовності думати самостійно, шукати відповіді й не підміняти розвиток мислення копіюванням чужих думок. Тут навіть труднощі мають цінність, якщо вони спонукають до запитань. Тільки така взаємодія, заснована на довірі та спільних зусиллях, створює справжню культуру навчання, коли у своєму симбіозі досвід вчителя та наполегливість учня дозволяють нам вирішувати завдання щоразу з вищим рівнем складності.

За даними досліджень, сьогодні, більше половини учнів регулярно вдавалася до різних форм порушення академічної доброчесності [5]. Це свідчить про системний характер проблеми в нашому суспільстві. Серед причин, які призводять до списування виділяють, по-перше, страх помилок і тиск оцінювання, коли високий бал стає важливішим за реальні знання, а бажання виправдати очікування переважає прагнення зрозуміти матеріал. По-друге, сучасні інформаційні ресурси дозволяють швидко знайти розв’язання будь-якої задачі, створюючи ілюзію успіху без зусиль, що звільняє від необхідності вивчати, те, в чому ти не бачиш сенсу. По-третє, нерозуміння практичної цінності знань або перевантаження навчальними завданнями, особливо в старших класах, коли замість підготовки до НМТ, ти мусиш виконувати завдання з непотрібних тобі предметів. У таких умовах ми змушені розставляти пріоритети й часто обираємо найпростіший шлях, ігноруючи те, що здається нам менш важливим. Саме так формується середовище, у якому списування та плагіат сприймається не як порушення, а як зручний спосіб упоратися з навчальними труднощами [4].

Для мене вихід з цієї ситуації закладено у співпраці вчителя й учня, у створенні такої системи взаємодії, в якій можна без страху про засудження, помилки звертатися за допомогою та розумінням. Важливо пояснювати учням, що списування - це лише ілюзія знань, а відмова від неї - крок до відповідальності. Підтримка ж цієї ілюзії заважає формуванню критичного мислення та професійних умінь. Тому чесне навчання сьогодні є запорукою успішної самореалізації в майбутньому. Потрібно вибудувати таку систему навчання, яка буде ґрунтуватись не на бездумному вивченні купи непотрібних фактів та даних, які можна дізнатись в інтернеті за 2 секунди, а моделі швидкого опанування та розуміння отриманої інформації. Переводячи освіту з рейок механічного запам’ятовування до опанування методології навчання. В результаті чого ми отримаємо спеціалістів, які будуть здатні швидко опановувати нові знання та навички протягом усього подальшого життя.

Сучасні технології на основі ШІ відкривають широкі можливості для навчання, проте водночас створюють і нові виклики. І тут проблема полягає не в самому інструменті, а в способі його використання, адже замість розвитку мислення ШІ часто заміняє його. Дослідження останніх років засвідчують стрімке використання штучного інтелекту в освітньому процесі. Зокрема, результати всеукраїнських опитувань показують, що більшість учнів уже мають досвід активного застосування сервісів ШІ під час навчання. І ці сервіси використовуються не для поглиблення знань, а для уникнення самостійної роботи [3].

У моєму шкільному житті була ситуація, яка змусила мене по-іншому подивитися на поняття доброчесності. У четвертому класі однокласник списав у мене контрольну роботу разом із помилкою. У результаті ми обидва отримали два бали: він - за списування, а я - за те, що дозволила списати. Тоді я зрозуміла, що справжня допомога не повинна підміняти самостійну працю іншої людини. Навпаки, вона має сприяти навчанню та розвитку. Цей випадок став для мене важливим досвідом, сутність якого колись висловив Арістотель, сказавши, що «ми є тим, що ми робимо постійно, а отже, досконалість - це не дія, а звичка».

Замислюючись про майбутнє, я не можу не оминути питання якості знань, з якими ми вийдемо зі школи у доросле життя. Уже сьогодні за даними міжнародних звітів понад 75% роботодавців стикаються з труднощами під час пошуку працівників із необхідними навичками [2]. Дослідження UNESCO вказують на розрив між знаннями випускників і реальними потребами ринку праці [1]. І однією з причин цього є формальне ставлення до навчання, коли здобуття оцінки підміняє здобуття знань. Людина, яка звикає до списування, не формує здатності критично мислити, приймати рішення та прогнозувати

наслідки. Саме тому недоброчесність у навчанні - це не дрібне порушення, а відкладена професійна некомпетентність та неможливість вирішувати складні когнітивні завдання.

Тому, варто вже сьогодні замислитись, до яких наслідків може призвести звичка нехтувати академічною доброчесністю. Йдеться не лише про навчання, а про вибір, що поступово формує модель поведінки людини в ширшому життєвому контексті. Той, хто звикає бути чесним у здобутті знань, із більшою ймовірністю зберігатиме цю принциповість і в професійній діяльності, а отже стане більш конкурентноздатним в сучасному капіталістичному суспільстві. Натомість навіть незначні, на перший погляд, порушення доброчесності можуть закріплювати іншу установку: уникати зусиль, шукати обхідні рішення, виправдовувати компроміси із совістю. І такі рішення не здаються помилковими в моменті, але саме вони поступово формують звичку, яка з часом стає визначальною в способі мислення та дії. В результаті, людина ризикує втратити не лише глибину пізнання, а й внутрішні етичні орієнтири, що забезпечують довіру - як до себе, так і до інших.

Попри всі аргументи, остаточний вибір завжди залишається особистим. І починається він з чесності перед собою - із готовності визнати власні слабкості, сумніви й страх помилитися. Адже саме страх та сумнів часто підштовхують до найпростішого рішення. Потрібно визнати, що помилка - це не поразка, а спосіб зрозуміти більше й рухатися далі. Шлях без помилок створює лише ілюзію успіху, за якою не стоїть реальний досвід. Тому сьогодні справжня цінність полягає не в бездоганному результаті, а в чесно пройденому шляху. І саме з невеликих щоденних шкільних рішень формується не лише компетентність, а й здатність людини бути відповідальною – перед собою та іншими.

Отже, академічна доброчесність - це не лише дотримання правил, а певний спосіб мислення і особистий вибір. Вона виявляється не в гучних деклараціях, а в щоденних рішеннях - тоді, коли ніхто нас не контролює і найпростіший шлях здається найпривабливішим. Саме в таких виборах формуються внутрішні орієнтири, що визначатимуть подальший розвиток людини. Тому академічна доброчесність - це не вимога, яку потрібно виконати, а цінність, яку варто усвідомлено обрати кожному з нас, адже саме з цього вибору починається шлях до зрілої, відповідальної й гідної особистості!

Список використаних джерел та літератури:

1. 2024/5 Global Education Monitoring Report: Leadership in education : report / UNESCO. Paris : UNESCO, 2024. P.6-8. URL: https://www.unesco.org/sdg4education2030/sites/default/files/medias/fichiers/2025/01/2024%20GEM%20meeting%20report_EN.pdf#:~:text=Launch%20of%20the%202

024/5%20Global%20Education%20Monitoring,cultural%20and%20governance%20conditions%20impacting%20effective%20leadership. (дата звернення: 03.04.2026)

2. Global Talent Shortage : report / ManpowerGroup. 2024. 20 p. URL: https://go.manpowergroup.com/hubfs/Talent%20Shortage/Talent%20Shortage%202024/MPG_TS_2024_GLOBAL_Infographic.pdf (дата звернення: 03.04.2026).

3. Всеукраїнське дослідження використання ШІ у шкільній освіті / ініціатори: Projector Creative & Tech Institute, Мала академія наук України (МАН) за підтримки Factum Group. вересень – жовтень 2023 р. 59 с. URL: https://drive.google.com/file/d/1NtSIqk4iM_auwMJc_Pr7Fein3haSMfjF/view (дата звернення: 03.04.2026).

4. Сміт Г., Ріджвей Д. Чому студенти списують (за їхніми словами та зі слів інших). Соціальна робота та соціальна освіта. URL: https://naqa.gov.ua/wp-content/uploads/2019/05/UKR_Why_students_cheat.pdf (дата звернення: 03.04.2026).

5. Шкурат Ю. Показник подвоївся за два роки: 54% учнів регулярно користуються ШІ при виконанні шкільних завдань. Blik.ua. 2026. URL: https://blik.ua/world/26837-pokaznik-podvoyivsya-za-dva-roki-54-uchniv-regulyarno-koristuyutsya-shi-pri-vikonanni-shkilnikh-zavdan (дата звернення: 03.04.2026).

Казачкіна Поліна

Слов'янський ЗЗСО І-ІІІ ступенів №4 Слов'янської міської ради Донецької області

МІЖ ЗНАННЯМ І РЕЗУЛЬТАТОМ: ВИБІР БЕЗ ГАРАНТІЇ

Академічна доброчесність сьогодні - це не лише етична норма, а складний щоденний вибір між чесністю і ефективністю в умовах світу, що цінує швидкий результат. Нас ніколи прямо не вчать робити цей вибір, але ми стикаємося з ним щодня - у ті моменти, коли потрібно вирішити: витратити години на складне завдання чи скористатися готовим рішенням. Я добре пам’ятаю один зі своїх вечорів, коли вперше не змогла виконати домашню роботу. Сиділа над вправою годинами й не розуміла, як її розв’язати. Саме тоді з’явилася думка: а чи не простіше списати або звернутися до штучного інтелекту? У такі моменти виникають сумніви: «Чи правильно я роблю?», «А що, як помилюся?». І відповідь, яка здається найпростішою, поступово починає виглядати єдино можливою.

Згодом я зрозуміла: спокуса списувати не виникає раптово – вона поступово стає звичкою. Спочатку це «підкажи формулу», потім - «скинь, будь

ласка, домашнє», далі - «давай разом зробимо тест». І в якийсь момент межа зникає. Ми вже не розрізняємо «моє» і «чуже», «знаю» і «скористалася» - важливим стає лише результат. І що старшими ми стаємо, то менше часу залишаємо собі на сумніви й більше - на швидкі рішення.

Я часто думаю: що відбувається, коли ми не порушуємо академічної доброчесності? На перший погляд - нічого особливого. Ми чесно виконуємо завдання, витрачаємо більше часу, помиляємося - і вчимося приймати ці помилки. Але є й інша, менш очевидна сторона. Для мене це відчуття відставання: ніби ти запізнюєшся, не встигаєш за результатом, тоді як інші вже далеко попереду. І справа не в тому, що ти гірший - просто обираєш складніший шлях. У світі, де швидкість і результат стають головними критеріями, чесність починає виглядати як уповільнення. І саме це відчуття стає найсильнішим внутрішнім аргументом.

Ще в епоху Античності Арістотель зауважував: розум - це не лише знання, а й уміння їх застосовувати. Самі по собі знання є лише потенціалом, який може так і не реалізуватися [1, С.116 - 118]. Саме тут і проявляється ключова зміна: порівняно з Античністю, Середньовіччям і навіть Новітнім часом сучасний світ істотно переосмислив саме поняття знання. У попередні епохи інформація була цінністю сама по собі - через обмежений доступ до освіти, високу вартість книг і домінування традиційних уявлень. Тоді цінувалося те, що людина знає, пам’ятає і здатна відтворити самостійно.

Сьогодні ситуація кардинально інша: фактично кожен має постійний доступ до колосальних обсягів інформації. У цих умовах визначальним стає не стільки знання як таке, скільки вміння швидко знаходити, критично осмислювати й застосовувати потрібну інформацію. Сервіси штучного інтелекту здатні за лічені секунди виконувати завдання, які раніше вимагали значного часу. У такому контексті механічне запам’ятовування втрачає свою визначальну роль, а списування починає сприйматися не лише як порушення, а й як спрощений спосіб роботи з інформацією [2].

Саме тому академічна доброчесність сьогодні опиняється перед новим викликом: вона має не просто забороняти, а переосмислювати свою роль у змінених умовах. Інакше виникає ризик, що вона сприйматиметься не як цінність, а як формальне обмеження, що не відповідає темпу сучасного світу, перетворюючись на правило з минулої епохи [3].

На особистому рівні порушення академічної доброчесності не виглядає драматично. Це не момент «я зробила щось неправильне», а радше - «я обрала простіший шлях». І таких моментів багато. Вони дрібні, майже непомітні, але саме з них формується досвід. Я не відчуваю, що роблю щось відверто погане, коли списую чи запозичую чужу думку. Проте добре усвідомлюю: у цей

момент я вчуся не змісту теми, а способам обходити складність – знаходити коротший шлях і досягати результату з мінімальними зусиллями. І, можливо, саме ці навички виявляються більш затребуваними поза межами школи. Адже сьогодні людину часто оцінюють не за шляхом, який вона пройшла, а за результатом, якого досягла - вимірюваним успіхом, статусом або визнанням.

І цей досвід не є суто особистим - він відображає ширшу тенденцію. Якщо подивитися ширше, суспільство вже давно живе за подібною логікою: успішність вимірюється не тим, наскільки чесно досягнуто результату, а самим результатом. Люди звикають оптимізувати процеси, шукати обхідні рішення й максимально ефективно використовувати доступні ресурси. У цьому сенсі порушення академічної доброчесності постає не винятком, а закономірним наслідком такої системи цінностей. Школа в цьому процесі не формує цю поведінку з нуля - вона лише відтворює її [4].

Однак є важливий аспект, який складно ігнорувати. Коли обхід стає нормою, зникає потреба розбиратися глибше й синтезувати нові знання. Навіщо витрачати час на розуміння, якщо можна отримати готову відповідь? У цьому й полягає парадокс: маючи доступ до безмежної кількості інформації, ми не завжди вміємо нею користуватися. Ми знаємо, де знайти відповідь, але не завжди розуміємо її зміст. І це поступово змінює саме навчання - у школах, коледжах і університетах.

Це змінює не лише спосіб виконання завдань, а й саму мету навчання. Замість процесу осмислення воно дедалі частіше зводиться до відтворення готових відповідей або вміння швидко їх знаходити. Знання перестають бути результатом внутрішньої роботи - вони стають тимчасовим ресурсом, який можна залучити за потреби й так само швидко втратити. У такій моделі навчання помилка втрачає свою цінність як частина пізнання, адже її простіше уникнути, ніж проаналізувати. Водночас зменшується і роль зусилля: важливим стає не те, як ти дійшов до відповіді, а те, що вона є. У підсумку навчання поступово зміщується від розвитку мислення до оптимізації результату, формуючи інший тип учня - не того, хто розуміє, а того, хто ефективно користується доступними інструментами.

Що буде, якщо ми продовжимо в тому ж дусі? Якщо списування і запозичення залишаться звичною частиною освіти? Система адаптується дуже швидко - і вона вже це робить. З’являються нові формати перевірювання, більше уваги приділяється практичним навичкам та індивідуальним завданням. Але водночас зростає недовіра: до оцінок, до результатів, до самого процесу навчання. Це поступово змінює ставлення до освіти – вона перестає бути простором розвитку і перетворюється на етап, який потрібно просто пройти. Мене лякає навіть не саме порушення академічної доброчесності, а те, як легко

ми запозичуємо інформацію з інтернету, не замислюючись, чи є вона правильною і доречною. Без внутрішнього спротиву, без відчуття, що щось не так. Це не здається проблемою, доки не починає впливати на інші сфери життя. Адже, звичка обходити правила не зникає разом із закінченням школи - вона переходить у рішення, які мають значно серйозніші наслідки.

І все ж я не можу сказати, що відповідь очевидна. Дотримуватися академічної доброчесності - означає приймати складність, помилки й невизначеність. Порушувати - означає обирати швидкість і зручність, довіряючи готовим рішенням. І щоразу це вибір без гарантій - між розвитком і результатом.

Можливо, проблема не в самій академічній доброчесності, а в тому, як вона існує в освіті. Вона задекларована як норма, але не завжди переживається як цінність. Без середовища, яке її підтримує, вона втрачає переконливість. І тоді порушення перестає виглядати відхиленням - воно стає передбачуваною реакцією на правила, що не відповідають реальності.

І зрештою стає очевидним: питання академічної доброчесності - це не лише про правила чи заборони. Це про вибір, який ми робимо щодня – між знанням і результатом, між швидкістю і розумінням, між зручністю і відповідальністю. У світі, де відповідь завжди під рукою, справжнім викликом стає не знайти її, а зрозуміти. І саме тому цей вибір завжди залишається без гарантій - але саме він визначає не лише рівень наших знань, а й те, ким ми стаємо. Бо кожного разу ми обираємо не лише спосіб виконати завдання – ми обираємо, чи будемо ми тими, які розуміють, чи тими, хто лише користується готовими рішеннями. Саме в цій точці - між знанням і результатом – і вирішується, ким стає людина!

Список використаних джерел та літератури:

1. Арістотель. *Нікомахова етика* / пер. В. Ставнюка. – К.: Аквілон-Плюс, 2002. – Кн. VI.

2. Базелюк О. В. *Цифровізація освіти як виклик сучасності: філософсько-освітній аналіз. Перспективи.* Соціально-політичний журнал. 2021. № 4. С. 37–43.

3. Партико Н. В., Смирнова І. М., Житомирська Т. М. *Академічна доброчесність в епоху штучного інтелекту: виклики та можливості для здобувачів освіти*. Інноваційна педагогіка. 2024. Вип. 72. С. 265–268.

4. Леня В. С., Дейнеко Ж. В. *Академічна доброчесність в епоху штучного інтелекту: як технології змінюють підходи до навчання та оцінювання*. Сучасні інформаційні системи. Харків : ХНУРЕ, 2024. С. 579–580.

Карнаух Валерія
Шосткинський навчально-виховний комплекс: спеціалізована школа І-ІІ ступенів-ліцей Шосткинської міської ради Сумської області

ДОБРОЧЕСНІСТЬ У НАВЧАННІ: ДОТРИМУВАТИСЯ /НЕ МОЖНА/ПОРУШУВАТИ

Світ, у якому ми живемо, постійно вимагає від нас результатів: вищих балів, перемог у конкурсах, ідеальних портфоліо тощо. У невпинному прагненні до успіху легко піддатися спокусі й піти шляхом найменшого опору. Фраза «дотримуватися не можна порушувати» стала справжньою дилемою для сучасного учня. Проте, де саме ми поставимо кому в цьому реченні, визначає не лише нашу оцінку в табелі, а й те, якими людьми ми станемо. Для мене відповідь на це питання формувалася роками через творчість, спорт та реальні життєві уроки.

Десять років мого життя були присвячені народним танцям. Це справа, яка стала частиною моєї душі. Навіть зараз, коли я вже стала випускницею, стіни рідного залу залишаються для мене місцем, де я почуваюся вдома. Танці навчили мене головному: справжній успіх неможливо імітувати. Я добре пам’ятаю свій сольний номер – ті кілька хвилин на сцені під світлом софітів, коли ти залишаєшся сам на сам із глядачем. У той момент я відчувала неймовірну гордість. Але ця гордість була не за саму оцінку журі чи аплодисменти, а за ті сотні годин, які я провела в залі, відшліфовуючи кожен рух. Завдяки настановам тренера та моїй власній наполегливості я змогла досягти того результату, який став моєю особистою перемогою.

Танці навчили мене головному: результат на сцені – це лише вершина айсберга, під якою приховані години важких репетицій. У танці неможливо «списати» рух або «завантажити» техніку з інтернету. Якщо ти не відпрацював елемент у залі, ти не виконаєш його на концерті. Те саме я відчуваю зараз, займаючись іншими спортивними навантаженнями. Своє тіло не обдуриш – воно реагує лише на справжню роботу. Я можу провести чітку паралель між цією ситуацією та навчанням у школі. Тренер у залі – це як вчитель у класі. Вони дають нам інструменти, показують шлях і підтримують, коли щось не виходить. Проте тренер не зможе вийти замість мене на сцену, а вчитель не зможе за мене засвоїти знання. Якщо в танцях ти зробиш рух без належної старанності на репетиції, це одразу побачить глядач. У навчанні ж зробити без належної старанності за допомогою плагіату значно легше, але наслідки такі ж самі – внутрішня порожнеча замість реальної майстерності. Щоб чогось осягнути, треба прикладати власні зусилля, адже знання, як і танцювальна

техніка, не з’являються самі по собі. Вони, як і м’язи, ростуть лише тоді, коли ти докладаєш зусиль сам.

Проблема академічної нечесності не обмежується лише стінами шкіл чи університетів – вона має глобальний характер і часом охоплює навіть визнаних світових інтелектуалів. Показовою є історія відомої американської історикині, професорки Гарвардського університету та лауреатки Пулітцерівської премії Доріс Кернс Гудвін. Її репутація була серйозно похитнута після того, як у її книзі «Фіцджеральди і Кеннеді» виявили запозичення з праці іншої дослідниці, Лінн МакТаггарт. Розслідування показало, що Гудвін використала близько п’ятдесяти уривків без належного посилання на першоджерело. Незважаючи на пояснення авторки, що це сталося випадково через помилки в нотатках, наслідки були катастрофічними: фінансові відшкодування, вилучення накладу книг та публічний скандал, який змусив її піти у відставку з посади судді Пулітцерівської премії. Цей приклад є гучним нагадуванням для кожного з нас: плагіат не має терміну давності, а «випадкова» помилка в цитуванні може перекреслити роки сумлінної праці та бездоганної кар’єри. Це ще раз доводить, що чесність у роботі з чужими думками – це не просто формальність, а запорука професійного виживання та поваги в науковому світі.

Я добре пам’ятаю випадок із власного шкільного життя, який змусив мене гостро відчути несправедливість порушення академічної доброчесності. На уроках інформатики один із моїх однокласників тривалий час просто копіював мої роботи і здавав їх вчителю як власні. Коли я побачила на сайті, що він скачує мої файли, стало максимально неприємно. Це було відчуття знецінення мого часу, моїх ідей та моєї праці. Хоча вчителька після мого зауваження відреагувала і ситуація вирішилася, цей момент назавжди закарбувався в пам’яті. Саме тоді я зрозуміла: плагіат – це не просто «хитрість», це крадіжка чужих зусиль.

Сьогодні ми маємо доступ до штучного інтелекту та нескінченних баз готових робіт. Здається, що скопіювати текст – дрібниця, яка нікому не шкодить. Але насправді, коли ми подаємо чужу роботу за свою, ми обманюємо насамперед себе. Вчителям боляче бачити «бездушні» тексти, згенеровані машиною, бо вони, в першу чергу, чекають на нашу живу думку. Ми вчимося не заради того, щоб у журналі стояв високий бал, а заради того, щоб у голові залишився реальний багаж знань для нашого майбутнього. Кожна списана робота – це втрачена можливість стати розумнішим, сильнішим і впевненішим у собі. Якщо ми звикаємо до «інтелектуального допінгу» в школі, ми навряд чи зможемо бути чесними професіоналами в майбутньому. Чи хотіли б ми лікуватися у лікаря, який купував курсові, або жити в будинку, зведеному

архітектором, що списував іспити? Академічна доброчесність – це питання нашої внутрішньої гідності та поваги до суспільства.

Отже, де ж поставити кому? Для мене вона стоїть чітко: «Дотримуватися, не можна порушувати». Це вибір на користь власного розвитку. Я обираю працювати над собою – чи то в спортивному залі, чи то за підручником – бо тільки справжні зусилля роблять нас тими, ким ми хочемо бути.

Список використаних джерел: https://share.google/5yNyJvuDlgGb7lU2C

Карпенко Назар
Комунальний заклад Сумської обласної ради «Путивльський професійний ліцей»

ДОБРОЧЕСНІСТЬ У НАВЧАННІ – ЦЕ ФУНДАМЕНТ ЯКІСНОЇ ОСВІТИ ТА ОСОБИСТІСНОГО РОЗВИТКУ

Кожен розуміє поняття «доброчесність» по-своєму. Давньогрецькі вчені та філософи Арістотель та Сократ вважали, що найважливішими для кожної людини є чесність, розсудливість та справедливість.

Питання доброчесності вивчали та відобразили у своїх працях вітчизняні науковці: Л. Прудиус, Л. Курочка, І. Федорович, Т. Семків, Л. Зуєва, С. Глущенко та інші.

«Доброчесність – це бажання робити якісь вчинки на користь інших людей, задля суспільства. Доброчесною є людина, котра керується не своїми власними благами, вигодами, а підпорядковується гуманності, порядності, справедливості».

В моєму есе ми роглянемо «Доброчесність у навчанні: дотримуватись /не можна/порушувати». Це поняття в даний час цікавить нас найбільше. На сучасну молодь покладають великі надії щодо утвердження і поширення високих етичних і моральних ідеалів та належних стандартів доброчесності у процесі навчання.

Саме викладачі та майстри виробничого навчання закладу є прикладом та взірцем для наслідування молодого покоління. Вони надихають молодь розвиватися, створювати власні наукові проекти та досягати нових вершин в освіті на принципах доброчесності.

Постійне заохочення нас, учів, до етичної поведінки під час навчальних занять та при самостійній роботі закладає фундамент дотримуватись доброчесності.

Забезпечення доброчесності орієнтуватується у наданні допомоги, а це: інформаційно-просвітницька та роз'яснювальна робота нашого класного керівника та майстра, що підтверджується практикою закладу освіти. Викладачі передають нам знання, навички та компетенції. Майстри закладу навчають слюсарній справі, водінню автотранспортних засобів. Усьому зразу навчитися не можна, потрібно час.

Мені, учню закладу освіти, потрібно честно та відповідально виконувати навчальну програму. Наші знання повинні бути об'єктивно оцінені, щоб ми мали можливість вжити адекватних заходів. Свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти є проявом недоброчесності.

Лише на засадах відкритості, чесності та толерантності може відбуватися продуктивна співпраця та взаємодія всіх учасників освітнього процесу. Дотримання принципів доброчесності кожен повинен починати з себе, бо саме найкраще вчить власний приклад. Саме доброчесність є мірилом внутрішньої культури людини.

Ми, здобувачі освіти, протягом навчання набуваємо нових знань, навичок і компетенцій. Наша мета – бути затребуваним на ринку праці та стати фінансово незалежним, мати можливість вибору робочого місця серед великої кількості пропозицій та кращих умов праці. Зараз, під час війни та змішаного навчання, мені доводиться опрацьовувати самостійно частину навчального матеріалу. Я вчуся самостійно вчитися, це допоможе підтримувати кваліфікацію та рівень знань у майбутньому.

Наші наставники наводять приклади, на якого майбутнього працівника чекають працедавці, на яку кваліфікацію та якість знань вони очікують і, що вони теж розраховують на дотримання принципу чесності від своїх співробітників.

Бажано створити додаткові мотиваційні можливості з боку держави для тих професій, які дотримуються принципів доброчесності, саме тоді, наука буде йти вперед, економіка країни зростати.

Війна – це одне з найбільших лих, які можуть спіткати людство. Вона не тільки забирає життя, руйнує міста, але й ламає долі людей, змінює їхнє сприйняття світу. Особливо важко вона впливає на молодь, оскільки саме ця вікова група має найбільше потенціалу для змін, розвитку та реалізації своїх мрій.

Молодь – це наше майбутнє. Ми прагнемо до змін, хочемо будувати нове життя, змінювати суспільство, брати активну участь у розвитку науки, культури, економіки. Однак війна змінює наші мрії. Багато випускників нашого закладу, замість того, щоб побудувати кар'єру або знайти своє місце в житті, змушені вирушати на фронт. Я теж не можу залишатися байдужим. Війна

торкається кожного, навіть моя родина проживає недалеко від лінії фронту. Страх, стрес, психологічні травми, які переживаю я і мої однолітки через руйнування й невизначеність майбутнього, – усе це залишає глибокий слід на моєму світогляді.

У сучасному освітньому просторі, де інформація доступна за один клік, питання академічної доброчесності стоїть гостріше, ніж будь-коли. Кома, що може змінити сенс фрази «дотримуватись /не можна/ порушувати», насправді є межею між формуванням свідомої особистості та створенням ілюзії знань.

Доброчесність у навчанні – це фундамент якісної освіти та особистісного розвитку, де правило «дотримуватись» є єдино можливим, а «порушувати» – категорично неприйнятним. Чесність у навчанні формує довіру, повагу до знань та власну гідність, забезпечуючи реальні результати, а не лише оцінки.

Отже, вибір очевидний: »Дотримуватись, не можна порушувати». Лише чесність у навчанні створює чесне суспільство та дозволяє стати справжнім фахівцем.

Питання доброчесності сьогодні має дуже велике значення в освітньому процесі. Кожен, хто має відношення до закладу освіти, повинен пам’ятати про моральні норми та доброчесність. Особливістю є те, що наш заклад освіти демонструє доброчесність з початку свого створення. Ліцей є взірцем того, як необхідно працювати і створювати таку атмосферу в закладі, щоб здобувачі освіти залюбки навчались на благо нашої країни.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Академічна доброчесність: проблеми дотримання та пріоритети поширення серед молодих вчених: кол. моногр. / за заг. ред. Н. Г. Сорокіної, А. Є. Артюхова, І. О. Дегтярьової. – Дніпро: ДРІДУ НАДУ, 2017. – 169 с.

2. Академічна культура українського студентства: основні чинники формування та розвитку. Основні результати дослідження за проектом №49169; кер. В. С. Бакіров. – Київ, 2015. – URL: http://www.univer.kharkov.ua/images/redactor/news/2015-07-17/2015.pdf

3. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету /Міжнарод. благод. Фонд «Міжнарод. фонд. дослідж. освіт. політики»; за заг. ред. Т. В. Фінікова, А. Є. Артюхова. – К.: Таксон, 2016. – 234 с.

4. Закон України «Про освіту»: станом на 22 вересня 2017 р. / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – К.: Парлам. вид-во, 2017. – 122 с.

Кириленко Денис
Козелецький ліцей №3 Козелецької селищної ради

ІНТЕГРУВАННЯ ШІ В ОСВІТУ: ДЕ МЕЖА ДОБРОЧЕСНОСТІ?

Сьогодні учень може отримати відповідь за кілька секунд – достатньо відкрити чат або пошук. Але чи означає це, що він справді навчається? Саме тут постає питання академічної доброчесності в умовах розвитку штучного інтелекту.

Сучасні покоління прагнуть отримувати знання швидше – і технології це дозволяють. Але чи заважають цьому нові технологічні винаходи, чи допомагають? З моєї точки зору, створення штучних інтелектів та інтернету – не є однозначною загрозою, а лише мотивує та полегшує навчання. У закладах середньої освіти інтелектуальні технології здобули окремого поширення. Система в навчальних закладах України є досить вимогливою та вирощує стійких дітей. Проте місцями створює умови, за яких деякі учні порушують правила, через велике психологічне навантаження. Постає питання впливу нинішніх технологій на навчальний механізм – «Чи потрібно дотримуватись академічної доброчесності?». Інтеграція штучного інтелекту в освітній процес сама по собі не є порушенням академічної доброчесності, однак вона стає ним у випадку підміни власної інтелектуальної праці.

Проблема полягає не в самому інструменті, а в тому, чи залишається мислення людини в центрі навчання.

По-перше, велика кількість дітей у сучасних українських школах знайома з поняттям академічної доброчесності. Це знання формуються, насамперед, завдяки поясненням педагогів. Поглиблення знань про цей термін з боку викладачів є професійним аспектом, адже це дає зрозуміти, що порушення правил – це свідомий вибір. Цей факт підтверджується анонімним опитуванням учнів середніх та старших класів Козелецького ліцею №3, під час якого було роз’яснено, що більшість зустрічалася з цією концепцією саме від власних педагогів. Знання правил не гарантує їх дотримання, тому штучний інтелект чи інтернет – не причина порушення, а лише швидкий спосіб для його здійснення. Гарним прикладом може слугувати підготовка до НМТ, під час якої більшість дітей сконцентровані на предметах, які здаватимуть. У цей час в 11 класі посилюють рівень складності та вимоги, що не дозволяє зберігати баланс та поєднувати повторення вивченого матеріалу перед іспитом та шкільні дисципліни.

По-друге, вважається, що ШІ автоматично знижує рівень знань учнів: відсутність бажання пізнання нового чи невикористання вивченого. Проте ця

думка є спрощеною, адже кожен інструмент може бути використаний як засіб розвитку, так і спосіб уникнення відповідальності. Яскравим прикладом є використання ChatGPT: він може допомогти зрозуміти складну тему або ж повністю замінити самостійне мислення. Учень може поглибити знання чи краще зрозуміти тему, яку вивчали на уроці, або ж може скопіювати відповідь, не дізнавшись розв'язання.

По-третє, навантаження відіграє ключову роль в освітньому середовищі. Погана оцінка, страх не виправдати очікування тощо – можуть підштовхнути учня до порушення правил чесної освіти. Академічна доброчесність не повинна сприйматись як повна заборона використання штучного інтелекту, адже саме він сприяє розширенню та допомозі власним зусиллям під час виконання завдань.

Правила академічної етики будуть недотримані, якщо робота ШІ буде видана за власну. У такому разі прогрес буде втрачено, тому що учні не отримують знання, а лише їх імітують. Нові технології впливають на навчання і можуть ускладнювати формулювання власних думок. За результатами анонімного опитування, проведеного автором серед учнів Козелецького ліцею №3 було з'ясовано, що понад 80% учнів вже використовують ШІ у власному житті на регулярній основі, а частина зазначила, що хоча б іноді здає роботи, створені за його допомогою, як за свої. Такий процес сприяє погіршенню якості освіти, що у майбутньому формує безвідповідальність до важливих життєвих рішень, втрату критичного мислення, а також брак знань та досвіду в реальних життєвих випадках. Надмірне використання технологічних винаходів викликає залежність, тому в подальшому людина втрачає вміння самостійно думати без допомоги. Такий наслідок є небезпечним не тільки в освітній галузі, а й в суспільній сфері, адже з часом це спричинить зниження якості кваліфікацій майбутніх фахівців.

Отже, проблема полягає не в самому штучному інтелекті, а в культурі його використання. Саме відповідальність учня визначає, чи стане ШІ інструментом розвитку, чи способом уникнення мислення. У світі швидких відповідей головним викликом залишається не доступ до інформації, а здатність думати самостійно.

Клесун Ангеліна
Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т.Г.Шевченка

ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ ЗАМІСТЬ МИСЛЕННЯ: КРИЗА ДОБРОЧЕСНОСТІ У НАВЧАННІ

Поняття «академічна доброчесність» сьогодні набуває нового змісту. У суспільстві, де стрімко розвиваються цифрові технології та штучний інтелект, постає питання: чи не втрачає освіта свого людського виміру? Адже доступ до інформації став безмежним, а створювати тексті можливо без участі руки людства. Проте саме в таких умовах чесність у навчанні стає мірилом справжнього знання й ознакою внутрішньої зрілості здобувача освіти…

За час педагогічної практики в школі ми спостерігали, як учні часто-густо звертаються до всім відомого товариша «штучного інтелекту», аби виконати домашні завдання, написати твір або підготувати презентацію. Іноді це навіть не приховували, адже покоління «цифрових» дітей сприймає автоматизовану допомогу як частину навчального процесу. Проте така тенденція засвідчує глибшу проблему: освіта перестає бути процесом мислення, а перетворюється на технічну взаємодію з алгоритмами. Виклик, на який педагогічна спільнота має зреагувати негайно, розумно та відповідально.

Сучасна українська школа повинна не лише контролювати використання технологій, а й навчати учнів розрізняти: де межа між допомогою, натхненням і підміною власного інтелектуального зусилля. Ми переконані, що використання штучного інтелекту не обов’язково суперечить доброчесності – навпаки, воно може стати інструментом розвитку, якщо учні застосовують його для аналізу, творчих експериментів, а не для механічного отримання результату. Тому вважаю, що завдання нового покоління вчителів полягає в тому, щоб навчити дітей мислити з допомогою технологій, але не замість себе.

Очевидно, що сучасна освіта потребує реформування… Не в сенсі зміни якихось формальностей, а через переосмислення самої мети навчання. Система освіти вже не може ґрунтуватися лише на запам’ятовуванні та репродукуванні знань. Вона має бути відкритою, інтерактивною, мотивувальною. Сучасний вчитель – це наставник, який уміє пробудити цікавість, показати взаємозв’язки між знанням і життям, формувати культуру відповідального використання інформації, бо там, де відсутня внутрішня мотивація, навіть найкращі правила доброчесності втрачають свою дієвість.

У контексті доброчесності маємо не забувати наших класиків, які писали про це, наприклад, вислів Григорія Сковороди: «Не той дурний, хто не знає, а той, хто знати не хоче». Ця думка залишається актуальною й нині:

використання чужих ідей без осмислення – це не шлях до знання, а до його імітації. Тому, на мою думку, головна мета сучасного навчання – не відгородити молодь від технологій, а навчити користуватися ними етично, творчо та відповідально. Зрештою, технології не мислять замість нас – вони лише відображають рівень нашої свідомості.

На нашому факультеті значну увагу приділяють формуванню культури академічної доброчесності. Студенти беруть участь у тренінгах, семінарах і дискусіях, що допомагають усвідомлювати етичні засади навчання та наукової діяльності. Під час таких зустрічей ми обговорювали не лише юридичні аспекти плагіату, а й моральні дилеми сучасного студента: чому чесність у навчанні стає все складнішою, як протистояти спокусі «спростити» пізнання, яким чином зробити самостійність престижною.

Що ж до вчителя? Майбутній учитель української мови й літератури має бути прикладом доброчесності, адже саме слово формує моральний світ дитини. Через мову ми не лише навчаємо, а й виховуємо, плекаємо.

Отже, для мене кома в реченні «дотримуватися /не можна/ порушувати» стоїть лише після першого слова. Бути доброчесним – означає бути справжнім, освіченим, відповідальним, бо чесне слово назавжди залишиться найвищою цінністю освіти навіть у добу штучного інтелекту.

Кобиринка Соломія
Ліцей № 16 імені Юрія Дрогобича Дрогобицької міської ради Львівської області

ЦІНА ЛЕГКИХ ВІДПОВІДЕЙ

Сучасний світ змінюється швидше, ніж будь-коли в історії людства. Те, що ще кілька десятиліть тому здавалося фантастикою, сьогодні стало звичною реальністю. Людина більше не є єдиним носієм знань і навичок: поруч із нею з’явилися машини, здатні навчатися, аналізувати, створювати тексти, розв’язувати складні задачі. Штучний інтелект, автоматизація праці, цифрові технології поступово перебирають на себе функції, які ще зовсім недавно виконувала виключно людина. У цьому стрімкому й неоднозначному процесі особливого значення набуває те, що не можна замінити алгоритмами – людська свідомість, моральність і чесність.

Саме тому академічна доброчесність сьогодні перестає бути лише формальним правилом чи вимогою навчальних закладів. Вона стає внутрішньою опорою людини, фундаментом її особистості, здатної не загубитися у світі швидких відповідей і легких рішень. Це принцип, який

допомагає відрізняти справжні знання від їхньої імітації, працю від її видимості, власну думку - від запозиченої.

На перший погляд може здатися, що розвиток штучного інтелекту робить навчання простішим і доступнішим. Дійсно, будь-яку інформацію можна знайти за лічені секунди, будь-який текст - швидко згенерувати, будь-яке завдання - виконати, не заглиблюючись у його сутність. Здається, що це відкриває перед людиною безмежні можливості. Але разом із новими можливостями з'являються і нові небезпеки.

Коли знання перестають здобуватися власною працею, людина непомітно втрачає найцінніше - здатність мислити самостійно. Вона перестає ставити запитання, шукати відповіді, сумніватися, аналізувати. Вона звикає до готових рішень, до швидкого результату без зусиль. Так виникає небезпечна ілюзія успіху - видимість досягнень без їхнього справжнього змісту.

Академічна недоброчесність у цьому випадку стає не просто порушенням правил навчання. Вона перетворюється на внутрішню втрату, на непомітне руйнування особистості. Адже кожен списаний текст, кожна чужа думка, видана за власну, поступово формує звичку уникати відповідальності. Людина починає вірити, що можна досягати результату, не вкладаючи в нього себе.

Особливо гостро ця проблема відчутна серед молоді. Сучасні підлітки зростають у світі швидкого споживання інформації, де все доступне миттєво. Вони звикли до постійного потоку новин, коротких повідомлень, готових відповідей. Проте разом із легкістю доступу до знань з'являється інша небезпека - втрата внутрішньої мотивації.

Багато молодих людей не знають, ким хочуть стати, не бачать сенсу в навчанні, не усвідомлюють, що знання - це не просто оцінки, а основа їхнього майбутнього. Легкі способи досягнення результату створюють оманливе відчуття, що працювати над собою не потрібно. Але реальність швидко розвіює цю ілюзію. Людина, яка звикла до чужих відповідей, опиняється безпорадною перед справжніми життєвими викликами.

Водночас штучний інтелект сам по собі не є ворогом людини. Навпаки, він може стати потужним інструментом розвитку, джерелом нових можливостей, помічником у навчанні та дослідженнях. Проблема полягає не в технологіях, а в тому, як людина їх використовує. Якщо штучний інтелект допомагає зрозуміти, навчитися, розширити горизонти, то він стає союзником. Якщо ж він замінює мислення, зусилля і творчість він перетворюється на пастку.

Саме тут і розкривається справжній зміст академічної доброчесності. Це чесне розмежування між допомогою і підміною, між використанням технологій

і залежністю від них. Це здатність залишатися автором власних думок у світі, де все можна скопіювати.

На формування світогляду сучасної молоді значно впливає і війна. Діти та підлітки дорослішають у реальності тривог, втрат і невизначеності. Вони рано стикаються з болем, страхом і відповідальністю. Багато хто втратив відчуття стабільності, не має впевненості у завтрашньому дні. У таких умовах навчання іноді здається другорядним, а правила доброчесності – далекими від реальних проблем.

Проте саме вони допомагають формувати внутрішній стрижень. Чесність у навчанні стає символом сили, здатності не здаватися, не шукати легких шляхів, не втрачати себе навіть у найскладніших обставинах. Вона вчить відповідальності за власне майбутнє, яке неможливо побудувати на чужих знаннях або штучних результатах.

Академічна доброчесність - це не лише про тексти, оцінки чи перевірки на плагіат. Це про характер. Про здатність визнавати помилки і вчитися на них. Про внутрішню гідність людини, яка не дозволяє обманювати ні інших, ні себе. Це вибір бути чесним навіть тоді, коли ніхто не бачить. У світі, де машини можуть виконувати дедалі більше завдань, найцінішою рисою людини залишається її здатність мислити, відчувати, співпереживати, творити. Саме ці якості неможливо замінити алгоритмами. Вони формуються лише через власні зусилля, через чесне навчання, через відповідальність за результат.

Отже, академічна доброчесність сьогодні - це значно більше, ніж освітнє правило. Це внутрішній вибір людини не втратити себе у світі швидких відповідей і легких рішень. Це сміливість мислити самостійно, коли простіше скопіювати, працювати над собою, коли легше здатися, і залишатися людиною, коли навколо панує невизначеність війни та стрімких змін.

Коваленко Наталія
Сумський фаховий коледж будівництва та архітектури

ДОТРИМАННЯ ДОБРОЧЕСНОСТІ У НАВЧАННІ

Однією з найважливіших складових якісної освіти є академічна доброчесність. На мою думку, доброчесність у навчанні – це основа успішного

майбутнього кожного студента, адже вона формує справжні знання, відповідальність і повагу до себе та інших. Саме тому її потрібно обов’язково дотримуватися і не можна порушувати.

Зараз учні та студенти мають доступ до великої кількості інформації завдяки Інтернету, електронним книгам і сучасним технологіям. З одного боку, це значно полегшує навчання, але з іншого – створює певні труднощі та спокуси. Наприклад, іноді виникає бажання скористатися чужою роботою, списати під час контрольної чи самостійної або знайти готову відповідь замість того, щоб виконати завдання самостійно. Проте такі дії не допомагають отримати справжні знання, а лише створюють ілюзію успіху. Як студент другого курсу, я вже переконалася, що тільки самостійна робота дозволяє краще зрозуміти матеріал.

Академічна доброчесність означає чесне виконання навчальних завдань, повагу до праці викладачів, а також відповідальне ставлення до результатів своєї роботи. Це не лише відмова від списування чи використання чужих матеріалів без дозволу, а й готовність самостійно шукати відповіді, аналізувати інформацію та робити власні висновки. Такий підхід допомагає розвивати самостійність і впевненість у своїх силах.

Особливо важливим є питання доброчесності під час виконання письмових робіт, тестів і практичних завдань. Інколи студенти можуть думати, що невелике порушення правил не має великого значення. Але навіть незначне списування поступово формує звичку уникати відповідальності. У майбутньому це може негативно вплинути не лише на навчання, а й на професійну діяльність. Адже справжній спеціаліст повинен бути чесним, відповідальним і компетентним.

На мою думку, дуже важливо розуміти, що академічна доброчесність – це не тільки вимога навчального закладу, а й особистий вибір кожного учня чи студента. Саме від цього вибору залежить рівень знань, професійна підготовка та довіра до майбутнього фахівця. Якщо студент звикає працювати чесно під час навчання, він зможе дотримуватися цих принципів і в майбутній роботі. Коли всі студенти виконують завдання самостійно, оцінювання стає об’єктивним і чесним. Це мотивує працювати краще, розвиватися та досягати результатів власною працею. У такому середовищі формується взаємна повага між студентами та викладачами, що позитивно впливає на якість освіти загалом.

Потрібно зрозуміти, що справжні знання неможливо отримати без власних зусиль. Самостійна робота допомагає краще зрозуміти навчальний матеріал, навчитися аналізувати інформацію та приймати рішення. Це особливо важливо для майбутньої професійної діяльності, адже від рівня підготовки залежить не тільки особистий успіх, а й користь для суспільства.

Важливим є вплив академічної доброчесності на розвиток особистості студента. Вона допомагає сформувати якості такі, як дисциплінованість,

відповідальність, наполегливість і чесність. Саме ці риси є основою професійного успіху та життєвих досягнень. Людина, яка звикла діяти чесно під час навчання, зможе застосовувати ці принципи в різних сферах життя.

Отже, академічна доброчесність є важливою складовою сучасної освіти та професійного становлення особистості. Вона формує справжні знання, виховує відповідальність та самостійність. На мою думку, доброчесності потрібно обов'язково дотримуватися, адже її не можна порушувати, якщо прагнеш стати освіченою, відповідальною та успішною людиною в майбутньому.

Ковальова Єлізавета
Сумський фаховий коледж будівництва та архітектури

ACADEMIC INTEGRITY: ETHICS, PRACTICE, VALUES

For me, academic integrity is not merely a set of legal requirements, but a fundamental moral code upon which quality education and science are built. According to the legislation of Ukraine, it is a set of ethical principles and legally defined rules that must be followed by all participants in the educational process– from pupils and students to teachers and researchers–to ensure trust in learning outcomes and creative achievements. It is the conscious adherence to values that make scientific inquiry honest and a diploma a meaningful proof of genuine knowledge.

At the core of my understanding of integrity are six fundamental values defined by the International Center for Academic Integrity: honesty, trust, fairness, respect, responsibility, and courage.

1. **Honesty** implies truthfulness with oneself and others, and providing reliable information about the methods and results of one's own research.

2. **Trust** arises when members of the academic community are confident that everyone's work has been obtained honestly.

3. **Fairness** means impartial treatment of all participants, transparent assessment criteria, and the absence of discrimination or privilege.

4. **Respect** for the ideas and work of others is the foundation of intellectual development; it is demonstrated through proper citation and acknowledgment of predecessors.

5. **Responsibility** is the willingness to be accountable for the quality of one's work and to oppose any violations.

6. **Courage** is shown in the ability to act with integrity even under pressure or in the absence of external control.

The integrity of a researcher's behavior includes several key aspects: independence, originality, and reliability. Independent work involves personal understanding of the problem and critical analysis of sources. Every academic task should be the result of an individual's effort rather than external assistance or copying. Conducting new research implies that a scholar aims to obtain results that do not duplicate previously published work. Any scientific work should be based on the ideas of predecessors, but not mechanically replicate them. A responsible attitude toward reliability requires that a researcher uses up-to-date, verified data without distorting facts to fit desired conclusions.

It is important for me to distinguish between different forms of academic misconduct in order to avoid them in my own work. The main violations include:

Academic plagiarism: presenting someone else's results or texts as one's own without proper citation. This may include "Copy & Paste" (verbatim copying), "Shake & Paste" (mixing fragments from different texts), translation from another language, or borrowing ideas without referencing the author;

Self-plagiarism: reusing one's own previously published results as new without proper acknowledgment;

Fabrication and falsification: inventing non-existent data or deliberately altering existing research results;

Cheating: completing tasks using unauthorized sources of information or technical means;

Deception and bribery: providing knowingly false information about academic activities or offering benefits to gain unfair advantages.

I understand that the root cause of plagiarism is often a lack of self-respect and an attempt to conceal one's inability to create. Plagiarism is a trap that a person sets primarily for themselves, devaluing their own efforts and development.

In the modern world, academic integrity is gaining new dimensions due to technological advancement. The use of generative artificial intelligence systems, such as ChatGPT, creates risks of misattributed authorship. According to new regulatory initiatives, presenting program-generated text as one's own without proper acknowledgment is considered academic plagiarism. Authorship cannot be attributed to a program; therefore, a person must clearly distinguish between their own ideas and generated content, specifying the method of its creation.

To combat violations, specialized services such as Unicheck, StrikePlagiarism, eTXT Antiplagiarism, and others are actively used. However, it should be remembered that automated checking is only a tool for detecting similarities, and the

final conclusion regarding plagiarism always remains with a human expert or reviewer.

Academic integrity is supported by internal control systems within educational institutions. This includes the creation of honor codes, integrity support groups, and awareness-raising activities. Libraries also play an important role, becoming centers for teaching citation culture and academic writing.

Violations of these principles entail serious academic responsibility: from retaking a course to loss of scholarships, expulsion, or revocation of academic degrees and titles. However, I believe that strict sanctions are not an end in themselves. The goal is to foster a culture in which integrity is a natural and the only acceptable choice.

In conclusion, I would emphasize that academic integrity for me is a manifestation of personal culture and professional ethics. It is the understanding that true education lies in acquiring competencies rather than accumulating certificates. Only through honest work, respect for intellectual property, and responsibility for research results can we build a society based on trust and ensure the global competitiveness of Ukrainian science.

REFERENCES

1. *Academic Integrity: Regulatory Framework and Principles*. Khmelnytskyi: National Academy of the State Border Guard Service of Ukraine named after Bohdan Khmelnytskyi.

2. Luparenko, L. A. Tools for detecting plagiarism in scientific works: analysis of software solutions. *Information Technologies and Learning Tools*. 2014. Vol. 40, No. 2. URL: http://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/1050/771

3. Komlyk, N. I., Mykhaskova, M. A., Krasylnykova, I. V. Academic integrity in the context of using ChatGPT and other generative AI systems in students' research. *Pedagogical Academy*: *Scientific Notes*. 2026. No. 28. DOI: https://doi.org/10.5281/zenodo.18870992

4. Shtefan, A. Ensuring academic integrity in scientific activity from the perspective of copyright law. *Scientific Notes of NaUKMA*. Legal Sciences. 2025. Vol. 15, pp. 155–164. DOI: 10.18523/2617-2607.2025.15.155-164

5. *On Academic Integrity*: Draft Law of Ukraine dated 08.01.2024 No. 10392. URL: https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/43481

Колеганов Іван
Сумський фаховий коледж будівництва та архітектури

ДОБРОЧЕСНІСТЬ У НАВЧАННІ: ДОТРИМУВАТИСЯ, НЕ МОЖНА ПОРУШУВАТИ

На мою думку, доброчесність у навчанні – це одна з найважливіших речей, хоча багато хто не завжди це розуміє. У школі чи коледжі часто можна побачити, як учні списують, користуються чужими відповідями або просто копіюють тексти з інтернету. Здається, що це простий спосіб отримати хорошу оцінку без зайвих зусиль. Але якщо задуматися, то це більше шкодить, ніж допомагає.

Коли людина не виконує завдання самостійно, вона не отримує потрібних знань. Навчання потрібне не тільки для того, щоб отримати оцінку або диплом. Воно потрібне для того, щоб розвиватися, аналізувати і вирішувати різні задачі. Якщо постійно списувати, то ці навички просто не формуються. У результаті людина може отримати документ про освіту, але реально нічого не знати.

Особливо це стає проблемою, коли справа доходить до реального життя. Наприклад, якщо людина обрала якусь професію, то їй доведеться працювати самостійно. І якщо вона звикла лише копіювати, їй буде дуже важко. Це може призвести до помилок, які іноді можуть мати серйозні наслідки. Тому краще ще під час навчання звикати робити все самому.

Також доброчесність – це про відповідальність. Коли людина чесно виконує завдання, вона розуміє, що результат залежить тільки від неї. Це формує характер і вчить не перекладати відповідальність на інших. Якщо ж звикнути обманювати, то така поведінка може залишитися і в дорослому житті.

Ще один важливий момент – це довіра. У навчанні є певна довіра між учнем і викладачем. Викладач очікує, що учень виконує роботу сам. Якщо ця довіра порушується, то навчальний процес стає менш ефективним. Крім того, якщо багато людей починають обманювати, це впливає на всю систему освіти.

Часто учні виправдовують списування тим, що предмет дуже складний, нецікавий або «не знадобиться в житті». Але це не зовсім правильний підхід. Навіть якщо предмет не подобається, це не означає, що можна порушувати правила. Чесність не повинна залежати від настрою або складності завдання.

Крім цього, важливо поважати працю інших. Коли ми копіюємо текст або відповіді, ми фактично привласнюємо результат роботи іншої людини. Це неправильно. Кожен повинен виконувати свою роботу самостійно. Якщо використовуються якісь джерела, то про це потрібно чесно зазначати.

У сучасному світі цінуються люди, які можуть мислити самостійно. Просто знати інформацію вже недостатньо, адже її завжди можна знайти. Важливіше – вміти її зрозуміти і використати. Саме це і дає чесне навчання. Воно допомагає розвивати логіку, уважність і вміння приймати рішення.

Також доброчесність допомагає людині відчувати себе впевненим. Коли ти знаєш, що зробив роботу сам, ти розумієш, що дійсно щось вмієш. Це дає більше мотивації вчитися далі. А якщо оцінка отримана нечесно, то вона не приносить такого ж відчуття.

Я вважаю, що доброчесність у навчанні – це основа майбутнього. Можливо, іноді чесно виконувати завдання складніше і довше, але це приносить реальну користь. Знання, отримані самостійно, залишаються з людиною надовго і допомагають у житті.

Отже, краще з самого початку звикати вчитися чесно. Це допоможе не тільки добре закінчити навчання, а й стати відповідальною та самостійною людиною. Тому, на мою думку, доброчесності потрібно дотримуватися і не порушувати її.

Колодка Мілана
Сумський фаховий коледж будівництва та архітектури

ДОБРОЧЕСНІСТЬ У НАВЧАННІ: ДОТРИМУВАТИСЯ / НЕ МОЖНА / ПОРУШУВАТИ

У сучасному освітньому дискурсі проблема академічної доброчесності набуває не лише нормативного, а й глибоко світоглядного значення. Розташування коми у формулі «дотримуватися / не можна / порушувати» перестає бути лише пунктуаційною вправою - воно трансформується у метафору ціннісного вибору, який визначає якість освітнього процесу, характер інтелектуальної культури та перспективи формування компетентного суб'єкта знання. Таким чином, академічна доброчесність постає не як формальна вимога чи адміністративний регламент, а як складний етичний конструкт, що інтегрує норми, принципи, практики та внутрішні переконання учасників освітнього середовища.

Передусім необхідно концептуалізувати саму категорію «доброчесність» у навчанні. У вузькому розумінні вона редукується до уникнення плагіату, фабрикації даних чи списування. Однак такий редукціонізм не дозволяє охопити всю багатовимірність явища. У широкому сенсі доброчесність – це сукупність когнітивно-етичних установок, що регулюють процес здобуття,

інтерпретації та репрезентації знання. Вона передбачає інтелектуальну чесність, відповідальність за результати власної діяльності, повагу до авторства та відкритість до критичної рефлексії. У цьому контексті доброчесність функціонує як своєрідний «епістемологічний фільтр», який забезпечує валідність і достовірність освітнього продукту.

Водночас, сучасні трансформації освітнього простору - цифровізація, масовізація, інтенсифікація навчального процесу - створюють низку викликів, що ускладнюють дотримання принципів доброчесності. Зокрема, доступність інформаційних ресурсів, автоматизація текстогенерації та поширення алгоритмічних інструментів стимулюють спокусу до несанкціонованого запозичення чи поверхневого відтворення знань. У таких умовах межа між допустимим використанням допоміжних засобів і порушенням академічних стандартів стає дедалі розмитішою. Це актуалізує потребу у формуванні не лише формальних навичок цитування чи оформлення джерел, але й глибшого розуміння етичної природи інтелектуальної праці.

Особливої уваги потребує феномен «інституційної толерантності» до порушень академічної доброчесності, який не обмежується лише формальним підходом до перевірки робіт або вибірковістю застосування санкцій, а репрезентує значно глибший і системно вкорінений дефект функціонування освітнього середовища. Йдеться про латентну нормалізацію відхилень, коли порушення - від незначного некоректного цитування до масштабного плагіату - поступово перестають сприйматися як девіація, а натомість інтегруються у «мовчазно допустиму» практику. Такий стан речей формує специфічну культуру подвійних стандартів, у межах якої декларовані принципи доброчесності існують паралельно з неформальними правилами їх обходу. Інституція, яка демонструє вибіркову чутливість до порушень, фактично транслює сигнал про умовність норм, підриваючи саму ідею їх універсальності та обов’язковості.

У цьому контексті особливо небезпечним є ефект «ерозії довіри», що виникає як серед здобувачів освіти, так і серед викладачів. Коли чесна інтелектуальна праця не отримує належного визнання, а порушення залишаються безкарними або мінімально санкціонованими, формується демотиваційний фон, який стимулює адаптацію до зниженої етичної планки. Інакше кажучи, доброчесність перестає бути раціональною стратегією поведінки. У такій ситуації навіть ті суб’єкти, які первинно орієнтовані на дотримання норм, можуть поступово інтегруватися в практики не доброчесності як у «нову норму», що забезпечує конкурентну рівновагу. Таким чином, інституційна толерантність виконує функцію каталізатора, який трансформує поодинокі порушення у масове явище.

Крім того, варто враховувати, що формалізація процедур контролю без належного змістового наповнення створює ілюзію регуляції. Використання антиплагіатних систем, стандартизація вимог до оформлення чи декларативні кодекси честі, за відсутності реальної ціннісної інтеграції, можуть функціонувати як симулятивні інструменти, що легітимізують видимість дотримання доброчесності. У такій моделі контроль набуває характеру технічної операції, а не етичної практики, що зводить складний феномен доброчесності до механічного виконання формальних критеріїв.

Саме тому теза про неможливість ефективної імплементації доброчесності виключно через репресивні механізми потребує додаткового обґрунтування. Репресія, у вигляді санкцій чи дисциплінарних заходів, має обмежений регулятивний потенціал, оскільки апелює до зовнішнього контролю, а не до внутрішньої мотивації. Без процесу інтеріоризації - тобто глибинного засвоєння цінностей чесності, відповідальності та поваги до інтелектуальної власності - будь-які санкції залишаються ситуативними стримувальними факторами, які легко обходяться в умовах низької ймовірності викриття. Натомість лише інтеграція доброчесності у когнітивну та аксіологічну структуру особистості забезпечує її сталість як поведінкової стратегії.

Аргументуючи на користь безальтернативності дотримання академічної доброчесності, доцільно поглибити аналіз через категорію освітньої якості, розглядаючи її не як формальний показник успішності, а як комплексну характеристику відповідності результатів навчання заявленим цілям і суспільним очікуванням. Порушення принципів чесності у навчанні породжує феномен «епістемічної симуляції», коли зовнішні індикатори досягнень - оцінки, дипломи, сертифікати - втрачають кореляцію з реальним рівнем знань і компетентностей. У такій системі відбувається підміна сутності: замість формування здатності до аналізу, критичного мислення та творчого вирішення проблем відтворюється лише їх імітація.

Водночас, варто розглянути і контраргументацію, яка апелює до прагматичних обставин: високого навчального навантаження, дефіциту часу, психологічного тиску. У цьому ракурсі порушення доброчесності іноді інтерпретується як адаптивна стратегія виживання у надмірно вимогливому середовищі. Проте така позиція, хоча й зрозуміла з точки зору ситуативної раціональності, не витримує критики з огляду на стратегічні наслідки. Вона легітимізує практики, які підривають саму основу освітньої діяльності - прагнення до істини та саморозвитку.

З огляду на зазначене, доцільно перейти до формалізації критеріїв академічної доброчесності. Серед ключових можна виокремити: автентичність

(оригінальність результату), прозорість (чітке зазначення джерел і методів), відповідальність (усвідомлення наслідків власних дій), та рефлективність (здатність до критичного аналізу власної роботи). Технічні вимоги, у свою чергу, включають дотримання стандартів цитування, коректне використання інформаційних ресурсів, а також відповідність формальним параметрам оформлення тексту. Однак важливо підкреслити, що технічна коректність без етичної складової є недостатньою: вона може маскувати змістову порожнечу або маніпулятивні практики.

У контексті номінацій і форматів академічного письма текстове есе виступає особливо показовим жанром, оскільки поєднує аналітичність і суб'єктивність. Воно вимагає не лише репродукції знань, але й їх інтерпретації, аргументації та критичної оцінки. Саме в есе проявляється здатність автора до самостійного мислення - ключового індикатора доброчесності. Відтак, порушення принципів чесності в цьому жанрі є не просто технічним недоліком, а свідченням дефіциту інтелектуальної автономії.

Підсумовуючи, слід однозначно визначити місце коми у заголовній формулі: «дотримуватися, не можна порушувати». Така інтерпретація відображає не лише нормативну вимогу, але й аксіологічний імператив сучасної освіти. Академічна доброчесність є фундаментом, на якому будується довіра, якість і легітимність освітнього процесу. Її дотримання - це не обмеження, а умова справжньої інтелектуальної свободи, що відкриває можливість для автентичного пізнання та розвитку. У протилежному випадку освіта ризикує перетворитися на симулякр, де форма підмінює зміст, а знання - імітацію.

Колосова Марія
Комунальний заклад Сумської обласної ради
«Путивльський педагогічний фаховий коледж» імені С.В. Руднєва

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ЯК ФУНДАМЕНТ ЖИТТЄЗДАТНОСТІ «ОСВІТНЬОГО ВУЛИКА»

Академічна доброчесність часто сприймається як суворий перелік заборон: не списуй, не купуй курсові роботи, не використовуй штучний інтелект без належного зазначення авторства. Проте, якщо подивитися глибше, це не просто правила, а внутрішній моральний компас, який визначає професійну вартість людини та її право називатися фахівцем. Як майбутній

педагог, що готується працювати у сфері дошкільної освіти, я бачу пряму аналогію між чесністю в навчанні та гармонією в природних системах.

У бджільництві, яким я щиро захоплююся, існує феномен злагодженої роботи всієї спільноти заради спільного результату. Якщо хоча б одна ланка в цьому процесі почне діяти фальшиво або лише імітувати діяльність, постраждає весь вулик, а якість кінцевого продукту – меду – буде безнадійно зіпсована. Так само і в освітньому середовищі: кожен акт академічного шахрайства – це «неякісний мед», який знецінює диплом, реальні знання та репутацію закладу освіти. Дотримуватися принципів доброчесності – це, перш за все, поважати свій час, працю викладачів та майбутнє тих, кого ми будемо навчати.

Бджола не може перекласти свою працю на іншу, не може «списати» чи обійти закони природи – її внесок чесний і необхідний. Саме тому вулик функціонує як досконалий механізм, де кожна дія має цінність. Освітній процес також вимагає особистої відповідальності: лише власними зусиллями людина здобуває справжні знання, які стають основою її професійної майстерності.

Якщо замислитися, академічна недоброчесність схожа на фальсифікацію меду: зовні продукт може виглядати переконливо, але його сутність – порожня. Так і диплом, здобутий обманом, створює лише ілюзію компетентності. У критичний момент брак реальних знань обов’язково проявиться, особливо коли йдеться про відповідальність за розвиток дитини.

Освіта – це не лише накопичення фактів, а й виховання характеру. У студентські роки формується не просто спеціаліст, а особистість, здатна приймати рішення на основі моралі, відповідальності та поваги до істини. Саме тому доброчесність варто розглядати не як зовнішній контроль, а як внутрішню дисципліну, що визначає якість майбутнього суспільства.

Особливого значення питання доброчесності набуває в контексті дошкільної освіти. Вихователь – це перша доросла людина після батьків, яка формує світогляд дитини. Малюки вбирають моделі поведінки підсвідомо, спостерігаючи за дорослими. Якщо педагог у своєму професійному становленні дозволяв собі фальш, плагіат або обман, чи зможе він навчити дитину бути щирою та чесною? Академічна доброчесність студента сьогодні – це педагогічна етика вихователя завтра. Ми не просто складаємо іспити, ми закладаємо фундамент цінностей для наступного покоління.

У дошкільному віці дитина лише починає розрізняти добро і зло, правду і неправду, справедливість і обман. Саме тому вихователь має бути не тільки джерелом знань, а й живим прикладом моральності. Чесність педагога проявляється не лише у великих професійних рішеннях, а й у дрібницях: справедливій оцінці, відповідальному ставленні до обов’язків, щирості у спілкуванні.

Кожна дитина, мов маленька бджола, поступово вчиться взаємодіяти з колективом, будувати власний «вулик» соціальних зв'язків. І від того, які цінності закладе дорослий наставник, залежить, чи буде ця спільнота побудована на довірі. Саме тому академічна доброчесність педагога – це інвестиція не лише у власну кар'єру, а й у моральне здоров'я майбутнього суспільства.

Сьогодні, у вік стрімкого розвитку технологій та легкого доступу до будь-якої інформації, спокуса порушити правила стає як ніколи великою. Але чи можна вважати справжнім знанням те, що було просто скопійовано з мережі? На моє переконання, академічна етика – це не про страх перед перевіркою на антиплагіат чи іншими санкціями. Це про формування критичного й аналітичного мислення. Коли ми самостійно пишемо есе, проводимо педагогічні спостереження чи розробляємо плани занять для дошкільнят, ми будуємо свій власний інтелектуальний капітал, який неможливо вкрасти чи підробити.

Сучасні технології можуть бути як інструментом розвитку, так і пасткою для тих, хто шукає легких шляхів. Штучний інтелект, цифрові ресурси, онлайн-бібліотеки відкривають безмежні можливості, але водночас вимагають високого рівня свідомості. Справжня освіченість полягає не в механічному копіюванні інформації, а в умінні аналізувати, переосмислювати й творчо застосовувати її на практиці.

У цьому контексті доброчесність стає своєрідним фільтром якості: вона відокремлює знання, здобуті через зусилля, від інформаційного шуму, що не залишає глибокого сліду в особистості. Адже лише те, що пройшло через власне осмислення, стає частиною професійної ідентичності.

Важливо розуміти, що академічна культура дослідника починається не з наукових ступенів, а з чесно виконаної самостійної роботи. Кожен «позичений» абзац без посилання на автора – це втрачена можливість навчитися мислити самостійно. Для майбутнього фахівця дошкільної ланки це критично, адже робота з дітьми потребує креативності, гнучкості та здатності створювати власні унікальні методики виховання.

Культура доброчесності також формує довіру – одну з найцінніших суспільних валют. Заклад освіти, у якому панують чесність і відповідальність, стає простором, де народжуються не лише фахівці, а й громадяни, здатні змінювати країну на краще.

Отже, кома у вислові «дотримуватися не можна порушувати» для кожного має стояти лише після першого слова. Доброчесність – це вибір на користь справжності, який дозволяє нам стати справжніми професіоналами, здатними відновлювати та розвивати нашу країну.

Колташева Анна
Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т.Г.Шевченка

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ В ЕПОХУ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ: НОВІ ВИКЛИКИ ДЛЯ СТУДЕНТІВ

Академічна доброчесність – актуальне питанням сьогодення. Через швидкий розвиток інформаційних технологій та великої кількості загальнодоступних інтернет-джерел, постійного оновлення та розширення цифрових ресурсів питання плагіату набуває більшої гостроти.

Сучасні учні та студенти живуть у часи, коли вся інформація буквально знаходиться в кишені куртки чи штанів. Від великої бібліотеки знань їх відділяє лише екран смартфон, а межа між запозиченням думки до повного копіювання чи привласнення чужої інтелектуальної власності змазується. На це впливають сьогодні так звані тренди, де мільйони людей роблять одне й те ж саме, іноді навіть не знають справжнього контексту дій.

Плагіат, або доброчесність у науковому та студентському середовищі на мою думку, – це глибока прірва, що поглинає цілі покоління молоді. Причини, які закладають основу для студентської безвідповідальності, дуже різноманітні Перш за все, потрібно звернути увагу на таку тенденцію серед батьків більшості студентів, що головне отримати просто диплом, а не знання. Адже без листочка А4 ти не зможеш йти далі по життю, не отримаєш роботи , яка можливо тобі і не буде подобатись, але головне стабільність. Це змушує студентів сьогодення отримувати небажану освіту за інколи нецікавими для них спеціальностями. А всі ми розуміємо, що не потрібний матеріал краще та легше закинути в будь-який штучний інтелект та й мати вже готову роботу, яку на шістдесят балів якось та закриє практичне чи семінарське. В умовах великих вимог від батьків та конкуренції між однолітками, написання чи створення якоїсь роботи забирає час та вимагає певного рівня знань, а штучний інтелект чи інтернет джерела спрощують отримання бажаного.

Також потрібно не забувати й про те, що велика кількість людей просто не вміють правильно цитувати джерела чи знаходити та аргументувати. Важливим аспектом є також недостатній рівень навичок академічного письма. Ми маємо розуміти, що ця проблема йде зі шкільних років коли більшість учнів просто заучували матеріал, зовсім не усвідомлюючи суті. Якщо студент чи студентка ніколи не був сильний у написанні творчих робіт, а у шкільні роки мама чи тато з кращих міркувань створювали роботу за нього, то у більш дорослі роки він чи вона будуть змушені звернутись до копіювання вже існуючого тексту, адже ця безпорадність думки буде неосяжна.

Ми маємо розуміти, у який складний час ми живемо, і що кожна робота вимагає часу та сили, що у свою чергу перевіряє характер людини, його загартованість. В умовах сучасних викликів, коли навчання переважає в онлайн-форматі, питання доброчесності постійно порушується й хочеться зрозуміти, де та межа між допустимою допомогою штучного інтелекту та обманом. Адже матеріал який колись потребував годин на виконання можна отримати за кілька хвилин. Це перевага чи проблема, як думаєш про це ти ?

Кондратенко Наталя

ДНЗ «Охтирський центр ПТО» відокремлений навчальний підрозділ міста Тростянець

ФУНДАМЕНТ ЧЕСТІ: ЧОМУ Я ОБИРАЮ ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Ранок у майстерні завжди починається з тиші, яку хочеться поважати. Це та особлива мить, коли вогка прохолода бетону ще не змішалася з гамором робочого дня, а гострий, ледь солодкуватий пил свіжої цегли тонким шаром осідає на робочих столах. Для мене цей запах – не просто ознака виробничого приміщення. Це аромат можливостей. Кожного разу, коли я затягую пасок робочого комбінезона, я відчуваю, як разом із вузлом на шнурку затягується і моя внутрішня дисципліна. Це мій обладунок.

Будівництво – це мистецтво чесності. Тут неможливо збрехати, не поставивши під удар чиєсь життя. Навчання в нашій справі – це не накопичення сухих фактів, а щоденна перевірка на міцність, подібна до того, як ми перевіряємо якість випалу цегли. «Доброчесність у навчанні: дотримуватися / не можна / порушувати». Для стороннього спостерігача ця фраза – лише набір слів, що припадають пилом на дошці оголошень. Для мене ж це – вибір точки опори. Дотримуватися, не можна порушувати.

Уявіть собі майстра, який вирішив, що «і так зійде». Він стоїть перед стіною, де розчин виявився занадто рідким, а кут ледь помітно «завалився» всередину. Замість того, щоб розібрати кладку й почати спочатку, він приховує порожнечу в шві за товстим шаром чистової обробки. Заплющує очі на мікротріщину в балці, бо ліньки йти на склад за новою. Зовні все виглядає бездоганно: рівні ряди, червона глина виблискує під вечірнім сонцем, створюючи ілюзію надійності. Але всередині – порожнеча, заповнена страхом.

Зі списаними іспитами, купленими курсовими та вкраденими в мережі думками все відбувається точно так само. Можна вибудувати блискучий фасад успішного студента, наклеїти на нього золоті етикетки високих балів і дипломів з відзнакою. Але перший же реальний життєвий «землетрус» – серйозний

професійний виклик або кризова ситуація – перетворить цю картонну вежу на купу будівельного сміття. Списати – це все одно що додати забагато піску в цементний заміс. Спочатку працювати легше, суміш податлива, робота йде швидше. Але з роками такий фундамент неминуче викришиться під вагою відповідальності. Я не хочу бути «піщаною» людиною, чиє життя тримається на чесному слові. Я прагну бути монолітом.

Коли схиляюся над складним кресленням або намагаюся осягнути примхливу природу хімічних добавок у бетоні, я не просто здобуваю фах. Випалюю власну професійну гідність у горнилі зусиль. Мій викладач часто каже, що муляр – це людина, яка приборкує гравітацію. Звучить велично, але в цьому криється й сувора правда: як можна приборкати фундаментальні закони всесвіту, якщо ти не навчився приборкувати власну слабкість?

Кожного разу, коли під час заліку з'являється спокуса підглянути в шпаргалку, я згадую про «мовчазну цеглу». Вона не кричить про твою помилку одразу. Не виправляє твою неточність у ту ж мить, коли ти її припустився. Вона чекає. Мовчки накопичує напругу роками, десятиліттями, щоб одного разу нагадати світові про твою давню нечесність глибокою тріщиною в капітальній стіні або трагічним обвалом перекриття. Академічна доброчесність – це мій внутрішній висок. Важкий металевий конус на тонкій нитці, що завжди, за будь-яких умов, вказує на центр землі, на абсолютну правду, яку неможливо обманути жодними хитрощами.

Я часто думаю про тих, хто будував собори сотні років тому. У них не було лазерних рівнів чи комп'ютерних симуляцій. Наявні лише око, рука та непохитне почуття обов'язку перед вічністю. Вони знали: якщо ти вкрав знання сьогодні, завтра ти вкрадеш безпеку в того, хто ввійде в твій дім.

Якщо ти збив свій моральний орієнтир ще в юності, у стінах навчального закладу, то твоє подальше життя ніколи не буде прямим. Ти завжди будеш «під кутом» до істини, завжди будеш оглядатися, чи не помітив хтось твого дилетантства, завжди шукатимеш, чим залатати дірки у власній душі, які залишилися там замість міцних знань. Справжня майстерність не терпить суєти й підробок. Вона вимагає чистоти помислів так само, як біла цегла вимагає чистих рук.

Я обираю шлях чесного ремесла. Це не найлегший шлях. Це дорога довгих вечорів над підручниками, коли очі печуть від втоми, а формули здаються лабіринтами. Це шлях мозолів від кельми та ниючого болю в спині після зміни в майстерні. Але коли я повертаюся додому, моє серце залишається легким. Коли я нарешті завершу навчання й покладу першу власну цеглину в стіну справжнього, живого будинку, я буду впевнена в кожному міліметрі. За

моїми плечима не буде тіней обману чи примарних оцінок, за якими нічого не стоїть. Там буде досвід, здобутий у чесній боротьбі з власною невіглаством.

Моя професія – це не просто механічна кладка каменю за заданою схемою. Це створення простору, де люди будуть любити, ростити дітей і почуватися в безпеці. І я хочу, щоб цей простір був енергетично чистим. Моя життєва вертикаль непохитна, як стіна, зведена за всіма правилами мистецтва: дотримуватися правди, не можна порушувати честі. Тільки на такому фундаменті можна побудувати щось, що справді варте вічності. І тільки така людина, яка не зрадила себе в дрібницях навчання, зможе втримати небо на своїх професійних плечах.

Коробка Софія
Сумський державний університет

ІСПИТ НА ЧЕСНІСТЬ

Уявіть ситуацію: ви сидите на іспиті… напруга… усередині – серйозний виклик. Що виберете: спробувати покластися на свої знання чи скористатися шпаргалкою? Для багатьох студентів це питання не нове, і відповідь на нього не завжди така очевидна.

Важливо, щоб ми розуміли: доброчесність у навчанні – це не просто гарна характеристика, яку нав’язують викладачі, а спосіб забезпечити справедливість і навчити себе важливим життєвим урокам.

Доброчесність, якщо говорити простими словами, – це коли ми діємо чесно, без обману й підробок. У навчанні це виражається в тому, що ми дотримуємося правил і не намагаємося обійти систему.

Навіщо це потрібно?

Чому важливо не лише скласти іспит, а й зробити це без шахрайства?

По-перше, це чесність перед собою. Якби ми підглядали на екзамені або списували, ми б не мали впевненості у своїх знаннях. Замість того щоб вдосконалювати свої навички, ми лише тимчасово вирішуємо проблему, а потім стикаємося з реальністю: як розв’язати наступне складне завдання без того, щоб знову не порушувати правила? Наприклад, на практиці, якщо ми не навчилися користуватися програмою на комп’ютері, ми не зможемо успішно виконати завдання, навіть керуючись найкращими намірами.

По-друге, доброчесність – це повага до інших. Якщо ми списуємо або застосовуємо не чесні методи, ми порушуємо рівність перед іншими студентами, які вклали свою душу й час у навчання. Це також підриває довіру

до оцінок і результатів. Адже справжнє досягнення – це не тільки отримати високий бал, а й здобути знання, які нам дійсно будуть корисні в житті.

Важливо зазначити, що доброчесність також вчить нас долати труднощі. Пам'ятаю, як я на одному з перших іспитів дуже переживала через завдання, яке здавалося складним. І замість того, щоб шукати легкі шляхи, я спробувала зрозуміти матеріал, попросила допомоги у викладача та витратила додатковий час на підготовку. Так я зрозуміла, що навчання – це не лише про отримання оцінки, а й про процес розвитку. І навіть якщо ми часом не маємо успіху з першого разу, важливо залишатися чесними, адже це дає нам більше внутрішньої сили.

І хоча спокуса списати або використовувати чужі відповіді може бути великою, завжди варто пам'ятати: наші реальні досягнення – це те, що ми здобули самостійно. Урешті решт, якщо ми порушуємо принципи доброчесності, ми шкодимо не лише собі, а й своїм можливостям і майбутньому.

Тому дотримуватися доброчесності в навчанні – це шлях до справжнього розвитку. І нехай інколи важко, але це варто того. Чесність, як кажуть, завжди виграє, навіть якщо не одразу.

Косенко Тетяна

Комишанський ліцей Комишанської сільської ради Охтирського району Сумської області

НАВЧАННЯ БЕЗ ОБМАНУ – ШЛЯХ ДО СПРАВЖНЬОГО УСПІХУ

У сучасному світі, де темп життя постійно прискорюється, а конкуренція стає дедалі жорсткішою, успіх часто вимірюється оцінками, досягненнями та результатами. Проте не менш важливим є те, яким шляхом людина приходить до цих результатів. Чесність у навчанні – це основа, на якій будується не лише освіта, а й характер особистості. На мою думку, навчання без обману є найважливішою умовою для досягнення справжнього успіху в житті.

Кожна людина прагне, щоб їй довіряли, поважали та цінували її працю. Але цього неможливо досягти без відповідальності. Особливо тоді, коли йдеться про навчання, адже кожна виконана робота – це відображення не лише знань, а й особистих якостей. Іноді нам здається, що можна знайти легші шляхи: списати, скористатися підказкою або взяти чужу роботу, але такий підхід не дає головного – справжніх знань і впевненості у власних силах. Справжній успіх у навчанні можливий лише тоді, коли ми здобуваємо знання чесно, власною працею та наполегливістю. І саме тому, я вважаю, що навчання

– це процес трансформації людини. Коли ми розв’язуємо складну задачу самостійно, ми тренуємо не лише пам'ять, а й логіку, критичне мислення та витривалість. Наші знання – це інструмент: У реальному житті, особливо в критичних ситуаціях, роботодавець чи партнер чекатимуть від нас реальних навичок, а не папірця.

Так, обман у навчанні може здаватися легким виходом. У наш час іноді виникає спокуса полегшити собі завдання, виконати його не самостійно, а використати готові відповіді або результати інших. Це допомагає отримати кращу оцінку без значних зусиль, але такі досягнення є лише ілюзією. Вони не дають справжніх знань, не розвивають мислення і не готують до реальних життєвих викликів. Людина, яка звикає до обману, втрачає впевненість у власних силах, адже розуміє, що її успіх не є чесним.

Таким чином, навчання без обману вимагає наполегливості, терпіння та відповідального ставлення до власної роботи. Це складніший шлях, але саме він приносить нам справжні результати. Людина вчиться бути чесною перед собою, не боятися труднощів і помилок. Але помилки – це теж частина навчання, вони допомагають стати кращими та зрозуміти слабкі місця. Кожна самостійно виконана робота, кожна подолана складність робить нас сильнішими та впевненішими. Такі знання залишаються надовго і стають надійною основою для майбутнього.

Крім того, чесність у навчанні формує для нас важливі життєві цінності: повагу до себе та інших, відповідальність за власні вчинки, прагнення до саморозвитку. Самостійна робота допомагає краще зрозуміти власні можливості та інтереси. Звичайно впевненість у собі формується поступово, але кожне досягнення є результатом власних зусиль, і саме це мотивує розвиватися далі та ставити перед собою нові

Особливу роль відіграє участь у різноманітних інтелектуальних змаганнях і наукових заходах. Вони не лише поглиблюють знання, а й дають змогу застосувати їх на практиці, розвивають критичне мислення та вміння працювати інформацією. Саме в таких умовах стає зрозуміло, що справжній результат залежить від власної підготовки, адже людина яка звикла діяти чесно, здатна досягати успіху не лише в навчанні, а й у будь-якій сфері життя. Тому справжній успіх неможливий без чесності, навчання без обману – це не просто правило, а свідомий вибір кожного.

Отже, навчання без обману є надійною основою для формування глибоких знань, стійких навичок і сильного характеру. Лише самостійна праця, наполегливість і відповідальне ставлення до власного розвитку дають можливість досягати вагомих результатів, які мають справжню цінність. Тимчасові полегшення не здатні замінити досвід, що здобувається через

зусилля, помилки та їх подолання. Саме в процесі чесного навчання людина вчиться мислити, аналізувати, приймати рішення й нести відповідальність за свій вибір. Усе це стає міцним фундаментом для подальших життєвих звершень і самореалізації. Тому шлях сумлінної праці та чесності є надійнішим способом досягти значущих досягнень і впевнено будувати власне майбутнє.

Костюк Наталія
Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка

АРХІТЕКТУРА ВЛАСНОГО «Я»: ЧОМУ АКАДЕМІЙНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ Є ФУНДАМЕНТОМ ВІЛЬНОЇ ЛЮДИНИ

Коли говорять про чесність у навчанні, найчастіше зупиняються на плагіаті, списуванні чи програмах зі штучним інтелектом. Проте справа не в інструментах – корінь глибше. Сам процес навчання нагадує спортивне тренування: не важливо скільки ти бачив по телевізору, як вправні спортсмени та спортсменки з легкістю виконують складний елемент, і от ти вже в ейфорії, бо впевнений, що з зможеш його повторити; важливі постійні тренування та дисципліна. Але за кожним успіхом та перемогою стоять години виснажливої праці над собою, над своїм тілом та розумом. Розв'язана без допомоги задача, оригінал замість скачаного з інтернету реферату, речення, написане своїми словами, – це кроки, що формують та тренують наш розум. Обираючи так званий «легкий шлях», людина просто пропускає свій розвиток.

Варто також розглянути доброчесність як чи не найголовніший елемент соціального капіталу. Сьогодні кожен може знайти чи не будь-яку інформацію на будь-яку тему й видати її за своє власне відкриття, подавши під «соусом» ШІ-редагування. Але не кожен пересічний може зробити відкриття у науці чи іншій сфері. Це провокує зниження довіри до спеціалістів різних сфер і підвищує цінність оригінальних робіт без використання штучного інтелекту. Ідентичну ситуацію можна спостерігати й у навчанні: замість того щоб думати самостійно, хтось може просто навчитися обходити правила. З часом такий підхід руйнує звичку напружено працювати над задачами. Мозок починає шукати найпростіший шлях замість справжнього розв'язання. Поволі людина вже не може тривалий час концентруватись на складних питаннях, а креативний спеціаліст з власними ідеями та напрацьованим механізмом дій стає ледь не на вагу золота. Дуже часто, ми керуємось виправданням: «Сьогодні надто втомлений», «сьогодні мав й так багато роботи» й як наслідок – «один раз

використаю ШІ, а далі сам», але ж всім відомо, що буде далі. Урешті-решт усе закінчується тим, що мислення стає поверхневим – наче існуєш за чужими готовими схемами.

Звісно, час, у якому ми живемо максимально не сприятливий для навчання й нормально життя в цілому, а обсяг завдань від цього ніяк не змінюється. Проте ми дотримуємося думки, що у такий спосіб ми не тільки здобуваємо знання, а й активно вчимося боротися з найбільшими перепонами, до того ж, цілком успішно. Не варто забувати, що кожен доброчесний студент у майбутньому стане відповідальним та компетентним спеціалістом. ШІ вже поступово заполоняє всі сфери нашого життя. Особливо це відчутно у соціальних мережах, які й до цього були не найнадійнішим джерелом інформації. Дедалі частіше, читаючи допис «перевіреного» блогера чи пересічної людини, ми маємо все більше й більше шансів побачити допис, написаний за допомогою штучного інтелекту. Маркерами викриття зазвичай стають розділові знаки, специфічне оформлення та «машинний» виклад думок, але найстрашніше не це. Чим більше подібного матеріалу, тим сильніше наше звикання й глобальніше розростається наша сліпота стосовно подібного контенту, а особливо сильно такий інформаційний простір впливає на дітей та підлітків, які швидко адаптуються під нові порядки й надто рано дізнаються про всі «принади» сервісів з розумним усезнаючим комп’ютером. Якщо зі списуванням та плагіатом все давно зрозуміло, то чи так само категорично треба ставитися до використання штучного інтелекту? Тут варто розуміти головне: ШІ – не тільки про списування, а й про допоміжний ресурс, що у тандемі з гострим розумом, талантом та навичками може стати дієвим помічником там, де це доречно.

Особливо гострим та болючим є питання творчості. Загалом, механізм розвитку культури та науки працює тільки тоді, коли з’являється щось нове. Плагіат для мистецтва є смертельною отрутою, а безкінечне переписування та інтерпретування старих сенсів, сюжетів та теорій не стане геніальним проривом. Завдяки академічній доброчесності, людина отримує так зване «право голосу». Навіть якщо це скромна, квола спроба з помилками – вона все одно має більше прав на існування чим повністю скопійована робота. Сучасне мистецтво часто послуговується штучним інтелектом у різних варіаціях, але левова частка з цього абсолютно не підходить під визначення мистецтва з різних причин. Наприклад, створена ШІ музика – це все матеріали, створені людиною, вписані у правильний промт, «згодовані» машині, й як квінтесенція подані слухачеві. Є й інша, позитивна сторона: за допомогою нашого «помічника» можна аналізувати й розбирати складні композиції, що значно полегшить музиканту підготовку до концерту, але й для цього необхідно мати

відповідну освіту. У світі, де людина змогла написати «Монну Лізу», виточити з мармуру «Давида», написати «Божественну комедію» та винайти автомобіль, на мою думку, немає місця для постійного плагіату. Бачивши всі ці прекрасні речі, чи не повинно бути надметою для кожного – створити чи стати дотичним до народження нового шедевру? Більшість талановитих людей часто боїться осуду чи навіть просто допуститися помилки, але в такому «причепуреному» ШІ світі, помилки є тим самим маркером справжньості. Є багато прикладів у мистецтві чи науці, коли помилка й стала тією особливістю, яка й робить цей продукт настільки цінним. Варто пам’ятати просту істину – на помилках вчаться, а списування та плагіат розбещує.

Наразі, ми вже маємо знецінення низки професій через швидкий розвиток штучного інтелекту. Але чи варто перейматися з приводу того, що цей «штучний розумник» знецінить людську працю повністю? На мою думку, це абсолютно неможливо. По-перше, кожен запит, який видає нам той чи той сервіс зі вбудованим ШІ, все одно необхідно перевіряти самотужки, наскільки б добре не був навчений комп’ютер, він все одно припускається помилок. По-друге, комп’ютер ніколи не зжалиться над кошеням, яке загубилося й не потурбується про нього. Він не складе слова у вірші самостійно й так щиро, як поет з розбитим серцем; ніколи не напише геніальну музичну композицію, яка стане символом епохи. Він ніколи не приготує смачну італійську піцу за автентичною технологією – трохи перетриману, просту; ніколи не замінить ніжні руки та турботливий погляд вихователя в садочку, які ти будеш пам’ятати до старості, й ніколи не стане хорошим харизматичним актором, під монологи якого, жінка у першому ряду промочить вщент сльозами свою шовкову хустинку з мереживом ручної роботи.

На останок, хочу сказати, що індивідуальність та доброчесність є найціннішим активом для нашої свободи. Вона полягає в незалежності від гаджетів чи конспектів, у вільному польоті думок та нашій креативності. Кожне виконане самотужки завдання є маленьким, але важливим кроком, що наближає нас до розвитку людського мислення, до розвитку науки та творчості, а чим більші та впевненіші ці кроки, тим швидше й упевненіше ми йдемо до розквіту людської цивілізації, тим більше ми дізнаємось про себе та навколиній світ, тим захищенішими ми стаємо перед незвіданим. Початок ери ШІ став таким собі відліком до уповільнення чи навіть припинення розвитку людського мислення. У тандемі з короткими яскравими відео в соціальних мережах, отримуємо гримучу суміш, що вже схожа на передмову до якогось антиутопічного науково-фантастичного фільму. Наша мета – не допустити такого розвитку подій.

Кошечкіна Олександра
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

ДОБРОЧЕСНІСТЬ У НАВЧАННІ: ДОТРИМУВАТИСЯ НЕ МОЖНА ПОРУШУВАТИ – ДЕ СТАВИТИ КОМУ?

«Дотримуватися не можна, порушувати»…
«Дотримуватися, не можна порушувати»…

Цікава фраза. Однак, якщо в ній немає коми, – чому вона звучить так правдиво? На мою думку, саме в такому вигляді вона залишає нам простір для вибору, сумнівів та внутрішнього діалогу. Кожен з нас, хто хоча б раз опинявся перед складним рішенням у навчанні, знає: ця кома ніколи не ставиться автоматично. Кожного разу нам доводиться визначати її відповідно ситуації самостійно.

Зазвичай, поняття доброчесності розуміють так: не списувати, не присвоювати чуже, не спотворювати інформацію, не брехати. Це звучить як набір сталих правил, які жодним чином неможна порушувати. Проте, справжня доброчесність значно глибша. Вона починається не з контролю чи страху, а з внутрішнього запитання до себе: «Чи зараз із собою я дотримуюсь чесності?»

Навчання в своєму ідеалі має бути процесом пізнання, розвитку, пошуку відповідей. І це потребує певних витрат часу і волі. Але реальна сучасність виглядає інакше – тотальний брак часу, через що у кожного в голові пульсує думка: «Чи все я встиг? Чи все я зробив?». Велика кількість завдань, дедлайни, стрес, постійний тиск результату – все це змушує учнів та студентів працювати не на знання, а на виконання. У таких умовах межа між «порушувати» і «встигнути» поступово розмиває поняття «дотримуватися». Порушення доброчесності вже перестає виглядати як щось неприйнятне – воно починає здаватися простим і швидким рішенням невідкладної проблеми.

І саме в цей момент виникає найскладніше питання: «Чи завжди порушення свідчить про небажання вчитися?». Чи, можливо, це є сигналом про втому, перенавантаження та/або відсутність підтримки?.. В момент коли здається, що ти не справляєшся, емоційно важко залишатися принциповим. Важко обрати чесність, коли навколо багато спокуси: тих, хто обирає легкий шлях.

Цей внутрішній конфлікт знайомий, якщо не всім, то багатьом із нас. З одного боку – розуміння важливості дотримання доброчесності. З іншого – страх не встигнути, отримати гірший результат, не виправдати очікування викладача, одногрупників, близьких. В цій напрузі люди залишаються сам на

сам із своїм вибором: без підказок, без гарантій. Інколи дуже страшно взяти на себе відповідальність за власне рішення.

Саме тому немає однозначної відповіді на питання «де ставити кому?». Адже справа не лише в правилах. Кома не є частиною тексту – вона є частиною вибору внутрішнього рішення. Вона з'являється кожен раз в той момент, коли людина визначає, що для неї важливіше: швидкий результат чи справжні знання, зовнішня оцінка чи залишитися чесним із собою.

Звичайно, порушення доброчесності може дати тимчасову вигоду. Це може допомогти уникнути труднощів або отримати бажаний бал. Водночас, з вигодою та тимчасовим полегшенням воно має непомітні на початку негативні наслідки: людина поступово втрачає довіру до власних знань, починає сумніватися в своїх можливостях та рішеннях і покладатися на сторонні думки. Тоді вже успіх перестає приносити відчуття задоволення, адже він не є власним. Ти ніби переміг проблему, але залишився у порожнечі, яка не заповнилася через відсутність власного результату.

Натомість дотримання доброчесності не завжди є легким шляхом. Він вимагає чималих зусиль, часу, іноді – сміливості визнати власні труднощі чи незнання. Але саме цей шлях дозволяє нам сформувати власні знання та впевненість у собі. Це не є миттєвим результатом – це є довготривалим процесом, який поступово будує міцну внутрішню опору особистості. Ту невидиму, але відчутну у поставі, спілкуванні, поведінці і, врешті-решт, успішності.

Так, можна обдурити систему, викладача та отримати оцінку. Але неможливо обдурити себе. Людина завжди буде знати, яким був її вибір. І саме це знання визначає ставлення до власних досягнень і до себе, як особистості.

Отже, де ж врешті-решт ставити кому? Можливо, правильніше буде запитати не «де», а «чому». Чому ми обираємо порушувати або дотриматися? Чому сумніваємося у виборі? І що для нас насправді означає чесність у навчанні?

Відповідь для кожного буде своя. Але справжня доброчесність починається не тоді, коли вибір було зроблено під тиском обставин, і не через страх покарання, а тоді, коли ми робимо це усвідомлено, – з повагою до себе та свого розвитку.

Навчання – це не лише про оцінки та результати. Це про формування особистості. І кожна поставлена «кома» стає невід'ємною частиною цього процесу.

Криворотенко Руслан
Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка

ДОБРОЧЕСНІСТЬ У НАВЧАННІ: ДОТРИМУВАТИСЯ, НЕ МОЖНА ПОРУШУВАТИ!

Термін доброчесність кожен розуміє по різному. Для когось він асоціюється просто з списуванням не вказуючи використаних джерел, комусь присвоєння чужих дослідів і висновків. Студентам та учням найчастіше академічна доброчесність сприймається, як привила які суворо потрібно дотримуватися, або формальні обмеження, що застосовуються лише на папері. Проте якщо замислитися глибше, це не заборони, а правила, які призводять до накопичення фундаментальних знань на яких буде базуватися професійна ідентичність майбутніх фахівців.

У назві даного есе не вказані розділові знаки у фразі дотримуватися / не можна / порушувати» кожен обирає щось своє і ставить їх самостійно. Вибір буде визначати в першу чергу не якість навчання, а етичний профіль майбутнього фахівця. Для того хто усвідомлює відповідальність майбутньої місії, цей вибір нескладний і безальтернативний: «дотримуватися, не можна порушувати».

Освітній простір переживає складну трансформацію. Миттєвий, безпроблемний доступ до різноманітної інформації, створив нові проблеми і спокуси, які надають отримати дуже швидко бажаний результат без належних інтелектуальних зусиль. Найбільша проблема сьогодення це погоня за високими балами, або формальними показниками успішності. Людина часто забувається про головну мету навчання – розвиток особистості та критичного мислення. Коли здобуття знань замінюється копіювання чиєїсь роботи, втрачається головна суть освіти. Академічна недоброчесність – це не тільки етична проблема, порушення авторського права, але й системна криза, яка підриває довіру!

На мій погляд, доброчесність повинна базуватися на п’яти цінностях: чесності, довірі, справедливості, повазі та відповідальності. Ці поняття не є абстрактними, вони повинні використовуватися щоденно у практиці..

Чесність повинна бути, в першу чергу, перед самим собою. Вона дозволяє адекватно оцінити власні сили та прогалини у знаннях. Довіра між викладачем і студентом створює безпечне середовище для наукового пошуку. Справедливість гарантує, що зусилля кожного будуть оцінені належним чином, а повага до чужої інтелектуальної праці є ознакою культурної та професійної зрілості. Коли ми копіюємо чужі думки, працю без посилання, ми обманюємо

не лише викладача, а й самих себе, створюючи ілюзію знань там, де насправді є лише навичка технічної маніпуляції текстом. Справжнє зростання відбувається лише в момент подолання труднощів, коли людина самостійно вдумливо опрацьовує якусь інформацію та формулює власні висновки.

Особливого значення академічна доброчесність набуває в контексті майбутньої педагогічної діяльності, оскільки вчитель є центральною фігурою у формуванні ціннісних орієнтирів молоді. Професія педагога не обмежується лише трансляцією знань чи методичним супроводом; вона є насамперед актом етичного лідерства. В освітньому процесі існує поняття «прихованого навчального плану» – це ті негласні норми та моделі поведінки, які учні засвоюють, спостерігаючи за дорослими. Якщо вчитель у своїй професійній діяльності чи щоденній практиці не дотримується чи ігнорує принципи інтелектуальної чесності, він поволі просуває недоброчесність у очах своїх вихованців.

Моральний авторитет вчителя не видається разом із дипломом; він щоденно формується через демонстрацію власних принципів та зусиль. Таким чином, академічна доброчесність студентів сьогодні – це запорука його професійної діяльночті завтра. Формування культури чесності в національній системі освіти починається не з нових контролюючих органів, а з особистої відповідальності кожного вчителя, який стає для своїх учнів еталоном інтелектуальної гідності. Порушення доброчесності часто криється в системному страху зробити якусь помилку.

Сучасна система оцінювання іноді створює умови, де високий бал стає важливішим за реальні навички. Це іноді підштовхує деяких студентів обирати бузпечніший та коротший шлях плагіату замість ризикованого шляху власного дослідження. Проте помилка в науці чи навчанні – це не катастрофа, а необхідний етап пізнання. Вміння визнати своє незнання у певній темі та готовність докласти зусиль для її вивчення – це ознака професійності. Академічна культура вимагає від нас мужності та наполеглевості бути собою, мати зусилля висловити власну думку і не боятися її, що вона може відрізнятися від загальноприйнятих шаблонів.

Виклики сучасності, такі як вимушене дистанційне навчання, значно підвишили ризики. Екран монітора створює відчуття дистанції та безкарності. Технічні засоби контролю, камери чи складні сервіси перевірки на анти плагіат не будуть ефективними, якщо внутрішній «етичний компас» особистості не налаштований правильно. Доброчесність – це свідома поведінка людини, що базується на внутрішніх моральних принципах, чесності, порядності та відповідальності. Це готовність діяти етично та прозоро, дотримуючись правил, навіть коли ніхто не бачить. Це внутрішня неможливість привласнити чуже, це

повага до свого часу та ресурсів .Важливо усвідомлювати роль академічного середовища у цьому процесі.

Сучасний заклад вищої освіти має трансформуватися у простір, де етичні стандарти є не просто регламентом, а живою частиною корпоративної культури. У такому середовищі інтелектуальні здобутки отримують справжню ціннісну вагу. Проте інституційна підтримка є лише основою, адже справжня відповідальність завжди персоналізована. Кожен самостійний крок у дослідженні та кожне виважене посилання – це свідома розбудова власної професійної репутації, яку неможливо імітувати.

Підсумовуючи, хочеться зазначити, що академічна доброчесність – це не перешкода, що обмежує творчу свободу, а міцний простір до справжнього успіху. Для майбутніх фахівців, які будуть працювати з молоддю, дотримання етичних норм є питанням професійної придатності. У виборі «дотримуватися чи порушувати» ми повинні бути непохитними. Саме з нашого вибору, чи бути чесним, починається фундамент загальнонаціональної доброчесності. Тільки так ми зможемо побудувати суспільство знань, де кожна ідея поцінована, а кожен професіонал заслуговує на беззаперечну довіру.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1.Про освіту : Закон України від 05 верес. 2017 р. № 2145-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19 (дата звернення 27.04.2026)

2.Омельчук С. Бути чесним в освіті та науці: експрес-курс з академічної доброчесності для здобувачів вищої освіти : посібник. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. 80 с.

3.Проєкт сприяння академічній доброчесності в Україні – SAIUP. URL: https://saiup.org.ua/resursy/

4.Основи академічного письма та доброчесності : навч. посіб. / за заг. ред. С. О. Шліхти. Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2020. 164 с.

Кривошапка Ксенія
КУССШ №7 імені Максима Савченка

ACADEMIC INTEGRITY: IMPORTANT OR NOT?

In recent years, technology has been developing rapidly, and this can be a problem. More and more students have started using artificial intelligence to do their assignments. First of all, integrity is an ethical principle. Of course, we cannot judge a person’s upbringing just because they did not take the test themselves. However, in

modern times, the importance of individuality and creativity has been lost. Earlier children used their minds more often and expressed it in their creative work. But today – it is a rare exception. Copying each other's work has become commonplace and is not considered illegal. And it is heartbreaking, to be honest. When a student copies an answer or uses someone else's ideas without understanding them, they are not just breaking a rule – they are losing a chance to grow. It is easy to find ready-made essays or answers online. However, easy does not always mean valuable. Real education cannot be downloaded. It is built step by step, through curiosity and personal effort. Anyone involved in education is expected to show honesty, objectivity, openness to new ideas, respect for others' personal space, and commitment to standing up for what is right. Overall, these qualities are beneficial for every person, not just those in this field. I have never understood whether people truly don't want to put all their knowledge and effort into their own creations. Don't they want to simply create something with their own hands? Isn't it interesting to reread it and feel proud of their own skills?

There is also a connection between independence and the way students approach their tasks. When a person relies on outside help too much, they may slowly lose confidence in their own abilities. Step by step, it becomes more difficult to start working without support, even on simple assignments. In contrast, those who try to deal with challenges on their own usually become more self-assured in their decisions and less afraid of difficulties.

At the same time, it would be unfair to say that copying has no advantages at all. Sometimes it can save time, especially when a student is under pressure or has too many tasks at once. It can also help to see how a good answer is structured and learn from it. In some cases, it may even reduce stress before important deadlines. However, these benefits are short term and do not replace real understanding. Academic integrity plays a key role in shaping a person's character. When students choose to be honest, they develop discipline and responsibility. These qualities are important not only in school but also in future careers. Employers value people who can think independently, solve problems, and take responsibility for their work. If a person gets used to copying, they may struggle later when they face real challenges without ready answers.

Another important aspect is trust. Education is built on trust between students and teachers. When this trust is broken, the whole system becomes weaker. Teachers cannot properly evaluate knowledge, and students lose motivation to learn. In such environment, grades become meaningless because they do not reflect real skills. It is also worth mentioning that effort is not always immediately visible. Sometimes the result does not reflect how much time and energy was invested. However, this does not mean that the work was useless. Skills develop gradually, and even if progress is

not obvious at first, it still exists. This idea helps to stay motivated and continue moving forward without looking for shortcuts.

It is also important to mention the role of modern technology. Artificial intelligence and the internet are not enemies. They can be powerful tools if used correctly. For example, they can help explain difficult topics, give examples, or inspire new ideas. The problem begins when students rely on them completely instead of thinking for themselves. Technology should support learning, not replace it.

It is also worth considering the long-term consequences of dishonesty. At school, copying may seem harmless, but habits formed at a young age often remains with a person. If someone becomes used to taking easy solutions, they may continue doing so in university or even at work. In professional life, this can lead to serious problems, because mistakes can affect other people. For example, in fields like medicine, engineering, or law, lack of real knowledge can have serious consequences. That is why developing honesty early is extremely important.

Moreover, academic integrity helps to build confidence. When a student completes a task independently, they understand that they are capable of achieving results on their own. This feeling cannot be replaced by copied work. Even small success become meaningful when they are earned honestly. While copying may reduce stress in the moment, it can also create anxiety. A student may worry about being caught or feel guilty about their actions. In contrast, honest work brings a sense of calm and confidence. There is no fear of being exposed, and results feel deserved. This emotional stability is an important part of a healthy learning experience.

In addition, creativity depends on efforts. Original ideas do not appear instantly. They require time, practice, and sometimes mistakes. If students avoid this process, they lose the opportunity to discover their own potential. Copying may seem easier, but it limits personal growth.

Finally, it is important to understand that everyone faces moments of doubt. There are situations when tasks seem too complicated or when there is not enough time. In such cases, the choice a student makes can define their attitude in the future. Choosing to try, even with uncertainty, often leads to better outcomes than avoiding responsibility.

To sum up, academic integrity is not just an abstract rule, but a fundamental value that shapes both education and personality. Although copying may offer small and temporary advantages, such as saving time or reducing stress, it cannot give real knowledge or satisfaction. Honest work develops critical thinking, responsibility, and independence, which are essential in the modern world. It also builds trust without which education loses its true meaning. In my opinion, the ability to create something on your own is one of the most valuable skills a person can have. It reflects effort,

courage, and a willingness and eagerness to grow. When we choose integrity, we choose progress, not only academic but also personal. True success is not measured by perfect grades achieved easily, but by the knowledge and experience gained through persistence. That is why academic integrity is not just important, it is necessary for anyone who wants to build a meaningful future and be proud of their own achievements. At the same time, it is worth noting that integrity also shapes the way a person sets their goals and measures progress. When results are achieved honestly, they reflect real abilities, which helps to better understand strengths and weaknesses. This awareness allows students to improve more effectively and make more informed decisions about their future path. In contrast, relying on dishonest methods can create a false sense of achievement that does not correspond to actual skills. Over time, this gap may become more noticeable and lead to difficulties when facing tasks that require genuine knowledge. Therefore, choosing honesty supports not only immediate learning, but also long-term personal development.

Кривушенко Катерина
Сумський фаховий коледж будівництва та архітектури

ДОРОГОЧЕСНЕ НАВЧАННЯ

Час, у якому ми живемо, - це суцільні виклики XXI століття – доби шалених наукових відкриттів та технічних інновацій. Я гадаю, що доба челенджів вагомо впливає на кожного. Слово «виклики» для нас, українців, це багато подій, які ми спостерігаємо зовні й переживаємо кожен індивідуально всередині, носимо в собі, у душі, у серці. Це час, коли ми міркуємо: «Чому це так?» «Чому це сталося з нами?» А відповідь проста: «Зовнішнє від нас не залежить, а от внутрішнє – це наш вибір, який показує, наскільки кожен є сміливим, дужим морально, а з таких складається нація величних і розумних».

Я студентка ІІІ курсу коледжу. Моє рідне місто - Суми, у якому я народилася, виросла, зараз живу й навчаюся. Позаду загальноосвітня та музична школи. Спортивна школа й коледж - мої життєві супутники. Уже декілька років я з моїми однокурсниками переживаємо разом трагічні події війни. Зовнішній ворог постійно тримає в напрузі. Але ми не боїмося нікого й нічого.

Але й внутрішній ворог – лінь – не спить. Побороти його – завдання не з простих. Кожного ранку сідаю за ноутбук. Навчання дає мені в цьому буремному житті справжній зміст, є мірилом знань по-справжньому. З іншої кімнати чується голос: «Летить!» Іду в безпечне місце й обмірковую завдання.

Чується вибух у місті….Знову повертаюсь до так необхідної мені зараз роботи - навчання. Концентруюся на діяльності, займаю руки й голову, працюю на майбутнє. Адже наші знання будуть так потрібні не тільки мені особисто, а й нашому рідному місту, області, Україні після війни. Хто працюватиме, як не ми?

Навчаюся добре. Я не рабиня оцінок, вони не є моєю першочерговою метою. Не завжди все виходить відразу, але оцінка, яку я здобуваю, моя, це - мої досягнення. І хай це буде спершу достатній рівень – матиму мету вдосконалюватися, виконати краще, але я обов'язково досягну високого. І хочу робити це чесно: вивчаю матеріал, опрацьовую тему теоретично, виконую практичні роботи з цього предмету освітньої програми правильно та вчасно, наскільки можу. Так, не ідеально, але сама.

Запам'яталися ще із часів моєї шкільної парти слова бабусі: «Лежачого хліба ніде нема!» Проте зараз вважаю їх дещо не актуальними. Дійсність кричить: усі користуються нейромережами, можливості ШІ безмежні, зеконом час, забери й здай викладачу зроблене «добрим безкоштовним помічником» за хвилину, ще й бездоганне й пречудове… «Легкий хліб», ще й безкоштовно… Спокуса скористатися наймовірна… Більшість навколо мене так і робить…Парадокс сучасності: той, хто сам виконує завдання, - біла ворона серед маси списувальників та користувачів. Ще й оцінки подекуди в чесних гірші: помиляються…От тут і є дилема: важке протистояння «внутрішньому ворогові» чи «легкий хліб». Робота над собою – найважче, справжній велетень той, хто переміг ворога в собі. А вибір щодо дотримання академічної доброчесності, як і будь-яка зовнішня перемога, наприклад у російсько-українській війні, має стратегію і тактику. Обрала собі такий алгоритм: усвідомити причини і наслідки. Перше значно легше й очевидніше: звільняється час від тривалого виконання завдань самостійно, якість робіт часто ідеальна, на формальний виклад теми, виконаний штучним інтелектом, можна заплющити очі, усі домашні та аудиторні роботи здані вчасно, оцінки високі, батьки задоволені, викладачі не скаржаться, освіта якось здобувається, курсові виконуються із фантастичною швидкістю. Аналізуючи плюси, усвідомлюю: усі вони тимчасові, часто прямо зараз потрібне «рятівне коло для потопельника». Не потопає той, хто вчився плавати, а не зображував процес плавання на суші. Зображати гарну студентку, а не бути нею – для мене це слабкий вибір. Негативні наслідки академічної недоброчесності найчастіше видно не одразу. Я розумію, що списування залишає великі прогалини в моїх знаннях. Отримаю диплом, але який вийде з мене спеціаліст? Звичайно, не надійний. Кому такий потрібний?

Навчання - це тренування клітин мозку. А тренування, як і спорт, приводить до певних результатів, перемог у змаганнях. Не буває переможців без довгих тренувань і поту, без втоми й витрат максимуму сил. Коли я добре знаю матеріал теми, мені не соромно спілкуватися з викладачами, отримувати відповіді на незрозумілі для мене запитання. Коли ти володієш знаннями, поважаєш сам себе та своїх наставників у навчанні, ти впевнена й вільна людина.

Навчання - це складна й кропітка робота, на сьогодні «помічників» у ній дуже багато. В еру інформації, алгоритмів, цифрового простору смартфон, ШІ – ідеальні асистенти. На жаль, для багато хто стає рабом цих засобів, видаючи за свої чужі думки, ідеї, обмежуючи свій простір мислення. Штучний інтелект може написати текст, створити картину. Але подумати: «Що ми з цього маємо», адже нейронки буксують розвиток наших розумових здібностей та практичних навичок.

Розвивати інтелект і поповнювати власні знання мені допомагає бібліотека. Подумаєте, що я це вигадую? Ні. У читальному залі я почуваю себе затишно й спокійно. Не люблю натовпів. Це таке особливе місце, де в нашому бурхливому світі можна зосередитися, подумати над проблемою, яка тебе хвилює, над темою, яку необхідно розкрити в курсовій роботі. У затишному читальному залі Сумської обласної універсальної наукової бібліотеки я познайомилася з матеріалами агрофірм Сумської області, про які раніше нічого не знала. Тему своєї курсової роботи я розкрила успішно саме за допомогою знань, отриманих у стінах бібліотеки. Написання цієї роботи дало мені можливість поповнити не тільки багаж економічних, а й історично-культурних відомостей про Сумщину. Шкода, що наразі книгозбірні порожні і недооцінені.

Навчання – велика щоденна праця. У наших силах полегшити її, не дотримуючись академічної доброчесності. Але ж і гарних майбутніх результатів такого полегшення чекати не варто: ми втрачаємо більше, ніж отримуємо, а по-перше, принижуємо себе як особистість і руйнуємо свою подальшу кар’єру. Пам’ятаю: зароблена копійка краща за крадений карбованець, а брехнею не збагатишся.

Крищук Ольга
Волинський національний університет імені Лесі Українки

ДОБРОЧЕСНІСТЬ У НАВЧАННІ

Питання доброчесності у навчальному процесі останнім часом набуло особливої актуальності. Академічна спільнота змінилась разом із навколишнім світом, стала технологічнішою, доступнішою, більш багатоспектовою. Так і відношення до навчання у здобувачів освіти в сьогоденні перемінилось. У своїй буденності ми слугуємося онлайн-ресурсами ледь не постійно, їх використання не визначає власної необізнаності та не ставить під сумнів інтелектуальний наробок, лиш допомагає незначною мірою, спрощує життя. Мені здається, саме таке «незначуще» відношення до константного стороннього консультування не аби як розмило межі того, що ми називаємо власною інтелектуальною працею. Загроза плагіату, зокрема з інтернет-джерел, нині не стільки навмисні ледащі, як необізнаність у межах використання сторонніх ресурсів. Якщо раніше, тому ж студентові, було належне: підібрати, знайти потрібну книгу, сублімувати з неї основні думки та виокремити жадану для запозичення інформацію, тепер це лише декілька несвідомих порухів пальцами – і чітка, структурована теза спливає у вікні. Чи то лінь, чи привичка, чи незастереженість, а плагіат в кінці-кінців залишиться плагіатом.

Відповідальність у виконанні академічних робіт у сьогоденні неминуче виросла, зокрема оригінальна її частина. Вже поступивши до навчального закладу, занурившись до акпдемічної спільноти, кожному неодмінно приходиться ставити перед собою виклик щодо дотримання доброчесності у процесі здобування освіти. Еталон виконання робіт та їх оцінювання передбачає чітке висловлення власної точки зору, логічності, точності, ясності та інше. Насправді, доволі банальний перелік, враховуючи мету – здобуток знань чи їх аналіз. Такі вимоги вже самі-собою підштовхують нас до розвитку ораторських та писемних навичок у правильному руслі. Закони доброчесності не обмежують, а направляють, заставляють бути обдумливими, підходити до розкриття теми детально, ставитись до оточуючих з повагою та неприпинно самовдосконалюватись. Водночас, жага до спрощення власного буття, напевне, не покидає, не дивлячись на вибір шляху та мислення. Незалежно від початкових намірів та бекграунду, повпливати на наші дії можуть насамперед непередбачувані обставини як от недостача часу, сумніви у своїх знаннях, необізнаність у правилах та відповідальності.

Хоча питання доброчесності у навчанні охоплює значно ширший обсяг понять, від несанкціонованої співпраці, до конфлікту інтересів, найбільше

бентежать мене конкретно проблеми плагіату та неправомірного використання інтелектуальної власності, по причині їх розповсюдженості та несерйозного відношення. Як уже зазначалося вище, сучасній людині скоріше притаманно несвідомо звертатися до сторонньої допомоги, аніж від неї відмовлятись. З появою у онлайн просторі штучного інтелекту, ця дилема ерудиції та деградації підсвітилась як ніколи раніше. ШІ-асистент пропонує нам інформацію у стислому, одноманітному вигляді, не зазначаючи ні авторства, ні витоків. Звісно, якщо особа не вкаже таких параметрів зарання, виділяючи конкретну мету, але знаючи основний напрям пошуку, чи є в цілому сенс у запиті такої інформації через чат-боти? Тепер стороннє консультування інтернет-ресурсами, що все ще зберігало видимість такої-собі бібліотеки, де кожен сайт все ще має автора, дослідження – патент, а думки – людську структурованість викладу, здається вельми непоганою системою. Загалом, використання ШІ у навчальному процесі та при написанні індивідуальних робіт не є забороненим, як і любу іншу інтелектуальну власність(хоча твердження власності щодо чат-ботів, які збирають інформацію зі сторонніх ресурсів, крім того не рідко пропонують неіснуючі, ненаукові сторінки я знаходжу доволі сумнівним), її головне записати до списку джерел та оформити належним чином. На мою скромну думку, така крихка границя між плагіатом та цитуванням є доволі неоднозначним дозволом, у контексті потенціального порушення академічної доброчесності після звикання до використання такого роду джерел.

Вочевидь, з розповсюдженням проблеми, безліч вищих навчальних закладів(якщо розглядати їх як основний осередок роботи академічної спільноти) були змушені ввести певні обмеження чи покарання по причині підтвердження порушення академічної доброчесності, визначені статею 42 Закону України «Про освіту». Санкції визначаються кожним закладом вищої освіти окремо, затверджуючись у відповідному кодексі. Такі положення стають не лише шляхом стримання недоброчесних намірів задля їх опанування, а й формують серед здобувачів освіти певну культуру відповідальності. Студенти вчаться уважніше ставитись до джерел інформації, опановують навички правильного цитування, а також формують усвідомлення власної ролі у створенні нових знань. Такі процеси підштовхують до розвитку критичного мислення, самодисципліни та поваги до інтелектуальної праці інших, що поступово стає невід’ємною частиною щоденної академічної практики.

Отже, проблема академічної недоброчесності, що стало спонукає до власної совісті, а нині й призводить до належної відповідальності за її порушення, неприпинно розвивається, як пропонуючи заохочення задля її протистоянню, так і покарання відповідних порушень. Тут кожен повинен перш за все керуватися власними намірами, якщо розуміння проблеми присутнє

поряд із установленими принципами, свідоме їх порушення – це лише доказ дисонансу щирих прагнень та неналежності теперешнього свого місця. І водночас, усвідомлення меж власної відповідальності стає своєрідним маяком у морі спокус та спрощень, що оточують сучасного студента. Бо лише через постійне напруження власного розуму, критичну увагу до джерел і тонке відчуття етики народжується справжня зрілість інтелекту. І коли ці принципи стають не зовнішнім приписом, а внутрішньою потребою, доброчесність перестає бути страхом покарання і перетворюється на стержень власного академічного буття.

Кульгова Вероніка
Сумський державний університет

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ: ТИША, З ЯКОЇ ПОЧИНАЄТЬСЯ ГОЛОС

Є тексти, що народжуються як світло. Спочатку вони ледь помітні, як ранкове світло крізь щілину штор. Потім стають чіткішими, набувають форми, дихання, ритму. Вони проходять через сумніви, численні правки, перечитування й моменти, коли здається, що жодне слово не є достатньо точним. Але саме так і з'являється справжній текст – не одразу, не легко, але чесно.

Є й інші тексти. Вони швидкі, впевнені, наче вже готові до публікації з першого рядка. Вони гладкі, правильно складені, інколи навіть вражають формою. Але в них часто бракує головного – внутрішнього досвіду, прожитості, власного голосу. Вони схожі на відлуння, яке звучить переконливо, але не має джерела.

Між цими двома типами текстів проходить межа академічної доброчесності. Вона не завжди помітна зовні, але її добре відчуває той, хто хоча б раз писав сам, без підказок і запозичень. Це межа між тим, що створено, і тим, що лише повторено.

Для студентки-журналістки ця межа особливо відчутна. Журналістика працює зі словом як з живим матеріалом. Слово тут не може бути випадковим або порожнім. Воно або передає реальність, або спотворює її. І тому кожне речення стає відповідальністю.

Академічна доброчесність у навчанні не починається з покарань чи заборон. Вона починається з внутрішнього вибору. З моменту, коли студент вирішує, що результат не важливіший за шлях. Що легке запозичення не

замінить складного, але власного пошуку. І що чесність з собою важливіша за швидкий успіх.

Інколи цей вибір непомітний. Він ховається у звичайних навчальних ситуаціях: коли потрібно написати реферат, підготувати матеріал, сформулювати думку. У ці моменти завжди є спокуса скоротити шлях. Але саме тут формується професійна зрілість.

У журналістиці це відчувається ще гостріше. Текст або має власну опору, або тримається на чужих конструкціях. Читач може не знати джерел, не бачити процесу створення, але він відчуває, чи говорить автор власним голосом. І якщо голос справжній, він завжди має вагу, навіть у простих реченнях.

Академічна доброчесність також про сміливість визнавати незнання. Це здається простим, але насправді вимагає внутрішньої зрілості. Легше створити ілюзію впевненості, ніж сказати, що певна тема ще потребує розуміння. Проте саме чесне «я ще вчуся» відкриває простір для справжнього зростання.

Навчання, побудоване на доброчесності, рідко буває швидким. Воно потребує часу, повторів, помилок і повернення до вже написаного. Іноді здається, що інші рухаються швидше. Але цей шлях формує не лише знання, а й здатність мислити самостійно. А це те, що не можна запозичити.

У світі, де інформація поширюється миттєво, академічна доброчесність стає внутрішнім орієнтиром. Вона не завжди помітна зовні, але визначає якість усього, що створюється. Вона нагадує, що не кожен швидкий результат є цінним, і не кожна правильна форма є правдою.

Зрештою, академічна доброчесність – це не лише про здобування освіти. Це про формування голосу, який не потребує підробки. Голосу, що з’являється поступово, іноді невпевнено, але стає все чіткішим, коли за ним стоїть власний досвід.

І коли цей голос нарешті звучить – у тексті, у слові, у думці – він уже не потребує запозичень. Бо він не повторює. Він говорить.

Лейка Данило
Сумський фаховий коледж будівництва та архітектури

ЧЕСНІСТЬ У НАВЧАННІ І ЇЇ ВПЛИВ НА МАЙБУТНЄ

Чи можу я назвати успішним шлях, якщо знання здобуті нечесним способом? Це питання сьогодні стає особливо важливим, адже сучасні технології дозволяють отримати будь-яку інформацію за секунду. Легко знайти готову відповідь в інтернеті або просто у когось списати , і через це багато

учнів і студентів починають сприймати списування та плагіат як норму. Проте така поведінка є шкідливою і небезпечною, адже академічна доброчесність – це не лише формальність, а основа якісної освіти, що формує особистість, розвиває критичне мислення та впливає на майбутнє людини.

По-перше, нечесність руйнує саму суть навчання. Освіта потрібна не лише для того, щоб отримувати оцінки, а для того, щоб розвивати свій розум ,навички аналізу та логіку. Коли студент постійно списує або користується чужими матеріалами, він створює лише ілюзію знань, не засвоюючи матеріал. Наприклад, можна отримати високу оцінку за готові відповіді з інтернету, але це не гарантує здатності пояснити тему або застосувати знання на практиці. З часом такі прогалини накопичуються, і вони можуть стати серйозною перешкодою для майбутньої професійної діяльності та особистого розвитку. Людина, яка звикла обходити правила, в майбутньому ризикує відчувати постійний дефіцит знань і впевненості у власних силах. По-друге, обман негативно впливає на моральний розвиток. Звичка до списування і хитрощів може перенестися і в інші сфери життя: у стосунки з людьми, у професійну діяльність, у вирішення особистих проблем і тому подібне. Це призводить до втрати довіри з боку оточення, виникнення конфліктів і складнощів у роботі. Натомість чесна праця формує відповідальність, впевненість у собі ,самодисципліну і терпіння. Людина, яка покладається на свої знання і докладає зусиль для їхнього здобуття, не боїться труднощів, готова вирішувати складні завдання і досягати цілей самостійно. Вона розуміє цінність власної праці і відчуває задоволення від досягнутих результатів. Ще один важлива річь – справедливість у навчальному середовищі. Якщо одні студенти працюють чесно, а інші користуються списуванням або плагіатом, виникає нерівність. Старанні учні можуть отримувати ті самі або навіть гірші оцінки, ніж ті, хто обирає легкий шлях, що демотивує і підриває довіру до системи освіти. Це створює відчуття несправедливості і знижує інтерес до навчання, а також формує у студентів переконання, що можна досягати успіху набагато легшими шляхами тобто обманом. Навпаки, коли всі дотримуються принципів доброчесності, формується чесне та прозоре середовище, де кожен має рівні можливості для розвитку та отримання знань. Крім того, варто враховувати довгострокові наслідки недоброчесної поведінки. У сучасному світі репутація відіграє ключову роль. Якщо стає відомо про плагіат або обман, це може серйозно вплинути на кар’єру, адже роботодавці цінують не лише знання, а й чесність, відповідальність, надійність і здатність приймати рішення у складних ситуаціях. Студенти, які дотримуються принципів доброчесності, викликають більше довіри і мають кращі перспективи для кар’єрного росту а ніж ті хто списують у інших. Також дотримання чесності формує позитивну репутацію

серед однокласників, друзів та колег, що сприяє створенню здорового та підтримуючого оточення. Важливо розуміти, що дотримання доброчесності вимагає зусиль і терпіння. Часто легше списати, ніж самостійно виконати завдання, особливо коли мова йде про складні предмети або великі обсяги роботи. Проте саме подолання труднощів допомагає розвиватися, формує навички самостійного мислення та вміння вирішувати нестандартні проблеми. Коли студент самостійно шукає інформацію, аналізує її та порівнює різні джерела і робить власні висновки, він не лише запам'ятовує матеріал, а й тренує критичне мислення, логіку та здатність приймати обґрунтовані рішення. Окрему роль у формуванні академічної доброчесності відіграють викладачі та навчальні заклади. Вони повинні створювати умови, в яких чесність буде цінуватися, а не лише каратися за порушення правил. Важливо пояснювати наслідки списування, плагіату та інших форм обману, мотивувати студентів на самостійне навчання, підтримувати їх у процесі здобуття знань і допомагати долати складності. Однак остаточний вибір завжди залишається за самою людиною: обрати легкий шлях і ризикувати майбутнім чи працювати чесно і набувати знання по-справжньому.

Таким чином, академічна доброчесність є основою якісної освіти і невід'ємною частиною формування особистості. Вона впливає на рівень знань, моральні цінності, репутацію та майбутнє людини. Порушення цих принципів може здатися легким і швидким шляхом до успіху, але насправді призводить до проблем у навчанні, особистісному розвитку та професійній діяльності. Саме тому дотримання чесності є необхідним, адже лише завдяки чесній праці можна здобути справжні знання, розвинути власні здібності і стати відповідальною, гідною людиною, здатною досягати успіху у житті та професійній сфері.

Лихошапка Анастасія
Глухівська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №6

ДОБРОЧЕСНІСТЬ У НАВЧАННІ: ДОТРИМУВАТИСЯ /НЕ МОЖНА/ПОРУШУВАТИ

«Доброчесність у навчанні: дотримуватися, не можна порушувати». Для багатьох це питання лише граматики, але для десятикласниці, яка стоїть на порозі дорослості, це вибір життєвого вектору. У світі, де панують високі технології та шалена конкуренція, академічна доброчесність стає не просто шкільним правилом, а фундаментом людської гідності.

Сьогодні ми живемо в епоху, яку називають «економікою знань». Проте парадокс полягає в тому, що ніколи ще не було так легко ці знання імітувати. Штучний інтелект, бази готових завдань, можливість замовити курсову - усе це створює ілюзію успіху без зусиль. Але як казав видатний український філософ Григорій Сковорода: «Чиста совість - найліпша подушка».

Коли ми обираємо шлях найменшого опору - списуємо або видаємо чужі думки за свої - ми насамперед обкрадаємо себе. Життєвий приклад очевидний: уявімо лікаря, який отримав диплом завдяки шпаргалкам. Чи захочемо ми довірити йому своє життя? Чи повіримо архітектору, який «купив» диплом? Нині Україна виборює своє право на цивілізоване майбутнє. Ми часто говоримо про необхідність боротьби з корупцією у вищих ешелонах влади, але забуваємо, що коріння цієї проблеми може закладатися ще за шкільною партою. Корупція починається не в міністерських кабінетах - вона починається там, де учень вперше купує оцінку або привласнює чужу думку, вважаючи це «нормою». Якщо ми хочемо жити в країні, де лікарі справді лікують, а інженери будують безпечні мости, ми маємо усвідомити: доброчесність у навчанні - це перший крок до професійної відповідальності. Це наш персональний соціальний контракт. Дотримуватися академічних стандартів сьогодні - означає гарантувати якість і чесність суспільства завтра. Академічна нечесність у школі - це «тренувальний майданчик» для майбутньої професійної некомпетентності.

Для сучасної української молоді питання доброчесності має ще один, глибший вимір. Ми прагнемо жити в європейській, процвітаючій державі, де панує верховенство права. Але неможливо збудувати чесне суспільство, якщо ми толеруємо академічне шахрайство. Як влучно зауважив американський письменник Марк Твен: «Завжди кажи правду, і тоді тобі не доведеться нічого запам’ятовувати». Ми часто вимагаємо чесності від політиків, забуваючи, що вони - колишні учні та студенти. Якщо ми сьогодні погоджуємося на плагіат, ми погоджуємося на корупцію завтра. Дотримання принципів доброчесності - це мій тихий, але надважливий внесок у національну безпеку та репутацію України у світі.

З власного досвіду знаю, як важко іноді встояти перед спокусою. Наприклад, під час дистанційного навчання, коли вчитель не бачить твого екрана, здається, що Google - твій найкращий друг. Проте я зрозуміла: справжнє задоволення приносить не «12» у журналі, а той момент «еврики», коли ти самостійно розібрався в теоремі чи написав власний аналіз поезії. Академічна доброчесність виховує резильєнтність - здатність долати труднощі. Вона вчить нас бути чесними гравцями. Як говорить народна мудрість: «Своїм розумом жити - багатство збирати». Кожна самостійно виконана робота - це

цеглинка в стіну моєї впевненості. Я знаю, що мої знання належать мені, і їх ніхто не зможе анулювати. Для мене доброчесність - це питання гідності. Це драйв від того, що ти самостійно розібрався у складній темі з літератури або вивів формулу в фізиці. Це повага до вчителя, який ділиться досвідом, і до однокласників, які працюють чесно. Випускний клас - це час іспитів та великої конкуренції. Тиск високих балів іноді затьмарює цінність знань. Але я переконана: справжній успіх неможливий без фундаменту чесності. Краще отримати чесну «вісімку», яка стимулює до розвитку, ніж фальшиву «дванадцятку», за якою - порожнеча.

Повертаючись до назви есе, я впевнено ставлю кому: «Дотримуватися, не можна порушувати». Для мене доброчесність - це свобода. Свобода бути собою, а не копією чиїхось думок. Свобода пишатися своїм атестатом без тіні сорому. Свобода бути частиною нової української еліти, для якої честь дорожча за рейтинг.

Я закінчую 10 клас у доленосні часи. І саме зараз ми маємо вирішити: ким ми будемо в цьому новому світі? Я обираю шлях чесної праці, бо переконана: лише на фундаменті доброчесності можна збудувати дім, який не зруйнують жодні вітри долі.

Лозинська Вікторія
Запорізький державний медико-фармацевтичний університет

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ЯК ОСНОВА СПРАВЖНІХ ЗНАНЬ

У наш час академічна доброчесність є предметом обговорення як у науковому середовищі, так і поза ним. Як наголошується у доповіді «The Fundamental Values of Academic Integrity» (2021), «академічна доброчесність полягає у дотриманні шести фундаментальних цінностей: чесності, довіри, справедливості, поваги, відповідальності та мужності» [1, с. 4].

Саме ці цінності знаходять своє відображення у студентській навчальній роботі. Якщо студент старанно навчається, він отримує більше, ніж просто оцінки. Він отримує досвід, розвиває мислення й відповідальність. Коли, наприклад, я роблю презентацію або звіт, то шукаю в Google і знаходжу необхідну інформацію, формуючи власну думку. Тож така робота повинна спонукати здобувача вищої освіти віддано займатися проблемою, щоб він навчився вирішувати її без сторонньої допомоги.

Академічна доброчесність в університеті означає, що студенти мають чесно вчитися мислити й робити висновки. Це можливість не лише не

списувати, не фальсифікувати результати, а й не привласнювати чужу роботу. Якщо студент використовує чужі ідеї на будь-якому етапі, то повинен вказати автора або джерело. Це вказує на самостійність і цінність чужої роботи.

У житті кожного студента є спокуса «легкого шляху». Наприклад, перед іспитом можна часто знайти готові відповіді або вдатися до інших хитрощів, щоб бути успішним. Спочатку це приваблює, але потім може мати сумні наслідки… Оскільки списування поступово вселяє впевненість в оцінках, а не в знаннях. Як наслідок, навчання перестає бути процесом розвитку особистості й стає процесом досягнення мети: оцінок.

Плагіат – це ще одна проблема сучасної освіти. Сьогодні є багато готових есе або коротких робіт, легко доступних завдяки мережі Інтернет. У більшості випадків здобувачі освіти копіюють чужу роботу і подають її як свою. Все…

Проте треба вчитися писати самостійно, оскільки вже сам процес допомагає людині отримати уявлення про проблему, доступні матеріали, чіткіше викласти думки, написати оригінальну роботу. Це може бути і не ідеальна робота, але авторська. Тому набагато краще самостійно написати, ніж просто копіювати текст та привласнювати його.

Іншою проблемою є повага до чужої роботи. Кожна книга, стаття або дослідження мають автора. За будь-яких обставин треба вказувати і зазначати інформацію, якої не знаємо. І це не просто набір фіксованих списків – списки використаних джерел. Це інструмент, що показує, як ми цінуємо працю інших і дотримуємося принципів чесності.

Є багато здобувачів, які насолоджуються навчанням і розуміють, що навчання – це гарна інвестиція в майбутнє. Самостійна робота, навіть з помилками, надзвичайно корисна, оскільки помилки допомагають студентам краще зрозуміти матеріал. Робити помилки – це неминуча частина освітнього процесу. Ми помиляємося, щоб навчитися певних речей, і через помилки набуваємо безцінного досвіду. Коли викладачі говорять, що навчання пов’язане з академічною доброчесністю, пропонуючи студентам долучитися до обговорення й даючи час на роздуми, стає зрозуміло, наскільки це важливо.

Отже, результати навчання слід оцінювати не лише за балами, а й за етикою здобувачів вищої освіти, їх відвідуванням та бажанням вчитися. Це сприяє формуванню культури та взаємоповаги. Водночас інноваційні технології створюють виклики: легкий доступ до інформації та готових відповідей може спонукати студентів користуватися чужою працею без аналізу. Тому важливим є уважне опрацювання джерел, правильне цитування та формулювання висновків. Навчання не зводиться лише до оцінок або дипломів – це розвиток самостійного мислення, прийняття рішень та відповідальність за вчинки та

поведінку. Академічна доброчесність забезпечує порядок та повагу до праці інших, формуючи справжнє освітнє середовище.

Академічна доброчесність – це більше, ніж те, **чого** ми вчимося, це те, **як** вчимося. Ми приймаємо рішення щодня: списувати або самостійно робити, реагувати на варіант, що вже існує, або йти своїм шляхом. Це про повагу, про рішення, прийняте усвідомлено. Людина, яка дотримується доброчесності, навчається чомусь важливому й цінному, що залишається впродовж життя, і це дозволяє їй впевнено рухатися вперед.

Cogitate ut vivas!

Список використаних джерел

1. *The Fundamental Values of Academic inegrity.* 3rd ed. International Center for Academic Integrity [ICAI], 2021. URL: www.academicintegrity.org/the-fundamental-values-of-academic-integrity

Локтюшина Катерина
КЗСОР «Шосткинське вище професійне училище»

ДОБРОЧЕСНІСТЬ У НАВЧАННІ: ДОТРИМУВАТИСЯ НЕ МОЖНА ПОРУШУВАТИ

У сучасному світі навчання відіграє дуже важливу роль у житті кожної людини. Саме в навчальному закладі ми отримуємо не лише знання, а й формуємо свій характер, вчимося відповідальності, чесності та поваги до інших. Однією з найважливіших цінностей у навчанні є доброчесність. Часто ми можемо почути фразу: «дотримуватися/ не можна/ порушувати». І кожен має сам вирішити, де поставити кому. На мою думку, правильно: ***дотримуватися, не можна порушувати***, адже доброчесність – це основа справжнього успіху.

Доброчесність у навчанні означає бути чесним під час виконання завдань, не списувати, не користуватися підказками там, де це заборонено, і не привласнювати чужі ідеї. Це також означає самостійно виконувати домашні завдання, контрольні роботи та проєкти. Звичайно, іноді буває складно виконати все самому, особливо коли завдання здаються важкими або часу мало. У такі моменти виникає спокуса списати або знайти готову відповідь в інтернеті. Але чи справді це допомагає?

На перший погляд, порушення доброчесності може здатися легким виходом. Студент швидко отримує відповідь, економить час і навіть може

отримати гарну оцінку. Проте насправді це лише ілюзія успіху. Адже знання, отримані нечесним шляхом, не залишаються в пам'яті. Коли настане час складати важливіші роботи або застосовувати знання в житті, стане зрозуміло, що справжніх умінь немає.

Крім того, нечесна поведінка шкодить самому студентові. Людина поступово звикає до обману і починає вважати це нормою. Це може вплинути не лише на навчання, а й на подальше життя. Якщо студент звикає списувати в навчальному закладі, то в майбутньому йому буде важче працювати чесно, досягати результатів власною працею. А це може призвести до втрати довіри з боку інших людей.

Доброчесність важлива ще й тому, що вона формує повагу до себе. Коли ти виконав завдання самостійно, навіть якщо це було складно, ти відчуваєш гордість за свою працю. Такий результат приносить справжнє задоволення. Навіть якщо оцінка не найвища, ти знаєш, що це чесно зароблений результат. З кожним разом стає легше, адже ти навчаєшся, розвиваєшся і стаєш кращим.

Не менш важливою є повага до інших. Коли хтось списує або користується чужими відповідями, це несправедливо по відношенню до тих, хто чесно працює. Доброчесність допомагає створити справедливе середовище в аудиторії, де кожен має рівні можливості і отримує оцінки відповідно до своїх знань.

Варто також зазначити, що доброчесність не означає, що не можна звертатися по допомогу. Навпаки, якщо щось незрозуміло, краще запитати викладача або одногрупників, ніж списувати. Спільне обговорення, пояснення і підтримка допомагають краще зрозуміти матеріал. Головне – не копіювати чужу роботу, а навчитися самому розмірковувати над поставленим питанням.

У сучасному світі, де є багато доступу до інформації, бути доброчесним стає ще важливіше. Інтернет може бути як помічником, так і спокусою. Дуже легко знайти готові відповіді, але значно важливіше навчитися мислити самостійно. Саме це допоможе в майбутньому досягти успіху. Бо саме через наполегливість народжуються справжні рішення. Які потім допоможуть в роботі, коли ми прийдемо працювати на підприємство. Всі наші отримані знання з теорії і практики зможуть допомогти нам в досягненні успіху, а значить, в кар'єрному зростанні.

Отже, доброчесність у навчанні – це не просто правило, якого потрібно дотримуватися. Це важлива життєва цінність, яка формує характер людини. Вона допомагає здобути справжні знання, розвинути відповідальність і повагу до себе та інших.

Тому у фразі «дотримуватися не можна порушувати» я впевнено ставлю кому після слова «дотримуватися»: ***дотримуватися, не можна порушувати***.

Адже тільки чесна праця і відповідальне ставлення до навчання ведуть до справжнього успіху і допомагають стати гідною людиною.

Тому як говориться в прислів'ї: «Йду до мети, не зважаючи на перешкоди».

Лупійова Єлизавета
Комунальна установа
Сумська спеціалізована школа І-ІІІ ступенів №7 імені Максима Савченка
Сумської міської ради

ДОБРОЧЕСНІСТЬ У НАВЧАННІ: ДОТРИМУВАТИСЯ / НЕ МОЖНА / ПОРУШУВАТИ

A crucial component of education, academic integrity is frequently presented in a negative light despite existing in a world full of inherent paradoxes. Making sense of academic integrity may not be as simple as one may imagine in a complicated world. There are many who contend that punishment-based methods to academic integrity are out of date and should be reevaluated. Others could contend that as the educational environment evolves, academic integrity must also adapt.

Academic integrity, academic honesty, and good academic behavior are some of the terms that are typically used to describe the intrinsic worth and practice that come with earning a degree. Although we may like to think that some of us are "cheaters" and some of us are simply not, the reality is somewhat different.

There are many individual, social, and cultural factors that come together to make a student more likely to cheat. For example, a lack of understanding, which is a major problem in today's education. Be it an influence of online education as the main cause or just one of other variables.

At the same time, integrity in education has numerous advantages. First, it promotes deep assimilation of knowledge and development of independent work skills. Secondly, it builds trust between students, students and teachers. Thirdly, it fosters responsibility, discipline and respect for the work of other people.

In the long term, these qualities become the basis of a successful career and harmonious development of the individual. To ensure academic integrity, it is important to create appropriate conditions in the educational environment. This includes clearly defining rules and standards, informing students about the principles of honest learning, using modern technologies to check work for plagiarism, as well as forming a culture of mutual respect and responsibility. Teachers play an important

role in this process, because they not only evaluate knowledge, but also serve as an example of ethical behavior.

The role of pupils and students themselves is equally important. They should be aware that learning – is primarily a process of acquiring knowledge and development, not just obtaining grades.

An honest attitude to learning helps to build confidence in one's own abilities and prepare for real challenges in the future. In my opinion, following the principle of integrity in studying is important for every student because it can influence the future of a student and even a society as a whole. Real learning occurs only when the student processes the material independently, which means that processing information through the «eyes» of another person or AI won't be effective enough if a person who cheats wants to comprehend and even learn some amount of school material. Also a university diplomas dominated by corruption or plagiarism is devalued in the eyes of employers which is another disadvantage of cheating. Even Science cannot evolve if new discoveries are based on fake data.

To avoid unintentional violations, you should follow simple rules:

Always quote sources: Any idea that does not belong to you must be accompanied by a link.

Develop critical thinking: Try not just to copy the text, but to analyze it and formulate your own conclusions. Don't be afraid to make mistakes: mistakes are things that teach us something new and provide us with experience.

Schedule Time: Most write-offs occur due to a shortage of time before the deadline.Study the design rules: Knowledge of APA, MLA or DSTU standards will help you design a bibliography correctly.

In conclusion I would like to say that academic integrity – is an investment in your own professionalism. Adherence to the principles of academic honesty contributes to the formation of responsible, conscious and competent citizens, able to act honestly and ethically in any life situations. That is why the development of a culture of integrity should be one of the priorities of modern education. Honest education provides not only a paper, but real skills, self-confidence and respect from colleagues. To be virtuous – means to respect yourself and your work.

Макеєва Анастасія
Комунальний заклад Сумської обласної ради
«Сумський обласний академічний ліцей імені Дмитра Євдокимова»

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ЯК ОСНОВА ЯКІСНОЇ ОСВІТИ

Почнімо з того, що доброчесність завжди оточує нас. Ми стикаємося з нею дуже часто: у школі, удома, в університеті, на різних конференціях, на роботі та загалом у житті. Доброчесність - це коли ми дотримуємося чесності не лише відповідно до правил, а й перед самими собою. Академічна доброчесність є підґрунтям якісної освіти та гарного засвоювання знань, бо вона забезпечує справедливість і довіру, а також сприяє формуванню відповідальності. Академічна доброчесність передбачає відповідальне ставлення до власної роботи, повагу до інтелектуальної праці інших та чесність у досягненні результатів. Це не лише про правила, а й про внутрішній вибір кожного діяти чесно навіть тоді, коли ніхто не контролює [2].

У наш час, коли все більше й більше розвиваються комп'ютерні технології та штучний інтелект, про академічну доброчесність начебто забувають. Звичайно, як старші, так і молодші здобувачі освіти не відстають та розвиваються разом із ними. Хочу додати, що без цього ніяк: усі певною мірою використовують ШІ в повсякденному житті, запитуючи або створюючи щось. Але дуже важливо знати кордони та межу цим запитам, адже швидше та легше скопіювати текст, аніж прочитати параграф, написати конспект, зрозуміти тему та самостійно виконати домашнє завдання. У результаті це призводить до зниження якості знань та формального ставлення до навчання. Учні розслабляються та «попускаються», тому питання академічної доброчесності сьогодні набуває особливого значення.

Із власного досвіду можу сказати, що добре розумію, що таке академічна доброчесність. Я часто брала участь у різних інтелектуальних змаганнях. Спочатку це були конкурси в початковій школі, пізніше – олімпіади та різноманітні наукові турніри, цього року – конкурс-захист наукових робіт МАН. І я знаю, наскільки важливим є дотримання академічної доброчесності. Адже наукова робота має бути результатом самостійної праці та ґрунтуватися на коректному використанні джерел. Отже, участь у таких заходах навчила мене працювати самостійно, відповідально ставитися до результатів своєї роботи та поважати інтелектуальну працю інших. Знаю, що академічна доброчесність – це не просто дотримання правил, а важливий компонент особистого розвитку.

Завдяки своїм напрацюванням я продовжую розвиватися та мотивувати інших. Вважаю, що сьогодні важливо спрямовувати здобувачів освіти до дотримання академічної доброчесності. Приділяти особливу увагу треба молодшому поколінню. Варто з початкової школи наголошувати на потребі вчитися працювати самостійно, не покладаючись на зовнішню допомогу. Нині активно ілюструють освітні та навчальні матеріали з правилами, вимогами, зображеннями, додатковою інформацією та цікавими фактами різного спрямування [1].

На мою думку, це правильний підхід до гарного засвоєння та розуміння, адже що більше демонструвати дотримання академічної доброчесності, то рідше її порушуватимуть здобувачі освіти. Переконана, що з цим пов'язана й сама мотивація. Треба застосувати цифрові технології для підвищення інтересу й активності учнів. Таким чином зросте мотивація, відбудеться підвищення інтересу до STEM-дисциплін, активізація пізнавальної діяльності здобувачів освіти. Діти більше не захочуть швидко «списати». Вони прагнутимуть розбирати матеріали уроків та вивчати їх самостійно, щоб опанувати нові технології. Це допоможе зменшити порушення академічної доброчесності, тому що учні будуть зацікавлені в самостійному вивченні.

Також можу додати, що в академічному ліцеї, де я навчаюся, часто проводяться різні заходи щодо дотримання академічної доброчесності. Вони спрямовані на те, щоб поширити ідею академічної доброчесності серед учнів. Найчастіше молодші діти переймають поведінку старших, зокрема батьків, сестер і братів, а також учнів старших класів. Тому думаю, що саме учні старшої школи мають заохочувати навчатися самостійно та не порушувати академічну доброчесність. Вони можуть бути взірцем для відповідального ставлення до навчання.

У закладі освіти часто проводять різні лекції, тренінги та класні години. Крім того, до ліцею запрошують викладачів або науковців, що розповідають про важливість дотримання академічної доброчесності в дорослому житті та майбутньому. Це дуже важливо для учнів нині, бо так формується відповідальність, вони навчаються самостійності та краще засвоюють матеріал. На власному досвіді можу зазначити, що різні заходи дійсно впливають на здобувачів освіти. Учні рідше списують, цінують власну працю та працю інших, наполегливіше готуються до уроків.

Також наголошую здобувачам освіти, що в усіляких конкурсах важливо працювати самостійно та чесно, уникаючи списування й плагіату. На власному прикладі демонструю важливість цього принципу: завдяки наполегливій праці я написала наукову роботу, до речі, незалежна програма відзначила низький

відсоток плагіату. Це стало підтвердженням власної праці та дотримання академічної доброчесності.

Вважаю що, дотримання академічної доброчесності є справді важливим компонентом у навчанні сьогодні, оскільки здобувачі освіти демонструють не лише власні знання, а й правильний підхід до навчання. Це треба поширювати серед всіх, не важливо, чи це молодша, чи старша школа. Академічна доброчесність є складовою сучасного освітнього процесу та формує відповідальне ставлення до навчання. Вона не обмежується лише правилами, але кожен сам має розуміти межі та бути чесним перед самим собою. Важливо поважати свою працю та інтелектуальну працю інших. Кожен учень має самостійно усвідомити важливість дотримання академічної доброчесності та власним прикладом підтримати цю культуру.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Академічна доброчесність: виклики сучасності: збірник наукових есе учасників дистанційного етапу наукового стажування для освітян (Республіка Польща, Варшава, 27.06.2022 – 05.08.2022): АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ В УКРАЇНСЬКОМУ ОСВІТНЬО-НАУКОВОМУ ПРОСТОРІ: ПРОБЛЕМИ ТА СОЦІАЛЬНІ ЗАГРОЗИ https://api.dspace.wunu.edu.ua/api/core/bitstreams/1b5c0c11-896e-4efc-8162-184b7acd7d91/content

2. Андрій Колесніков: АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ В УКРАЇНСЬКОМУ ОСВІТНЬО-НАУКОВОМУ ПРОСТОРІ: ПРОБЛЕМИ ТА СОЦІАЛЬНІ ЗАГРОЗИ https://www.iiasc.org/_files/ugd/d604d5_12bd0d138a984243b1fd4a542f519c64.pdf#page=12

Мартиненко Ольга
Комунальний заклад Сумської обласної ради
Путивльський педагогічний фаховий коледж імені С. В. Руднєва

ДОБРОЧЕСНІСТЬ ЯК ВНУТРІШНІЙ ВИБІР ОСОБИСТОСТІ

На мою думку, академічна доброчесність - це не просто правило, яке потрібно виконувати, а внутрішній орієнтир, що визначає поведінку людини в навчанні й поза ним. «Освіта - це те, що залишається після того, як забуто все вивчене», - писав Альберт Ейнштейн. Проте виникає питання: чи може щось справді залишитися, якщо навчання від початку побудоване на нечесності? У

сучасному світі академічна доброчесність часто опиняється між трьома полюсами: дотримуватися - не можна - порушувати. І саме від того, на що людина робить акцент, залежить не лише якість освіти, а й майбутнє суспільства.

В цифрову еру прикладів недоброчесності, на жаль, вдосталь. Проте вперше я замислилася над цим питанням ще у шкільні роки під час контрольної роботи, коли стала свідком такої ситуації: учениця, яка зазвичай мала високі оцінки, непомітно скористалася підказкою. Роботу була оцінена на відмінно. Але коли її попросили пояснити розв'язання, однокласниця мовчала. У той момент я вперше серйозно задумалася: що важливіше - оцінка чи знання? І чи можна вважати такий результат справжнім успіхом? Подібні випадки допомагають глибше усвідомити суть академічної доброчесності, адже кожен здобувач освіти щодня стоїть перед вибором: дотримуватися - не можна - порушувати, і цей вибір формує не лише навчальні результати, а й характер.

Як зазначав Конфуцій: «Три речі ніколи не повертаються назад - час, слово і можливість». Ця думка точно підкреслює цінність справжнього навчання, адже якщо результат отримано нечесним шляхом, постає питання: що саме залишається після такого досвіду? Найбільш небезпечною є звичка до порушення, яка спочатку здається дрібницею - списати домашнє завдання, скористатися готовою відповіддю чи скопіювати текст, але з часом перетворюється на сталу модель поведінки. За словами Аристотеля, «ми є тим, що ми постійно робимо», отже, такі дії формують не лише вчинки, а й спосіб мислення. Особливо небезпечною є ілюзія знань, коли високий бал не відповідає реальному розумінню матеріалу.

Я переконана, що не можна ігнорувати причини таких ситуацій, адже часто учні порушують правила не через байдужість, а через страх - не встигнути, отримати низьку оцінку або бути осудженими. Як зазначав Іван Франко: «Без праці не можна бути щасливим». Сам процес навчання є не менш важливим, ніж результат, адже саме він формує справжнє розуміння. Водночас відповідальність лежить не лише на тих, хто навчається, а й на системі освіти. Адже коли все зводиться до оцінок, а помилка сприймається як провал, природно зростає спокуса діяти нечесно. Однак навіть у таких умовах вибір залишається за людиною і відображає її моральні принципи.

Особливо важливо усвідомлювати наслідки такого вибору в майбутньому, адже сьогоднішній студент- це завтрашній фахівець. Якщо звичка до нечесності формується ще під час навчання, вона може вплинути на професійне життя. Чи можемо ми довірити здоров'я лікарці, яка не засвоїла знання чесно? Чи можемо ми довірити життя інженеру, який обрав легкий шлях замість справжнього навчання? Відповідь очевидна.

Формула «дотримуватися - не можна -порушувати» є не просто словесною грою, а глибоким моральним вибором. Вона демонструє, що між легким і правильним шляхом завжди існує суттєва різниця. Доброчесність, як на мене, - це внутрішня сила людини, здатність залишатися чесною навіть тоді, коли ніхто не спостерігає. Саме тому життєво необхідним є правильний вибір : дотримуватися - не можна порушувати.

Якщо розглядати проблему глибше, стає зрозуміло, що академічна доброчесність пов'язана з рівнем довіри в суспільстві. Освіта є першою моделлю соціальної взаємодії, де формується відповідальність за власні дії. Якщо нечесність стає нормою в навчанні, вона може поширюватися і на інші сфери життя, тому проблема розповсюджується далеко за межі аудиторії. Чесність у навчанні я розглядаю як інвестицію в себе, адже вона розвиває мислення, відповідальність і самостійність. Влучний вислів Бенджаміна Франкліна «інвестиції в знання завжди приносять найбільший прибуток» - підтвердження цьому.

Варто також звернути увагу на те, що академічна доброчесність формується не лише через правила, а й через приклад оточення. Якщо здобувачі освіти відчувають, що нечесність залишається без наслідків, у них поступово зникає внутрішній бар'єр. Навпаки, середовище, у якому цінується самостійність і чесна праця, сприяє формуванню відповідального ставлення до навчання. Народна мудрість повчає :«Приклад - це не головне в тому, як впливати на інших, це єдине». Я впевнена, що саме поведінка оточення формує моральні орієнтири людини ще з дитинства.

Не менш важливим є усвідомлення того, що академічна доброчесність безпосередньо пов'язана з розвитком критичного мислення. Якщо людина виконує завдання самостійно, вона вчиться аналізувати, робити висновки та відповідати за результат. У випадку ж списування або використання готових відповідей цей процес порушується, і знання залишаються поверхневими. «Все мені підказує, що я ось-ось прийму погане рішення, але помилки - це частина життя.», - писав Пауло Коельо. У контексті освіти це можна трактувати як те, що справжнє розуміння важливіше за формальний результат, адже саме воно приносить довготривалий розвиток.

Крім того, слід розуміти, що академічна доброчесність має довготривалі наслідки для професійного життя. Людина, яка звикла до нечесних методів у навчанні, може переносити цю модель поведінки й у роботу, що становить ризик як для неї самої, так і для суспільства. Саме тому чесність у навчанні є своєрідною підготовкою до дорослого життя, де відповідальність має вирішальне значення. Адже «чесність - це перша сторінка книги мудрості», -

підкреслював Томас Джефферсон. І справді, без неї неможливо побудувати ні професійний успіх, ні довіру з боку інших.

Важливим чинником формування академічної доброчесності, я вважаю, є також мотивація до навчання. Коли учень або учениця розуміє, навіщо здобуває знання, зникає потреба в нечесних шляхах. Натомість, як на мене, якщо навчання сприймається лише як спосіб отримати оцінку, з'являється спокуса шукати легші рішення. Як стверджував Сенека, «не для школи, а для життя ми вчимося». Дійсно, справжня цінність освіти полягає не в оцінках, а в знаннях і навичках, які залишаються з людиною на все життя.

Окремо варто зазначити, що важливу роль у навчанні відіграє помилка. Часто, як мені здається, страх помилитися стає причиною нечесної поведінки, бо помилка сприймається як щось негативне. Однак, я переконалася, що саме помилки є важливою частиною розвитку, оскільки дозволяють зрозуміти, що потрібно покращити. Як писав Вінстон Черчіль: «Не важливо, скільки разів ти падаєш, важливо, скільки разів ти підіймаєшся». Таким чином, чесне ставлення до помилок формує справжній навчальний процес і розвиток особистості.

Я дійшла висновку, що академічна доброчесність має значення не лише в межах навчального закладу, а й у подальшому житті. Людина, яка звикає діяти чесно під час навчання, переносить ці принципи і в професійну діяльність, будуючи довіру з іншими. Саме тому освітній процес є підготовкою до дорослого життя. Бо «чесність - це глава першої книги мудрості», - зауважував Томас Джефферсон Отже, без неї неможливо побудувати ані успішну кар'єру, ані стабільні стосунки в суспільстві.

Машинець Вікторія
Запорізький академічний ліцей №93 Запорізької міської ради

IMPACT OF PLAGIARISM ON CRITICAL THINKING

Academic integrity is a vital issue that unites students, researchers, scientists, writers, etc. It reveals the concept that, in the modern world full of new technologies and inventions, one learns to write academic texts that demonstrate authorship and do not violate the requirements of academic integrity.

Everyone should understand that academic integrity aims to reduce plagiarism by building trust between sources of inspiration and the researcher, rather than imposing a strict set of rules against cheating. Rather than focusing on prohibition, this approach encourages comparing ideas and forming one's own opinion based on the studied material. Whereas plagiarism has never been about intellectual work. That

means that someone who uses others' creations, ideas, and thoughts doesn't really care about the author's credit. That is how one can reduce personal critical thinking and show disrespect to the content creator.

There are many types of plagiarism. The most common one is paraphrasing plagiarism, when someone thinks that paraphrasing information eliminates the need to mention the original. But even if you make changes to the material to suit your needs, the originality of the idea still belongs to the author. Therefore, it is considered a copyright infringement that everyone needs to be aware of.

Another common type of plagiarism is accidental plagiarism, which occurs due to carelessness in writing, ignorance of academic citation rules, or unintentional paraphrasing of a source using related words in one's own way without giving proper credit. Despite the lack of knowledge, it doesn't excuse responsibility and is punished as direct plagiarism.

Direct or Verbatim plagiarism means copying the exact sentences and presenting them as one's own without using quotation marks or making major changes. The person who does this is known as a "ghost writer". This is one of the most serious academic offenses. This way, the author takes responsibility for copyright infringement. The consequences of such plagiarism include failing assignments or even expulsion. That is why all students should be aware of the rules of academic integrity to avoid making such mistakes.

Students believe that it is normal to use personal research in various fields of activity and think it will benefit them. But they may not know that it is considered self-plagiarism. For example, it would not be acceptable to use part of the work you wrote previously in another project because this piece of work needs to be permitted one more time by all of the participants who were involved in this work.

The most unrecognizable form of plagiarism is mosaic plagiarism. This is a form of cheating when an author takes information from different sources and combines them into one piece, mixing it with their original thoughts and passing it off as their own work. Such plagiarism is hard to recognize because it is not just copy-paste, but a combination of all types of content, like a mosaic. To avoid it, rethink the idea and write it in your own words. If you like to use the exact phrase, give proper credit to the original by simply quoting any sentence. Using anti-plagiarism systems can help to detect plagiarism. If the work contains 20% plagiarism without appropriate citations of the original source, it is classified as containing plagiarism. This knowledge forms the basis for the rules of academic integrity.

Now, with the development of Artificial Intelligence, the concept of academic integrity has changed. Many students use it for academic writing by copying ready-made text without considering its impact on critical thinking. Overreliance on AI can erode skills. Research shows that students who constantly use AI for education

experience reduced cognitive load, as evidenced by poorer argumentation skills, compared to those who use different sources for writing and research tasks. That happens because students who use AI don't engage their creativity and show no interest in the topic. Students who don't use AI have a set of ideas that helps them analyze all types of information and choose the best variations on their own. This way, they learn the material better and express their own originality in their work.

However, originality has always been a process of recombination of all sorts of information. We didn't make something genius and never-before-seen from nothing. Everyone borrows ideas, insights, and motivation from inventions from long ago. AI hasn't changed that. It has simply made the process visible, making it seem like a person is doing the research. But originality means that when you really understand information, you can express thoughts about the topic in your own way. That is how critical thinking works.

Therefore, instead of replacing human reasoning with Artificial Intelligence, AI should foster originality, not degrade it. With all the benefits it has now, it still can't replace human critical thinking. Students need to be aware of AI-generated content and avoid using it uncritically to avoid negative consequences.

In conclusion, combating plagiarism is not only a matter of authorship but also of maintaining trust and fostering critical thinking in a modern world full of AI-generated templates and social media. It is about making new ideas from inspiring sources. By consuming and analyzing information, individuals create unique perspectives. Academic integrity is necessary for developing a critical and competitive mind. Without personal will and effort in learning, real progress is impossible. Plagiarism is a direct barrier to individual growth that we need to eliminate for a positive future.

References:

Academic Writing and Issues of Plagiarism. URL: https://surl.li/olxtsj
Plagiarism: Don't let it happen to you! URL: https://surl.li/rrnvcy
The Common Types of Plagiarism. URL: https://surli.cc/nbtfrq

Мартинюк Оксана
Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного

КОШТОВНА ПЕРЛИНА У СВІТІ ШТУЧНИХ ЦІННОСТЕЙ

Чесність не любить виставляти себе напоказ: вона не має яскравої вітрини, не рекламується гучними лозунгами, не виблискує як відшліфований

діамант. Навпаки, її треба шукати, часто буквально діставати з-під нашарувань сумнівів, втоми, людської недосконалості. Вільям Шекспір колись сказав: «Істинна чесність живе часто як перлина у брудній устричній раковині». Повністю з ним згодна, оскільки чесність – річ неочевидна. Це щось глибинне, що народжується у тиші внутрішніх рішень, у мить, коли ніхто не дивиться.

У навчанні, у науковій діяльності, у будь-якій сфері, де людина зростає інтелектуально й особистісно, чесність є фундаментом. Вона – не прикраса, а опора. Але проблема в тому, що ми живемо в епоху швидких рішень: надлишок інформації, хронічний поспіх, тиск дедлайнів, прагнення бути «ефективними» перетворили процес навчання на змагання з часом, а не з власною некомпетентністю. І саме в такій атмосфері чесність стає особливо вразливою.

Чи варто тоді говорити про доброчесність як про категоричний імператив? Безумовно. Але перш ніж казати «дотримуватись» або «не можна порушувати», важливо зрозуміти головне: доброчесність – це не зовнішнє нав’язане правило, а внутрішній вибір, який, подібно до перлини, народжується з внутрішнього конфлікту та складного пошуку компромісів.

Чесність – це багатошаровий процес, у якому людина щоразу приймає дрібні рішення. І саме ці маленькі кроки до успіху визначають якість її особистості. Натомість можна сказати, що академічна нечесність – це спроба уникнути зустрічі з власною недосконалістю. Адже чесність вимагає подивитися в дзеркало, побачити себе без прикрас, справжнього. Часто бути чесним означає визнати, що ти ще чогось не знаєш, не вмієш, ще не доріс до певного рівня. А це непросто. Набагато легше створити видимість знання, ніж працювати над справжнім розвитком.

Саме так проявляється «бруд» устричної раковини: страх провалу, лінощі, невпевненість, прагнення швидкого результату, іноді – зовнішній тиск батьків чи університетської конкуренції. Але тільки крізь цей шар можна прорватися до внутрішньої перлини – чесності, яка робить людину сильною.

Часто від одногрупників можна почути: «Ну яка різниця, звідки текст? Головне – здати». Але справжній сенс навчання не у складанні, а в зміні, що відбувається з людиною в процесі. Адже навчання – це не механічне накопичення фактів, а тренування мислення, здатності аналізувати, ставити питання, приймати рішення. І тільки чесна робота над собою дає таке тренування.

Якщо студент пише есе самостійно, він не просто створює документ – він розвиває логіку, вчиться висловлювати думку, шукати аргументи. Якщо він сам розв’язує задачі, він розвиває інтелектуальні м’язи. Якщо проходить складний курс без «підказок», він учиться долати виклики.

Чесність – це інвестиція в себе. І що більше таких інвестицій, то більший внутрішній капітал. Саме чесна праця створює відчуття компетентності, таке собі «Я можу». І це відчуття, на відміну від списаної роботи, не забувається.

Правила академічної доброчесності часто описують категорією «не можна». Але це зовнішня заборона. Натомість доцільно керуватись принципом «не варто», оскільки це виражає внутрішнє переконання. І саме воно визначає, чи буде людина чесною не тільки в університеті, а й у реальному житті. Зовнішній контроль працює тільки тоді, коли хтось стежить. Внутрішня чесність працює завжди.

Тому в питанні доброчесності йдеться не про страх отримати покарання. Воно про усвідомлення, що нечесність руйнує власні можливості особистості: обкрадає інтелектуально, послаблює характер, учить хитрувати замість того, щоб розвиватися.

Серед негативних наслідків недоброчесності – втрата компетентності, упевненості, зокрема відчуття тривожності і страх складних завдань, втрата довіри, що є базовою в командній роботі, тощо.

Тож «не можна» – це про систему, а розуміння, що «не варто», – про саму людину. І справжня доброчесність починається з другої установки.

Так само й у науці чесність постає не просто етичним принципом. Це умова існування й розвитку наукової сфери. Наука не терпить фальсифікації, бо її мета – здобути істину, а не продемонструвати якомога більшу кількість результатів. Дослідник, який підганяє дані, прикрашає статистику, замовчує негативні результати, руйнує сам механізм наукового пошуку.

Багато наукових скандалів починалися з маленької нечесності: трохи змінити шкалу, прибрати «дивні» дані, переінтерпретувати гіпотезу. Але ці «дрібниці» з часом виростають у великі катастрофи, зламані кар’єри, відкликані статті, руйнування репутації особи, установи, науки загалом. Проте важливіше інше: внутрішня деградація дослідника, який процес пошуку переносить з відкриття істини суто на підтвердження власної правоти.

Саме тому наукова доброчесність – це не суворий абстрактний принцип, а глибока моральна позиція. Бути чесним у дослідженні означає залишатися вірним основному покликанню науки: відкривати світ, а не підмінювати його власними фантазіями.

Таким чином, у широкому сенсі доброчесність – це основа самореалізації. Вона дає людині найцінніше – відчуття, що вона йде своїм шляхом, а не запозичує чужий. Самоповага не купується і не списується. Вона формується шляхом чесної праці, подолання труднощів, відмови від легкого, але сумнівного вибору.

Чесність має цікаву властивість: її складно помітити зовні, але неможливо підробити. Можна створити ідеальний вигляд успіху, але неможливо замінити внутрішнє відчуття фальші. І навпаки – чесна, хоч і недосконала, робота приносить спокій і глибокий внутрішній комфорт. Перлина не завжди кругла і не завжди ідеальна, але вона справжня. Саме такою є й чесність у навчанні: вона може бути скромною, не завжди «блискучою», але завжди цінною.

І якщо ми хочемо колись назвати себе освіченими, зрілими та сильними, то потрібно не просто «дотримуватися» чесності – її треба плекати. Щодня. У маленьких рішеннях. У непомітних виборах. У тих моментах, коли нас ніхто не бачить. Бо справжня чесність живе там, де ми обираємо бути собою.

Мироненко Майя
Сумський фаховий коледж будівництва та архітектури

ПЕРШЕ НАВЧИСЯ ЧЕСНОСТІ

Академічне середовище – це простір, де з'являються ідеї, формуються світогляди та гартується професіоналізм студента. У центрі цього процесу стоїть поняття академічної доброчесності. Проте сьогодні воно зазвичай сприймається лише як сукупність бюрократичних заборон: «не списуй», «не купуй курсову», «не використовуй штучний інтелект». Насправді доброчесність є фундаментом довіри, без якої диплом, наукове дослідження чи професійне звання втрачають свою сутність та пріоритет. Це не просто відсутність плагіату, а моральний дороговказ, який визначає якість майбутнього фахівця, його креативність тощо.

Першочерговим та важливим аспектом доброчесності є авторство та унікальність. Ми живемо в добу доступності інформації, тому завжди є спокуса «запозичити» чужу думку або видати згенерований алгоритмом текст за власний. Кожне запозичення без належного посилання не лише порушує етичні норми, а й зупиняє інтелектуальний розвиток самого студента. Багато хто це розуміє, але лінь та бажання зробити роботу якнайшвидше часто беруть верх. Коли самостійно опрацьовуємо потрібні джерела, порівнюємо різні погляди та формулюємо власні висновки, ми вчимося мислити критично та розвиваємо свої знання не тільки з потрібної нам теми, але й з інших важливих аспектів навчання, побуту та розваг. Саме навичка - здатність аналізувати та синтезувати інформацію – є головним капіталом у нашому сучасному світі. Для майбутнього спеціаліста-землевпорядника, наприклад, розрахунок та зйомка земельної ділянки - це питання набуває особливої точності: помилка у

вихідних даних або підробка результатів через лінь чи недоброчесність може призвести до масштабних помилок у проектуванні, звітності, плануванні, розрахунках, що загрожує безпеці інфраструктурних об'єктів, роботі працівників та грошової системи.

Важливим викликом сучасності є етичне використання технологій. Штучний інтелект став невід'ємною частиною нашого життя, і заперечувати його користь неможливо. Проте доброчесний підхід полягає у використанні ШІ як інструменту для структурування даних, думок або пошуку важливої обмеженої інформації, а не як замінника власної думки. Фінальний текст, логіка побудови аргументів та головна ідея мають належати автору. Якщо ми «віддаємо» процес мислення алгоритмам, ми добровільно відмовляємося від власної суб'єктивності. Кожна навчальна робота має бути відображенням індивідуального стилю та інтелектуальних зусиль, адже тільки через подолання когнітивного дискомфорту відбувається справжнє навчання.

Окрім інтелектуального аспекту, академічна доброчесність має глибоке соціальне значення. Студентська спільнота, де панує культура чесності, формує майбутню розумову та здібну еліту держави. Якщо людина звикає до маніпуляцій під час навчання – чи то через плагіат або через фальсифікацію результатів іспитів – вона підсвідомо переносить ці патерни поведінки в професійне середовище. Корупція в освіті є прямим провісником корупції в управлінні, медицині чи праві. У країнах з високим рівнем довіри академічна чесність є питанням репутації, яку складно відновити після одного випадку шахрайства. Саме таку культуру відповідальності ми маємо будувати в Україні сьогодні, щоб завтра жити в правовій успішній державі.

Також слід наголосити на ролі викладачів та освітнього закладу у формуванні цього середовища. Академічна доброчесність – це свого роду гра за правилами, обидві сторони якої мають бути чесними. Викладач, який оновлює матеріали лекцій та ставить перед студентами творчі, нестандартні завдання, мінімізує можливість плагіату. Коли завдання вимагає особистого аналізу або практичного застосування знань у конкретних умовах, списати стає дуже важко.

Репутація…Те, що всі дбайливо створюють та дбають про її незаплямованість. Те, що робить нас більш затребуваними на ринку праці й допомагає людям вподобати нас і звернутися з пропозиціями про співпрацю. Її основа завжди однакова – мораль, зокрема і чесність. Репутація студента під час практики створюється ним з того часу, як заходить на поріг організації чи підприємства. Уміння спілкуватися, дотримуватися дедлайнів, охайність, відповідальність за правильність документації – це все характеризує особистість, гідну довіри й поваги. Уже перший форсмажор показує, як

практикант діє в нестандартних умовах. Тут ШІ не завжди допоможе – знаходь вихід самостійно. Шукай шляхи подолання проблеми, організовуй людей і знаходь засоби. Тут нейромережі безсилі. Тут відіграє основну роль людський фактор. Якщо такий студент не звик виконувати складні завдання, то є велика ймовірність того, що він спасує, втече, почне звинувачувати у ситуації, що склалася замість своєї некомпетентності колег чи керівництво. Тоді, коли було легко в навчанні питати про все ШІ, то в таких умовах він часто безсилий. Отут час згадати, що мудрим ніхто не родився, а навчився, якщо вчився…

Засмучує ставлення пересічних студентів до вимог дотримання академічної доброчесності. Більшість не усвідомлює далекоглядних деструктивних наслідків обману, задовольняється короткочасним комфортом, радіє швидко отриманим результатам відсутності справжньої роботи. Це зараз виглядає короткочасним щастям. А надалі наслідки вже не тішитимуть. Певна, тут є провина й сучасного суспільства, яке генерує культ швидкого дофамінового задоволення, але ж насправді воно не дає довготривалого, усвідомленого почуття щастя й власної вартісності, значимості.

Академічною доброчесністю лякають студентів, а вона є конституцією навчання Це не про страх перед зовнішнім контролем з боку адміністрації чи антиплагіат-програм. Це про внутрішню гідність кожної окремої особистості. Бути чесним у навчанні означає поважати свій час, свою інтелектуальну працю та зусилля колег. Справжній успіх приходить не до того, хто отримав оцінку найлегшим шляхом, а до того, хто пройшов шлях чесно і здобув реальні компетентності. Оцінки навчального закладу не цікавлять керівника. Він помічає ваші власні зусилля та неухильне дотримання етичних принципів, тільки так можна стати фахівцем, чиєму слову та результатам роботи будуть довіряти беззастережно, до якого будуть звертатися багато клієнтів тощо.

Михайленко Софія
Комишанський ліцей Комишанської сільської ради Охтирського району Сумської області

ДОБРОЧЕСНІСТЬ – ЦЕ ТВІЙ ФУНДАМЕНТ ДЛЯ МАЙБУТНЬОГО ЗЛЕТУ

У житті кожної людини настає момент, коли вона починає замислюватися над тим, що саме визначає її майбутнє. Одні вважають, що головним є талант, інші покладаються на удачу чи підтримку оточення.

Однією з найважливіших людських рис є доброчесність. На мою думку, доброчесність – це не просто моральна якість, а міцний фундамент, на якому

будується майбутній злет людини, її успіх і справжнє визнання. Це передусім самоповага, відповідальність за свої дії та мислення. Це не послуга комусь, а ваш особистий вибір, який ґрунтується на мрії, бажанні. Хотілося б додати, що все починається з доброчесності: від формування справжнього розуму й інтелекту – до майбутніх звершень. Саме малі кроки формують велику відстань. Не менш важливо й те, що доброчесність допомагає людині зберігати внутрішню гармонію. Часто буває так, що людина може отримати тимчасову вигоду через обман або нечесний вчинок. Проте така перемога рідко приносить справжнє задоволення. Сумління постійно нагадує про неправильний вибір. Натомість чесна людина може дивитися в дзеркало без сорому. Вона відчуває спокій, тому що знає: її успіх здобутий власною працею, а не хитрістю чи обманом. Саме внутрішній спокій дає сили рухатися вперед і не зупинятися перед труднощами. Доброчесність впливає на сучасне життя людей. Кожного дня ми стаємо свідками того, що деякі однокласники не виконують домашні завдання або, в кращому випадку, просто їх списують. Але, на щастя, існує й інша частина класу – ті, хто думає своєю головою. Різниця між цими дітьми полягає в їхньому успіху, продуктивності, рівні інтелекту.

Кожен із нас, хоч раз в житті, уявляв себе гарним спеціалістом в омріяній сфері. Можливо це буде гарний лікар, який рятуватиме життя іншим, можливо – юрист, який захищатиме права людини, а можливо – вчитель, який навчатиме і виховуватиме. Щоб бути гарним спеціалістом треба прикласти чимало зусиль. На жаль, це розуміє далеко не кожен. Іноді навчатися важче, ніж виконувати фізичну роботу – це проста істина, яку знає кожен.

Крім того, доброчесність допомагає людині зберігати повагу до самої себе. Коли ми вчиняємо по совісті, нам не потрібно приховувати свої дії чи соромитися власних рішень. Внутрішній спокій і впевненість у собі дають сили рухатися вперед, не зважаючи на труднощі. Людина, яка має чисте сумління, здатна сміливо дивитися в майбутнє. Той фундамент, який ви закладаєте для свого майбутнього, залежить від того, що ви робите прямо зараз. Я сподіваюся, що багато хто задумається про списування, плагіат і безцільне сидіння в телефоні, адже це – просто марнування вашого життєвого часу.

Отже, доброчесність – це не просто риса характеру, а справжній фундамент для майбутнього злету. Вона допомагає здобути довіру, зберегти самоповагу й досягти успіху чесним шляхом. Саме тому кожному варто плекати в собі доброчесність, адже без неї неможливо побудувати міцне й гідне майбутнє.

Мілюкін Назар
Сумський фаховий коледж будівництва та архітектури

ДОБРОЧЕСНІСТЬ У НАВЧАННІ

У сучасному світі освіта відіграє надзвичайно важливу роль для розвитку людей. Вона не лише дає знання, а й формує у нас характер, розвиненість та життєві цінності. Завдяки розвитку технологій доступ до інформації став необмеженим. З одного боку, це відкриває великі можливості для навчання, але з іншого - створює й проблеми, які пов'язані з дотриманням академічної доброчесності та фальсифікацією результатів навчання.

Доброчесність у навчанні - це взагалі чесність перед самим собою. Це означає виконувати завдання своїми руками і головою, не шукати легких шляхів і не подавати чужі роботи як власні. На мою думку, справжнє навчання відбувається тільки тоді, коли людина сама проходить через це, тобто процес розуміння матеріалу, навіть якщо це дуже складно.

Сьогодні багато студентів, школярів стикаються з великою кількістю завдань і часто відчувають нестачу часу. У таких ситуаціях виникає думка використати готові відповіді з інтернету або списати. Це може здаватися простим виходом, але насправді не приносить ніякої користі. Ти отримуєш високу оцінку, але ж не отримуєш знань.

Ще однією з проблем є те, що списування часто відчувається і сприймається, як щось звичайне. Багато хто думає, що в цьому немає нічого страшного. Але така думка є не правильною, бо вона формує пагану звичку до нечесності. З часом це може вплинути й на життя поза освітою.

Важливою якістю доброчесності є також повага до чужої праці. Коли студент або учень бере чужі тексти без посилання, він привласнює результати роботи іншої людини собі. Це є несправедливим і порушує людські норми.

До речі, хочу звернути увагу на проблему з націленістю на оцінки. Ми як студенти часто думаємо лише про результат, а не про сам процес навчання. Ми прагнемо отримати високий бал будь-якою ціною. У такому випадку доброчесність відходить на другий план. Це недалекоглядно і шкідливо в перспективі.

Ще, на мою думку, важливо змінити підхід до навчання. Потрібно розуміти, що оцінки - це лише показник (часто відносний), а не головна мета. Значення мають тільки знання, які ти зможеш використати далі, а не просто цифри в журналі.

Крім того, доброчесність формує довіру між студентом і викладачем. Якщо викладач впевнений, що робота виконана самостійно, він налаштований

допомагати студенту, може об’єктивно оцінити його знання і допомогти розвиватися. І це насправді дуже важливо, адже від цього може залежати майбутнє людини, адже вчитися спілкуватися й налагоджувати контакти з керівництвом завжди знадобиться.

Не менш важливою є самоповага. Студент, який чесно виконує завдання, як на мене, відчуває гордість за свою роботу, у яку вклав час і зусилля. Це підвищує впевненість у собі й мотивує до подальшого навчання.

Доброчесність ще й пов’язана з відповідальністю. Її необхідно вчитися щодня – спочатку хоча б за себе. Кожен, хто навчається, повинен усвідомлювати, що відповідає за свої результати. Розуміння цього допомагає більш серйозно ставитися спочатку до навчання а надалі й взагалі до всього в житті, що від людини залежить.

Велику роль у виробленні звички доброчесності відіграють викладачі та вчителі. Вони повинні не лише самі виявляти доброчесність, контролювати студентів, а й пояснювати важливість чесності. І коли сам студент розуміє сенс правил, він може більш свідомо їх дотримується. Також важливо вдумливо створювати умови й для самостійної та контрольної роботи. Завдання, які потребують власних думок й аналізу головою, творчості значно складніше списати. Вони сприяють розвитку критичного мислення та креативності.

Той, хто не використовує допоміжні веб-засоби, допускає помилки. Моя думка така: не слід боятися помилок, їм треба радіти, бо тоді ти вчишся, неідеально, нормально, упав – встав – пішов вище. Саме усвідомлюючи та виправляючи помилки, через них людина набуває досвіду й розвивається.

Доброчесність має велике значення для професійного майбутнього. Людина, яка звикла навчатися чесно й старанно, буде й працювати так, досягне успіхів у роботі, у майбутньому навчанні та житті.

Доброчесність допомагає формувати сильну звичку долати страх. Вона вчить не губитися, впоратися з проблемою самостійно, не боятися якихось труднощів і доводити всі справи до кінця. Завдяки цьому поступово складається розуміння того, що результат залежить насамперед від ваших зусиль.

Ще варто сказати, що чесне навчання дає задоволення від пізнання. Коли ти сам доводиш себе до результату, це приносить реальну радість і відчуття, що ти це зробив своїми руками. І сьогодні в світі, де конкуренція постійно зростає, саме чесність і знання стають найважливішими перевагами. І учень або студент, який має реальні навички, завжди буде цінуватися більше.

Отже, доброчесність у навчанні – це не просто правило, якого треба дотримуватися, а річ, яка реально впливає на нас і наше майбутнє. Вона вчить бути чесним із собою, відповідальним за свої дії та не шукати легких шляхів. І

як на мене, кожен вирішує сам, як йому вчитися – робити самому чи через інтернет. Але саме головне - саме від цього вибору залежить те, чого людина зможе досягти далі, а чого ні. Тому, як на мене, краще обирати чесність, навіть якщо іноді це складніше, бо саме вона в кінцевому результаті приносить користь, можливо, радість і допомагає рухатися вперед і не втрачати віру в самого себе.

Мороз Євген
КЗ Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти

ЧЕСНІСТЬ БЕЗ СВІДКІВ

Кожен із нас може повернутися думками в минуле. У шкільні чи студентські роки. Згадайте те відчуття на контрольній, іспиті чи виконанні домашнього завдання, коли, як завжди часу обмаль, бо життя не стоїть на місці і хочеться з друзями поганяти в м'яча, кататися на ровері або просто відпочивати і не думати ні про що.

Погляд ковзає до зошита сусіда чи до екрана телефона. Ніхто не бачить. Учитель зайнятий. Залишаєшся сам на сам зі своїм внутрішнім «я». У думках з'являється «Нічого страшного, всі так роблять». Саме в цю секунду вирішується не оцінка, а щось значно більше. Це точка відліку, у якій людина або залишається чесною із собою, або починає шукати виправдання.

Ми звикли, що академічна доброчесність часто подається як набір правил: не списувати, не плагіатити, не обманювати. Здається, що все просто і зрозуміло. Як в дитинстві, коли батьки говорять, що є добром, а що злом і по-іншому бути просто не може. У реальному житті правила працюють лише тоді, коли є контроль. Чи помічали ви, що варто контролю зникнути, разом із ним – і чесність, якщо вона трималася тільки на страху покарання? Саме тому справжня доброчесність не починається з правил, її природою є внутрішнє рішення людини не переходити межу, навіть коли це ніхто не перевіряє.

У сучасному світі спокуса стає ще більшою і ускладнює цей вибір. Кілька натискань на екрані смартфона – і відкривається величезний доступ до готових відповідей, текстів, алгоритмів. Це все створює ілюзію легкого результату. Стає можливим отримати оцінку без реального розуміння. Саме в такі моменти навчання поступово перетворюється на імітацію. Головне – виконати, а не зрозуміти. У такій ситуації питання доброчесності стає не формальністю, а випробуванням.

Особливо гостро це відчувається сьогодні – в еру, коли навіть на високому рівні плагіат можуть називати «запозиченням», коли одні говорять про доброчесність, а інші про неї просто забувають. Виникає подвійний стандарт, коли слова одні, а дії зовсім інші. Через це виникає небезпечна ілюзія, ніби чесність – це щось умовне, залежне від обставин.

У такій атмосфері дуже легко знайти виправдання власним порушенням. Якщо ті, хто має бути прикладом, дозволяють собі відходити від принципів, з'являється спокуса робити так само. Але це логіка, яка руйнує особистість. У такі моменти ми перестаємо думати про себе, а орієнтуємось на чужу слабкість.

Насправді академічна доброчесність – це завжди про баланс із собою. Про здатність чесно відповісти на просте запитання: що я роблю і навіщо? Коли здобувачі освіти намагаються вчинити певний обман у навчанні, то в першу чергу це не обхід системи і не обман викладача, а обман самого себе, своїх можливостей, свого розвитку, свого майбутнього. Людина може отримати високу оцінку, але водночас втратити шанс реально навчитися.

Причини порушень доброчесності зрозумілі. Страх отримати поганий результат. Тиск очікувань. Бажання бути не гіршим за інших. Звичка шукати легші шляхи. Але в кожній конкретній ситуації вибір залишається за людиною, і він формує її поступово. Маленькі щоденні дії мають великий вплив на нас майбутніх.

Проблема в тому, що наслідки не завжди очевидні одразу. Здається, що нічого не сталося, результат досягнутий. Але насправді змінюється значно більше. Формується звичка обходити труднощі, замість того, щоб їх долати. З'являється переконання: результат важливіший за спосіб його досягнення. І ця модель мислення не зникає після школи чи університету – вона переноситься у доросле життя.

Академічна доброчесність – це не про ідеальність. Помилятися, не знати, отримати гірший результат – нормально. Значно гірше замінювати розвиток імітацією. Бо саме через помилки людина розуміє, де їй потрібно рости. Саме через складність з'являється реальне знання.

Дотримуватися доброчесності складніше, ніж її порушувати. Це означає обирати не найкоротший шлях, а правильний. Це означає залишатися чесним не тоді, коли це вигідно, а тоді, коли це важко. Але саме в цих умовах формується внутрішня опора, яка не залежить від оцінок, контролю чи чужої думки.

Тому питання «дотримуватися/не можна/порушувати» насправді не про правила. Це про межу, яку людина встановлює для себе. Навіть у найскладніші часи, коли ворог намагається знищити українську ідентичність будь-яким способом, ми робимо вибір допомогти своїми діями, нищачи водночас нашу країну з середини, чи дати відсіч зовнішньому і внутрішньому ворогу і бути

частиною великого українського світла, несучи відповідальність не тільки перед собою, а й перед іншими. Це вибір, який часто ніхто не бачить, але який визначає людину.

Наші дії змінюють середовище. Ті, хто працює чесно, опиняються в нерівних умовах. Зникає відчуття справедливості, і поступово чесність стає не нормою, а слабкістю. У такому середовищі важче залишатися собою, але саме це і стає справжнім випробуванням.

Крім того, доброчесність безпосередньо пов'язана з довірою до результатів навчання. Якщо знання здобуті нечесно, вони не можуть бути надійною основою для майбутніх рішень. Це особливо небезпечно у сферах, де від компетентності залежить життя й безпека інших людей. Лікар, який звик списувати, вчитель, що імітував навчання, спеціаліст, який отримав диплом без реальних знань. Це стає проблемою суспільства. Саме тому академічна доброчесність виходить далеко за межі аудиторії чи класу.

У цьому контексті стає зрозуміло, що доброчесність – це інвестиція. Інвестиція у власну компетентність, довіру до себе, здатність приймати рішення без страху, за якими немає реального підґрунтя. Це вибір на користь довготривалого результату, а не короткої вигоди.

Зрештою, оцінки забуваються, тексти втрачають актуальність, а залишається спосіб мислення і система цінностей.

Академічна доброчесність – це фундамент. І починається він із простого: не обманювати себе, навіть коли здається, що цього ніхто не помітить, адже в якийсь момент доведеться відповісти не перед учителем. А перед собою. І там уже списати не вийде.

Никитюк Дарія
Навчально-реабілітаційний заклад вищої освіти
«Кам'янець-Подільський державний інститут»

БЕЗ ПРАВА НА КОМУ: ДЕ ЗАКІНЧУЄТЬСЯ СПОКУСА І ПОЧИНАЄТЬСЯ ДОБРОЧЕСНІСТЬ

У кожного з нас є власні «розділові знаки» у житті. Кома – коли вагаєшся. Тире – коли шукаєш баланс. Двокрапка – коли віднаходиш варіанти. Але є речі, де жодна кома не має права на існування. «Доброчесність у навчанні: дотримуватися / не можна / порушувати» – в цій простій конструкції приховано головне випробування кожного здобувача освіти. Тут не може бути «дотримуватися, не можна порушувати» або «дотримуватися не можна,

порушувати». Є лише один правильний варіант – дотримуватися. Без вагань. Без виправдань. Без альтернатив.

Чеснота – це звичка. Доброчесність не з'являється в день іспиту чи відповідального рішення. Вона виростає з дрібних щоденних рішень: не списати, коли є можливість; не привласнити чужу думку; не обрати легкий, але нечесний шлях.

Доброчесність – це більше, ніж дотримання академічних правил чи уникнення покарання. Це про те, ким ти є, коли ніхто не бачить. Коли можна списати – але ти не списуєш. Коли можна завантажити готову роботу – але ти пишеш власну, навіть якщо вона недосконала. Бо справжня цінність освіти – не в оцінці, а в чесності шляху до неї. Це про внутрішній вибір, який проявляється у найзвичайніших ситуаціях. Наприклад, під час онлайн-тестування, коли є спокуса відкрити додаткову вкладку або запитати відповідь у друга. Або під час написання курсової роботи, коли замість аналізу джерел можна скопіювати готовий текст із мережі. У такі моменти ніхто не стоїть за спиною, але саме тоді формується справжній студент – той, хто обирає чесність навіть без зовнішнього контролю.

Сучасний світ спокушає швидкими результатами. Один клік – і ти вже маєш відповідь. Але чи маєш ти знання? Один запозичений текст – і робота готова. Але чи готовий ти сам? Порушення доброчесності часто здається дрібницею, «невеликою хитрістю». Та насправді це перший крок до втрати себе як фахівця, як особистості, як громадянина.

Бути студентом – означає вчитися. Але не лише професії. Це час формування цінностей. І доброчесність – одна з базових. Вона проявляється не лише в аудиторії, а й у житті: у відповідальності за свої слова, у повазі до чужої праці, у готовності визнавати помилки. Чесність – це вибір, який роблять щодня.

Особливої ваги це набуває в умовах інклюзивного освітнього середовища. Коли поруч навчаються різні люди – з різними можливостями, досвідом, темпами. Тут доброчесність – це ще і про справедливість. Про рівні правила для всіх. Про підтримку, а не конкуренцію будь-якою ціною. Адже справжній успіх – це не випередити іншого, а перевершити себе. В інклюзивному середовищі доброчесність стає мірилом справедливості: адже там, де є доброчесність, немає потреби в порівнянні – є лише шлях кожного до власного зростання. Як писав Григорій Сковорода: «В собі самому шукай справжніх благ». І саме цей внутрішній вибір визначає, ким ми стаємо.

Важливо розуміти, що доброчесність – це не ідеальність. Це готовність визнавати свої помилки. Якщо студент не встиг підготуватися або не зрозумів тему – краще сказати про це і докласти зусиль для виправлення, ніж

приховувати прогалини за чужими відповідями. Саме через помилки відбувається справжнє навчання. Помилка – це частина навчання, обман – його кінець.

Чи може одна чесна людина щось змінити? Може – усе. Бо будь-яка система починається з особистості. Освіта – з вибору. Країна – з громадянина. І якщо сьогодні студент обирає чесність, завтра він стане фахівцем, якому довіряють.

Порушити доброчесність – легко. Дотримуватися її – складніше. Але саме складні рішення формують сильних людей. І саме такі люди змінюють світ.

Тож у нашому життєвому реченні не повинно бути жодної коми сумніву – лише чітка й остаточна крапка після слова «дотримуватися»

Нужненко Аліна
Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка

ДОБРОЧЕСНІСТЬ У НАВЧАННІ: ДОТРИМУВАТИСЯ / НЕ МОЖНА / ПОРУШУВАТИ

Сьогодні про доброчесність у навчанні говорять багато. Вона закріплена в правилах, її вимагають викладачі, вона вважається основою якісної освіти. Здається, все просто: не списуй, не використовуй чужі роботи, будь чесним. Але якщо замислитися глибше, стає очевидно: доброчесність - це не лише про заборони. Це про вибір, який людина робить сама, часто тоді, коли ніхто не бачить.

Чесно? Я списувала. Підглядала. Відкривала вкладку з відповідями в той момент, коли треба було думати самій. І щоразу це не здавалося чимось серйозним. Це було майже буденно - як маленька домовленість із собою: «зараз можна, потім надолужу». І найгірше те, що я вірила в це «потім». Саме в таких, на перший погляд, дрібних ситуаціях і починається справжнє розуміння доброчесності. Не там, де є контроль і страх покарання, а там, де є можливість порушити - і ніхто не дізнається. Це дуже підступний момент: без свідків, без осуду, без наслідків «тут і зараз». І саме тоді постає питання: **ким я стаю в цю мить?** На перший погляд, вибір здається простим? Адже можна отримати кращу оцінку, зекономити час, уникнути помилки. У сучасному освітньому середовищі, де часто переважає орієнтація на результат, такий вибір виглядає навіть логічним. Велике навантаження, обмежений час, страх невдачі - усе це підштовхує до пошуку легших шляхів. У такій реальності нечесність іноді сприймається не як порушення, а як спосіб впоратися з обставинами. І це

правда, яку не можна ігнорувати. Проте є й інша правда - менш зручна, але значно важливіша. Навіть у складних умовах вибір залишається за людиною. У момент, коли ти копіюєш чужі слова або шукаєш готову відповідь, ти точно розумієш, що відбувається. І це розуміння не зникає. Воно накопичується. Спочатку - як ледь помітний дискомфорт. Потім - як сумнів. А з часом може з'явитися запитання, яке складно ігнорувати: **а чи зможу я сама?** Саме тому доброчесність не можна звести лише до правил. Вона значно глибша. Це не про контроль і не про страх покарання. Це про стосунки людини із собою. Бути доброчесним - означає мати сміливість сказати: «я не знаю» замість того, щоб удавати, що знаєш. Визнати: «мені складно» замість того, щоб сховатися за чужими відповідями. Прийняти неідеальний результат але свій. Це непросто. Іноді це навіть боляче, бо чесність позбавляє ілюзій. Вона змушує побачити себе без прикрас: не завжди впевненим, не завжди сильним, не завжди готовим. І саме в цей момент з'являється спокуса обрати інше - швидке, легке, зручне. Але важливо розуміти: кожен такий вибір формує не лише результат конкретного завдання, а й ставлення до себе. Поступово людина або вчиться довіряти власним знанням, або звикає покладатися на обхідні шляхи. Це схоже на будинок. Його можна швидко збудувати з чужих відповідей - рівний, красивий, зовні бездоганний. Але якщо основа слабка, він не витримає першого ж серйозного випробування. Натомість, власні знання формуються повільніше. Іноді через помилки, іноді через невпевненість. Але саме вони стають тією опорою, на яку можна спиратися. Доброчесність у цьому сенсі - не обмеження, а основа. Вона дозволяє людині розвиватися чесно, поступово, але впевнено. Вона вчить не боятися труднощів і не ховатися від них. Звісно, такий шлях не завжди виглядає вигідним. Іноді здається, що простіше було б «обійти». Що результат міг би бути кращим. Але з часом стає очевидно: справжня цінність - не в оцінці, а в розумінні та впевненості, які залишаються.

Отже, доброчесність у навчанні - це значно більше, ніж дотримання встановлених академічних норм. Це внутрішня позиція людини, її готовність бути чесною із собою навіть тоді, коли це складно або невигідно.

Тому відповідь на питання: **Доброчесність у навчанні: дотримуватися / не можна / порушувати,** не зводиться лише до того, що доброчесності «не можна порушувати». Насправді її варто дотримуватися з іншої причини: вона формує людину. Людину, яка здатна покладатися на себе. Яка не боїться не знати – але готова вчитися. Яка будує свій результат, а не запозичує його. Бо врешті-решт настає момент, коли немає підказок, готових відповідей чи правильних варіантів. Залишається тільки те, що справді твоє. І в цей момент стає важливим не те, які оцінки були в журналі, а те, чи є всередині опора.

Саме тому доброчесність у навчанні - це не просто вимога. Це спосіб не втратити себе в процесі навчання. І, можливо, це єдине правило, яке справді має сенс не порушувати.

Оленська Уляна
Національний університет «Чернігівський колегіум» ім. Т.Г.Шевченка

МОВА ЯК ЧИННИК НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ

Мова – це набагато більше, ніж просто спосіб, яким люди спілкуються між собою. Ми користуємося нею щодня і майже не звертаємо на це уваги. Ми щось говоримо, пояснюємо, просимо, жартуємо, обговорюємо звичайні речі з друзями або рідними. Це виглядає настільки звично, що здається, ніби інакше й бути не може.

Але якщо трохи зупинитися і подумати, стає зрозуміло, що мова – це набагато глибше явище. Вона не просто допомагає говорити, вона впливає на те, як ми мислимо, як сприймаємо світ і як розуміємо інших людей. Фактично, без мови ми б і думали зовсім інакше.

Через мову людина не тільки передає думки, а й формує їх у своїй голові. Ми ніби “проговорюємо” все всередині себе, навіть коли мовчимо. Саме тому мова настільки тісно пов’язана з особистістю людини – з тим, як вона реагує, як пояснює свої емоції і як бачить життя.

З самого дитинства мова відіграє величезну роль. Спочатку дитина просто чує, як говорять дорослі. Потім вона починає повторювати окремі слова, далі – речення, і поступово вчиться висловлювати свої думки.

Цей процес здається звичайним, але насправді саме він формує здатність людини думати і розуміти світ. Дитина через мову вчиться пояснювати, що вона відчуває: радість, образу, страх, цікавість або розчарування.

І ще важливо те, що через мову ми вчимося взаємодіяти з іншими людьми. Ми слухаємо, відповідаємо, сперечаємося, погоджуємося або підтримуємо когось. Так поступово людина вчиться жити серед інших і бути частиною суспільства.

Окрім цього, саме мова допомагає нам зрозуміти, як правильно поводитися. Ми з дитинства чуємо, що добре, а що погано, як варто робити, а як не варто. І все це також передається через слова.

Мова дуже тісно пов’язана з історією народу. У ній ніби “живе” пам’ять про минулі покоління. Через мову зберігаються старі традиції, звичаї, народні історії і досвід людей, які жили задовго до нас.

Цікаво те, що мова ніколи не стоїть на місці. Вона постійно змінюється: з'являються нові слова, інші зникають, щось змінюється у вимові або значенні. Але при цьому вона все одно залишається впізнаваною і зрозумілою для людей.

Саме тому мову можна назвати живою частиною культури. Вона ніби міст між поколіннями, який передає досвід і пам'ять від минулого до теперішнього.

Національна ідентичність – це відчуття того, що ти належиш до свого народу. Це не просто те, що написано в документах. Це щось внутрішнє, коли людина розуміє: "це моя країна, моя культура, мій народ".

Таке відчуття не з'являється за один день. Воно формується поступово, коли людина росте, навчається, спілкується і більше дізнається про свій народ.

Людина починає цікавитися історією, традиціями, святами, звичаями. Вона розуміє, що навіть якщо люди живуть у різних містах, у них усе одно є щось спільне – коріння, минуле і культура.

Це дає відчуття, що ти не один, що ти частина великої спільноти людей.

Також з часом з'являється відповідальність. Людина починає розуміти, що її поведінка і рішення впливають не тільки на неї саму, а й на інших.

У цьому всьому мова має дуже важливу роль. Саме вона об'єднує людей. Через мову ми спілкуємося, ділимося думками, розповідаємо історії і краще розуміємо одне одного.

Коли людина говорить рідною мовою, вона набагато глибше відчуває свою культуру. Вона ніби ближче до традицій, історії і способу життя своїх предків.

Через мову ми знайомимося з народною творчістю – піснями, казками, легендами, прислів'ями, віршами. Це не просто "культурні речі", це те, що допомагає краще зрозуміти життя і себе.

І саме через це формується відчуття єдності: люди розуміють, що вони мають спільні цінності, спільну історію і спільне коріння.

Мова впливає не тільки на спілкування, а й на мислення. Вона допомагає людині думати, аналізувати, порівнювати і робити висновки.

Кожна мова має свої особливості. Наприклад, українська мова звучить м'яко, мелодійно, часто емоційно. У ній багато слів, які передають почуття і настрій. Це багато в чому відображає характер народу і його історію.

Людина, яка добре володіє рідною мовою, краще розуміє тексти, точніше висловлює свої думки і глибше відчуває емоції інших людей. Якщо ж мова поступово зникає з життя, то людина ніби віддаляється від своєї культури.

Історія України добре показує, наскільки важливою є мова. У різні часи її намагалися обмежити або навіть заборонити.

Наприклад, у XIX столітті існували закони, які забороняли друкувати книги українською мовою і використовувати її в школах. Але попри це люди все одно говорили українською вдома, у сім'ї, між собою.

Мова жила в піснях, у розмовах, у казках, які батьки розповідали дітям. І саме так вона передавалася далі – з покоління в покоління.

Велику роль відіграла народна творчість. Кобзарі співали про козаків, про боротьбу, про свободу. Через ці пісні люди зберігали свою історію, навіть коли її не можна було відкрито записувати.

Пізніше українську мову підтримували письменники – Тарас Шевченко, Іван Франко, Леся Українка. Вони показали, що мова може бути сильною, глибокою і красивою.

Усе це доводить дуже просту річ: мова допомагає народу зберегти себе. Вона не зникає, поки нею користуються люди у своєму повсякденному житті.

Сьогодні українська мова є основою держави і символом єдності. Вона допомагає людям відчувати себе одним народом, навіть якщо вони живуть у різних частинах країни.

Важливо розуміти, що збереження мови залежить не тільки від законів або держави. Велика роль є у кожної людини. Якщо ми говоримо українською щодня, читаємо, спілкуємося нею – ми вже підтримуємо її життя.

Мова існує тоді, коли її використовують. Якщо її не чути в повсякденному житті, вона поступово слабшає. Але якщо вона звучить постійно – вона розвивається і стає сильнішою.

Тому кожен із нас має свою роль у її збереженні.

Отже, мова – це один із головних чинників національної ідентичності. Вона об'єднує людей, зберігає культуру і історію та допомагає людині відчувати себе частиною свого народу. Без мови неможливо уявити існування і розвиток нації.

Осипенко Валерія

Державний навчальний заклад «Шосткинський центр професійно-технічної освіти»

ЧУЖІ КРИЛА НЕ НАВЧАТЬ ЛІТАТИ

Усім відомо, що птахи народжуються з крилами. Але чи вміють вони відразу літати?

Є така мить у житті кожного пташеняти – перший стрибок із гнізда, перший помах крилами та перший політ. Ніякий інший птах не може зробити цього замість нього. Ніхто не позичить йому свої міцні натреновані крила, щоб

полегшити політ, піднятись у височінь. Це кожне пташеня робить самостійно. Тренує та розвиває свої крила, які потім допомагають йому літати високо в небі. На думку спадають слова моєї улюбленої поетеси Ліни Костенко:

В цьому, напевно, правда пташина…

А як же людина? А що ж людина?

Ці рядки української мисткині, на мій погляд, змушують замислитися над важливими питаннями: «Чи може хтось замість нас прожити наше життя? Чи можемо ми привласнити чиєсь щасливе життя та прожити його для себе?» Звичайно, що ні. То чому ж так часто, коли постає вибір зробити завдання самому, чи взяти десь готовий матеріал, більшість вибирає другий варіант? Це ж те саме привласнення чужого життя, але у вигляді чужої праці. А де тоді наше життя? Яке воно? Крадене?

Кажуть, що небо належить тим, хто має відвагу відірватися від землі. Але чи замислювалися ми, якою ціною купується цей політ? Хтось невтомно працював, докладав важких зусиль, щоб досягти високого результату, а хтось легко, двома клавішами клавіатури скопіював цю працю та пішов відпочивати чи розважатися. Або звернувся за допомогою до штучного інтелекту, чи того гірше – заплатив комусь, щоб роботу зробили за нього.

Так, ми живемо в епоху, коли інформація тече, мов повноводна ріка, – швидко, невпинно, доступно. Здається, навіщо думати самому, якщо можна скористатися чужою думкою? Але ця видима легкість – оманлива. Вона нагадує міраж у пустелі: чим ближче підходиш, тим далі відступають справжні знання.

Академічна доброчесність – це не просто набір правил, написаних для свідомих людей. Це власний вибір кожного щоразу, коли відкриваєш зошит або сідаєш за комп'ютер. Вибір між тим, хто ти є насправді, і тим, ким хочеш здаватися.

Доброчесність – це фундамент довіри. Справжня доброчесність народжується з поваги – до себе, до викладача, до інших. Адже коли хтось списує, він порушує не лише правила, а й довіру. А довіра – це тонка нитка, що з’єднує людей. Її легко розірвати й дуже складно відновити. Чи можна довіряти своє життя лікарю, який списував весь час під час навчання?

Чому люди списують? Звичайно, у кожного своя причина: небажання вчитися, хочеться все зробити швидко та відпочивати, страх виглядати гірше за інших тощо. Птах, що боїться впасти, ніколи не злетить. Він так і житиме в безпеці в гнізді. У безпеці, але ніколи не відчує щастя польоту, волі, сили.

Так і людина, яка весь час списує, ніколи не стане по-справжньому щасливою, адже не зможе досягнути висот у своїй справі. Людські крила «з правди, чесноти і довір’я», саме з цього й складається доброчесність.

На мою думку, доброчесність у навчанні – це інвестиція в себе. Не в оцінку, не у схвалення викладача, а саме в себе – справжнього, здатного самостійно знайти правильну відповідь, виконати складне завдання та потому відчути справжній смак перемоги. І ця перемога окрилятиме тебе на нові звершення та досягнення. І знову хочу згадати рядки Ліни Костенко:

Людина нібито не літає…

А крила має. А крила має!

Я хочу вміти літати. По-справжньому, власними крилами, власною силою, власним розумом. Нехай спочатку незграбно, нехай не так високо, як хотілося б. Але це буде мій політ. Згодом я стану досвідченішою, мої крила сильнішими, і вони витримають будь-який вітер. Адже ці крила – мої, загартовані мною в навчанні, у праці, зрощені в академічній доброчесності. Чужі крила не навчать літати. Але власні – обов'язково навчать. Треба лише наважитися ними скористатися.

Осіпчук Богдан

Опорний заклад ЗСО-ліцей з дошкільним підрозділом

с.Корделівка Калинівської міської ради Вінницької області

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ: ВНУТРІШНІЙ КОМПАС ЧИ ФОРМАЛЬНЕ ПРАВИЛО?

Сьогодні ми живемо в епоху «інформаційного вибуху», де знання доступні за один клік, а технології штучного інтелекту здатні генерувати тексти, що на перший погляд здаються бездоганними. У такому динамічному контексті поняття академічної доброчесності часто починає сприйматися як застаріла бюрократична вимога, формальність або навіть прикра перешкода на шляху до швидкого отримання результату. Проте, якщо зазирнути глибше в саму суть освітнього процесу, стає очевидним: доброчесність – це не про зовнішній контроль збоку адміністрації школи, а про особисту інтелектуальну гігієну та фундаментальний камінь професійної гідності кожної людини.

Академічна доброчесність у навчанні є першим і, можливо, найважливішим випробуванням нашої етики як зрілих особистостей. Коли учень обирає шлях плагіату, списування або використання чужих напрацювань без належного визнання, він, перш за все, вступає в конфлікт із самим собою. Навчання за своєю природою – це не просто процес механічного накопичення результатів навчання. Це складний механізм формування нових нейронних зв’язків, розвитку критичного мислення та вміння структурувати власну,

унікальну думку. Кожного разу, копіюючи чужий текст, ми власноруч пригноблюємо свій інтелектуальний потенціал, прирікаючи його на стагнацію. Тож оцінка стає звичайною цифрою, за якою стоїть порожнеча замість реальних навичок.

Вже скоро на нас чекає університетське життя. І звичка здобувати знання нечесним шляхом у школі може перерости в глобальну проблему, від якої залежить все наше подальше життя. Адже особливо гостро питання доброчесності постає в контексті майбутньої професійної діяльності. Спілкуючись зі знайомими, які сьогодні є студентами, усвідомлюєш, що університетське середовище – це своєрідна демоверсія майбутнього суспільства. Студент, який сьогодні фальсифікує дані в курсовій роботі або використовує «шпаргалки», закладає небезпечний прецедент для своєї кар'єри. Завтра він може стати лікарем, який приховує професійні помилки, або інженером, який нехтує стандартами безпеки заради швидкого результату. Системне нехтування академічними нормами є прямим підґрунтям для корупції в державному та приватному секторах. Саме тому чесність в освітньому просторі – це не лише питання оцінок, а запорука національної безпеки та здорового розвитку країни.

Крім того, академічна доброчесність – це вищий прояв поваги до інтелектуальної власності. Наука побудована на спадкоємності та діалозі. Коли ми цитуємо дослідника, ми не просто виконуємо технічну вимогу оформлення списку джерел. Ми визнаємо внесок людини, яка витратила роки на пошук істини. Культура правильного цитування свідчить про наукову зрілість автора, його начитаність та вміння працювати з інформаційними потоками. Це показує, що автор не просто «споживач» контенту, а відповідальний учасник академічної спільноти, який розуміє цінність чужої праці.

У сучасному світі ми також стикаємося з викликом «цифрової доброчесності». Масове використання генеративного штучного інтелекту ставить перед кожним учнем нове етичне питання: де проходить межа між допомогою в роботі та повною втратою авторського «Я»? Доброчесність у цьому випадку полягає в чесності перед собою. Використання технологій як інструменту для глибшого аналізу є прогресивним, але заміна власного мислення алгоритмом є актом інтелектуальної капітуляції. Справжня освіта вимагає зусиль, сумнівів і навіть помилок, адже саме через подолання труднощів досягається справжня експертність.

Роль академічної спільноти також полягає у створенні середовища, де чесність є вигідною. Це передбачає не лише систему покарань за плагіат, а й підтримку оригінальних ідей, заохочення до самостійних досліджень та створення атмосфери довіри між педагогом та учнем. Коли учень розуміє, що

його власна думка, нехай і недосконала, цінується вище за ідеально скопійований текст, мотивація до доброчесної поведінки зростає природним шляхом.

Завершуючи, хочу наголосити: академічна доброчесність починається не з перевірки тексту в антиплагіатних програмах, а з внутрішнього переконання. Це вибір на користь якості, а не швидкості; змісту, а не форми. Освітній простір має бути територією, де пошук істини та власного голосу є головним пріоритетом. Тільки через чесну інтелектуальну працю, через повагу до себе та інших ми отримуємо моральне право називатися частиною академічної еліти та справжніми фахівцями, здатними змінювати світ на краще.

Список використаних джерел

1. Завадська Н., Ігнатюк М. Формування інформаційної компетентності як запорука дотримання академічної доброчесності: роль бібліотеки закладу вищої освіти. Український журнал з бібліотекознавства та інформаційних наук. 2020. №. 5. С. 44–65.

2. Козін Д.О. Академічна доброчесність – виклик сучасній освіті. Матеріали II Всеукраїнської науково-методичної конференції «Забезпечення якості вищої освіти». 2020. С. 1–3.

3. Наливайко О., Калістова О., Поляков Д. Дотримання академічної доброчесності навчальних досягнень здобувачів освіти в процесі дистанційного навчання. Освітологічний дискурс. 2020. Т. 31. №. 4. С. 143–162.

4. Про академічну доброчесність. Офіційний вебпортал парламенту України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4742-20#Text (дата звернення: 01.05.2026).

5. Тицька Я. О. Академічна доброчесність як елемент системи забезпечення якості освіти. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція. 2018. №. 34. С. 4–7.

Петіфоров Артем

Сумський фаховий коледж будівництва та архітектури

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ У СУЧАСНІЙ ОСВІТІ

Сучасна освіта неможлива без принципів чесності та відповідальності. Академічна доброчесність – це фундамент, на якому будується довіра між студентами, викладачами та суспільством. Вона означає відмову від плагіату,

списування, фальсифікації даних та інших порушень, що підривають цінність знань. На мою думку, академічна доброчесність є не лише правилом, а й життєвою позицією, яка формує зрілу особистість та справжнього професіонала.

По-перше, академічна доброчесність забезпечує якість освіти. Якщо студент отримує оцінку завдяки списуванню чи використанню чужих робіт, він позбавляє себе можливості реально засвоїти матеріал. Наприклад, майбутній лікар, який не вивчив анатомію самостійно, може допустити небезпечні помилки у практиці. Таким чином, порушення доброчесності шкодить не лише окремій людині, а й суспільству загалом.

По-друге, дотримання доброчесності формує довіру. Викладачі повинні бути впевнені, що студентські роботи – це результат власних зусиль. А студенти, у свою чергу, мають довіряти системі оцінювання, яка базується на справедливості. Якщо правила порушуються, виникає атмосфера недовіри, що руйнує освітнє середовище. Крім того, академічна доброчесність виховує відповідальність. Людина, яка звикла працювати чесно, переносить ці принципи у професійне життя. Наприклад, інженер, що дотримується стандартів, не буде приховувати помилки у проєкті, адже розуміє наслідки для безпеки людей. Таким чином, доброчесність у навчанні стає основою етичної поведінки у майбутньому.

Ще один важливий аспект – розвиток критичного мислення. Коли студент пише власні роботи, він вчиться аналізувати джерела, робити висновки та аргументувати позицію. Використання плагіату позбавляє його цієї можливості. Тому доброчесність сприяє формуванню незалежної та творчої особистості. Не можна оминути й роль технологій. Сьогодні існують численні інструменти для перевірки текстів на плагіат, а також системи, що виявляють списування. Це допомагає підтримувати високі стандарти освіти. Проте головне – внутрішня мотивація студента діяти чесно. Адже навіть найсучасніші програми не замінять особистої відповідальності. Варто зазначити, що академічна доброчесність – це не лише обов’язок студента, а й викладача. Викладач має подавати приклад, чесно оцінювати роботи та уникати упередженості. Якщо обидві сторони дотримуються принципів доброчесності, освітній процес стає прозорим і справедливим.

Отже, академічна доброчесність – це ключ до якісної освіти, довіри та професійної відповідальності. Вона формує особистість, здатну мислити критично, діяти етично та приймати правильні рішення. Порушення цих принципів шкодить не лише окремому студенту, а й суспільству загалом. На мою думку, доброчесність має стати внутрішнім переконанням кожного, адже

лише так ми зможемо побудувати освітнє середовище, яке виховує справжніх фахівців і гідних громадян.

Пискун Ірина
Національний університет "Чернігівський колегіум" ім. Т.Г.Шевченка

CTRL+C, CTRL+V ВИДАЛЯЮТЬ ТВІЙ ІНТЕЛЕКТ

Академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися всі учасники освітнього процесу: від учнів та студентів до викладачів і науковців. Вона базується на шести фундаментальних цінностях: чесності, довірі, справедливості, повазі, відповідальності та мужності діяти згідно з цими принципами навіть у складних обставинах. По суті, це зобов'язання виконувати освітню та наукову роботу самостійно, належним чином посилатися на джерела запозичених ідей та нести повну відповідальність за результати своєї інтелектуальної праці.

У сучасному світі, де інформаційний потік є майже безмежним, а доступ до інструментів штучного інтелекту став повсякденною реальністю, поняття доброчесності набуває критичної ваги. Вибір місця для коми у фразі «дотримуватись не можна порушувати» стає для кожного студента не просто граматичною вправою, а вибором життєвої стратегії. З одного боку, існує спокуса швидкого результату – списати, скопіювати чи сфальсифікувати дані, щоб отримати бажаний бал без зайвих зусиль. З іншого боку, стоїть можливість реального інтелектуального розвитку, який можливий лише за умови чесної праці над собою.

Коли ми обираємо шлях доброчесності, ми передусім інвестуємо у власну конкурентоспроможність. Навчання – це не процес накопичення оцінок, а тренування мозку, формування критичного мислення та здатності аналізувати складні процеси. Кожна списана робота – це втрачений шанс опанувати нову навичку. У професійному житті неможливо «делегувати» відповідальність за помилки підручнику чи чужому тексту; там цінуються лише реальні компетенції. Тому людина, яка звикла обманювати систему під час навчання, ризикує виявитися абсолютно безпорадною перед реальними викликами ринку праці.

А ось і життєвий кейс із філологічних буднів. Уявіть ситуацію: третя година ночі, попереду – дедлайн із теоретичної фонетики або аналізу тексту «Intermezzo». Очі злипаються, а в голові лише одна думка: *«Десь у засіках*

Телеграм-каналів точно лежить готовий файл, який врятує мій рейтинг». Спокуса велика, як бюджетне місце на факультеті.

Міркуємо, що списати – це як використати гугл-перекладач для високої поезії. Сенс ніби той самий, але душа й майстерність втрачені. Коли ти «позичаєш» чужий аналіз метафор, твій власний «філологічний м'яз» атрофується. Через два роки на співбесіді у круте видавництво чи креативну агенцію тебе не врятує ChatGPT. Роботодавець не шукає того, хто вміє натискати Ctrl+C, він шукає того, хто відчуває текст шкірою.

Порушення доброчесності також виявляє неповагу до інтелектуальної власності інших. Видавати чужу думку за власну – це крадіжка, яка знецінює працю справжніх дослідників і авторів. Водночас чесне визнання того, що ви спираєтесь на чиїсь ідеї, лише підкріплює вашу роботу, показуючи глибину вашої обізнаності та наукову етику. Уміння працювати з джерелами та визнавати межі власних знань є ознакою зрілого інтелекту, а не слабкості.

Зрештою, академічна доброчесність – це питання самоповаги та внутрішньої свободи. Значно приємніше усвідомлювати, що перемога в конкурсі, виступ на науковій конференції чи вдало проведений захід – це результат твоїх власних зусиль, безсонних ночей і щирого пошуку та розробок. Дотримуватись правил буває складно, це вимагає дисципліни, але тільки такий шлях дає справжнє право пишатися своїми знаннями. У фразі «дотримуватись, не можна порушувати» кома має стояти саме після першого слова, бо без чесності наша освіта втрачає свій сенс, перетворюючись на порожню імітацію життя.

Піддубний Гліб
Комунальна установа
Сумська спеціалізована школа І-ІІІ ступенів номер 7 імені Максима Савченка
Сумської міської ради

ACADEMIC INTEGRITY: TO ADHERE TO / NOT TO VIOLATE

Academic integrity can be understood as a commitment of honesty, fairness, responsibility and respect in the learning process. It may well be implied to complete assignments independently and refusing to gain results through deception. In other words, academic integrity is not simply f formal requirement that was made by schools and universities, but an essential moral principle that shapes both education and personality. Without honest in studying the very true purpose of learning is

bound to be lost, as knowledge became easily replaceable aspect by imitating than genuine understanding of certain subject.

Recently academic integrity has become one of the most pressing issues within modern education systems. Students are increasingly trying to cut the corners, which may well result in downfall of their studies, while teachers struggle to make them understand that genuine learning can't come without personal effort. Easy access to information on the internet, the growing popularity of AI and instance academic competition within students have only made the problem more noticeable. This raises a following question: is it truly necessary to complete every task independently or can those shortcuts in studying be justified?

Well, the answer is far from being straightforward. From the perspective of a school leaver, some people might argue that copying assignments is a way to manage seemingly impossible workloads, especially during evaluation periods. Faced with numerous deadlines, exhausting tasks and high expectations, students may well feel that such strategies allow them to divide time more efficiently and focus on subjects they do consider more important. If that so, cheating can appear to be a convenient solution that not only saves time but reduces stress as well. Some may also claim that certain subjects will never be handy in t heir future carriers and therefore making effort to them seems pointless. In this sense, academic dishonesty may seem less like a moral failure and more like coping mechanism within a highly competitive education environment.

Nevertheless, such arguments can't be applied in the long run. Academic dishonesty might bring temporary comfort, yet it creates serious consequences. When students rely heavily on cheating or copied homework they gradually make their critical thinking, problem-solving abilities and purely independence weaker than it used to be. Instead of learning how to analyse information, formulate ideas or just overcome certain difficulties, they simply search for the fastest and easiest available answer. Over time, this leads to significant gaps in knowledge, which become increasingly more difficult to overcome. As a result, students would receive high grades on evaluations or during classwork while lacking the actual competence, which grades are supposed to represent.

Moreover, the habitual violation of academic integrity could result in the decrease of self-confidence. Achievements that were obtained dishonestly can't provide genuine satisfaction or the very sense of accomplishment, since students are aware that their results are not reflecting their real abilities. Another aspect is that such learners may constantly fear of being exposed. Consequently, cheating often creates anxiety rather than security. In contrast, honest effort builds confidence because success achieved through personal work unleashes your own potential.

Another important point is that dishonesty in education frequently extends beyond the classroom. The person who becomes accustomed to cheating at school may well later carry on the same attitude into university, workspace or just public life. In professional environments, however, unethical behavior can have for more serious effect than a poor mark. A dishonest doctor or lawyer may endanger other people's lives and wellbeing. Therefore, integrity in learning should be seen as preparation for responsibility in society as a whole.

One additional aspect that should not be overlooked is the negative influence of academic dishonesty on other students. When some learners cheat and still receive high marks, those who work honestly may feel discouraged and treated unfairly. As a result, motivation whiting class can decrease, since effort no longer seems to be rewarded properly. In such atmosphere, trust between students and teachers is tended to be weaker and the educational process becomes far less effective. Therefore, academic integrity is considered of vast importance not only for learners but also for maintaining fairness within the entire learning community.

It is also worth mentioning that modern technology has made violations of academic integrity both easier and more dangerous. Students can now copy essays from online sources, use assistance during tests or rely entirely on AI tools without understanding the material itself. Although technology can be extremely useful for learning when used responsibly. It should never replace personal thinking and independent work. Instead, students must learn how to use digital resources ethically as instruments for support rather than shortcuts.

Furthermore, teachers and educational institutions also play a crucial role in promoting academic integrity. They should clearly explain the importance of honesty, create fair assessment systems and encourage students where mistakes are seen as part of learning rather than failure, they are less likely to seek dishonest solutions. Thus, responsibility for academic integrity belongs not only to students, but to the whole educational system.

Another argument in favour of academic integrity is that mistakes are an essential part of the learning process. Many students are afraid of receiving low marks and therefore decide to cheat in order to avoid failure. However, errors often teach more than immediate success. When a learner makes a mistake, analyses it and then corrects it, the deeper understanding can be achieved. By contrast, copying ready-made answers only creates the illusion of knowledge. Consequently, students who avoid difficulties through dishonest means deprive themselves of valuable opportunities for intellectual growth.

True education is based not on perfection, but on gradual improvement through practice.

In addition, academic integrity helps to develop self-discipline and time management skills. A large number of dishonest actions are caused not by lack of ability, but by poor organization. Students postpone assignments until the last moment and then search for the quickest possible solution. If, instead, they learn to plan their schedule, divide tasks into smaller stages and work consistently, the temptation to cheat becomes far weaker. These habits are extremely beneficial later in life, since every profession requires responsibility, punctuality and the ability to meet deadlines. Thus, honest study contributes not only to knowledge, but also to the formation of useful personal qualities.

It should also be noted that academic dishonesty damages the reputation of educational institutions. Schools and universities are valued because society trusts that their certificates and diplomas represent genuine competence. If cheating becomes widespread, this trust begins to disappear. Employers may doubt the abilities of graduates, while honest students may find that their achievements are underestimated. In severe cases, institutions known for tolerance of cheating or corruption can lose prestige entirely. For that reason, maintaining academic integrity is important not only fur students, but also for preserving confidence in education itself.

In conclusion, academic integrity teaches respect for the work of others. When students use sources correctly and acknowledge original ideas, they recognize the effort of researchers, writers and teachers, who had invested in their knowledge. Cheating, by contrast, ignores this input and presents other person's labour as one's own. Learning to respect intellectual property is especially important in the modern world, where information is easily accessible and can be copied within seconds. Therefore, integrity in education also means respect for creativity, authorship and fairness.

Пожидаєв Ростислав
Запорізький державний медико-фармацевтичний університет

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ У ЖИТТІ АСПІРАНТА

Коли я почав навчатися в аспірантурі, я вперше серйозно замислився над тим, що означає академічна доброчесність на практиці. Якщо раніше це сприймалося більше як формальне правило – не списувати і правильно оформлювати джерела, то зараз я розумію, що це значно глибше поняття. Воно напряму пов’язане з тим, як формується довіра до мене як до майбутнього науковця і викладача.

Особисто для мене академічна доброчесність – це про чесність перед самим собою. Тобто про ситуацію, коли результат моєї роботи відповідає тому, що я реально знаю і вмію. У законодавстві України це поняття також пов’язують із дотриманням певних принципів і правил, які дозволяють іншим людям довіряти результатам навчання та досліджень. Але якщо сказати простіше, це про те, щоб не «робити вигляд», що ти щось знаєш.

Я помітив, що найбільше це стає відчутним тоді, коли стикаєшся зі складними завданнями. У такі моменти завжди є вибір: або розібратися самому, або знайти готову відповідь і трохи її змінити. Чесно кажучи, другий варіант виглядає легшим, особливо коли мало часу. Але я зрозумів, що в довгостроковій перспективі це не має сенсу. Ти просто втрачаєш можливість навчитися.

Для мене важливо, щоб те, що я пишу, було результатом власної роботи. Це не означає, що не можна користуватися джерелами. Навпаки, без них неможливо написати якісну роботу. Але є різниця між тим, щоб використати ідею і пояснити її своїми словами, і тим, щоб просто замінити кілька слів у чужому тексті. Саме ця різниця, на мою думку, і визначає, чи є робота доброчесною.

Також я звернув увагу, що академічна доброчесність – це не тільки про плагіат. Наприклад, якщо людина використовує свої старі роботи і подає їх як нові, це теж проблема. Або якщо хтось вигадує дані, щоб «покращити» результат дослідження – це вже взагалі серйозне порушення. Такі речі можуть здаватися дрібницями, але саме вони підривають довіру до науки.

Окремо хочу сказати про використання сучасних технологій. Зараз дуже легко отримати готовий текст за допомогою різних інструментів. І я сам розумію, наскільки це зручно. Але тут важливо не перейти межу. Якщо повністю покладатися на такі інструменти і видавати результат за власний – це вже нечесно. Я для себе вирішив, що можу використовувати їх лише як допомогу, але основна робота повинна бути моєю.

Щоб не потрапляти в ситуації, де можна порушити принципи доброчесності, я намагаюся дотримуватися простих правил. Наприклад, одразу записую, звідки беру інформацію. Це значно спрощує написання роботи і допомагає не забути оформити посилання. Крім того, я намагаюся писати так, як я думаю, а не так, як «правильно звучить». Можливо, це іноді виглядає менш науково, але зате це чесно.

Ще один важливий момент для мене – це розуміння матеріалу. Якщо я просто переписав текст, то насправді нічого не вивчив. А коли пояснюю своїми словами, навіть якщо спочатку важко, я починаю краще розуміти тему. І в цьому, як мені здається, і є сенс навчання.

Як майбутній викладач, я також думаю про те, як ця тема виглядає з іншого боку. Мені здається, що важливо не просто контролювати студентів, а пояснювати їм, чому доброчесність має значення. Якщо людина розуміє сенс, вона буде більш відповідально ставитися до навчання. Крім того, велике значення має те, як організований сам навчальний процес. Якщо завдання зрозумілі, а вимоги чіткі, тоді менше причин шукати «обхідні шляхи».

З того, що я бачу зараз, академічна доброчесність – це не про покарання, а про культуру. Це про звичку працювати чесно, навіть коли ніхто не перевіряє. І, на мою думку, саме ця звичка формує справжнього фахівця.

Ще один момент, який я почав усвідомлювати під час навчання, – це те, що академічна доброчесність напряму пов’язана з самооцінкою. Коли роботу виконуєш самостійно, навіть якщо вона не ідеальна, з’являється відчуття впевненості у власних знаннях. Натомість, коли використовуєш чужі матеріали, завжди є сумнів у тому, наскільки це дійсно твій результат. І це відчуття, на мою думку, значно важливіше за будь-яку оцінку.

Також я звернув увагу на те, що доброчесність формує певну внутрішню дисципліну. Це проявляється в дрібницях: не відкладати написання роботи на останній момент, планувати час, працювати з матеріалом поступово. Коли є така організація, значно менше шансів, що виникне спокуса скористатися нечесними способами. Тобто академічна доброчесність частково залежить від тайм-менеджменту.

Окремо для мене важливим є питання довіри між студентом і викладачем. Якщо студент знає, що його роботу оцінять об’єктивно, він більше зацікавлений у чесному виконанні завдання. І навпаки, коли виникає відчуття несправедливості, мотивація до доброчесності може знижуватися. Тому, на мою думку, ця тема стосується не тільки студентів, а й викладачів.

Ще один аспект, який варто враховувати, – це вплив академічної доброчесності на майбутню професійну діяльність. Якщо людина звикає до нечесних підходів під час навчання, вона може переносити їх і в роботу. У моєму випадку, як лікаря, це особливо важливо, адже будь-яка помилка або недостовірна інформація може вплинути на здоров’я пацієнтів. Тому чесність у навчанні – це фактично основа професійної відповідальності.

І ще я зрозумів, що академічна доброчесність – це не про те, щоб бути ідеальним. Це про готовність визнавати свої помилки і працювати над ними. Наприклад, якщо щось не вийшло або тема складна, краще чесно це показати і спробувати розібратися, ніж створювати видимість правильного результату. Такий підхід, як мені здається, набагато корисніший для розвитку.

Підсумовуючи, можу сказати, що для мене академічна доброчесність – це не окрема вимога, а частина мого ставлення до навчання і майбутньої професії.

Вона допомагає не тільки уникнути проблем із перевірками, а й реально розвиватися. І хоча іноді це складніше, ніж обрати «простий шлях», у результаті це дає значно більше.

Поліщук-Тернова Олександра
Волинський національний університет імені Лесі Українки

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ: ЯК ПЛАГІАТ РУЙНУЄ ОСОБИСТІСТЬ

На моє глибоке переконання, порушення академічної доброчесності руйнує наше майбутнє. Останнім часом більшість учнів, та навіть деякі дорослі - спортсмени, бізнесмени, творці та інші - не дотримуються правил академічної доброчесності при виконанні домашніх завдань або своєї роботи. Виділяється вже багато видів таких порушень, як, до прикладу, плагіат, фальсифікація та фабрикація, й інші. Одним із найнебезпечніших і найпоширеніших порушень академічної доброчесності, на мою думку, є плагіат: людина привласнює чужі ідеї, тексти, результати досліджень, проте «забуває» посилатися на автора. Чи плагіат допомагає швидше досягти успіху? Ні, насправді він поступово руйнує особистість, знищує вміння бути чесними самим із собою. Люди майже перестали думати самостійно, і для виконання навіть найпростіших завдань використовують сторонню допомогу чи допомогу штучного інтелекту, таким чином популяризуючи цю тенденцію порушення правил академічної доброчесності. Я вважаю, що така тенденція є руйнівною для людської свідомості та світу. Коли людина перестає розвивати власні здібності, вона, зрештою, прирікає себе до професійної неспроможності, а це призводить до втрати поваги до себе.

По-перше, коли людина використовує для виконання своєї роботи штучний інтелект або копіює чужу працю, з часом вона втрачає здатність мислити та будувати логічні зв'язки. Чим більше ти напрацьовуєш власні навички та даєш волю своїй творчості, тим більше ти розвиваєшся, самовдосконалюєшся. Проте не можна говорити про самовдосконалення, якщо людина краде чужі труди, видаючи їх за свої. Із кожною присвоєною працею вона втрачає себе, свою особистість та оригінальність, а іноді й прихильність інших до себе. Яскравим прикладом такого падіння особистості в очах інших для мене є образ батька Юлька Ващука з повісті Ніни Бічуї "Шпага Славка Беркути". Він архітектор, написав книжку про Львів, у якій використав чужі думки та матеріали зі старих журналів: «Скористався чужим, як злодій

користується чужим годинником чи чужими грішми, списав думки і факти зі старих журналів, що виходили колись у Львові. А хтось інший упіймав тата на крадіжці і розповідав про те цілому місту, цілому світові, перелічив прізвища людей, думками яких скористався тато…» [1, с. 10] Такий плагіат скоро розкрився, і в результаті Юлько починає сторонитися і соромитися власного батька, а в газеті чоловіка висміюють за вкрадену працю. Таким чином, через порушення академічної доброчесності герой втрачає як пошану читачів і загалом людей, так і повагу свого сина.

По-друге, порушення академічної доброчесності ніколи не йдуть нам на користь. Коли людина просто списує, а не використовує власні знання для виконання завдання, вона не запам'ятовує інформації належним чином. Особливо це стосується учнів: користуючись чужими знаннями, вони думають лише про те, як швидше отримати гарну оцінку. Таким чином вони пропускають увесь важливий матеріал, який мусять засвоїти під час самоопрацювання та виконання завдань, і не дізнаються нічого нового й корисного.

Я хочу навести приклад із власного життя, коли списування призвело людину до провалу іспиту. Навчання в одинадцятому класі – це підготовка до майбутнього дорослого життя. Саме цей рік слід було використати для підготовки до складання національного мультипредметного тесту. У той час, коли ми з однокласниками працювали на уроках, ретельно виконували домашні завдання, опрацьовували багато інформації самотужки, щоб належним чином підготуватися до іспитів, мій однокласник постійно звертався по допомогу ШІ. Оскільки ми навчалися здебільшого дистанційно через безпекову ситуацію, то і на уроках, і при виконанні домашніх завдань він постійно «співпрацював» із ШІ-«помічником». Звичайно, він отримував позитивні оцінки, не докладаючи зусиль, але зовсім не готувався до НМТ, сподіваючись, що навіть там йому вдасться списати. Проте не вийшло, і хлопець отримав низькі результати з двох предметів. Йому не вдалося вступити до жодного закладу вищої освіти, і так, через свою лінь, він змарнував цілий рік свого життя, хоча зараз міг би навчатися в одному з омріяних вишів.

Пишучи академічні та художні роботи, малюючи картини, створюючи музику, людина вдосконалює саму себе, своє внутрішнє "Я". А плагіат, особливо робота, створена штучним інтелектом, руйнує це "Я", позбавляє людину її індивідуальності, її іскри. Не заперечуватиму, що інструменти штучного інтелекту можна використовувати для створення власного контенту, але в жодному разі не привласнювати плоди праці інших без належних доброчесних посилань. Списуючи та видаючи чужу працю за свою, ми шкодимо, в першу чергу, самим собі. Знецінюються результати навчання.

Студенти, що в результаті списування отримали позитивну оцінку, самі починають вірити у свій успіх. Це – хибне уявлення. Поверхові знання не зможуть принести користі ні тому, хто їх має, ні суспільству. Крім того, у процесі навчання студенти розуміють, хто здобуває знання самотужки, а хто списує. Якщо вони отримують однакові оцінки за свою роботу, з'являється недовіра і почуття несправедливості. Я вважаю, що кожен має максимально використовувати свої здібності, розвивати критичне мислення, перш ніж людство загубить власну оригінальність. Зі свого досвіду можу сказати, що спілкування з тими, хто не вміє думати сам, постійно використовуючи для цього сторонню допомогу та інтернет-ресурси, є нецікавим та, як правило, коротким, бо з обмеженими людьми важко знайти спільну тему для розмови. Такі люди не вміють аналізувати інформацію, бояться висловлювати власну позицію, не можуть прийняти певну точку зору, відстоювати її. Коли я спілкуюся з мислячими людьми, то, в першу чергу, стимулюю до розвитку себе. Мені цікаво комунікувати з тими, хто має власну думку, свій погляд на події, хто може підкинути цікаві ідеї, подискутувати зі мною.

Отож, на моє переконання, плагіат дійсно руйнує особистість, нівелюючи оригінальність мислення, спосіб викладу думок.

Список використаних джерел

1. Бічуя Ніна. Шпага Славка Беркути. URL: https://www.ukrlib.com.ua/books/printit.php?tid=10271&page=10 (дата звернення: 10.03.2026)

Порохня Анастасія
Соснівський освітній комплекс
«ліцей-заклад дошкільної освіти» імені Анатолія Шульги
Попівської сільської ради Сумської області

СВІТЛО ЗНАНЬ ЧИ ТІНЬ ОБМАНУ : ЧОМУ АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ - ЦЕ ЄДИНИЙ ШЛЯХ?

Кажуть, що диплом - це лише папірець, який підтверджує наявність освіти, але не завжди свідчить про наявність знань. Проте в основі справжньої освіти лежить не документ, а фундамент, який ми будуємо щодня через зусилля, помилки та чесність. Академічна доброчесність - це не просто звід нудних правил, які «не можна порушувати». Це наш внутрішній компас, який визначає, ким ми станемо: справжніми фахівцями чи майстерними імітаторами.

Доброчесність у навчанні - це питання самоповаги та професійної гідності.

Перший і найголовніший аргумент полягає в тому, що академічна чесність формує особистість. Коли студент обирає шлях плагіату чи списування, він, насамперед, розписується у власній неспроможності. Уявіть собі хірурга, який купив дипломну роботу, або архітектора, який «позичив» розрахунки міцності мосту в інтернеті. Навряд чи хтось із нас захоче стати їхнім пацієнтом чи мешканцем побудованого ними будинку. Навчання - це тренувальний майданчик. Якщо ми звикаємо обманювати систему зараз, ми закладаємо в себе звичку обманювати суспільство і себе в майбутньому. Власне розуміння доброчесності для мене - це згода з тим, що краще отримати нижчий бал за власну думку, ніж найвищий - за чужу.

Порушення правил доброчесності нівелює цінність освіти як суспільного блага. Коли корупція та академічне шахрайство стають нормою, дипломи знецінюються. Це створює середовище, де виграє не найрозумніший, а найхитріший. Справедливість у навчанні можлива лише тоді, коли всі грають за одними правилами. Списування створює ілюзію успіху, яка зникає при першому ж реальному виклику на роботі. Порушуючи академічну етику, ми руйнуємо довіру між викладачем і студентом. Замість діалогу та обміну ідеями виникає гра «піймай мене, якщо зможеш», де процес пізнання відходить на другий план. Академічна доброчесність - це соціальний контракт: держава надає ресурси для навчання, а ми зобов’язуємося стати інтелектуальним капіталом країни, а не баластом із порожніми сертифікатами.

Оригінальність мислення - це головна валюта сучасності. У світі, де штучний інтелект може згенерувати будь-який текст за секунди, критичне мислення та унікальний погляд стають безцінними. Академічна доброчесність вчить нас працювати з джерелами, аналізувати, зіставляти факти та робити власні висновки. Дотримуватися правил цитування - це не формальність, а вияв поваги до інтелектуальної праці інших. Це визнання того, що ми стоїмо на плечах гігантів, але при цьому маємо свій голос. Порушити це правило - означає вкрасти чиїсь зусилля і водночас позбавити себе шансу навчитися мислити самостійно. Для мене бути доброчесним - це бути творцем, а не копіювальним апаратом.

Академічна доброчесність - це межа, яку не можна переступати не через страх перед покаранням чи відрахуванням, а через усвідомлення наслідків для власної душі та розуму. Кожна самостійно написана робота, кожна чесно розв’язана задача - це цеглина у стіні нашої впевненості.

Ми живемо в епоху, де інформація доступна кожному, але мудрість здобувається лише через щиру працю. Дотримуватися принципів чесності у

навчанні - це важкий шлях, але він єдиний, що веде до справжнього успіху. Зрештою, освіта - це не те, що нам дали, а те, що ми змогли взяти самі. І лише чесно здобуті знання дають нам право називатися професіоналами та вільними людьми.

Приходкіна Софія
Сумський фаховий коледж будівництва та архітектури

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ: ФУНДАМЕНТ ДОВІРИ ЧИ ФОРМАЛЬНІСТЬ?

«Хто йде вперед у науках, але відстає в моралі, той більше йде назад, аніж уперед», – ці слова давньогрецького філософа Арістотеля, сказані понад два тисячоліття тому, звучать напрочуд сучасно. У XXI столітті, коли людство опинилося в інформаційному потоці безпрецедентної інтенсивності, а доступ до знань став майже миттєвим, питання моральної чистоти цього знання постало з новою силою. Освітній простір України, як і всього світу, сьогодні активно впроваджує принципи академічної доброчесності: університети приймають кодекси честі, студенти підписують декларації про самостійність робіт, а програми перевірки на плагіат стають невід'ємним інструментом викладача. Проте чи сприймаються ці зміни як дійсно важливий крок вперед, чи часто залишаються формальним ритуалом, який лише додає бюрократичного тягаря? Я переконаний, що академічна доброчесність – це не просто набір заборон і вимог, а необхідна основа якісної освіти та запорука формування чесного, відповідального та професійного покоління, здатного будувати справедливе суспільство.

Перш за все, дотримання принципів академічної доброчесності є основою для розвитку критичного мислення та формування справжньої компетентності. Коли студент виконує завдання самостійно, проходячи шлях від пошуку інформації, її критичної оцінки, аналізу різних точок зору до формулювання власних висновків, він не просто заучує матеріал, а навчається мислити. Наприклад, написання курсової роботи без використання «накруток» антиплагіату, без замовлення готового тексту чи копіювання чужих статей дозволяє майбутньому фахівцю глибоко зануритися в тему, зрозуміти її внутрішню логіку, виявити прогалини у власних знаннях і заповнити їх. Натомість студент, який вдається до плагіату або списування, обкрадає сам себе: він отримує оцінку, але не набуває тих навичок, які знадобляться йому у реальній професійній діяльності. Чи зможе такий випускник-медик самостійно

діагностувати складний випадок, якщо в університеті він навчився лише копіювати чужі історії хвороб? Чи зможе інженер спроектувати безпечну конструкцію, якщо його дипломна робота була скомпільована з кількох джерел без осмислення? Очевидно, що тут ціна нечесності – не просто незасвоєний матеріал, а потенційна загроза для життя та безпеки людей. Таким чином, чесність у навчанні напряму впливає на якість підготовки спеціаліста і, зрештою, на його професійну придатність.

По-друге, академічна доброчесність формує довіру – ту невидиму, але міцну основу, на якій тримається вся освітня та наукова екосистема. Освіта – це діалог між викладачем і студентом, де результат оцінювання має відображати реальний рівень знань. Якщо викладач заплющує очі на списування, а студент систематично користується шпаргалками, цей діалог втрачає сенс, перетворюючись на фарс. Диплом, отриманий у такий спосіб, знецінюється не лише для його власника, а й для всього випуску, для всього закладу освіти. У ширшому сенсі, руйнується довіра суспільства до освітніх інституцій. Згадаймо резонансні скандали з підробкою наукових ступенів державними службовцями, політиками чи навіть керівниками освітніх відомств – вони яскраво ілюструють, як порушення академічної чесності на верхніх щаблях призводить до глибокої кризи довіри до влади та державних інституцій в цілому. Коли суспільство бачить, що науковий ступінь можна «купити», а дисертацію «замовити», воно перестає поважати не лише окремих посадовців, а й саму науку, освіту, знання як цінність. Відновити цю довіру значно важче, ніж втратити.

По-третє, принципи академічної доброчесності виховують особистісну відповідальність та етичну поведінку, які є критично важливими у подальшому житті. Звичка посилатися на джерела, чітко позначати межі своєї та чужої праці, відповідати за результати своєї роботи – це риси, які формують людину з високою внутрішньою культурою та розвиненим почуттям відповідальності. Якщо в університеті студент звикає «позичати» чужі ідеї без сорому, не вказуючи авторства, то у професійному середовищі він може стати тим керівником, який привласнює досягнення своєї команди, або тим бізнесменом, який ігнорує авторські права, або тим науковцем, який фабрикує результати досліджень заради гранту. Академічна доброчесність – це своєрідний «тренінг чесності», який готує нас до дорослого життя, де за кожне рішення доводиться відповідати. Вона формує внутрішню потребу робити правильно навіть тоді, коли ніхто не бачить і не може покарати. Саме така внутрішня порядність, а не страх перед зовнішнім контролем, є найвищим проявом академічної культури.

Варто також розглянути й контраргумент, який часто можна почути від скептиків: мовляв, у сучасному світі, де інформація є спільним надбанням, а

штучний інтелект може генерувати тексти миттєво, вимоги до «унікальності» та самостійності є застарілими. На їхню думку, важливішим є результат, а не спосіб його досягнення. Однак така позиція є небезпечною помилкою. По-перше, використання інструментів штучного інтелекту не скасовує відповідальності за кінцевий продукт: студент має зазначити факт використання таких інструментів та нести відповідальність за достовірність наведених даних. По-друге, саме в епоху надлишку інформації здатність відрізнити якісне джерело від сумнівного, сформувати власну позицію, а не механічно слідувати алгоритму, стає головною людською конкурентною перевагою. Відмова від принципів доброчесності в ім'я «зручності» призводить до деградації критичного мислення і, зрештою, до професійної безпорадності перед складними завданнями, які не мають готових шаблонних рішень.

Отже, академічна доброчесність виходить далеко за межі університетських регламентів та формальних вимог до оформлення робіт. Це не набір обмежень і не тимчасовий тренд в освіті, а свідомий вибір на користь якості, довіри та самоповаги. Як було доведено, вона сприяє формуванню глибоких, а не поверхових знань, зміцнює зв'язок між усіма учасниками освітнього процесу, закладає моральний фундамент для майбутньої професійної діяльності та життя в суспільстві. Вона також є потужним інструментом протидії корупції та непотизму, адже там, де цінуються чесність і знання, важко приживаються зв'язки та «блат».

Сьогодні, коли інформаційні кордони стираються, а штучний інтелект стає нашим повсякденним помічником, вміння залишатися чесним перед собою, перед наукою та суспільством стає головною конкурентною перевагою та моральним імперативом. Академічна доброчесність – це не «гальмо» для освіти, а її двигун, який змушує рухатися вперед, долаючи інтелектуальну лінь і спокусу легкого шляху. Тому варто пам'ятати: обираючи доброчесність сьогодні, ми обираємо світле, чесне та справедливе майбутнє для себе, для своїх університетів та для своєї країни. Кожна самостійно написана робота, кожне коректно оформлене джерело, кожна принципова відмова від списування – це маленька, але вагома цеглина у фундаменті нової освітньої культури, яку ми будуємо разом.

Прокопенко Марія
Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка

АКСІОЛОГІЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ЧЕСНОСТІ: ВІД ЕТИЧНОГО ІМПЕРАТИВУ ДО ПРАГМАТИКИ ОСВІТНЬОГО ПОСТУПУ

Концептуалізація академічної доброчесності в сучасному освітньому дискурсі виходить далеко за межі формального дотримання нормативних приписів, трансформуючись у фундаментальний етичний базис формування особистості. У добу тотальної цифровізації та вільного доступу до інформаційних масивів категорія «чесності» набуває ознак дефіцитного інтелектуального ресурсу. Власне розуміння доброчесності полягає не лише у відмові від плагіату як механічного запозичення чужих ідей, а передусім у культивуванні суб'єктної відповідальності за результати власної когнітивної діяльності. Зазначений механізм діє як внутрішній цензор, що забезпечує автентичність наукового пошуку та валідність отриманих знань у глобальному академічному просторі.

Аналіз сутності проблеми виявляє глибоку дихотомію між прагматичним бажанням швидкого успіху та ідеалами фундаментальної освіти. Т. Бретаг обґрунтовує, що академічна доброчесність постає як складний конструкт, що інтегрує в собі фундаментальні цінності: довіру, справедливість, повагу та мужність відстоювати власну інтелектуальну позицію [1].

Виклик сучасності полягає в тому, що освітнє середовище часто сприймається як простір транзакцій, де оцінка стає товаром, а не індикатором компетенцій. У цьому контексті, як зазначає Т. Ланкастер, розвиток великих мовних моделей створює нову реальність, де межа між самостійним пошуком та автоматизованою компіляцією стає дедалі тоншою [2]. Відтак, доброчесність виступає критичним запобіжником девальвації дипломів. Вона є гарантом того, що фахівець володіє реальною здатністю до розв'язання складних завдань, а не лише навичками технічного маніпулювання даними, що особливо актуально в епоху цифровізації академічного простору.

Одним із значущих викликів для академічної етики сьогодні є стрімка імплементація генеративного штучного інтелекту в навчальний процес. Межа між інструментальною допомогою та інтелектуальним паразитством стає все більш дифузною, що вимагає переосмислення поняття авторства. Справжня доброчесність у цих умовах передбачає прозорість методології: визнання ролі алгоритмів при збереженні критичного мислення та фінальної аналітичної валідації тексту людиною. Відмова від сліпого копіювання технологічних

рішень на користь їхнього творчого переосмислення є маркером зрілості сучасного здобувача освіти.

Соціальний вимір проблеми розкривається через феномен репутаційного капіталу. В академічній спільноті довіра будується десятиліттями, але може бути нівельована одним актом недоброчесності. Коли студент обирає шлях академічного фальшування, він руйнує не лише власну траєкторію розвитку, а й дестабілізує інституційну спроможність університету. Формування екосистеми доброчесності потребує переходу від репресивної моделі контролю до превентивної моделі виховання цінностей, де інтелектуальна власність культивується як невід'ємне право кожного дослідника на результати своєї праці.

Психологічний аспект академічної сумлінності корелює із феноменом «самоактуалізації». Особистість, яка свідомо обирає шлях самостійного виконання завдань, проходить через етап інтелектуальної боротьби, що є необхідною умовою формування нейронних зв'язків та глибинного засвоєння матеріалу. Плагіат, навпаки, є формою когнітивного самообману, що створює ілюзію компетентності при фактичній інтелектуальній атрофії. Тому дотримання етичних норм у навчанні є не зовнішнім обов'язком, а стратегією збереження власної когнітивної спроможності в умовах дефіциту змісту.

Критичним викликом залишається системна інерція освітнього середовища, де застарілі методи контролю не встигають за динамікою технологічних змін. Подібні деструктивні практики слугують підґрунтям для зростання нігілізму серед молоді, яка не вбачає сенсу в дотриманні правил, що здаються архаїчними. Проте вихід полягає не у посиленні санкцій, а в редизайні освітніх завдань: відтворення знань має поступитися місцем продуктивному аналізу та вирішенню нестандартних кейсів. Доброчесність стає природним вибором лише тоді, коли завдання вимагає унікального особистісного досвіду, який неможливо замінити жодним алгоритмом чи чужим текстом.

Естетика академічного тексту та культура цитування є зовнішніми маркерами внутрішньої дисципліни розуму. Кожне посилання на першоджерело – це акт поваги до інтелектуальної генеалогії ідей, що вибудовує тяглість наукової традиції. Вміння вести коректний діалог із попередниками свідчить про високий рівень культури дослідника. Відсутність належного оформлення джерел не лише порушує норми права, а й свідчить про інтелектуальну недбалість, яка деформує логіку наукового пізнання. З огляду на це, бібліографічна точність трансформується з формального технічного обов'язку в релевантний механізм верифікації авторського внеску в глобальний науковий дискурс, що слугує індикатором професійної зрілості та етичної ідентичності дослідника.

Перспективи подолання кризи академічної етики зосереджені у площині формування колективної відповідальності. Створення середовища, де недоброчесність стає соціально неприйнятною та репутаційно невигідною, є ключовим завданням сучасної вищої школи. Це вимагає від кожного суб'єкта освітнього процесу – від студента до ректора – неухильного дотримання принципів прозорості. Тільки через синергію особистісного сумління та інституційної підтримки можливо створити простір, у якому знання генеруються чесно, а наукові ступені та дипломи відображають реальний інтелектуальний потенціал нації. У цьому контексті репутаційний капітал закладу освіти стає прямо залежним від індивідуального вибору кожного його представника. Формування нульової толерантності до плагіату та фальсифікацій є не лише етичною вимогою, а й стратегічною інвестицією в міжнародну конкурентоспроможність українського диплома та довіру до вітчизняної науки з боку світової спільноти

Еволюція академічної доброчесності від абстрактного етичного ідеалу до прагматичного інструменту професійного успіху постає закономірним етапом розвитку сучасного інформаційного суспільства. У соціокультурному просторі, що характеризується профіцитом даних та високою швидкістю доступу до інтелектуальних ресурсів, традиційні репродуктивні методи навчання втрачають свою актуальність. Натомість здатність до критичного синтезу інформації та генерування автентичного наукового контенту перетворюється на ключову детермінанту інтелектуального капіталу.

Прагматика сучасного освітнього поступу детермінується діалектичною синергією індивідуального етосу та системної інституційної підтримки. У межах цієї парадигми академічна доброчесність переходить із площини декларативних гасел у площину прикладного інструментарію, що визначає життєздатність освітньої системи. Створення гомогенного етичного середовища, де будь-які форми інтелектуальної несумлінності маркуються як соціально деструктивні та репутаційно токсичні, постає не просто гуманітарним завданням, а критичною стратегічною інвестицією. Саме рівень інституційної довіри та валідність наукових результатів формують фундамент міжнародної конкурентоспроможності вітчизняного освітнього простору, інтегруючи його в глобальний ринок високотехнологічних рішень.

Підсумовуючи, аксіологія інтелектуальної чесності виступає фундаментальною платформою, навколо якої структурується сучасний освітній прогрес. Це репрезентує свідому стратегію вибору на користь автентичності, що потребує від суб'єкта навчання стабільної когнітивної активності та готовності до обґрунтування власної наукової позиції. В умовах трансформації освітньої парадигми академічна доброчесність перетворюється із

формалізованого переліку нормативних заборон на динамічну етичну систему, що базується на принципах колаборації та творчого пошуку.

Саме такий методологічний підхід дає змогу інтерпретувати освітній процес як цілеспрямовану діяльність із генерації нових знань, де кожен етап верифікований етичними стандартами, а отримані результати є об'єктивними індикаторами професійної компетентності та особистісної зрілості. Упровадження зазначених принципів у повсякденну академічну практику сприяє формуванню інтелектуального середовища, де чесність є не лише вимогою, а й необхідною умовою сталого розвитку наукового співтовариства. Описаний вектор розвитку зумовлює трансформацію закладу вищої освіти з репродуктивного ретранслятора інформації на динамічний осередок соціокультурної експертизи, де аксіологічна єдність викладацького та студентського корпусів мінімізує ризики інституційної деградації.

Список використаних джерел

Bretag T. Academic integrity. *Oxford Research Encyclopedia of Business and Management*. 2018. DOI: https://doi.org/10.1093/acrefore/9780190224851.013.147

Lancaster T. *A large language model supported synthesis of contemporary academic integrity research trend*s. 2024. URL: https://arxiv.org/abs/2401.03481

Проценко Анастасія

Навчально-науковий медичний інститут Сумського державного університету

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ: МІЙ СВІДОМИЙ ВИБІР

У сучасному світі освіта дедалі більше визначає не лише професійний успіх людини, але й рівень розвитку суспільства загалом. У цьому контексті поняття академічної доброчесності набуває принципового значення. В Україні нормативне закріплення цього принципу пов'язане із Законом України «Про освіту», а на інституційному рівні – з діяльністю Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, яке контролює стандарти якості й етичні засади освітнього процесу. Проте питання доброчесності виходить далеко за межі формальних вимог: воно стосується внутрішнього морального вибору – дотримуватися чи порушувати? Чи є академічна доброчесність лише вимогою адміністрації, чи фундаментальною цінністю особистості?

На мою думку, доброчесність у навчанні – це не просто набір правил, а стратегія життєвої позиції. Її не можна розглядати як опцію, яку дозволено ігнорувати заради швидкого результату. Дотримуватися – необхідно;

порушувати – не можна, оскільки це руйнує як особистість студента, так і довіру до освіти загалом. До того ж порушення формує хибні моральні орієнтири.

Ключовий аргумент у цьому питанні полягає в тому, що доброчесність є підґрунтям довіри між студентом і викладачем, між університетом і суспільством. Освіта функціонує на основі того, що результати навчання відображають реальні знання, навички й уміння. Плагіат, списування чи фальсифікація результатів нівелюють саму ідею навчання. Наприклад, майбутній юрист, який звик списувати під час іспитів, формально отримує диплом, але фактично не володіє необхідними знаннями. У цьому випадку наслідки недоброчесності виходять за межі аудиторії та можуть впливати на життя інших людей. Те саме стосується педагога, інженера, економіста чи медика. Якщо майбутній фахівець не засвоїв базових принципів через нечесне навчання, це становитиме ризик для суспільства.

До того ж нечесність має прямий вплив на внутрішній світ студента. Часто доводиться чути, як порушення академічних норм виправдовують браком часу, складністю завдання або «тому, що так робить більшість». Однак кожен акт списування чи плагіату формує звичку обходити труднощі замість їх подолання. Звернімося до історичного прикладу. Ще Іммануїл Кант обґрунтував принцип категоричного імперативу: дія має бути такою, щоб її можна було зробити універсальним правилом. Якщо всі систематично порушуватимуть академічну доброчесність, система освіти втратить сенс. З огляду на це навіть із позицій етичної теорії порушення доброчесності суперечить універсальним моральним нормам. Окрім того, недоброчесність, як свідчить практика освітнього процесу, значною мірою знижує самооцінку, адже породжує тривожність і страх викриття; водночас чесно здобутий результат формує впевненість у власних силах і здатність долати виклики.

Ще один важливий аргумент пов’язаний із довготривалою перспективою кар’єрного зростання того, хто навчається, адже порушення академічної доброчесності може мати репутаційні наслідки. У випадках викриття плагіату в наукових роботах це часто призводить до втрати ступеня, посади чи громадської довіри, тож тимчасова вигода обертається стратегічною поразкою.

Утім, існує думка, що сучасна система освіти нібито сама провокує недоброчесність – перевантаженням, формалізмом, орієнтацією на оцінки, а не на справжні знання. Із таким поглядом можна було б частково погодитися. Проте навіть за недосконалих умов моральний вибір усе ж залишається за людиною. Складність завдання не виправдовує плагіат; вона лише потребує кращої організації часу чи звернення по допомогу. Ба більше, саме доброчесна позиція студентів здатна стимулювати позитивні зміни в освітній системі. Коли

академічна спільнота виявляє нетерпимість до порушень, формується культура відповідальності.

Якось під час підготовки тез до наукової конференції я помітила, що один із фрагментів мого тексту надто близький до оригінального формулювання джерела. Хоча це не було навмисним запозиченням, я переробила уривок і належно оформила покликання. Це потребувало більше часу, ніж я планувала, однак дало впевненість у коректності й самостійності роботи. Наведений приклад переконав мене, що доброчесність є не формальністю, а щоденною внутрішньою дисципліною.

Має значення й те, що академічна доброчесність формує культуру взаємної поваги в освітньому середовищі. Коли студент самостійно виконує завдання, він поважає працю викладача, який готує матеріал і оцінює результати. Водночас викладач, дотримуючись принципів об'єктивності та справедливості, демонструє повагу до студента як до особистості. Таким чином, доброчесність стає основою партнерських відносин, у яких кожен несе відповідальність за спільний результат.

Чесність у навчанні сприяє розвитку критичного мислення і творчості, що теж є не менш важливим. Лише працюючи самостійно, людина вчиться аналізувати інформацію, формулювати власні висновки, аргументувати позицію. Плагіат позбавляє цього процесу, адже замість створення нового відбувається механічне копіювання. У довгостроковій перспективі це гальмує інтелектуальний розвиток і знижує конкурентоспроможність фахівця.

Крім того, в умовах цифровізації освіти проблема академічної недоброчесності набуває нових форм. Доступність інформації в мережі Інтернет значно спрощує можливість копіювання чужих текстів або використання готових робіт. Проте саме в такому середовищі особливої ваги набуває внутрішній самоконтроль. Технології можуть як сприяти порушенням, так і допомагати їх виявляти, однак остаточне рішення завжди залишається за людиною.

Отже, доброчесність у навчанні – це не формальна вимога та не зовнішній контроль, а фундаментальна умова якісної освіти й особистісного розвитку. Її необхідно дотримуватися, адже вона забезпечує довіру до результатів навчання, формує моральну стійкість і створює основу для професійної компетентності. Порушувати академічну доброчесність не можна, оскільки це руйнує і освітню систему, і внутрішню цілісність людини. Вона виявляється не у деклараціях, а в повсякденних діях: у чесно виконаному завданні, у відповідальному ставленні до джерел інформації, у готовності визнавати власні помилки. Саме такі дрібні, на перший погляд, рішення поступово формують професіонала, якому можна довіряти.

Тому переконана: дотримання академічної доброчесності – це вибір на користь гідності, самоповаги та справжнього розвитку. І чим раніше кожен студент усвідомить це, тим міцнішою буде не лише його особиста траєкторія успіху, а й освітня система держави загалом.

Зрештою, варто пам'ятати, що освіта – це простір формування не тільки знань, а й характеру. І саме у щоденному виборі – списати чи працювати самостійно, скористатися чужим текстом чи створити власний – визначається майбутній фахівець і громадянин. Доброчесність у навчанні є інвестицією в гідність, професіоналізм і довіру, без яких, на моє переконання, неможливий сталий розвиток суспільства.

Ратій Аліна
Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного

МІЙ ШЛЯХ ДО МРІЇ

Ніхто не може повернутися назад
і змінити свій старт. Але кожен може
стартувати зараз і змінити свій фініш.
Рой Джонс

Життя постійно випробовує нас, вимагаючи не лише компетентності у справі, що робимо, але й глибокої чесності. Моя історія студентки, яка водночас виконує обов'язки в.о. начальника відділу культури, молоді та спорту Сватівської міської ради, є прикладом такого подвійного виклику. З одного боку, я прагну досягти академічної досконалості у вивченні складних питань курортології. З іншого боку, на мене покладена реальна відповідальність за розвиток громади, роботу з внутрішньо переміщеними особами, залучення донорських ресурсів.

Для мене академічна доброчесність – це не просто формальність, необхідна для отримання оцінки. Вона є моральним компасом, який визначає, ким я хочу бути в майбутньому: лідером, що заслуговує на довіру, або ж фахівцем, чиї знання є лише ілюзією. Завдяки досвіду, який я здобула на своєму шляху від методиста до керівника, моя життєва позиція чітка: доброчесність у навчанні – це безумовна необхідність.

Я розумію академічну доброчесність як справжню трансформаційну силу. Вона здатна перетворити студента на самодостатню особистість і зробити знання ефективним інструментом змін, які впливають не лише на моє майбутнє, але й на долю мого міста.

Мій розвиток був пов’язаний із непростою боротьбою за оволодіння знаннями. Це потребувало часу, наполегливості й насамперед чесності із собою. Чи можливо отримати справжнє розуміння складних аспектів курортологічної реабілітації або механізмів дії природних лікувальних факторів через списування або використання тексту, згенерованого ШІ? Очевидно, ні.

Порушення принципів академічної доброчесності – це ніщо інше як самообман із неприємними наслідками. Уявімо ситуацію: я склала іспит з курортології нечесно. Чи зможу потім на практиці правильно організувати програму оздоровлення для внутрішньо переміщених осіб чи розробити план відновлення туристичного об’єкта? Ні, адже поверхневі знання породжують поверхневі рішення.

Дотримуючись принципів доброчесності, я не просто отримую високі оцінки – я загартовую свій інтелект і формую здатність до мислення, що абсолютно необхідно для діяльності керівника.

Мої життєвий досвід і робота ґрунтуються на прозорості та довірі. У сфері культури, організації діяльності для внутрішньо переміщених осіб, створення Координаційного центру чи залучення донорської допомоги репутація має ключове значення. Академічна доброчесність виступає тим базовим показником, який надалі визначає мою професійну етику.

Крадіжка чужих ідей у наукових роботах чи списування під час іспитів – це справжнє випробування моральної стійкості. Якщо дозволяти собі такі вчинки в академічному житті, то чи можна гарантувати прозорість у питаннях розподілу коштів або вибору підрядників для відновлення об'єктів культури і туризму? Ймовірність порушень у цих ситуаціях лише зростає.

Мій вступ до університету став початком самореалізації й демонстрацією підготовленості до масштабних змін. Цей етап я долаю, збагачуючись новими знаннями та вміннями. Втім, справжні зміни та досягнення можливі лише за умови повного усвідомлення відповідальності за якість власних здобутків.

Академічна доброчесність насправді відкриває мені численні можливості в особистій і професійній сферах. По-перше, дарує свободу творчості, адже покладаючись виключно на власні сили, я створюю авторські ідеї для розбудови галузі культури та туризму, замість того щоб повторювати чужі. По-друге, забезпечує справжню конкурентоспроможність. Я цілком усвідомлюю, що для відновлення деокупованих територій буде потрібна висока компетенція, але порушники доброчесності залишаться без необхідної бази для роботи над складними проєктами відновлення. Зрештою, академічна доброчесність розвиває академічну стійкість. Робота з внутрішньо переміщеними особами та навчання в умовах постійного стресу вимагають дисципліни. А дотримання принципів доброчесності – це незамінна частина цього процесу.

Я готова до змін, але вірю, що лише стійкі трансформації можуть привести до успіху. А справжня стійкість заснована на міцному фундаменті – глибоких і чесних знаннях.

Саме такий підхід до саморозвитку і формування себе як професіонала дозволить мені здійснити свою мрію – оживити туристичні маршрути та відновити культуру та мистецтво на деокупованих землях рідного міста. Для мене це не просто завдання, а важлива місія.

Досягнення цієї мрії базується на знаннях у сфері курортології, зокрема забезпечення екологічної безпеки та розумне використання природних ресурсів, та менеджменту – прозорого залучення інвестицій та ефективного управління проєктами.

Порушення академічних принципів поставить під сумнів мою спроможність реалізувати свої цілі. Як переконати європейських донорів у прозорості проєкту з відновлення музею, якщо моя дослідницька робота виявилася плагіатом?

Академічна доброчесність є першим кроком на шляху до створення довіри та чесності в моєму місті. Я прагну бути прикладом компетентності й справедливості, щоб мати моральне право вимагати аналогічної доброчесності від інших у процесі відбудови.

Як керівник і фахівець у сфері культури та туризму, я не можу дозволити собі вестися на спокусливу легкість чи страх перед правилами. Мій вибір – дотримуватися власних принципів. Моє бачення – бути тою, хто відновлює та створює, діючи на міцному фундаменті чесності, а не тимчасових маніпуляцій.

Моя історія – це процес постійного саморозвитку, кожен крок якого було зроблено з належною відповідальністю: від роботи методистом до виконання обов’язків керівника, від першої спроби самоосвіти до вступу в університет. Кожен новий етап розширює горизонти моєї відповідальності й поглиблює потребу в чесно здобутих знаннях.

Яким я бачу своє майбутнє? Успішний курортолог, який застосовує професійні навички для реалізації масштабної ідеї – відродження рідного Сватового. Культура й туризм є моєю стратегічною метою, яку я прагну втілити завдяки бездоганній компетентності й довірі до себе як професіонала.

Для мене академічна доброчесність – це не предмет дискусії чи додатковий аспект діяльності, а фундаментальний принцип для лідера, який має бажання вирішувати проблеми й бути рушієм змін. Я вибираю чесність сьогодні, щоб завтра досягти успіху, побудованого на реальних знаннях і непохитній репутації.

Романишин Ольга
Карпатський національний університет імені Василя Стефаника

ДОБРОЧЕСНІСТЬ У НАВЧАННІ: ДОТРИМУВАТИСЯ /НЕ МОЖНА/ПОРУШУВАТИ

Іноді долю людини визначають не гучні та яскраві події, а зовсім непомітні речі: слово, вчинок, мить сумніву… або навіть одна кома. Здається, це лише розділовий знак, але саме він здатен змінити сенс сказаного. Так само і в житті: один необдуманий крок може відвести людину убік від власного шляху, а один чесний вибір – зберегти її саму.

У назві конкурсу кома посідає особливе місце, адже вона символізує межу між правильним і хибним, між гідністю та спокусою легкого успіху. Це надзвичайно співзвучно із життєвою правдою: легко втратити своє місце в житті, але дуже важко віднайти його знову. Саме тому так важливо вчасно поставити свою внутрішню кому там, де закінчується компроміс і починається совість.

«Дотримуватися, не можна порушувати» чи «дотримуватися не можна, порушувати» – від однієї коми залежить сенс вислову. Так само й у реальному житті: одна, на перший погляд, дрібна поступка совісті може змінити дуже багато. Один списаний тест, одна чужа робота, одне невизнане джерело, одна неправда («бо так простіше») – і людина непомітно відходить від себе справжньої.

Сьогодні ці слова набувають особливої ваги в Україні. Наша держава переживає важкі випробування війною, але водночас продовжує жити, навчатися, реформуватися, будувати майбутнє. У час, коли українські діти навчаються в укриттях, онлайн або між сигналами повітряної тривоги, поняття доброчесності набуває ще глибшого змісту. Адже чесне навчання сьогодні – це не просто виконане завдання. Це внесок у майбутню відбудову держави. Україні будуть потрібні чесні вчителі, відповідальні лікарі, компетентні інженери, принципові юристи, справжні фахівці, які не купили оцінок, а здобули знання власною працею.

І саме тут особливо відчутною стає ще одна важлива паралель: як і в навчанні, у ширшому суспільному житті доброчесність тримається на, здавалося б, дрібних виборах. Історія не завжди руйнується різко – частіше вона змінюється непомітно, крок за кроком. З маленької неправди, з виправдання «так буде простіше», з підміни змісту, з мовчазної згоди там, де варто було б сказати правду.

Такі, на перший погляд, незначні відступи від чесності поступово накопичуються, як тріщини в фундаменті. Спочатку їх майже не видно, але із часом вони впливають на стійкість усього, що збудовано. Там, де зникає правдивість і відповідальність, слабшає довіра, а без довіри не може міцно триматися жодна спільнота. І найнебезпечніше те, що цей процес часто відбувається тихо, майже непомітно для ока.

Саме тому доброчесність у будь-якій сфері – це не формальність і не зовнішня вимога, а внутрішня основа стабільності та розвитку. Бо там, де зникає правда, поступово втрачається і відчуття опори – як у суспільстві, так і в людині.

Доброчесність у навчанні – це не лише правила університету чи школи. Це внутрішній показник, який показує, хто людина є насправді. Можна отримати високу оцінку нечесним шляхом, але неможливо таким шляхом здобути знання. Можна тимчасово виграти, але програти найголовніше – себе.

Сучасний світ ставить перед молоддю нові виклики. Штучний інтелект за кілька секунд здатен написати твір, скласти план, знайти відповідь. Але жодна технологія не може замінити мислення, емоції, сумніви, пошук істини, внутрішню працю над собою. Саме тому сьогодні так важливо не загубити межі між допомогою технологій і залежністю від них. У час цифрових можливостей особиста чесність стає ще більшою цінністю.

Хочу зазначити про приклад батьків, який завжди слугував для мене моральним маяком доброчесності в академічному середовищі. Спостерігаючи за їхнім поступом до власних наукових еверестів, за ретельним опрацюванням архівних матеріалів і наукових джерел мами й тата, які творили свої академічні праці не перед монітором комп’ютера, а в архівах і наукових бібліотеках України, захоплювалася, окрім іншого, їхньою радістю від роботи над маловідомими джерелами, їхньої емоційною втіхою від творчості. Тож брала за приклад. Навчаючись у школі, пам’ятала, яку радість можуть принести самостійно здобуті результати.

У житті легко втратити своє місце. Іноді достатньо однієї миті слабкості, одного рішення – «як усі». А повернути втрачене значно важче. Довіра повертається повільно. Репутація відновлюється роками. А сумління ще довго нагадує про помилку. Саме тому кома в назві конкурсу звучить як пересторога і як дороговказ водночас. Вона нагадує: людина щодня ставить свою кому у власному житті. Щодня обирає чесність чи обман, працю чи легкий шлях, гідність чи випадкову вигоду.

Особливо важливо це для майбутнього педагога. Учитель навчає не лише предмета – він навчає прикладом. Діти дуже тонко відчувають фальш. Вони можуть забути правило чи формулу, але ніколи не забудуть людини, яка стояла

перед ними. Якщо вчитель чесний, відповідальний і працьовитий, він виховує ці риси мовчки – власною поведінкою. Так, чесний шлях часто складний. Він вимагає часу, терпіння, ночей над книжками, сумнівів, помилок, повторних спроб. Але саме він формує характер. Саме він дає справжні знання. Саме він робить зі студента професіонала, а з людини – особистість.

Сьогодні Україна платить високу ціну за право бути вільною і будувати власне майбутнє. І це майбутнє залежить не лише від зброї чи політичних рішень, а й від того, якими будуть ті, хто завтра прийде працювати в школи, лікарні, університети, державні установи, на підприємства.

Я впевнена, що воїни, які стоять п’ятий рік на передовій, у своєму навчанні володіти зброєю чи керувати дронами, надавати першу медичну допомогу чи обслуговувати артилерійські системи керувалися єдиним принципом: «Дотримуватися, не можна порушувати». Я знаю десятки таких, які ніколи не ставили хибно свою внутрішню кому там, де закінчується компроміс і починається совість. Тому Україна стоїть у цьому жорстокому двобої.

Бо доброчесність у навчанні – це не про заборони. Це про вибір, ким бути. І саме з такого вибору починається сильна людина, сильне суспільство і сильна Україна.

Руснак Ніна
Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка

ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ У НАВЧАННІ (ДОПОМОГА ЧИ ПЛАГІАТ)

Останнім часом ми доволі часто чуємо від істориків фразу: "Живемо в історичні часи." І це не просто гучні слова. Це стосується багатьох аспектів нашого життя. Однин з них - швидкий розвиток інформаційних технологій, зокрема використання штучного інтелекту. Сьогодні ми користуємося технологіями, про які лише вчора читали у фантастичних розповідях. Цілком ймовірно, що в майбутньому нашу епоху назвуть "цифрова революція". Поява "розумних" мовних моделей перетворила науковий світ на арену палких дискусій, або ж навіть поле битви. Раніше все було просто. Ще декілька років тому плагіатом вважалось банальне копіювання тексту з Вікіпедії, але сьогодні ситуація доволі ускладнилась. Штучний інтелект генерує відповіді, які номінально є унікальними. Проте чи можна вважати їх оригінальними? Питання про те, де закінчується використання ШІ як допоміжного інструменту і починається академічний плагіат, стало головним викликом для сучасної освіти. Моя позиція щодо цього полягає в тому, що ШІ є "інтелектуальним

асистентом". А саме, він може допомогти впорядкувати думки, але ні в якому разі не можне замінити сам процес мислення.

Першим і найбільш яскравим аспектом є технологічна природа контенту, що генерується. Звичний плагіат - це привласнення чужої інтелектуальної власності. Але ШІ не "краде" думки у конкретного науковця. Він аналізує величезну кількість даних, щоб передбачити найбільш імовірне наступне слово. І саме це дозволяє створити видимість новизни. Проте, як зазначають деякі дослідники етики технологій, наукова спільнота не повинна плутати здатність штучної системи використовувати мову з наявністю у неї розуміння, свідомості, принципів чи переконань. Коли студент видає згенерований текст за власний, він займається інтелектуальною імітацією. Навіть якщо перевірка на плагіат показує високий рівень унікальності, то фактична робота здобувача освіти дорівнює близько нулю. З цієї точки зору орієнтиром для проводження межі щодо доброчесності є зусилля, які студе, які студент докладає під час своєї праці. Тому якщо алгоритм виконав за вас усю роботу, це вже важко назвати навчанням, а скоріше делегування свого інтелекту.

Другий ключовий аспект стосується трансформації освітнього процесу, зокрема зміна нашого мислення. Критики стверджують, що використання ШІ веде до деградації критичного мислення. І вони мають рацію. Дійсно, якщо здобувач освіти використовує нейромережу для написання висновків, він втрачає можливість навчитися синтезувати інформацію самостійно. З іншого боку, ШІ може стати потужним ментором. Наприклад, він здатний пояснити складну концепцію квантової фізики п’ятьма різними способами або допомогти структурувати хаотичний список ідей. Тут важливо згадати принцип "когнітивного розвантаження". ШІ має брати на себе рутину -перевірку граматики, форматування бібліографії чи пошук синонімів. Але "щснова" роботи - ідея, аргументація та власний стиль - має залишатися людським.

Третім важливим моментом є етична відповідальність та майбутнє професійної компетентності. Академічна доброчесність - це не просто дотримання правил, це формування чесного ставлення до власного розвитку. Світ стикається з парадоксом: ми маємо доступ до найрозумніших інструментів в історії людства, але знаходимось під ризиком стати менш освіченими, користувачись цими нити. Як писав філософ Юваль Ной Харарі: "У світі, переповненому інформацією, ясність - це сила". Використання ШІ для досягнення такої ясності через структурування власних напрацювань є доброчесним. Використання його для імітації знань, яких немає - це самообман, що підриває саму суть науки.

До того ж, варто розглянути системний підхід до вирішення цієї проблеми. Університети не зможуть виграти війну проти алгоритмів, просто

забороняючи їх. Це все одно, що забороняти математикам користуватися комп'ютерами. Потрібна нова етика цитування. Можливо, у майбутньому нові стандарти включатимуть обов’язкову примітку: "Розділ 2 було структуровано за допомогою ШІ, факти перевірено автором". Така прозорість і є найвищим проявом доброчесності. Ми повинні перейти від системи, яка карає за використання інструментів, до системи, яка оцінює якість людської взаємодії з цими інструментами.

У підсумку можна стверджувати, що межа між допомогою ШІ та плагіатом не є сталою лінією; вона постійно змінюється і залежить від міри залученості людського розуму. Можна порівняти штучний інтелект з дзеркалом: якщо ви ставите йому розумні запитання і критично обробляєте його відповіді, він стає вашим союзником. Якщо ж ви використовуєте його як ширму для приховування власної ліні - ви порушуєте головний принцип академічної спільноти. Справжнє авторство у 2026 році полягає не у відмові від технологій, а у здатності залишатися суб'єктом, який контролює процес, несе відповідальність за кожне написане слово і додає той унікальний людський контекст, який жоден алгоритм, заснований на ймовірностях, ніколи не зможе відтворити. Чи готові ми до такої відповідальності?

Сало Тетяна
Комунальний заклад вищої освіти «Луцький педагогічний інститут» Волинської обласної ради

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ У МОЇЙ СИСТЕМІ ЦІННОСТЕЙ

Академічна доброчесність. Кожен сприймає цей термін по-своєму: для когось це питання моралі, а для когось – лише чергова вимога викладачів. Проте, я вважаю, усе набагато складніше. Це не просто правила, а ціла система цінностей: чесність, довіра, справедливість, повага, відповідальність та мужність бути справжнім у своїх знаннях.

Легко говорити про високі цінності в теорії, а на практиці все набагато складніше. Я, як першокурсниця, чудово розумію, з чим ми стикаємося щодня: величезні обсяги інформації, дедлайни та страх перед низьким балом. У такий момент здається, що найпростіший вихід – це списати чи згенерувати роботу через ШІ. Але не все так просто, як здається. Щоб це зрозуміти, варто просто на мить зазирнути у майбутнє. Уявімо таку ситуацію: раптом вам знадобиться допомога лікаря. За рейтингом успішності в університеті він був першим, але насправді складав усі іспити за допомогою ШІ. Чи захочеться вам іти до нього

на огляд? Те саме можна сказати про будь-яку іншу професію: від архітектора, що будує ваш дім, до юриста, який захищає ваші права. Як на мене, найчастішою причиною порушення доброчесності стає не лінь, а страх не виправдати очікувань рідних. Ми так сильно боїмося побачити в щоденнику цифру, меншу за «десять», що готові переступити через власні принципи. Але в цей момент важливо задуматись: чи важлива відзнака за знання, без знань?

Наступний момент, про який я хотіла б поговорити, – це довіра та репутація. В освітньому середовищі ми часто сприймаємо списування як гру: «спіймають чи не спіймають». Але насправді ми граємо проти самих себе. Коли викладачі та однолітки знають, що на твою роботу можна покластися, – це викликає повагу. Доброчесність – це те, що ми робимо, коли за нами ніхто не спостерігає. Якщо сьогодні я дозволяю собі привласнити чужі думки, то завтра я втрачу здатність створювати власні. Недаремно Стефан Цвейг зауважив: *«Потрібно витратити дуже багато сил, щоб повернути віру людині, одного разу обдуреному».* [1]

Крім того, варто пам’ятати, що знання, здобуті в школі чи інституті, – це фундамент нашого майбутнього. Коли ми списуємо або копіюємо ШІ, ми ніби будуємо свій дім на пінопластовому фундаменті: зовні він здається надійним, але насправді зовсім не тримає знань. Але життя – річ сувора, і воно обов’язково випробує цей будинок на міцність. Перший же серйозний робочий проєкт чи відповідальне рішення стануть тим поштовхом, який покаже правду. Академічна доброчесність – це, по суті, щоденна робота над тим, щоб твій фундамент був міцним і витримав будь-яку негоду в майбутньому.

Втрата здатності до критичного мислення - ще один аспект, який ми часто ігноруємо. Коли ми довіряємо написання твору чи розв'язання задачі алгоритму, ми втрачаємо здатність мислити. Це як у спорті: неможливо накачати м'язи, споглядаючи, як тренується хтось інший. Кожна самостійно знайдена помилка, кожне складне речення, над яким довелося посидіти годину, – це те, з чого будується наше справжнє знання. Без цього ми стаємо копіювальниками, а не тими, хто створює щось нове.

На мою думку, академічна доброчесність – це про самоповагу. Важко відчувати справжній тріумф від отриманої «дванадцятки», якщо в глибині душі ти знаєш, що вона тобі не належить. Справжня впевненість приходить не від оцінки в журналі, а від усвідомлення: «Я це можу. Я це розумію». Цю внутрішню впевненість не скачаєш з інтернету – вона з’являється тільки тоді, коли ти працюєш сам.

Завершуючи свої роздуми, я переконана: академічна доброчесність – це не про контроль з боку викладачів і не про складні правила. Це про внутрішню свободу. Свободу бути впевненою у кожному своєму слові та знати, що успіх –

це результат праці, а не вчасно натиснутої комбінації клавіш «Ctrl+C». Можливо, сьогодні чесна «дев'ятка» важить набагато більше, ніж «дванадцятка», за якою стоїть лише чужий інтелект. Зрештою, ми вчимося не для оцінок у журналі, а для того, щоб стати тими людьми, якими завтра ми самі захочемо довірити своє життя та майбутнє.

«Ваш мозок може абсолютно все. Потрібно лише переконати себе в цьому. Руки не усвідомлюють, що вони не вміють відтискатись, ноги не усвідомлюють, що вони невитривалі. Це знає мозок. Якщо ви переконаєте себе, що ви можете все, ви дійсно все зможете.» – Роберт Кіосакі [2]

Список використаних джерел

1. *Довіра. Мудрі цитати.*URL: https://upsihologa.com.ua/citaty/ua/tema-doverie-pg-1(дата звернення: 01.05.2026)

2. *Топ 10 мотивуючих цитат великих людей для досягення успіху - Бізнес.* URL:https://24tv.ua/business/top-50-motivuyuchih-tsitat-velikih-lyudey-dlya-ostanni-novini_n1550491(дата звернення: 01.05.2026)

Сіренко Софія
Запорізький національний університет

ДОБРОЧЕСНІСТЬ ЯК ЗАПОРУКА КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ

Перед написанням цього есе я вже мала деяке уявлення про те, що унаочнює для мене академічна доброчесність, але вирішила також почитати різні статті на цю тему і зрозуміти, як її обґрунтовують з наукової точки зору. Що ж, в усіх статтях, насамперед, тлумачать, що академічна доброчесність –це про авторські права, точніше, про не порушування цих прав. І, якщо людина звідкись бере матеріал для своєї роботи, вона має обов'язково зазначити джерела, звідки черпала інформацію. І це є цілком правильною вимогою, доброчесною щодо авторів. Але не завжди їй слідують, бо це, як-не-як, витрачання додаткового часу, а людський мозок налаштовано так, що він завжди шукає легких шляхів (і тому більшість людей у своїх роботах і не зазначають джерела інформації). На жаль, це дуже кепсько, що мозок такий лінтюх, позаяк, якщо завжди шукати легких шляхів, то людина перестане розвиватися і втратить деякі важливі навички, серед яких здатність критично мислити. Як ми усі знаємо, саме у кризові часи, у часи важких випробувань, люди винаходять щось дивовижне, не таке, як до цього створене. Саме у кризові моменти починає краще працювати критичне мислення, а критичне

мислення для людини так само важливе, як для свічки повітря, для квітки бджола, а для океану місяць.

Тож, переходячи до питання, чим для мене є академічна доброчесність, зазначу, що це, насамперед і в основному, вміння мислити самотужки, без мавпування чогось у когось, самостійно творити – не фізично, а розумово. Ділитися власними думками, а не скопійованими, адже саме це робить людину унікальною, цікавою, по-справжньому не такою, як всі. Бо хто б, скажіть мені, хотів жити у світі, де люди всі однаковісінькі. Одразу на думку спадає серія під назвою «Сквідвілл» з мультсеріалу «Губка Боб Квадратні Штани», де восьминіг Сквідвард, втомившись від сусідства губки Боба і зірки Патріка, вирішує переїхати в містечко, де проживають тільки восьминоги з однаковими світоглядами та способами життя. На початку Сквід був дуже щасливий, що нарешті потрапив у таке середовище, яке так схоже на нього самого, але з часом ця радість поступово щезає, йому стає відверто нудно перебувати в такому оточенні. Та індивідуальність, за яку він так чіплявся, – зникає, вона розчиняється і стає буденністю через купу таких же восьминогів, як і сам Сквідвард. Але різниця між Сквідвардом і людиною полягає у тому, що Сквідвард може поїхати з того містечка і повернутися назад додому, а людина цього зробити не зможе, у випадку, якщо таке майбутнє настане через те, що люди і надалі припинять самостійно думати, а будуть використовувати лишень штучні інтелекти. Насправді штучний інтелект і сам думати не вміє, він усього-на-всього відштовхується від написаних людьми (наголошую) статей, доповідей і творів, просто перефразовуючи їх, без душі, сухо і до нудоти однотипно. Смішно, але, либонь, у майбутньому самих людей будуть називати «штучними інтелектами». Не всіх, звісно, але принаймні більшість так точно. Позаяк зараз ми живемо не те щоб в легкі часи, але в доступні. І саме ця доступність є ключем до легкого шляху вирішення деяких питань. Це не є поганим, але, як я вже зазначала, не є і хорошим, бо «легкі часи породжують слабких людей». Більшість приймає цю доступність як належне. Цінність багатьох речей втрачається, те саме навчання: колись можливість навчатися, отримувати знання були на вагу золота, зараз же ж це вже не так цінується, оскільки воно доступно-належне для більшості людей. І ні, я в жодному разі не закликаю обмежити доступ до навчання, а навпаки закликаю заохочувати навчатися, просто деякого обмеження потребує доступність до таких застосунків, як програми штучного інтелекту, особливо для молодих людей, у яких тільки-но розвивається самосвідомість та формується критичне мислення.

Звісно ж, можна помітити певну ворожість у моїх висловлюваннях щодо ШІ, але запевняю – це не так, я сама часто користуюся штучним інтелектом, він просто прекрасно відшуковує за описом фільми, серіали, книги та комікси, які я

в дитинстві або в більш зрілому віці дивилась та читала, але назви, на жаль, не пригадую, ґуґл, наприклад, так не може. Я могла б ще поописувати корисні функції ШІ, але, по-перше, не та тема, а, по-друге, мізкую, що і без мене про всі ці функції знають. Просто ця ворожість до чогось такого зовсім нового завжди присутня у людини, візьмімо того самого Платона, який теж, у свою чергу, ставився з певною недовірою до письма, гадаючи, що воно може послабити людську пам'ять. І ця його думка була ним цілком обґрунтована, проте саме завдяки письму ми й дізналися про його міркування з цього питання. Така ж недовіра, себто ворожість, була притаманна людям у XIX столітті до винаходів, а саме художникам, які з виникненням світлинника побоювалися, що з його появою та появою світлин прийшов кінець живопису. Але, як ми зараз бачимо, світлина й картина – це дві різні речі і течії, ніхто нікого не витіснив, а натомість вони продовжують собі співіснувати та взаємно доповнюватися. Тож, підсумовуючи усе вище сказане, хочу наголосити, що доброчесність – це не просто якесь правило чи вимога освіти, а основа формування особистості, здатної мислити самостійно, відповідально та глибоко. Зараз, коли інформація стала надзвичайно, вкрай і неймовірно доступною, саме доброчесність відрізняє того, хто просто споживає знання, від того, хто їх критично осмислює.

Скляренко Євген
Сумський фаховий коледж будівництва та архітектури

ЧОМУ АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ Є ВАЖЛИВОЮ ДЛЯ МЕНЕ

На мою думку, академічна доброчесність – це не просто правило, якого потрібно дотримуватися у школі чи університеті, а важлива складова формування особистості. Вона означає чесність перед собою, вчителями та іншими людьми. Це принцип, який допомагає людині бути відповідальною та справедливою у навчанні. Іншими словами, академічна доброчесність – це вміння працювати самостійно, не списувати, не привласнювати чужі думки та поважати чужу працю.

Я вважаю, що дотримуватися академічної доброчесності потрібно перш за все для самого себе. Коли людина списує або просто копіює текст з інтернету, вона фактично обманює себе. Здається, що завдання виконане, але знань при цьому не додається. У результаті виникає ситуація, коли учень або студент має оцінку, але не має реального розуміння теми. Це може створити проблеми в майбутньому, коли ці знання знадобляться.

Особисто для мене важливо розуміти те, що я вивчаю. Наприклад, у мене була ситуація, коли потрібно було написати письмову роботу. Я міг легко знайти готовий варіант і просто здати його. Це зайняло б значно менше часу. Але я вирішив написати роботу самостійно. Спочатку це було складніше, потрібно було подумати, сформулювати свої думки, витратити більше часу. Проте в результаті я краще розібрався в темі. Коли пізніше була контрольна робота, мені було значно легше, бо я справді зрозумів матеріал, а не просто переписав його.

Звичайно, бувають ситуації, коли виникає спокуса списати. Це може статися, коли не вистачає часу, коли завдання здається занадто складним або коли є велике навантаження. У такі моменти легко обрати простіший шлях. Але якщо постійно так робити, це стає звичкою. Людина починає залежати від чужих відповідей і перестає думати самостійно. Це вже проблема не тільки в навчанні, а й у житті загалом.

Академічна доброчесність також важлива для справедливості. Якщо всі учні будуть чесними, тоді оцінки дійсно будуть відображати реальні знання. Вчитель зможе об’єктивно оцінити рівень підготовки кожного. Це створює довіру між учнями та вчителями. Коли ж хтось списує, це порушує цю довіру і ставить інших у нерівні умови.

Ще одним важливим аспектом є повага до чужої праці. Коли людина бере чужий текст і видає його за свій, вона фактично привласнює чужі зусилля. Це неправильно, адже кожна робота – це результат часу і старань іншої людини. Тому важливо не тільки писати самостійно, але й правильно використовувати джерела, якщо вони потрібні.

На мою думку, академічна доброчесність формує характер людини. Вона вчить бути чесним, відповідальним і самостійним. Ці якості дуже важливі не тільки в навчанні, а й у майбутній професії та житті. Людина, яка звикла працювати чесно, зможе досягти результатів своїми зусиллями, а не обманом.

Отже, я вважаю, що академічної доброчесності потрібно дотримуватися завжди. Хоча іноді це складніше і потребує більше часу, але в результаті це набагато правильніше і корисніше. Вона допомагає краще засвоювати знання, розвивати мислення та ставати відповідальною людиною. Саме тому я переконаний, що академічна доброчесність є важливою частиною навчання і її потрібно підтримувати в будь-якій ситуації.

Смаль Вікторія
Луцький педагогічний фаховий коледж

ДОБРОЧЕСНІСТЬ У НАВЧАННІ: ДОТРИМУВАТИСЯ / НЕ МОЖНА / ПОРУШУВАТИ

Питання академічної доброчесності сьогодні є одним із найважливіших у системі вищої та середньої освіти України. Це не просто сукупність етичних принципів чи правил, визначених законодавством, – це фундамент, на якому будується довіра, професіоналізм та майбутнє кожного студента. У сучасному освітньому просторі кожен здобувач освіти щодня стикається зі схожим: «ДОБРОЧЕСНІСТЬ У НАВЧАННІ: дотримуватися / не можна / порушувати». Те, де саме студент чи учень поставить кому у цьому реченні, визначає не лише його академічні результати, але й формує його як фахівця, громадянина та особистість. Академічна доброчесність вимагає від нас бути чесними насамперед із самим собою. Обираючи шлях списування чи плагіату, ми добровільно відмовляємося від можливості стати кращими, навчитися мислити самостійно та аргументувати власну точку зору.

Щоб зрозуміти природу академічної недоброчесності, варто проаналізувати її першопричини. Головною причиною плагіату та списування часто є викривлення освітнього процесу, у якому оцінка вважається важливішою за знання. Коли система вимагає від студента бездоганних балів, а суспільство культивує «синдром відмінника», у молодої людини формується страх перед помилкою, що означатиме поразку для неї. Замість того, щоб сприймати помилку як природний етап навчання та стимул для подальшого розвитку критичного мислення, студент обирає шлях найменшого спротиву – привласнення чужих інтелектуальних здобутків. Іншою причиною є ілюзія економії часу.

Коли студент порушує принципи доброчесності, він краде не стільки чужий текст, скільки власне майбутнє. Формування аналітичного мислення відбувається виключно в процесі самостійного опрацювання інформації: її пошуку та формулювання власних висновків. Академічне письмо – це тренажер для мозку. Написання есе чи дослідження вчить нас структурувати думки, аргументувати позицію, відрізняти факти від суджень. Якщо цей процес симулюється, мозок втрачає здатність до створення нових нейронних зв’язків. Виникає парадокс: людина з дипломом про вищу освіту залишається некомпетентною у своїй сфері. Вона не здатна мати свої ідеї, оскільки її навчили лише копіювати чужі.

Більше того, академічна доброчесність безпосередньо впливає на майбутню професійну діяльність. Якщо здобувач освіти звикає порушувати правила під час навчання, він переносить цю модель поведінки у доросле життя.

Студент, який сьогодні списує на іспиті з анатомії, завтра стає лікарем, який не може поставити правильний діагноз. Студент-інженер, який замовив дипломний проєкт, завтра проєктуватиме міст, що може обвалитися. Юрист, який скомпрометував свою чесність ще під час навчання, навряд чи стане взірцем справедливості в судочинстві, переносячи звичку до фальсифікацій у свою професійну практику. Толерантність до дрібного обману в навчанні неминуче трансформується в толерантність до корупції в державному масштабі. Ми повинні розуміти, що кожен самостійно написаний рядок, кожна розв'язана задача – це цеглинка у будівлю нашої професійної репутації, яку неможливо купити чи підробити.

Саме тому дотримання академічної доброчесності – це не про страх бути покараним або відрахованим. Це про самоповагу. Людина, яка має розвинене критичне мислення, поважає свій час та свій інтелект. Вона розуміє, що чесна трійка, отримана за власні зусилля, має набагато вищу цінність, ніж вкрадена п'ятірка. Чесна робота загартовує волю, вчить долати труднощі та брати відповідальність за свої дії.

Сьогодні Україна проходить складний етап трансформації та боротьби за власне майбутнє. Відбудова нашої держави, створення сучасної економіки вимагають фахівців нового рівня. Нам потрібні люди, які вміють вирішувати нестандартні завдання та брати на себе відповідальність. Доброчесність у навчанні є першим кроком до формування такої нації. Коли студент відмовляється від плагіату, він робить свій внесок у подолання корупції та брехні у своїй країні.

Впровадження цінностей академічної етики вимагає спільних зусиль. Викладачі мають створювати такі завдання, які неможливо просто скопіювати з інтернету, стимулюючи творчий підхід. Заклади освіти повинні формувати середовище, де списувати не просто заборонено, а соромно; де цінується унікальна думка, навіть якщо вона йде врозріз із загальноприйнятою. А здобувачі освіти мають усвідомити: диплом – це лише папірець. Реальною валютою сучасного світу є реальні знання, навички та репутація.

Академічна доброчесність у цьому контексті означає вміння використовувати інструменти як помічники, а не як замінники власного розуму. Критичне оцінювання отриманих даних та їхня інтерпретація через призму власного досвіду – ось що робить навчання справжнім.

Академічна доброчесність – це фундамент, на якому будується дім нашого професійного та морального успіху. І будувати цей дім на піску обману – найгірша інвестиція у своє життя. Підсумовуючи, хочу наголосити, що вибір у цій фразі «дотримуватися не можна порушувати» для мене є очевидним. Ми маємо поставити кому після першого слова: «Дотримуватися, не можна порушувати». Популяризація цінностей академічної етики – це шлях до побудови справедливого суспільства, де цінується реальне знання, а не формальний диплом. Бути доброчесним – означає бути вільним, впевненим у своїх силах та готовим до викликів реального світу. Тільки через чесну працю та повагу до істини ми зможемо досягти висот у науці та житті.

Соломай Марина
Національний університет «Острозька академія»

АКАДЕМІЙНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ В УКРАЇНСЬКОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ: ВІД ЗАКОНОДАВЧИХ НОРМ ДО ВНУТРІШНІХ ПЕРЕКОНАНЬ

Доброчесність є однією з головних ознак якости знань та рівня довіри суспільства до освіти загалом. Зараз, в умовах стрімкого технічного прогресу, інноваційних технологій та цифровізації, складно побачити межу між власним і запозиченим. Академійна доброчесність – це не вимога, а основа, що творить науку. Цей процес підтримують педагогічні працівники, які обстоюють принципи чесного навчання, та законодавчі органи, що забезпечують якість освіти. Ми вважаємо, що дотримання принципів академійної добродійності є не обмеженням свободи студентства, а важливою умовою формування досвідченого фахівця, здатного провадити освітньо-наукову діяльність і відповідати за власні результати.

Академійна доброчесність охоплює значно ширше коло питань, ніж просто уникнення плагіату. У статті 1 Закону України «Про академічну доброчесність» зазначено, що «сукупність цінностей, принципів і заснованих на них правил, якими мають керуватися суб'єкти академічної діяльності під час провадження такої діяльності». [1]. Чесність у навчанні виявляється в самостійному виконанні завдань, об'єктивному оцінюванні здобувачів освіти та готовності визнавати свої помилки. Проте в різних сферах роботи фіксують порушення академійної добродійності: від списування до купівлі чужих наукових робіт і присвоєння авторства.

Важливо з’ясувати причини, через які студенти чи учні часто порушують академійну доброчесність. Людина як суб’єкт соціальних відносин володіє складною системою психологічних механізмів, що формують моральний і чесний вияв поведінки. До цих механізмів належать емпатія, совість, справедливість. Але, на жаль, не всі члени суспільства дотримуються моральних норм та вважають їх важливими для подальшого розвитку цивілізації. Прагнення до комфорту, відсутність бажання провадити діяльність усталеними правилами, полегшення життя навіть не чесними способами є, на нашу думку, появою в навчально-освітньому просторі поняття «академійна недоброчесність».

Одним із порушень академійної доброчесності є списування. 50 % студентів, які брали участь в дослідженні Гелен Сміт та Джима Ріджвея, вказали такі причини: «тиск через невідворотність іспиту, лінь, невміння організовувати свій час, недостатній рівень знань із предмету та неефективні навички навчання». [2, с. 6]. Проте з таким стикається багато здобувачів освіти, але ж не всі списують.

Ми вважаємо, що причиною порушення є неправильне розуміння мети освіти. Якщо студент сприймає навчання як лише отримання диплома, він намагатиметься застосовувати всі можливі способи допомоги під час здобуття знань. Зрештою, студент завдасть шкоди собі, використовуючи допоміжні навчальні ресурси; тобто, він не тільки поводиться нечесно, але й позбавляє себе можливостей розвивати навички критичного мислення й уяви, а також поліпшувати свої дослідницькі вміння та здатність упорядковувати інформацію. Використовувати належні методи цитування та науковий стиль письма – тривалий процес, який вимагає високого рівня терпіння; однак саме такі навички визначають рівень професіоналізму в обраній галузі.

Розвиток технологій привів до появи інструментів, які виявляють порушення академійної доброчесности. Програмне забезпечення для боротьби з плагіатом ефективно ідентифікує, зіставляє текст або визначає оригінальність студентських робіт. Однак, це машина, схильна до збоїв або помилок. Із цієї причини, щоб перевірити роботи, потрібна людина з досвідом. Справжню доброчесність треба формувати не через те, що потрібно дотримуватися вимог, які можуть перевірити антиплагіатором, а тому, що вона повинна ґрунтуватися на етичних принципах, що мають бути закладені в свідомости. Викладачі, учителі та наукові керівники відповідають за передавання етичних норм своїм вихованцям.

Сучасний світ вимагає реальної здатності вирішувати проблеми, генерувати ідеї й адаптуватися до змін. На наш погляд, зробити це без чесного та відповідального навчання неможливо. Адже всі здібності та навички люди

розвивають у процесі діяльності, тому, аби забезпечити їх розвиток якісно, необхідно не порушувати академійну доброчесність: не обманювати себе та інших.

Як бачимо, дотримання принципів академійної доброчесности не формальна вимога, що обмежує волю учасників навчального процесу, а навпаки – умовою для їх особистісного розвитку. Студент чи учень, який навчився самостійно мислити, правильно використовувати чужі праці та реалізувати власні ідеї отримає досвід, набуде компетентностей та навичок, необхідних для успішної професійної діяльности. Майбутнє держави залежить від формування культури не порушувати затверджених правил в різних галузях.

Список використаних джерел

1. Про академічну доброчесність. *Офіційний вебпортал парламенту України*. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4742-20#Text (дата звернення: 25.04.2026).

2. Чому студенти списують (за їхніми словами та зі слів інших). *Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти*. URL : https://naqa.gov.ua/wpcontent/uploads/2019/05/UKR_Why_students_cheat.pdf (дата звернення: 25.04.2026).

Степенко Марія
Прилуцький гуманітарно-педагогічний фаховий коледж імені Івана Франка

ДЕ ЗАКІНЧУЄТЬСЯ ПРАВА?

«Я пам’ятаю, як він казав: це місце, де часу немає, бо навіть вітер мовчить…» (Рядок із опису сцен і ситуацій, яких не існувало в реальності, але які звучали так, ніби це справжній репортаж.)

«У початку моїх листів – слово “майбутнє”, яке з’являється частіше, ніж “минуле” чи “теперішнє”…» (Так починався опис нібито листів ув'язненого в Гуантанамо, яких насправді не існувало.)

Ці уявні цитати звучали у статтях журналіста Claas Relotius. Він вигадував цілі сюжети й персонажів, подаючи їх як реальні. Згодом стало відомо, що щонайменше чотирнадцять його матеріалів містили серйозні фальсифікації – вигаданих героїв, цитати та сцени, яких насправді не існувало.

Мене вражає, наскільки майстерно була побудована ця ілюзія правди. Тексти читалися як живі репортажі, у яких кожна деталь працювала на емоцію та довіру. Вигадані сцени виглядали природно, а не як навмисна брехня. Саме тому обман залишався непомітним так довго.

І тут виникає запитання: чому журналіст свідомо обирає вигадку замість правди?

Такі ситуації поступово руйнують довіру до журналістики, а слово перестає бути джерелом правди й перетворюється на інструмент впливу.

Невже саме таким має бути майбутнє журналістики? Я бачу його зовсім інакше: як простір, у якому відповідальність за слово важливіша за ефектну історію, а перевірка фактів не поступається емоційності тексту.

Гортаючи стрічку новин, я натрапила на матеріал із гучним заголовком, який одразу викликав у мене підозру. Уже за кілька хвилин, читаючи коментарі під публікацією, я зрозуміла, що не одна сумніваюся в правдивості цієї історії. Люди ставили прості запитання – про джерела, про факти, про деталі, яких у тексті не вистачало. І саме в цей момент я зловила себе на думці: Чи не читаємо ми сьогодні новини так само, як колись читачі журналіста Claas Relotius довіряли його історіям – словам, за якими насправді не завжди стояла реальність?

Стеценко Поліна
Комунальна установа Сумська спеціалізована школа І-ІІІ ступенів №17

ДОБРОЧЕСНІСТЬ У НАВЧАННІ: ДОТРИМУВАТИСЯ /НЕ МОЖНА /ПОРУШУВАТИ

«Дотримуватися не можна порушувати» – де поставити кому? Це запитання ми ставимо собі майже щодня: перед важкою контрольною, коли в кишені лежить телефон із готовими відповідями; увечері перед монітором, коли не хочеться писати твір і простіше натиснути «копіювати-вставити»; або коли просиш однокласника дати списати домашнє завдання, бо вчора не було настрою його виконувати. На мою думку, єдино правильний варіант – **дотримуватися, не можна порушувати**.

Академічна доброчесність – це не просто нудне правило зі шкільного статуту, це твій внутрішній компас, який визначає, ким ти станеш у майбутньому. Вона формує не лише оцінки, а й твій характер, твою самоповагу та здатність думати власною головою. Без цієї чесності навчання

перетворюється на безглузду гру в імітацію, де ми обманюємо вчителів, батьків, а передусім самих себе, крадучи у власного майбутнього шанс на справжній успіх.

Перший і найважливіший аргумент – це розвиток твого інтелекту. Навчання в школі можна порівняти з тренуванням у спортзалі. Якщо ти хочеш мати підтягнуту фігуру чи сильні м'язи, ти мусиш сам піднімати гантелі й присідати до сьомого поту. Списування – це ніби ти прийшов до залу й просто дивишся, як тренується хтось інший, сподіваючись, що твої м'язи виростуть самі собою. Мозок розвивається лише тоді, коли ти самостійно шукаєш рішення, помиляєшся, злишся, пробуєш ще раз і нарешті розумієш складну тему. Саме так формується критичне мислення: уміння аналізувати інформацію, відрізняти правду від маніпуляцій та формулювати власну позицію. Якщо ти лише копіюєш чужі думки, то добровільно відмовляєшся від здатності творити щось нове. У світі, де технології змінюються щохвилини, виживають не ті, хто вміє знайти готову відповідь, а ті, хто вміє її створити.

Цікавий приклад можна знайти в реальному житті. Учням часто здається, що одна маленька шпаргалка чи списаний реферат ні на що не вплинуть. Але в цифрову епоху ніщо не зникає безслідно. У Європі не раз були випадки, коли відомі політики були змушені залишити посади через плагіат у своїх студентських роботах. Давня нечесність ставала «міною сповільненої дії», яка вибухала через роки й руйнувала їхню репутацію та кар'єру. Обман не зникає безслідно, він залишається тінню за твоєю спиною. Твій сьогоднішній плагіат-це твій завтрашній компромат. Саме тому чесність у навчанні – це інвестиція у власне майбутнє.

Другий аспект стосується професійної відповідальності. Школа – це мікромодель нашого майбутнього суспільства, де ти вчишся бути не просто учнем, а майбутнім фахівцем. Уяви лікаря, який звик списувати іспити з біології чи анатомії, бо вважав їх нудними. Чи довіриш ти йому своє здоров'я? Академічна доброчесність виховує внутрішню етику та почуття справедливості. Вона вчить, що результат має відповідати зусиллям. Коли ми вчимося чесно, ми створюємо середовище здорової конкуренції, де перемагає той, хто справді знає свою справу, а не той, хто краще за всіх сховав телефон. Це формує довіру в суспільстві, без якої неможливий жодний прогрес.

Дуже влучним є приклад про «тріщини в знаннях». Уявімо учня, який мріє стати відомим архітектором, але замість того, щоб розібратися в складних розрахунках, завжди використовує готові схеми з мережі. Він отримує високі бали, його хвалять, і він сам починає вірити у свій «успіх». Проте через роки, коли він отримує перше серйозне замовлення на проєктування реальної будівлі, він знову покладається на готові алгоритми, не розуміючи фізичних процесів,

що стоять за цифрами. Коли в готовій будівлі з'являються тріщини, виявляється, що той самий «швидкий» шлях» у школі призвів до реальної катастрофи. Це доводить, що доброчесність – це не про оцінки в журналі, це про «запас міцності» твоєї особистості. Якщо твій фундамент знань закладено з фальсифікацій, уся твоя подальша кар'єра буде хиткою й може розвалитися в найвідповідальніший момент.

Третій аспект – це пошук власного «я» та свого унікального голосу. Ми живемо у світі, де завдяки інтернету все можна скопіювати за секунду. Але парадокс у тому, що саме через це оригінальність стала найдорожчою валютою. Коли ти списуєш, ти добровільно стираєш свою особистість, погоджуючись бути лише «відлунням» чужих думок. Доброчесність вчить нас найскладнішого мистецтва: бути собою, навіть коли це важко. Вона дає сміливість сказати: «Це моя думка, вона може бути неідеальною, але вона справжня». Тільки через чесну працю ти знайдеш свій унікальний стиль, який згодом виділить тебе серед мільйонів інших людей у будь-якій професії. Справжність – це круто, і вона починається з відмови від чужих шпаргалок.

Чудовим прикладом є ситуація із сучасними соцмережами. Уявіть дівчину, яка веде свій блог. Вона хоче надихати інших, писати про психологію чи саморозвиток. Щоб пост виглядав «розумним», вона копіює думки відомого експерта й видає за свої. Спочатку це приносить успіх: зростає кількість підписників, з'являється популярність. Але варто їй опинитися в ситуації живого спілкування – і правда стає очевидною. Без власного розуміння вона не здатна підтримати розмову, оскільки ці думки ніколи не були її власними, вона не прожила їх сама. Глядачі миттєво відчувають фальш, і її репутація руйнується миттєво. Життя – це «прямий ефір», де немає кнопки «копіювати/вставити». Якщо ти не навчишся формулювати свої думки, ти залишишся німим перед великими можливостями. Доброчесність – це тренування власного голосу, щоб він звучав упевнено.

Сьогодні особливої актуальності набуває тема штучного інтелекту. Спокуса доручити йому написання роботи дуже велика. Проте варто пам'ятати: ШІ – це лише інструмент. Як калькулятор не робить людину математиком, так і нейромережа не зробить тебе розумним без власного мислення. Справжній розвиток відбувається тоді, коли ми використовуємо технології для підсилення власних ідей, а не для їх підміни. Тільки той, хто має власну базу знань, зможе зрозуміти, де робот помилився чи вигадав факти. У майбутньому цінуватимуть тих, хто мислить самостійно, хто має унікальний погляд на світ, а не тих, хто лише натискає кнопку «згенерувати». Людина, яка не вчиться думати сама, ризикує стати просто додатком до комп'ютера, втративши свою творчу іскру.

Отже, у фразі «дотримуватися не можна порушувати» кому треба ставити чітко і впевнено: **дотримуватися, не можна порушувати.** Академічна доброчесність – це не нудне обмеження, а навпаки, твій шанс стати сильною та незалежною людиною. Це вибір на користь самоповаги. Коли ти виконуєш роботу самостійно, то маєш право пишатися собою, адже кожна твоя оцінка – заслужена. Навчаючись чесно вже сьогодні, ми будуємо суспільство, де цінують істину, а не імітацію. Пам'ятай: знання, здобуті обманом, – це лише яскрава обгортка для інтелектуальної порожнечі. Справжній успіх, професіоналізм і гідність починаються з простого рішення бути чесним перед самим собою – уже сьогодні, за шкільною партою. Адже саме з таких маленьких кроків будується велика дорога до чесного та успішного життя, де тобі ніколи не доведеться ховати погляд через помилки минулого.

Ілюстрації створено за допомогою нейромережі Gemini 3 Flash за авторським запитом.

Твоя кома – твоя відповідальність!

Супрун Тетяна
КУ ССШ імені Максима Савченка

WHY STUDENTS STOPPED STUDYING?

It’s an open - secret that AI technologies have quickly integrated into every sphere of human life. Society benefits a lot from personal asisstants like Chatgpt or Gemini , as it’s faster to search for needed information, important resources, to get some tips and find inspiration. Like any other innovation, it is initially met with enthusiasm, but eventually, its flaws and consequences come to light. One of them is an academic decline.

Artificial Intelligence is a perfect tool which ,when is used in a wrong way, undermines learning, even though it was created to simplify research. Nowadays students are used to press a few buttons and get their essays ,CVS, and tests done.But is this still “learning” and expressing our opinions?Frankly, new generations are standing on a thin line where the boundary between assistance and replacement has almost faded. The problem does not lie into the surface,but in the illusion of knowledge technology creates.When we ask an algorithm to write a text, we skip the essential stage: the thinking process. Writing an essay is not just about putting words into sentences, it is more about analysis, structuring one’s own views, and learning how to argue a position ,it’s like to debate with yourself. By choosing the “quick fix” ,a student might get a high grade, but he looses the skill of critical thinking .As a result ,we know how to use tools but do not always understand the necessity of process.

Furthermore, there is the question of academic integrity. Is is honest to present generated product as your own work? It is definitely not.On the one hand ,the temptation is great: deadlines are tight, the workload is heavy, and AI does everything with the speed of light. On the other hand, integrity is not just about absence of plagiarism, it is about respecting one’s growth.When we copy a finished result even without reading it, we are cheating ourselves.A diploma or a certificate is just a piece of paper that looses its value in the real world if there no actual knowledge behind it.

Does this mean we should abandon AI entirely? Certainly not.That would be as strange as refusing to use calculators in a math class.Instead ,we must change our approach. AI should be a helper: it can suggest a structure ,help check grammar, or find an interesting fact.It is one thing to ask the program for a few ideas when you are stuck ,but it is an opposite one to let it write every single sentence for you.If we always choose the easiest way, we will simply forget how to be creative.It’s like a muscle: If you do not exercise your mind writing and thinking up, it gets weaker.In a

few years ,we might find ourselves in a situation where we cant even write an ordinary letter without help. That is a scary ,but possible scenario.We should realize that AI is just a mechanism , and it does not have souls or a personal story as humans do. It can give us facts ,but it is not able to give us our own unique voice .That's the reason why we need to stay in control and make sure that we are still the ones doing the hard work , even if it takes more time.

In conclusion, learning always requires effort. It is impossible to become a professional without putting work into mastering the material.Technology can make our lives easier , but it should not make our existence lazy or indifferent to our own intellect. True education begins where the generate button ends.

Сухонос Карина
КУССШ7

INTERGRITY IN EDUCATION: TO BE OBSERVED/ NOT TO BE VIOLATED

In the modern educational space, academic integrity is not only something we are expected to follow; more important, it serves as a clear indicator of a person's values, responsibility and overall culture. In the age where information is literally at our fingertips, choosing whether to play fair or cut corners has become a real test of character, one that can shape a student's future in the long run. To begin with, learning is not just about picking up facts or ticking boxes to get good grades; rather, it is about shaping one's character, building up a worldview and laying the groundwork for future life. At school or university, students start to figure out who they are, learn to take responsibility and, above all, stand up for what is right. Academic integrity means doing one's own work, giving credit where it is due, and not trying to pass someone else's ideas off as one's own. In other words, it is the backbone of any fair and meaningful education system, without which the whole process would lose its value.

Moreover, integrity goes hand in hand with personal growth. When students rely on their own efforts, they learn how to think outside the box, solve problems and come up with original ideas. Instead of looking for a quick fix, they get to grips with the material and gradually build up confidence in their abilities. This approach not only helps them succeed academically but also prepares them to face real-life challenges, where there are no ready-made answers to fall back on. At the same time, it is important to acknowledge that maintaining academic integrity is not always a piece of cake. Students often have to juggle multiple tasks, meet tight deadlines and

cope with high expectations from teachers, parents and even themselves. Under such pressure, it is easy to feel overwhelmed and look for a way out. This is when the temptation to bend the rules creeps in and starts to seem justified. As a matter of fact, many students, sooner or later, give in to this temptation. They may copy homework, use unauthorized materials during tests, or rely too heavily on online sources. Some even go as far as to download full essays or use advanced tools to generate their assignments. At first glance, this might look like a smart move or a way to stay afloat, but in reality, it often backfires. What makes matters worse is the rapid development of technology. Nowadays, leaners have access to a wide range of digital tools that can do most of the work for them. Artificial intelligence, for instance, can generate essays, solve equations, and provide ready-made solutions within seconds. While these tools can come in handy when used responsibly, they can also lead students down the wrong path if they start relying on them instead of using them as support. In this case, learning turns into a mere formality and scholars end up going through the motions rather than actually gaining knowledge.

Another aspect that should not be overlooked is the psychological impact of dishonest behavior. When students repeatedly take shortcuts, they may start to lose confidence in their own abilities. Deep down, they know they have not earned their success, which can lead to feelings of insecurity and self-doubt. Over time, this can become a vicious circle: the less they believe in themselves, the more likely they are to cheat again. Furthermore, those who cut corners often find themselves at a disadvantage when faced with real challenges. For example, during exams, job interviews or practical tasks, they cannot rely on external help and have to think on their feet. This is where the gap between appearance and reality becomes obvious. While they may have managed to keep up appearances before, they struggle to deliver when it truly matters. On top of that, breaking academic integrity can damage a student’s reputation beyond repair. Trust, once lost, is not easy to rebuild. Teachers may begin to doubt their work, and classmates may lose respect for them. This can have a knock-on effect, influencing their social relationships and future opportunities. After all, in both education and career, reputation is something that takes years to build but can be ruined in a matter of moments. On the other hand, students who choose to play by the rules gain much more in the long term. By working things out on their own, they become more independent, disciplined and resilient. Even when they face difficulties, they learn not to give up but to push through and find solutions. These experiences help them grow stronger and better prepared for whatever comes on their way. In addition, honesty in education fosters a sense of pride and self-respect. When students know that their achievements are the result of their own hard work, it boosts their confidence and motivates them to aim higher. This inner satisfaction cannot be replaced by any shortcut or dishonest success. Another key

point is that integrity helps ensure a level playing field. If everyone sticks to the rules, no one gets an unfair advantage and success truly reflects effort and ability rather than cunning. In such an environment, students are encouraged to bring their A-game and compete fairly, which ultimately raises the overall standard of education. It is also worth mentioning that academic integrity plays a crucial role in shaping future professionals. Doctors, engineers, teachers and other specialists must be competent and trustworthy, as their decisions can have serious consequences. If a person gets used to do a sloppy job during their studies, there is a risk that they will carry this habit into their professional life, which can lead to serious ethical and practical problems. From a broader perspective, integrity in education contributes to the development of a fair and responsible society. When individuals value honesty and responsibility, they are more likely to follow rules, respect others and act in the best interests of the community. In this way, academic integrity goes far beyond the classroom and becomes a foundation for social trust. It is also important to highlight the role of teachers and educational institutions. They should not only lay down the rules but also lead by example and create conditions where honesty is valued. By encouraging open communication, providing support and explaining the long-term benefits of integrity, they can help students see the bigger picture and make the right choice.

As far as I am concerned, academic integrity is not something that holds students back; on the contrary, it sets them up for success. It allows them to discover their strengths and weaknesses, work on themselves and move forward with confidence. While it may be tempting to take shortcuts from time to time, staying true to one’s values is what really makes a difference in the long term. In the end, those who refuse to compromise their principles and choose to stay on the right track are the ones who truly come out on top. Their success is not based on luck or deception but on hard work, persistence and honesty. All things considered, integrity in education is not just a rule to follow but a principle to live by. Over time, those who keep their standards high, play fair and stay true to themselves are the ones who achieve lasting success and earn the respect of others.

Талан Вероніка
Київська музична академія імені Павла Чубинського

КОД СПРАВЕДЛИВОСТІ

Серед цінностей академічної доброчесності важливою є справедливість. Саме вона створює відчуття рівноваги в освіті, формує довіру між учасниками

навчального процесу та визначає справжній успіх у навчанні. Визначальною вона й є у науковій діяльності й повсякденному житті. Але що ж насправді означає бути справедливим?

Принципова важливими тут є слова Елеонор Рузвельт про те, що справедливість не може бути однобічною, адже вона завжди стосується обох сторін. Тобто, якщо одна сторона отримує перевагу за рахунок іншої, система втрачає рівновагу.

Розуміння справедливості ґрунтується на трьох засадах. Це, по-перше, вміння об'єктивно оцінювати ситуацію та результат праці. По-друге, без упереджень та привілеїв, ухвалювати рішення. По-третє, проявляти безумовну повагу до прав кожного. Людині легше прийняти негативний результат, якщо вона бачить, що процес є прозорим та справедливим.

Актуальність справедливості у навчанні важко переоцінити, адже вона є ключовою умовою якості. Коли викладач оцінює знання здобувачів освіти чесно й неупереджено, це мотивує їх працювати наполегливіше. Якщо ж оцінювання залежить від особистих симпатій чи інших необ'єктивних чинників, у здобувачів зникає бажання докладати зусиль. Наприклад, у групі двоє студентів підготували проекти різної якості. Справедливий викладач поставить вищу оцінку тому, хто краще виконав завдання, навіть якщо інший є активнішим чи комунікабельнішим. Такий підхід формує здорову конкуренцію й стимулює розвиток. Справедливість – це ще й рівний доступ до знань.

Втілення принципів справедливості проявляється і у науковій роботі. Мова йде про об'єктивність досліджень, дотриманняя авторських прав і рівний доступ до можливостей. Справедливість у науці вимагає, щоб авторитет вченого базувався на доказовості та якості його досліджень, а не на посаді чи зв'язках. Справедливість – це гарантія того, що кожен голос буде почутим відповідно до сили його аргументів.

Ефективність повсякденного життя та міцність стосунків теж залежать від справедливості. У родині це означає рівний розподіл обов'язків і повагу до думки кожного. У колективі - чесний розподіл навантаження й винагороди. Коли люди відчувають справедливе ставлення, вони охоче співпрацюють і підтримують одне одного.

Діяльність Малали Юсуфзай стала еталоном незламності та боротьби за справедливість у сучасному світі. Пакистанська дівчинка, яка попри заборону талібів та замах на її життя, продовжувала відкрито боротися за право дівчат на освіту. Малала демонструє, що право на освіту – це не привілей, а фундаментальна справедливість, без якої неможливо уявити розвинуте суспільство. Вона стала наймолодшою лауреаткою Нобелівської премії миру.

Логічним продовженням цієї думки постає позиції Василя Стуса - українського поета-шістдесятника, дисидента і правозахисника, чиє життя стало втіленням боротьби за справедливість ціною власної свободи. Система, яка його судила, прагнула одного: змусити мовчати. Проте поет обрав протилежне та сміливо заявив про свою позицію. Коли у вересні 1965 року на прем'єрі фільму «Тіні забутих предків» Сергія Параджанова радянська влада проводила масові арешти української інтелігенції, він відкрито закликав людей засудити це беззаконня - попри присутність агентів КДБ. Коли у 1972 році його вперше ув'язнили за «антирадянську агітацію», він не відмовився від переконань, а продовжував писати навіть у мордовських таборах. Після звільнення Василь Стус вступив до Української Гельсінської групи й незабаром опинився за гратами вдруге - на десять років. На другому процесі поета позбавили права виголосити останнє слово. Його слова виявилися сильнішими за зброю. Він помер у серпні 1985 року в пермському карцері, куди потрапив за порушення режиму - читав книжку, спершись ліктями на нари. Рукопис поета із трьома сотнями творів було знищено. Проте знищити пам'ять - не вдалося. Василь Стус назвав власне засудження «прагненням до національної справедливості» - і саме так воно сприймається досі. Його доля свідчить: справедливість буває не лише нормою, а й вибором, за який доводиться платити найвищу ціну.

У справедливості є обличчя. Насамперед, це сміливість бути собою - здатність обирати власну позицію навіть тоді, коли середовище тисне у протилежний бік. Бути собою означає не просто мати думку, а нести за неї відповідальність: не підлаштовуватись під очікування більшості, не жертвувати переконаннями заради зручності, не мовчати там, де мовчання є формою співучасті в несправедливості. Людина, яка залишається собою в тиску, демонструє внутрішню цілісність - основу будь-якої чесної взаємодії. Саме така цілісність робить справедливість можливою: вона народжується не з правил, а з характеру.

Відвага – це викривати брехню. Говорити правду там, де панує замовчування, - один із найскладніших актів справедливості. Брехня нерідко захищена соціальним консенсусом, посадою або просто страхом оточуючих. Той, хто її викриває, ризикує відчути на собі тиск системи - чи то у формі осуду, чи відчуження, чи прямих наслідків. Утім, без цієї сміливості несправедливість залишається непоміченою й не названою. Викриття брехні - це не агресія, а відновлення права реальності бути побаченою такою, якою вона є.

І ще, сміливість – це висловлювати власну думку; відкрито, навіть коли вона є непопулярною або йде всупереч очікуванням. Власна думка, яку людина

озвучує публічно, стає вкладом у спільний пошук істини. Мовчання заради комфорту - це вибір на користь фальшивого миру, а не справедливості. Водночас сміливість у висловлюванні не є безоглядністю: вона поєднується з відповідальністю за слово, повагою до іншого і готовністю зрозуміти. Саме у цьому поєднанні - упевненість і відкритість - і народжується справедливий діалог.

Справедливість у підсумку є основою довіри, мотивації та якості освіти. Вона створює умови, за яких принцип академічної доброчесності стає дієвим. Справедливість визначає успішність не лише окремого здобувача, а й усієї академічної спільноти.

Тільки сміливість є тим кодом, який дозволяє перетворити декларативні цінності на реальні вчинки, що змінюють світ навколо нас.

Таценко Марія
Машинобудівний фаховий коледж СумДУ

МИСТЕЦТВО ВЛАСНОЇ ДУМКИ

Чесність, довіра, справедливість, повага, відповідальність, мужність…

Про що це я? Ах, точно, про академічну доброчесність. У народі кажуть: «Не на користь книжку читати, коли тільки вершки хапати». Тож, щоб розібратися, що ховається за цим складним терміном і чому він важливий для мене, варто почати з самої основи – з «6 стовпів доброчесності»[1]: чесність, довіра, справедливість, повага, відповідальність, мужність.

В першу чергу, треба зрозуміти, що академічна доброчесність – це не просто фраза вашої вчительки з математики: «Не списуй!». Це основа характеру. Уявіть на секунду, що навчання – це будівництво хмарочоса. Якщо фундамент кривий або взагалі відсутній – будівля впаде. Саме тут нам і стають в пригоді «стовпи».

Чесність – фундамент. Це коли ти кажеш правду про те, де ти взяв свою ідею. Якщо вона поцуплена, але підписана як твоя, то твій фундамент кривий.

Довіра – арматура та зв’язки. Вчитель має бути певним, що ти знаєш те, що написав у тексті, так само як і ти маєш бути впевненим в компетентності вчителя. Коли довіра зникає, хмарочосу ні на чому триматись.

Справедливість – геометрія та рівень. Уяви ситуацію, коли ти цілу ніч готувався до тесту і вивчив тему ідеально, а твій сусід по парті просто списав його і отримав таку ж оцінку як і ти. Доброчесність гарантує, що кожен отримає те на що заслужив.

Повага – опорні колони. Коли ти вказуєш автора ідеї, ти показуєш свою повагу до нього. Вона тримає поверхи хмарочоса.

Відповідальність – стіни та дах, які ти сам будуєш. Ти, а не твоя мама чи хтось інших, хто повинен змушувати тебе щось робити.

І нарешті мужність. Мужність – це твій будівний кран, без якого ти б не зміг побудувати цей хмарочос. Адже саме вона дає тобі змогу взяти себе в руки, коли пальці вже тягнуться надрукувати запит у Chat GPT чи взяти вже готову ідею з інтернету.

Хоча на словах це звучить просто, та на практиці багатьом із нас не вистачає нашого будівельного крану. І як парадоксально, зараз я пишу текст про академічну доброчесність, хоча тільки декілька годин тому списала домашнє завдання з української літератури. То невже я тепер погана студентка?

Шукаючи відповідь на це питання, я випадково натрапила на дослідження SAIUP (Проект «Зміцнення академічної доброчесності в Україні»), які займаються сприянням академічній доброчесності[2]. Вони намагалися зрозуміти, чому хороші люди роблять погані речі в університетах. Виявилося, що проблема не в тому, що всі "погані", а в системі. Студенти часто вдаються до списувань не тому, що ліниві, а тому, що не бачать сенсу в завданні. Якщо вчитель просить переписати старий підручник від руки або якусь іншу дурницю, яка, на думку учня, не дає знань, то учень намагається знайти спосіб, як це все «скіпнути».

Дослідження показують, що доброчесність з’являється там, де навчання цікаве і де студенти розуміють навіщо вони це вчать. Якщо ти пишеш есе про те, що тобі справді болить, як я, то навряд чи будеш красти його в інтернеті…Напевне.

Говорячи про доброчесність, неможливо не згадати також і слова Джона Біггса: «Доброчесність – це природний стан людини, яка хоче навчитися. Якщо ти хочеш стати крутим розробником чи лікарем, ти не будеш платити комусь за свої тести, бо в майбутньому від цього залежатиме твоя кар’єра або чиєсь життя». Ця фраза лежить в основі його концепції поділу навчання на «глибоке» та «поверхневе»[3].

Поверхневе навчання – це, коли твоєю метою є просто здати екзамен і забути. Ти зазубрюєш дати, формули, не розуміючи, як вони працюють. Саме для такого навчання найчастіше використовують списування, адже тобі байдужі знання, головне – отримати свою «цукерку». Ну або «папірець».

А от глибоке навчання має на увазі, що ти хочеш і намагаєшся зрозуміти, як та що працює. Тут списувати – це як піти в спортзал і просити когось іншого піднімати гантелі за тебе. Від цього м’язи не виростуть, як і мізки від списування.

Тобто, якщо предмет не цікавий або не такий вже й потрібний, то списувати можна?

Хотіла б я сказати самій собі: «Так!», але не можу.

Уявімо гру в футбол. Вона має конкретні правила та обмеження. Якщо ти візьмеш м’яч руками, то тебе виженуть з поля. Так само працює і з академічною доброчесністю[4].

Закон чітко називає речі своїми іменами: плагіат – це інтелектуальна крадіжка, фальсифікація – це коли ти вигадав результати дослідження, наприклад, написав, що опитав 100 людей, а насправді сидів на дивані, фабрикація – це підробка даних "під себе".

Я часто чула від знайомих думку, що всі ці закони про доброчесність – маячня, і що всі завжди списували і списуватимуть, хоч із законами, хоч без, а так держава просто все ускладнює. Та важливо розуміти, що закон існує не для того, щоб карати, а для того, щоб захищати цінність твого диплома. Якщо в країні всі їх купують, то диплом чесної людини знецінюється. І обов’язок держави – зберегти цінність твоїх знань.

У висновку, хочу сказати, що академічна доброчесність – це внутрішній компас, який не дає збитися зі шляху в гонитві за легкими оцінками. Це розуміння того, що освіта – це не лише накопичення балів, а процес формування особистості. Використовуючи чужі думки без дозволу чи підробляючи результати, ми руйнуємо свій фундамент, роблячи хмарочос шатким. Тому для мене доброчесність – це свідомий вибір, а не відлуння чужих ідей.

Список використаних джерел

1. The Fundamental Values of Academic Integrity (3rd Edition, 2021)
2. Проєкт SAIUP (Strengthening Academic Integrity in Ukraine Project)
3. "Teaching for Quality Learning at University"
4. Закон України "Про освіту", стаття 42

Тихоненко Андрій
Сумський фаховий коледж будівництва та архітектури

ДОБРОЧЕСНІСТЬ У НАВЧАННІ

Зараз у школі часто говорять про доброчесність у навчанні. Нам пояснюють, що не можна списувати, не можна брати чужі роботи і треба все

робити самому. Але якщо чесно, не всі до цього серйозно ставляться. Багато хто думає, що це просто правило, яке можна іноді порушити.

Якщо сказати простіше, доброчесність – це коли ти чесний у навчанні. Тобто сам робиш дз, сам пишеш контрольні і не користуєшся чужими відповідями. Але на практиці це складніше, ніж здається.

Майже кожен учень хоча б раз списував. І це правда. Іноді просто не встигаєш щось зробити, іноді не зрозумів тему, а іноді просто лінь. Тоді думаєш: «Та нічого страшного, один раз можна». Але проблема в тому, що цей «один раз» потім повторюється ще і ще.

У нашому класі, наприклад, часто буває таке: хтось знаходить відповіді в інтернеті і кидає в чат. І тоді багато хто просто переписує. Це дуже зручно, бо не треба думати і витрачати час. Але якщо подумати, то це не навчання.

Я помічав, що коли сам робиш завдання, навіть якщо довго сидиш і не все виходить, ти все одно щось запам’ятовуєш. А коли списуєш – ти просто переписав і через день уже нічого не пам’ятаєш. Тобто сенсу від цього майже немає.

Ще зараз дуже сильно допомагає інтернет. Там є відповіді майже на все. І це, з одного боку, добре, бо можна знайти пояснення. Але з іншого – дуже легко просто скопіювати готову відповідь і навіть не читати її нормально.

Мені здається, що головна причина, чому всі списують – це оцінки. Усі хочуть отримати нормальний бал, щоб не було проблем з батьками або вчителями. І через це багато хто думає не про знання, а про результат.

Але насправді оцінка – це не головне. Можна отримати 10 або 12, але нічого не знати. І навпаки – можна отримати менше, але реально розуміти тему. Просто про це мало хто думає.

Ще одна проблема в тому, що коли ти звикаєш списувати, потім уже важко зупинитися. Це стає звичкою. І ти вже автоматично шукаєш, де б взяти відповіді, замість того щоб подумати самому.

Я думаю, що доброчесність важлива не тільки в школі. Вона впливає на те, якою людиною ти будеш у майбутньому. Якщо ти звикаєш обманювати зараз, то потім можеш робити так само і в житті.

З іншого боку, я розумію, чому люди списують. Іноді реально дуже багато уроків, немає часу або сил. І тоді хочеться зробити все швидше і забути. Це нормально, що так думаєш. Але все одно краще хоча б частину зробити самому.

Ще можна попросити допомоги. Наприклад, спитати вчителя або друга, щоб тобі пояснили. Але не просто переписати, а саме зрозуміти. Тоді від цього буде користь.

Я вважаю, що у фразі «дотримуватися, не можна порушувати» кому треба ставити після слова «дотримуватися». Бо якщо дозволити собі порушувати, то це дуже швидко стане нормою.

Коли ти чесно робиш роботу, ти відчуваєш, що це твій результат. Навіть якщо не все ідеально, все одно приємніше. Бо ти сам це зробив, а не просто списав.

І ще, коли ти реально вчишся, тобі потім легше. Наприклад, на контрольній ти вже щось пам'ятаєш і не так сильно хвилюєшся. А якщо весь час списував, то тоді дуже складно.

Мені здається, що вчителі теж повинні більше пояснювати, навіщо це потрібно. Бо коли просто кажуть «не списуйте», це не дуже працює. А коли пояснюють, тоді вже більше розумієш.

У підсумку можна сказати, що доброчесність – це не просто правило, а важлива річ. Вона допомагає стати нормальною і відповідальною людиною.

Так, іноді хочеться піти легким шляхом. Але якщо подумати про майбутнє, то краще старатися і робити все самому. Бо знання реально знадобляться.

Тому я думаю, що доброчесності потрібно дотримуватися. Це не завжди легко, але це правильно. І в кінці це дасть кращий результат.

Турелик Марія
Карпатський національний університет імені Василя Стефаника

ДОБРОЧЕСНІСТЬ У НАВЧАННІ: ДОТРИМУВАТИСЯ / НЕ / МОЖНА ПОРУШУВАТИ

Що важливіше для людини – висока оцінка чи чисте сумління? Чого вартий диплом, якщо за ним не стоять знання? Чи можна назвати успіхом перемогу, здобуту обманом? І ким ми стаємо, коли привчаємо себе до легких шляхів замість чесної праці?

Сьогодні, коли відповідь можна знайти за секунди, а чужу думку легко видати за власну, питання академічної доброчесності постає особливо гостро. Воно стосується не лише правил навчання, а й нашого характеру, відповідальності та людської гідності. Адже кожен списаний тест, кожна куплена робота, кожне привласнене слово − це не дрібниця, а вибір. Вибір між правдою і фальшю, розвитком і деградацією, повагою до себе і внутрішньою порожнечею.

Кома інколи важить більше, ніж здається. Вона здатна змінити сенс фрази, а разом із ним – і життєву позицію людини. «Дотримуватися не можна порушувати» чи «дотримуватися, не можна порушувати»? У цьому короткому реченні прихована глибока істина: кожен студент щодня сам ставить цю кому у власному сумлінні.

Чи є академічна доброчесність просто набором сухих правил? Чи це лише правильне оформлення цитат, відсутність плагіату й технічне дотримання норм? Ні. Насправді це значно більше. Це внутрішній моральний компас, який визначає, ким ми є тоді, коли ніхто не бачить. Це чесність перед викладачем, перед суспільством і, найголовніше, перед собою.

Сьогодні ця тема звучить особливо гостро. Світ пропонує безліч легких шляхів: готові роботи, куплені реферати, тексти, створені штучним інтелектом за кілька секунд. Усе це спокушає швидким результатом. Але за зовнішньою легкістю приховується небезпечна порожнеча. Людина отримує оцінку, проте втрачає знання. Має диплом, але не має впевненості. Носить звання фахівця, але всередині знає правду: це не її праця.

Я теж бачила ці спокуси. Під час написання курсової роботи можна було обрати простіший шлях – замовити текст, зекономити час, уникнути втоми. Але я свідомо відмовилася від цього. Я обрала довгі вечори за книгами, пошук джерел, сумніви, виправлення, десятки правок. Це було непросто. Проте саме тоді я відчула справжню цінність знань. Коли рядки написані власною рукою, а думки народжені власним розумом, результат стає не просто роботою – він стає частиною тебе.

А що відбувається, коли людина обирає інше? Коли погоджується на імітацію? Дуже влучно це показано у фільмі «Субстанція». Героїня прагне створити досконалішу версію себе, красивішу, успішнішу, зручнішу для світу. Але ця штучна оболонка поступово знищує справжню особистість. Так само і в навчанні: коли ми видаємо чуже за своє, ми створюємо фальшиву інтелектуальну маску. Вона може вражати інших, але руйнує нас із середини.

Схожу ідею несе й фільм «Диявол носить Прада». Енді спочатку мала принципи, власний голос, межі, які не хотіла переступати. Та поступово маленькі компроміси змінили її більше, ніж вона могла уявити. Один крок − заради вигоди, другий – заради кар’єри, третій – заради схвалення. Саме так руйнується чесність: не одразу, а по краплині.

Ще один промовистий приклад – фільм «Талановитий містер Ріплі». Головний герой будує життя на брехні, привласненні чужого імені та чужих досягнень. Зовні він набуває успіху, але всередині дедалі глибше занурюється у страх і самотність. Це нагадує людину, яка привласнює чужі наукові ідеї: вона може отримати миттєву вигоду, але втрачає себе.

У фільмі «Ігри розуму» ми бачимо інший бік істини: справжня цінність приходить не через обман, а через наполегливу інтелектуальну працю. Джон Неш здобуває визнання завдяки силі мислення, а не легким шляхам. Це приклад того, що чесна праця може бути довгою і складною, але саме вона залишає слід в історії.

Література також неодноразово застерігала людство від зради совісті. У романі Оскара Вайльда «Портрет Доріана Ґрея» герой прагне зберегти зовнішню досконалість, приховуючи моральне падіння. Його портрет стає дзеркалом внутрішньої правди. Так само й нечесний студент може мати гарні оцінки, але справжній «портрет» його знань залишатиметься спотвореним.

Надзвичайно актуальним є і образ Мавки з «Лісової пісні» Лесі Українки. Вона символізує чистоту душі, вірність собі та правді. На противагу їй ті, хто обирає користь і зраду, втрачають духовну красу. У цьому сенсі доброчесність − це також вірність власній внутрішній сутності.

Академічна доброчесність – це не страх покарання. Це повага до власного імені. Бо одного дня диплом залишиться в теці, оцінки забудуться, а професійність доведеться виявляти в реальному житті. Лікареві − біля пацієнта. Учителю – перед дітьми. Юристу – у суді. Інженеру – у відповідальності за конструкції. І тоді вже не допоможе ані списування, ані штучно створений текст.

Я переконана: технології можуть бути корисними помічниками, але не заміною думки. Штучний інтелект може підказати, структурувати, допомогти знайти інформацію. Але мислити, аналізувати, сумніватися, робити висновки – це завдання людини. Якщо ми відмовимося від цього, то втратимо найцінніше – здатність бути авторами власного життя.

Отже, у фразі «дотримуватися / не / можна порушувати» кому ставить кожен сам. Я ставлю її так: «Дотримуватися, не можна порушувати». Бо доброчесність у навчанні – це не про оцінки. Це про характер. Про гідність. Про майбутнє, яке будується не хитрістю, а чесною працею. І саме така праця завжди має справжню ціну.

Убоженко Ксенія
Сумський фаховий коледж будівництва та архітектури

ГЕТЬ ВІД ІЛЮЗІЙ

Розчаровує сучасність, коли тисячі найкращих громадян держави або загинули, або важать життям щодня за країну, де обман вже став нормою.

Брехня й подвійні стандарти в усьому….Ця ганебна практика не оминула й освіти. Боремося за академічну доброчесніть – ніяк не поборемо. Наче, як казав Кобзар, нам тут і Бог помагає, але Господь не керує людьми – вони мають власний вибір у кожній своїй думці й дії. Навіщо працювати важко, коли можна одержати швидко й безболісно, без докладених зусиль? Простіше отримати диплом, аніж здобути освіту. Немає жодного навчального закладу, де повністю позбулися академічної недоброчесності, ця війна вбачається вічною й заздалегідь програною. Зовні здається, що в цій війні зазнали поразки педагоги: їх ошукано академічно недобросовісними студентами. А перемогу здобули негідники-брехуни недоброчесні… Парадокс: усе з точністю до навпаки: саме нечесні здобувачі освіти тут лузери. Більшість не прагне розвитку, а ганяється за красивою обкладинкою, воліє гарного результату напоказ, коли зовнішній атрибут – диплом – важливіший за знання, здобуття яких він повинен засвідчити. Звідси й іде стагнація когнітивних функцій: люди припиняють вчитись і думати, а щоб не втратити диплом по закінченні їхнього неробства, починають вчитися вишукано обманювати, досягаючи в цьому досконалості й високого рівня креативності….

Адже кожен “трошки списав”, “незначно прикрасив резюме” - і спільнота втрачає фахівців. «Дипломований спеціаліст» - власник красивого документу, здобутого хитрощами - за рівнем знань часто не дуже відрізняється від недипломованого. Суспільство руйнується через регрес окремих людей, а потім вже як наслідок занепад виробництв, підприємств, компаній. Поки одиниці працюють заради розвитку людства, переважна більшість стала турбуватись лише про власну вигоду й комфорт. Одні створили штучний інтелект задля процвітання, інші почали бездумно використовувати його в цілях, що призводять до занепаду. І найгірше те, що ця сама більшість не усвідомлює загрози своїх дій.

Починається все змалечку. Просто з родині й зі школи, де через суворий контроль обман стає повсякденною практикою. Мій знайомий Мишко не любив котлет, а мама змушувала їсти – він кидав їх за плиту, щоб догодити мамі, а добирав «енергію» солодощами. Одразу все прекрасно, дитина наче їсть корисне, а потім через 2 місяці – зграї тарганів «невідомо звідки», прильоти по шиї, коли викрили аферу, через два роки – гастрит. Усе списали на дитинство…

Брехня – часто бомба сповільненої дії. Ну, записав вірш напам’ять із накладанням маски CapCut із заплющеними очима – ура, викладач не помітила, ще й похвалила. Тимчасовий успіх під соусом брехні дає швидкий дофамін в усьому, зокрема й у навчанні. Здавалось би, нічого поганого в тому, щоб трошки зекономити собі час, списавши, збрехавши, але потім це стає звичкою, якої людина не може позбутися, яка затягує, як болото. Мозок не може стояти

на місці: або прогресує, або деградує. А тут вже з молодого віку почав атрофуватись, уникаючи труднощів, шукаючи нечесних шляхів для отримання «швидкого сигналу задоволення», прогресуючи тільки в пошуку можливостей обдурити й легко здобути.

Банальний приклад – покоління Альфа, яке не знає світу без смартфонів, планшетів, інтернету та штучного інтелекту. Група людей, про яку я можу писати з глибоким розумінням сутності, бо я є її представницею. Ми переважно люди віртуальної реальності, відверто перестаємо вчитись, бо як тільки щось не розуміємо або не хочемо розбиратися, не докладаємо більше зусиль, а йдемо обхідними шляхами. Безперечно, є ті, хто прямує до розвитку всіма силами, але їх можна перерахувати по пальцях однієї руки. З часом люди перестали брати на себе відповідальність, ми звикаємо тільки по-споживацьки легко брати ресурс, а не віддавати його, переоцінюємо себе залюблено, вибачаємо собі дрібні й великі недоліки, називаючи їх слабкостями. Уникати праці модно. Я не кінь, щоб орати…

Безглуздя вже дивує: той, хто вчиться, - вигнанець у колективі, інопланетянин, на нього орда нечитальників часто спрямовує вістря булінгу. Це почало стосуватись не тільки навчання. Молодь - це ж майбутнє нації, тому, на мою думку, суспільство чекає повний занепад, адже з кожним поколінням обожнення себе та вага матеріальних цінностей збільшуються, а небажання докладати зусиль лише поширюється. «Зникають» труднощі, коли з’являється більше можливостей полегшити собі працю. Спостереження: ми вже не думаємо, як зробити краще, ми думаємо, як зробити легше й швидше. І ніколи ця думка не зітреться постійними лекціями про те, що, бачите, треба дотримуватись академічної доброчесності. Згадується народна приказка: «А кіт ковбаску наминає, неначе й не до нього річ»….Більшій частині молоді відверто байдужі наслідки, вона живе миттєвим результатом і щастям від безкарності за «неважкі» злочини – обман, компіляцію, привласнення чужих інтелектуальних досягень. Аби тільки їх не чіпали прямо зараз, а наслідків сьогодні не видно. Важливо не нехтувати такими дрібницями в освіті, адже вони, здобуті власноруч і власноголов, формують фундамент навчання, а зроблені не тобою – руйнують багато чого. То й буде той диплом як будинок на піску: перший вітер професійних завдань покаже його і відповідно твою хиткість як спеціаліста. На жаль, більшість молодих людей мого покоління живуть без мети в захоплюючій віртуальній реальності ігор, чатів, рілзів, тік-токів, не аналізуючи власної діяльності й рівня розвитку.

У навчанні завжди є, була і буде конкуренція, яка часто вбиває у світлі голови тим, хто чесно готується, вчить, запам’ятовує, намагається зрозуміти, таку життєву істину: інший списує й отримує кращий результат, стипендію,

бали, а ти ночами не спав без толку й програв, бо допустив помилки. Ти – лузер». Прикро: у нашому суспільстві оцінка часто важливіша за знання, адже це ж нібито їх показник, хоч всі вже розуміють, що це далеко не так.

Проблема недотримання академічної доброчесності може бути у вихованні і психології людини, не можна виключати певні стани й захворювання, при яких люди не бажають докладати власних зусиль. Найголовніше – страх невдачі, викриття, приниження, засудження, покарання, низька оцінка, невпевненість, «ефект натовпу», вигорання, депресія, межовий та біполярний розлад особистості. У всіх станах спільною є відсутність долати перешкоди та нестача сил йти далі. Страшною є залежність від легкого здобування: вона зменшує бажання молодої людини постійно виявляти навчальну активність.

Суспільство хворе на прояви академічної недоброчесності в стадії загострення: ні дня без них, подібно до наркотичної чи алкогольної залежності…Наша нація руйнує сама себе зсередини, адже поняття обману та ставлення до нього спотворене: він оцінюється соціумом як спритність, підприємливість, уміння викручуватися, винахідливість, вдалий кризисний менеджмент тощо. Зламані внутрішні стандарти: при наявності великих амбіцій одиниці шукають глибини розуміння. Правда припинила бути чеснотою, нормою поведінки, а знання – цінністю. Для боротьби з академічною недоброчесністю є потреба змінити наші суспільні установки та цінності взагалі й робота кожної людини над собою, формування нею здорової мотивації до навчання, бажання здобувати й розвиватися. Проблема в тому, що це майже фантастика… Г. Уеллс, який у «Війні світів» створив марсіан, передбачив добу роботизації, що, певна, настане незабаром. Хочеться, щоб зараз на роботів не перетворилися самі люди, а зберегли здатність думати, вчитися, творити. Сподіваємось хоча б на зміни в далекому майбутньому. Де б знайти євшан-зілля, що наверне до чесності?... Люди погано піддаються трансформаціям, тим більше тим, що можуть спричинити дискомфорт і вимагатимуть хоча б якихось зусиль. Нація тримається на людях правильної моралі, виважених рішень, великої відповідальності. Тікаймо від ілюзії, що все прекрасно, проте не втрачаймо оптимізму та почнімо зміни із себе!

Цілик Крістіна
Відокремлений структурний підрозділ
«Сумський фаховий коледж Сумського національного аграрного університету»

САМОСТІЙНІСТЬ ЯК КЛЮЧОВИЙ ПРИНЦИП АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

На мою думку, одним із найважливіших принципів академічної доброчесності є самостійність. Сьогодні освітній простір стрімко змінюється: розвиток цифрових технологій, відкритий доступ до великої кількості інформаційних ресурсів та поява нових інструментів навчання значно розширюють можливості для здобуття знань. Водночас це створює і певні виклики, адже поряд із доступністю інформації зростає ризик плагіату, некоректного використання чужих ідей або формального виконання навчальних завдань. Саме тому, як мені здається, особливого значення набувають моральні принципи, які підтримують чесність освітнього процесу. Одним із таких принципів є самостійність – здатність здобувача освіти виконувати навчальні та наукові завдання власними зусиллями. Я переконана, що без цього принципу неможливо забезпечити реальну якість освіти, адже справжні знання формуються лише тоді, коли людина самостійно працює над їх здобуттям.

Я думаю, що самостійність у навчанні має набагато глибше значення, ніж просто технічне виконання завдань без допомоги інших. Для мене це передусім розвиток відповідальності, уміння мислити критично та аналізувати інформацію. Коли людина працює самостійно, вона не просто відтворює готові знання, а поступово формує власне розуміння теми. Мені здається, що саме через таку роботу формується здатність робити висновки, аргументувати власну позицію та відповідально ставитися до результатів своєї праці.

Аналізуючи питання академічної доброчесності, я ознайомилася з дослідженнями різних науковців, які також підкреслюють важливість самостійності. Зокрема, професор Дональд Маккейб, один із відомих дослідників академічної доброчесності, наголошує, що саме здатність студента працювати самостійно та уникати плагіату є ключовим проявом високої академічної культури. На мою думку, є дуже точною, адже самостійність формує не лише знання, а й певну систему цінностей, яка допомагає людині чесно працювати у науковому та професійному середовищі.

Мені здається важливим і те, що академічна доброчесність загалом можна розглядати як систему моральних норм, які визначають поведінку учасників освітнього процесу. Вона базується на чесності, справедливості, повазі до

інтелектуальної праці інших людей. Саме через ці принципи формується довіра до результатів навчання та наукової діяльності. Працюючи над цією темою, я також звернулася до досліджень українських науковців, зокрема З. Стежка, який підкреслює, що академічна доброчесність є не лише формальною вимогою, а важливою ціннісною основою функціонування сучасного університету. На мою думку, це справді так, адже чесність у навчанні впливає не лише на окремого студента, а й на репутацію всього закладу освіти.

Я переконана, що самостійність є своєрідним етичним вибором кожного студента. У навчальному процесі не завжди існує повний контроль за тим, як саме виконується завдання. Тому багато залежить від внутрішньої відповідальності людини. Наприклад, іноді набагато простіше знайти готову роботу в інтернеті або використати чужий текст без належного посилання. Але, як мені здається, у такому випадку людина обманює насамперед саму себе, адже вона не здобуває справжніх знань і не розвиває власні навички.

Я також проаналізувала нормативні документи, які регулюють академічну доброчесність у закладах освіти України. У них чітко зазначено, що здобувачі освіти повинні виконувати навчальні завдання самостійно та правильно використовувати джерела інформації. Якщо ж студент використовує ідеї або тексти інших авторів, він має обов’язково робити відповідні посилання. На мою думку, це дуже важливе правило, адже воно дозволяє чітко відокремити власні думки автора від запозиченої інформації.

Окрему увагу я звернула на проблему плагіату, яка сьогодні досить поширена. Дослідження системи академічної доброчесності у вищих навчальних закладах показують, що у студентських роботах інколи фіксуються значні текстові збіги, якщо відсутній належний контроль або недостатньо розвинена культура академічної відповідальності. Це, на мою думку, свідчить про те, що формування навичок самостійної роботи є надзвичайно важливим для якісної освіти.

Мені здається, що одним із ефективних способів вирішення цієї проблеми є впровадження спеціальних курсів і тренінгів з академічної доброчесності. У деяких університетах вже використовують подібні практики, де студентів навчають правилам цитування, роботі з джерелами та принципам етичної наукової діяльності. Крім того, дедалі частіше застосовуються завдання, які вимагають власного аналізу, аргументації та формування індивідуальної позиції. На мою думку, саме такі завдання допомагають розвивати самостійне мислення та ускладнюють можливість механічного копіювання чужих текстів.

Ще одним важливим аспектом, як мені здається, є довіра до результатів навчання. Коли студент виконує завдання самостійно, його знання стають більш достовірними. Це важливо не лише для оцінювання в університеті, а й

для подальшого професійного життя. Адже роботодавці очікують від випускників реальних компетентностей, а не лише формального диплома.

Мені також здається, що самостійність сприяє розвитку впевненості у власних можливостях. Коли людина самостійно виконує складне завдання і досягає результату, вона починає більше довіряти своїм знанням і здібностям. Такий досвід є дуже важливим для формування відповідальної та самостійної особистості.

Отже, мені хочеться зазначити, що самостійність є одним із ключових принципів академічної доброчесності. Саме вона забезпечує чесність навчального процесу, формує відповідальність та сприяє розвитку критичного мислення. Проаналізувавши наукові дослідження та нормативні вимоги, я переконалася, що самостійна праця є необхідною умовою якісної освіти. Мені хочеться звернути увагу на те, що лише власноруч здобуті знання мають справжню цінність. Саме тому формування культури самостійної роботи є важливим завданням сучасної освіти та необхідною умовою розвитку чесної академічної спільноти.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про академічну доброчесність» № 4742-IX від 18.12.2025. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4742-20#Text

2. Принципова боротьба за академічну доброчесність – думка професорів Центру академічної доброчесності. *Донецький університет імені Василя Стуса*, №8, 2019. С. 20. URL: https://www.donnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/8/2019/08/Princzipova-borotba-za-akademichnu-dobrochesnist.pdf

3. Стежко З. В. Академічна доброчесність у вищій освіті: прояви та мотиваційні чинники. *Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського: наук. журнал.* Одеса : ПНПУ ім. К. Д. Ушинського, 2022. № 3 (140). С. 7-16.

Цесар Софія

Державний навчальний заклад «Білопільське вище професійне училище»

ОСВІТА – БІЛЬШЕ, НІЖ ПРОСТО ПЕРЕДАЧА ЗНАНЬ

Уявіть собі наш світ, де все знаходиться у правильній площині стосунків, дій чи процесів. Де все підпорядковано одній із найсвітліших філософських

категорій - чесності. Тоді як добро - не просто морально-етична складова духовності, а сенс життя кожної людини. Відповідно, коли добро і чесність зустрічаються, вони викристалізовують собою цілий світ, і в цьому світі живуть не двоногі істоти, а особистості для яких чужорідним є поняття корумпованості, плагіату, чи недовірливим стосункам. Якщо ви, прочитавши все, з упевненістю скажете, що це утопія, то маю для вас декілька контраргументів. По-перше, давайте перестанемо бути "злим Фуко". Так-так, саме теорія французького філософа Мішеля Фуко, яка констатує, що знання не є нейтральним, а завжди пов'язане з владою, що здійснює дисциплінарний контроль над індивідом, наштовхує мене на дедалі всеохоплюючу роль особистості. Наприклад, візьмемо вступ до вищих навчальних закладів. Якщо раніше, бюджет дорівнював блату чи хабарництву, що не взаємовиключає одне від іншого, то з появою зовнішнього незалежного оцінювання, а сьогодні національного мультипредметного тесту, вектор змістився до знань конкретної особистості. А далі рейтинговий список, який у добу комп'ютеризації наповнився новим змістом та прозорістю, даючи зелене світло в професійне майбутнє знанням, а не грошам.

Так, держава виступає таким собі контролером, але гарантом майбутнього все одно є особистість з її знаннями або вчинками. Або ж візьмемо до уваги теорію держави як Левіафана, яку представив англійський філософ Томас Гоббс. За його концепцією держава порівнювалася із величезним чудовиськом - Левіафаном, який тримає в покорі громадян задля безпеки. Але і тут сила держави може стати піщинкою проти всеохоплюючої сили людської особистості. Це ми добре бачили під час Революції Гідності. Саме Майдан 2014 року ретранслював відмову годувати "чудовиська", прототипом якого є корупція в усіх сферах суспільного життя. Революція Гідності, яка кров'ю витесала назавжди імена українських героїв, щоб про зло не говорили пошепки, а такі категорії як добро, честь і чесність дали добрі сходи і заколосилися на ниві нашої держави.

Сьогодні Україна бореться за свою свободу, незалежність і місце у спільноті демократичних держав. Освіта, заснована на доброчесності, є одним із ключових інструментів цієї боротьби. Саме вона формує покоління людей, які будуватимуть європейську Україну - державу, де цінуються знання, чесність і відповідальність. Тому доброчесність в освіті - це не просто академічний принцип. Це фундамент довіри, розвитку і перемоги. Доброчесність у навчанні - це не лише відмова від списування чи плагіату. Це передусім культура чесності, відповідальності та взаємної довіри між усіма учасниками освітнього процесу. Доброчесність створює атмосферу, у якій знання здобуваються чесною працею. Коли студент або учень усвідомлює, що результат залежить від

власних зусиль, він починає ставитися до навчання як до процесу особистого розвитку. У такому середовищі формується не лише професіонал, а й відповідальний громадянин. Тож коли ви уявляєте світ, де все знаходиться у правильній площині стосунків дій чи процесів, то це не утопія чи ефимерність, це реальний світ, який цілком може існувати на підвалинах доброчесності. Так, саме доброчесності, яка буде еквівалентна людській особистості, яка живе за Божими заповідями, де за «Не вкради» стоять цілком реалістичні чесноти, притаманні серцю замість касового апарату, душі замість обману, та розуму, який не живиться спекулятивними махінаціями. Щоб там не говорили в нашу неспокійну епоху, а доброчесність є, і під силу її засвітити вогнем справедливості тільки Людині. А там, де є Людина з гідністю, там завжди знайдеться місце для чесності, честі і правди.

Чжан Жуй
Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка

ACADEMIC INTEGRITY IS A FORM OF RESPECT – MY LIFE IN UKRAINE AND THE VALUE OF EVIDENCE

This is the first time I have read my own text. After coming to Ukraine as a Chinese student, my life changed in many ways. Being different from the people around me, I became intensely curious about this country, and, at the same time, I realized that Ukraine also has curiosity about foreigners.

A famous media interview with me in Sumy, in which I provided photos and answered to journalist more than fifty questions. Over three weeks, the process required more than simply “telling my story.” It demanded careful writing, continuous communication, and constant revision– because the final output had to be accurate, coherent, and respectful. I described my journey to study in Ukraine, the interweaving of two distinct cultures, and my earlier impressions of Ukraine before I came, such as the stereotype that people always wear traditional hats and embroidered shirts.

What surprised me most was that this kind of work was not easy. I had believed that writing could be light, but I later discovered how intellectually demanding it is. This experience led me to reconsider how I think about people who produce content and ideas with responsibility so that the final text would be faithful to my experience. It also reminded me of a key lesson from my PHD studies on academic integrity: academic writing is not only about “sounding smart.” If

Ukraine's landscape can be like "poetry," academic writing is like "fine craftsmanship"– it requires honesty in every detail.

As in my interview, academic integrity is grounded in the principle that one should not copy another person's life story or results. Borrowing can be ethical only when it is properly acknowledged and referenced. In other words, I can learn from others, but I must not present borrowed ideas as if they were mine. Integrity means transparency.

I also participated in some of Professor Olena Semenog's online courses. With her guidance, we produced academic video materials, including topics such as "International Mother Tongue Day," "What makes me resonate with Taras Shevchenko's poetry," and "Social Projects, Academic Exchange for Researchers, and English for Higher Education." In these projects, I connected what I observed in Ukraine with academic learning. Viewing a society from a non-native perspective helped me notice cultural strengths more clearly– especially how deeply creativity is embedded in Ukrainian life. This creativity shows up in art, work culture, and everyday attitudes toward learning and improvement.

One example was my effort to share artistic work with Ukrainian people. After seeing many galleries filled with beautiful paintings in Ukraine, especially in Sumy City, I contacted my friend in Beijing, who is a lover of calligraphy and traditional Chinese painting. She sent artworks voluntarily so that they could be seen and appreciated in Ukraine, a different aesthetic tradition. While this initiative was not "academic writing", it still required ethical selectivity: I needed to clarify provenance, avoid misrepresentation, and present accurately.

I also brought my long-time hobby– singing– into my academic life. Although my Ukrainian is not perfect, music became a communicative bridge. At the anniversary event "We are united by songs!" celebrating the 70th birthday of a faculty member at Sumy State Pedagogical University, I sang together with choir members. Even if I could not express every word fluently, academic integrity still requires honesty, but my voice carried sincere respect for Ukraine and its people.

For me, these experiences confirm that academic integrity is not merely a rule– it is a value of "evidence." Academic integrity is about supporting claims with verifiable knowledge rather than empty slogans. In the age of the internet, plagiarism and improper copying are everywhere. Some people write quickly to chase attention and avoid questions about truth, sources, or ethics. The deeper issue is not only about fairness to authors, but it is also the erosion of trust, which is the foundation of education. For a doctoral learner in Educational Sciences, the risk is amplified. It is related to the knowledge and truth passed down from generation to generation. Yet after studying and living in Ukraine, I no longer seek "shortcuts that look clever." I choose instead what can withstand source-based scrutiny.

In conclusion, academic integrity is a form of respect: respect for other people's labor, respect for myself as I build my life in a foreign country, and respect for the ethics that make knowledge trustworthy. When my writing is honest and my claims are supported, I can contribute to the academic community in a way that is both responsible and meaningful.

Чемерис Каміла
Запорізький академічний ліцей №93 Запорізької міської ради

ACADEMIC INTEGRITY IN EDUCATION: WHY IT MATTERS

Academic integrity is one of the most important values in education. In simple words, it means being honest, responsible, and fair while learning. Students should do their own work, respect other people's ideas, and avoid cheating or plagiarism. Today, students can find information online very quickly, so academic dishonesty has become a serious problem. That is why every student should understand the importance of academic integrity.

First of all, academic integrity helps students gain real knowledge. When students do their assignments independently, they learn how to think, analyze information, and express their own ideas. These skills are useful not only at school but also in everyday life. If students copy texts or cheat during exams, they may get good grades, but they do not really understand the material. As a result, their education becomes weak and less useful.

Academic integrity also helps students become more independent. When a student writes an essay or completes a project without copying, they learn how to organize their thoughts and solve problems. This is very important for further education and future careers. People who are used to working honestly usually feel more confident and better prepared to face challenges.

Another important part of academic integrity is trust. Education is based on trust between students and teachers. Teachers trust that students will do their own work, and students trust that teachers will evaluate them fairly. When a student cheats, this trust is broken. It can damage relationships and create a negative atmosphere in the classroom. Honest behavior, on the other hand, helps build respectful, positive relationships.

Fairness is also very important. Academic integrity gives all students equal opportunities. If some students cheat while others work hard, it is unfair. Honest students may feel that their efforts are not valued. This can reduce their motivation

and interest in studying. That is why schools should have clear rules that promote fairness and prevent dishonesty.

Academic integrity is closely connected with personal values. Students who are honest in their studies often show honesty in other parts of life as well. They learn to respect rules, other people, and themselves. These values are important because education is not only about learning facts. It is also about building character.

Academic integrity is also important for future professional life. Many jobs require honesty and responsibility. For example, doctors must make correct decisions to save lives, engineers must think about safety, and lawyers must follow the law. If a person gets used to cheating at school, they may behave dishonestly later in their career. This can lead to serious problems for other people and society.

However, it is not always easy for students to follow academic integrity. One common problem is pressure. Students often feel pressure from parents, teachers, and society to get high grades. This pressure can cause stress and fear of failure. In such situations, some students may choose to cheat rather than ask for help.

Another problem is a lack of time. Many students have a busy schedule with lessons, homework, and extracurricular activities. When they do not have enough time, they may copy information from the internet. Sometimes, students also do not fully understand how to write essays or use sources correctly. This can lead to unintentional plagiarism.

Modern technology can make cheating easier, too. Students can quickly find ready-made essays, answers, and other materials online. Social media and messaging apps can also be used to share answers during tests. Because of this, schools need to find new ways to prevent academic dishonesty.

To solve these problems, students should learn more about academic integrity. Teachers should explain what plagiarism is and how to avoid it. Students should learn how to paraphrase, summarize, and cite sources correctly. These skills help them create original work and respect other people’s ideas.

Schools can also use special programs to detect plagiarism. These programs compare students’ work with online sources. They help teachers notice dishonest behavior and make assessments fairer. However, technology alone is not enough. It is also important to create a culture of honesty in the classroom.

Teacher support is very important. When students feel supported, they are less likely to cheat. Teachers can give clear instructions, explain difficult topics, and provide helpful feedback. They can also encourage students to ask questions when they do not understand something. A supportive classroom helps reduce stress and promotes honest behavior.

Parents also play an important role. If parents teach children that honesty and effort are more important than perfect grades, students are more likely to follow these

values. Parents should support their children and help them understand that real learning matters more than marks.

Students must also take responsibility for their own actions. They should understand that cheating may help for a short time, but it can create serious problems later. Honest work helps students develop confidence and self-respect. It also prepares them for future success.

Another way to support academic integrity is to have clear rules. Schools should explain what is allowed and what is not allowed. Students should also know what can happen if they cheat. When rules are clear and fair, students are more likely to follow them.

It is also helpful to make assignments more interesting and meaningful. When students enjoy tasks and see their value, they are more motivated to complete them honestly. Teachers can use group projects, discussions, creative tasks, and practical activities to make learning more engaging.

In conclusion, academic integrity is an essential part of education. It helps students gain real knowledge, build trust, respect fairness, and develop strong personal values. Every student should understand that honesty is not just a school rule. It is an important quality that helps people succeed in education, work, and life.

References

1. International Center for Academic Integrity. URL: https://academicintegrity.org

2. Harvard University Writing Center. URL: https://writingcenter.fas.harvard.edu

3. Purdue Online Writing Lab (OWL). URL: https://owl.purdue.edu

4. European Network for Academic Integrity. URL: https://www.academicintegrity.eu

Чемерис Кирил

Запорізький академічний ліцей №93 Запорізької міської ради

ACADEMIC INTEGRITY BEGINS WITH ME: THE VALUE OF HONESTY IN EDUCATION

Academic integrity is one of the most important values in education. It means honesty, fairness, responsibility, and respect in learning. Every student wants good marks and success, but true success cannot be built on cheating. Today, students have

many opportunities to copy answers from the internet or use other people's work. Because of this, academic integrity is very important in modern society.

Many students think that cheating is only a small problem. They believe that copying homework or using a phone during a test does not hurt anyone. In reality, cheating harms the student first. When a person copies answers, they do not learn the material. They may receive a high mark, but their knowledge stays weak. Later, this can create problems in university, at work, and in everyday life.

Knowledge is not only information in books. Knowledge helps people solve problems, make decisions, and understand the world. If students avoid honest work, they lose the chance to develop these skills. For example, if someone copies mathematics homework every week, they may not understand basic formulas. Later, they will face difficult tasks and feel lost.

Academic dishonesty also destroys trust. Teachers trust students when they give tasks and tests. Parents trust their children when they study. Friends trust each other in group projects. If a person lies often, people stop believing them. Trust is difficult to build and easy to lose. That is why honesty is necessary not only in school but in all relationships.

Honesty begins with small everyday actions. A student can write their own essay, complete homework independently, and prepare for tests honestly. If they use ideas from books or websites, they should mention the source. If they do not understand something, they should ask questions. Asking for help is not shameful. It is much better than pretending to know everything.

Mistakes are a natural part of learning. Some students cheat because they are afraid of failure. They think a bad mark means they are not smart enough. However, mistakes often teach more than easy success. When students make mistakes, they can identify their weaknesses and improve. Honest failure can become the first step to future success.

Teachers also influence academic integrity. They should explain why honesty matters and create a respectful atmosphere. If students feel only pressure and fear, some of them choose to cheat. Good teachers support students, give clear instructions, and encourage independent thinking. They show that marks are important, but character is even more important.

Parents have a role as well. Sometimes adults focus only on results and ask children to get excellent marks at any cost. This can push students toward dishonest behavior. Parents should praise effort, discipline, and progress, not only perfect grades. When children feel support at home, they are more confident and more honest.

Modern technology creates both opportunities and risks. The internet gives access to articles, books, and educational videos. Artificial intelligence can explain

grammar, summarize information, or help organize ideas. These tools are useful when they support learning. But they become dangerous when students use them to replace their own thinking completely.

Using technology responsibly means learning with it, not hiding behind it. A student can ask AI to explain a difficult topic, but then they should think independently and write original answers. Technology should be an assistant, not the author of a student's work. Real progress happens only when the mind works actively.

Academic integrity is important for society, too. Today's students are tomorrow's doctors, teachers, engineers, lawyers, and leaders. If they learn to cheat now, they may continue dishonest behavior in professional life. Society needs competent, trustworthy specialists. Imagine a doctor who copied exams or an engineer who cheated in university. The consequences could be serious.

In my opinion, academic integrity is a personal choice. Nobody can watch a student every minute. At some moment, each person decides whether to be honest or dishonest. Real character appears when nobody is watching. Choosing honesty may be harder, but it gives confidence, self-respect, and real knowledge.

To conclude, academic integrity should be followed and protected. We cannot ignore it, because education without honesty loses its meaning. We should not violate these principles for quick success. Honest work may be slower, but it creates a strong future. Every responsible citizen begins with one simple decision: honesty begins with me.

Another important reason to follow academic integrity is self-confidence. When students do tasks honestly, they know that every result is theirs. This feeling is powerful. Even if the mark is not perfect, it is real. Real achievements motivate people to continue working and becoming better.

Honest learning also teaches time management. Many students cheat because they start too late and feel stress before deadlines. If they plan their time, divide large tasks into small steps, and work regularly, they will not need dishonest shortcuts. Good habits often protect students from bad decisions.

Schools and universities can support integrity by organizing discussions, workshops, and clear rules. Students should understand not only punishments, but also the value of ethical behavior. When the whole educational community respects honesty, it becomes a normal part of daily life.

In the future, technology will continue to change education, but human values must remain strong. Programs and devices may become smarter, yet they cannot replace conscience, responsibility, and honor. These values depend on each person.

For this reason, academic integrity is not an old-fashioned idea. It is a modern necessity. In a world awash with information, honesty helps people remain

responsible and trustworthy. If young people choose integrity today, they will build a better tomorrow.

References

1. International Center for Academic Integrity. The Fundamental Values of Academic Integrity. 2021. URL: https://academicintegrity.org/resources/fundamental-values

2. UNESCO. Reimagining Our Futures Together: A New Social Contract for Education. Paris, 2021. URL: https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000379707

3. Purdue Online Writing Lab. Avoiding Plagiarism. Purdue University. URL: https://owl.purdue.edu/owl/avoiding_plagiarism/index.html

4. Oxford Learner's Dictionaries. Definition of integrity. URL: https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/integrity

Шерстюк Тетяна

Сумський фаховий коледж будівництва та архітектури

ДОБРОЧЕСНІСТЬ У НАВЧАННІ: ДОТРИМУВАТИСЯ/ НЕ МОЖНА/ ПОРУШУВАТИ

У сучасному світі освіта є одним із найважливіших елементів життя кожної людини. Вона визначає не лише рівень знань, а й формує світогляд, цінності та характер. Як студентка, я дедалі частіше замислююся над тим, що означає навчатися чесно і чому принципи академічної доброчесності сьогодні набувають особливої ваги. Недаремно існує відомий вислів: «дотримуватися не можна порушувати», і саме від того, де ми поставимо кому, залежить зміст усього твердження. Для мене відповідь однозначна: «дотримуватися, не можна порушувати», адже чесність у навчанні є основою справжнього розвитку особистості.

Академічна доброчесність – це система моральних принципів і правил, яких повинні дотримуватися всі учасники освітнього процесу. Вона включає чесне виконання завдань, самостійність, відповідальність за результати, повагу до інтелектуальної праці інших людей, а також відсутність плагіату. Дотримання цих принципів є важливим, тому що саме вони гарантують справедливість у навчанні та дозволяють кожному студентові отримувати оцінку відповідно до власних знань і зусиль.

На жаль, у сучасному освітньому середовищі інколи трапляються випадки порушення доброчесності. Це може проявлятися у списуванні під час

контрольних робіт, використанні готових відповідей з інтернету, копіюванні чужих текстів або навіть у поданні чужої роботи як власної. Часто студентам здається, що це легкий спосіб досягти результату, уникнути труднощів або отримати хорошу оцінку. Проте насправді такий підхід є хибним і небезпечним. Людина, яка постійно порушує правила, не розвиває власне мислення, не формує аналітичні навички та поступово втрачає можливість самостійно вирішувати складні завдання.

Я переконана, що справжній успіх можливий лише тоді, коли він здобутий чесною працею. Так, навчання не завжди є легким процесом. Іноді доводиться витрачати багато часу на підготовку, перечитувати матеріал кілька разів або повертатися до складних тем. Але саме ці зусилля формують характер, дисципліну та наполегливість. Кожне самостійно виконане завдання допомагає краще зрозуміти матеріал і закріпити знання, які залишаються надовго. Навіть якщо результат не ідеальний, він є справжнім і чесно здобутим, а отже – цінним.

Особливо важливою тема доброчесності є в умовах сучасного цифрового світу. Сьогодні інтернет надає величезні можливості для навчання: можна швидко знайти будь-яку інформацію, приклади, пояснення або готові роботи. Проте разом із цим зростає і спокуса просто скопіювати готовий матеріал, не аналізуючи його. Саме тому важливо навчитися правильно користуватися джерелами інформації, робити власні висновки та не привласнювати чужі ідеї. Це не лише правило, а й прояв поваги до авторів, які створили цей матеріал.

Для мене особисто доброчесність у навчанні – це ще й питання самоповаги. Коли я виконую завдання самостійно, я відчуваю задоволення від власної роботи, навіть якщо вона потребувала багато зусиль. Це дає впевненість у своїх силах і мотивацію рухатися далі. Натомість списана або запозичена робота не приносить справжнього задоволення, адже я розумію, що це не мій результат. Саме тому я намагаюся завжди обирати чесний шлях, навіть якщо він складніший.

Велику роль у формуванні доброчесності відіграють викладачі та загальна атмосфера в навчальному закладі. Якщо викладачі підтримують студентів, пояснюють матеріал доступно, заохочують до самостійної роботи та створюють атмосферу довіри, то студенти частіше обирають чесний шлях. Важливо, щоб доброчесність не сприймалася як формальна вимога, а як природна норма поведінки.

Крім того, важливим є приклад оточення. Якщо студенти бачать, що інші дотримуються правил, вони також більш схильні поводитися чесно. Таким чином формується культура доброчесності, яка поступово стає частиною навчального середовища.

Отже, академічна доброчесність – це не просто набір правил, а основа якісної освіти та особистісного розвитку. Вона формує відповідальних, чесних і свідомих людей. Повертаючись до вислову «дотримуватися не можна порушувати», я ще раз наголошую, що правильний вибір очевидний. Лише чесність у навчанні дозволяє здобути справжні знання, повагу до себе та впевненість у майбутньому.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Глущук А. Посібник, що навчає грамотності. Дивослово. 2012. № 8. С. 60–62.

2. Омельчук С. Бути чесним у навчанні й науці : експрес-курс з академічної доброчесності для здобувачів вищої освіти : навч. посіб. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. 80 с.

3. Фундаментальні цінності академічної доброчесності. Пер. з англ. 2019. 37 с. URL: https://cutt.ly/0tvhKFuJ (дата звернення: 30.01.2026).

Шилюк Мар'яна
Комунальний заклад вищої освіти
"Луцький педагогічний коледж" Волинської обласної ради

ДОБРОЧЕСНІСТЬ У НАВЧАННІ: ДОТРИМУВАТИСЯ ЧИ ПОРУШУВАТИ?

Сучасне навчання не завжди легке. У школі велика кількість домашніх завдань, контрольних робіт, підготовка до НМТ. Часто через це не вистачає часу навіть на відпочинок і сон. Тому учні шукають простіші шляхи для полегшення життя. І у такі моменти кожен думає: зробити самому чи списати? Саме тут і постає поняття академічної доброчесності, яке визначає, наскільки чесно ми ставимося до навчання, педагогів та самих себе.

Академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.[1] Її основою є чесність, справедливість, повага та відповідальність. Саме від дотримання цих норм залежить те, чи буде навчання справді об'єктивним.

На перший погляд може здаватися, що порушувати правила вигідно. Ти скопіював текст чи списав правильну відповідь, отримав високу оцінку і пішов гуляти з друзями, поки твій однокласник мучиться над параграфом. Проте,

якщо подивитися з іншого боку, така стратегія не дає нічого корисного. Коли відбувається порушення академічної доброчесності, а до цього належить: академічний та самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, обман тощо[1], ми знищуємо можливості власного інтелекту. В результаті, оцінка стає лише показником успішності, який не підкріплений реальними знаннями, а отже – не має ніякої цінності для майбутнього фаху. Коли на роботі треба буде реально щось зробити, ГДЗ поруч не буде.

Крім зовнішніх оцінок, існує ще й внутрішній стан, про який ми рідко говоримо. Дотримання академічної доброчесності напряму впливає на нашу психіку, впевненість у собі та своїх знаннях. Якщо ми маємо хоч краплю совісті, отримуючи максимальний бал за списану роботу ми підсвідомо відчуваємо себе "самозванцями". Ти постійно боїшся, що вчитель викриє обман, почне ставити додаткові питання і прийде кінець твоїй ідеальній репутації. Коли ми обираємо шлях порушення, ми фактично позбавляємо себе можливості щиро порадіти та відчути гордість за свої досягнення.

Важливо пам'ятати, що доброчесність у навчанні пов'язана з поняттям відповідальності. Кожен сам робить вибір – працювати самостійно чи перекинути усі завдання на ШІ. Сьогодні нейромережі стали справжнім порятунком для лінивих, адже вони за лічені секунди здатні згенерувати все, розв'язати складну математичну задачу та навіть написати курсову роботу. Здавалося б, що це чудовий інструмент для навчання, але чи дійсно це так? На мою думку, проблема полягає не у самому ШІ, а у тому як його використовувати. Якщо застосовувати його правильно: для пошуку інформації, пояснення складної теми чи для перевірки власних знань він дійсно є корисним. Проте, якщо учень просто бере готовий текст, навіть не перевіряючи правильність, втрачається головна мета навчання – пізнання нового та інтелектуальний розвиток. Здобувач освіти, який звикає до отримання відповіді без докладання зусиль, стає безпорадним. Він легко вірить у фейки, яких безліч у сучасного інформаційному просторі. Тому важливо не відмовлятися від технологій, а вміти розумно долучати їх до свого життя.

Поруч із моральним аспектом, є ще й практичний – розвиток власних здібностей. Багато хто каже, що навчання самотужки – це довго і складно. Воно так і є. Але саме в такі моменти мозок дійсно працює. Поки ти шукаєш відповідь, ти вчишся аналізувати, відсіювати зайве, конспектувати та робити висновки. Це розвиває критичне мислення. Більше того, тільки пробуючи робити щось самостійно, можна зрозуміти, що справді подобається. Навіть якщо результат не ідеальний, він буде набагато кориснішим, ніж той, що отриманий нечесним шляхом. Важливим є самовдосконалення, тобто готовність визнавати і працювати над своїми помилками, виконувати обов'язки, що є основою для формування особистості та самодисципліни.

Особливо гостро це питання постає для тих, хто обрав професію педагога, робота якого базується на авторитеті та прикладі для учнів. Як вчитель має вимагати чесності від школярів, якщо сам звик до протилежного ще зі шкільного періоду? Також, в майбутньому саме ми будемо відповідальні за відбудову нашої держави. І як всім відомо, корупція починається не в міністерських кабінетах, а в стінах навчального закладу, коли учень вирішує, що він може привласнити собі чужі ідеї й для нього це стає нормою.

Також варто ще раз згадати про майбутнє. Коли ми заплющуємо очі на списування, ми створюємо середовище, де чесність починає сприйматися як слабкість, а хитрість – як перевага над іншими. Буває дуже прикро, коли ти вчив цілу ніч і отримав “9”, а хтось вправно списав і отримав “11”, навіть не опрацьовуючи матеріал. Це призводить до того, що дійсно працьовиті люди втрачають надію та мотивацію, адже їхня важка праця оцінюється так само або навіть нижче, ніж тих, хто вміє вправно використовувати нечесні методи. Тому надзвичайно важливо виховувати в собі повагу та толерантність на рівні із доброчесністю.

Тому я вважаю, що академічна доброчесність – це не просто вимога, а важливий принцип життя і відповідаючи на питання “дотримуватися чи порушувати?”, я обираю перший варіант. І це не через страх низького балу, а через власний розвиток та перспективи. Коли ти знаєш, що твої досягнення є наслідком плідних старань, ти відчуваєш неймовірну впевненість, яку неможливо замінити, купити чи описати. Отже, чесність перед собою – це основа справжнього успіху.

Список використаних джерел:

Академічна доброчесність. URL: https://lpnu.ua/tur/akademichna-dobrochesnist (дата звернення 19.04.2026)

РОЗДІЛ ІІ

Номінація «НЕСТАНДАРТНЕ ЕСЕ»

Балик Марія
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Порушення Академічної доброчесності (знищення робіт)

Базовод Дар'я
Карпатський національний університет імені Василя Стефаника
ШІ – помічник чи ворог? Як використовувати доброчесно

Білоцерковська Софія, Бондар Ада
Путивльський педагогічний фаховий коледж імені Семена Васильовича Руднєва
Доброчесність – дотримуватись, не можна порушувати.

Болобан Анна, Шамрай Віталіна
Комунальний заклад
«Прилуцький гуманітарно-педагогічний фаховий коледж імені Івана Франка» Чернігівської обласної ради
Дух академічної доброчесності проти списування

Бровко Карина
Харківська державна академія культури
СТОП ПЛАГІАТ! Обирай доброчесність

Випирайло Юлія
Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка
Суперсила чесності: історія про вибір

Волкова Анна, Жижа Валерія, Васьова Олександра
Комунальна установа Сумська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів, номер 27
Дотримуватися чи порушувати? Обираємо власне майбутнє!

Воронін Денис
Сумський фаховий коледж будівництва та архітектури
Академічна доброчесність: Твій шлях до чесного успіху

Гресь Олександра, Лис Анна, Ляшук Анастасія, Кашута Влада
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Академічна доброчесність=культура відповідальності крізь призму поколінь

Дашутіна Аріна
Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка
Фен-шуй навчання: шлях до доброчесності

Дімірова Наіна
Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова
Академічна доброчесність – запорука успіху

Дмитриченко Софія, Кобзар Єва
Сумський фаховий коледж будівництва та архітектури
Своє під чужим

Іллюша Марія
Козелецький ліцей № 3 Козелецької селищної ради Чернігівського району Чернігівської області
Фундамент майбутнього

Ількаєв Олександр
Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка
Hold On To Your Truth

Кабашна Кіра
Сумський фаховий коледж будівництва та архітектури
Академічна доброчесність

Кириченко Ігор
Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка
Розмова яку ніхто не чує

Крищук Ольга
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Академічна доброчесність

Клепка Інна
Лебединський фаховий медичний коледж імені професора М.І.Ситенка
Академічна доброчесність у моєму навчанні

Костюченко Олександра, Хороших Анастасія, Піюк Аліна
Відокремлений структурний підрозділ «Конотопський індустріально-педагогічний фаховий коледж Сумського державного університету»
Свідоме навчання – впевненість у майбутньому

Котенко Аріна, Канівець Віка
Комунальна Установа Сумська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №27, м. Суми
Academic Integrity

Красник Альона
Козелецький ліцей № 3 Козелецької селищної ради Чернігівського району Чернігівської області
Домашнє завдання чи самообман?

Кузьменко Олександр
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана
Sin city: University (нуарне графічне есе)

Лукашик Валерія
Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова
Доброчесність у навчанні
Кодекси академічної доброчесності студента
Короткий шлях – не завжди правильний

Мороз Валерія
Харківський національний педагогічний університет ім. Сковороди
Фундамент чесної освіти та науки

Наумович Яна, Бірук Дарина, Повар Софія, Олексюк Марія, Руссу Максим
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Академічна доброчесність

Олексюк Катерина, Мамчур Лілія, Хваль Ольга
КЗВО «ЛУЦЬКИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ» Волинської обласної ради
Ціна чесності

Панасюк Марія
Машинобудівний фаховий коледж СумДУ
Академічна доброчесність простими «ТАК/НІ»

Парепа Ірина
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Академічна доброчесність: дотримуватися!

Петрів Ірина
Карпатський національний університет імені Василя Стефаника
ДОБРОЧЕСНІСТЬ У НАВЧАННІ: дотримуватися / не / можна порушувати

Поліщук-Тернова Олександра
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Академічна доброчесність: як плагіат руйнує особистість

Редька Вікторія
Сумський фаховий коледж будівництва та архітектури
Академічна доброчесність

Слободян Тетяна
Карпатський національний університет імені Василя Стефаника
Еволюція свідомого громадянина

Смірнова Поліна, Шворак Дарина, Шворак Анастасія, Ридза Анна, Козій Валерія, Козак Вікторія
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Академічна доброчесність

Сметюхова Дар'я
Сумський державний університет
Пригоди Старанного Студента та Хитрого Списувача

Снітко Дарина, Смірнова Софія
Волинський національний університет імені Лесі Українки
ДОБРОЧЕСНІСТЬ У НАВЧАННІ: дотримуватися/ не можна/ порушувати

Степаненко Єва, Кисла Вероніка, Овраменко Вікторія, Оніщенко Анна, Ємець Анастасія, Шаповал Карина, Гавриш Валерія, Якубович Міра, Фурсович Станіслав, Федоренко Марія
Комунальний заклад «Прилуцький гуманітарно-педагогічний фаховий коледж імені Івана Франка» Чернігівської обласної ради
Судове засідання

Ткачова Олександра, Черткова Ліза
Сумський фаховий коледж будівництва та архітектури
https://youtu.be/sr3Cq_QiZfc?si=b-H_unHbC58xMf2w

Турелик Марія
Карпатський національний університет імені Василя Стефаника
Доброчесність у навчанні

Хелемеля Варвара
Сумський фаховий коледж будівництва та архітектури
Чесність, повага і відповідальність – основа справжньої освіти!

Чумак Андрій
Конотопський ліцей №13 Конотопської міської ради Сумської області
Наука починається з совісті

Шкрабуля Анна
Козелецький ліцей №3 Козелецької селищної ради
Ціна шпаргалки – чиєсь життя

Щипалов Михайло, Красник Альона
Козелецький ліцей № 3 Козелецької селищної ради
НЕ СПИСАТИ не можна: де межа доброчесності?

Електронне наукове видання

Доброчесність у навчанні: дотримуватись/не можна/порушувати

Збірник студентських та учнівських есе

Відповідальність за автентичність цитат,

правильність фактів та покликань несуть автори статей

Відповідальна за випуск: *О. Семеног*
Комп'ютерна складання та верстання: *Н. Пономаренко*
технічний редактор: *Л.Шоломій*

Суми, СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2025

40002, Суми, вул. Роменська, 87

Свідоцтво ДК №231 від 02.11.2000 р.